lència
rica

M.C.D. 2018

BIBLIOTECA
DE
PASCUAL DASÍ Y PUIGMOLTÓ

Armario .....

Tabla .....

Volumen .....

Lit.ª P. Sobier pz.ª Sn. Cristobal, 5, Val.ª

2-3
230

— 1559 —

M.C.D. 2018

R 96377
M.C.D. 2016

ESPILL DE BEN VIURE

y per ajudar á ben morir en lo incert dia

y hora de la mort, ordenat per Frare Jaume Montanyes in-
digne religios de la verge Maria del Carme. **Dedicat al Il-**
lustrissimo y Reverendissimo Senyor lo S. don Francisco de
Navarra Arquebisbe de Valencia cet.ª

Venense en casa de Borbo llibrer.

M.C.D. 2018

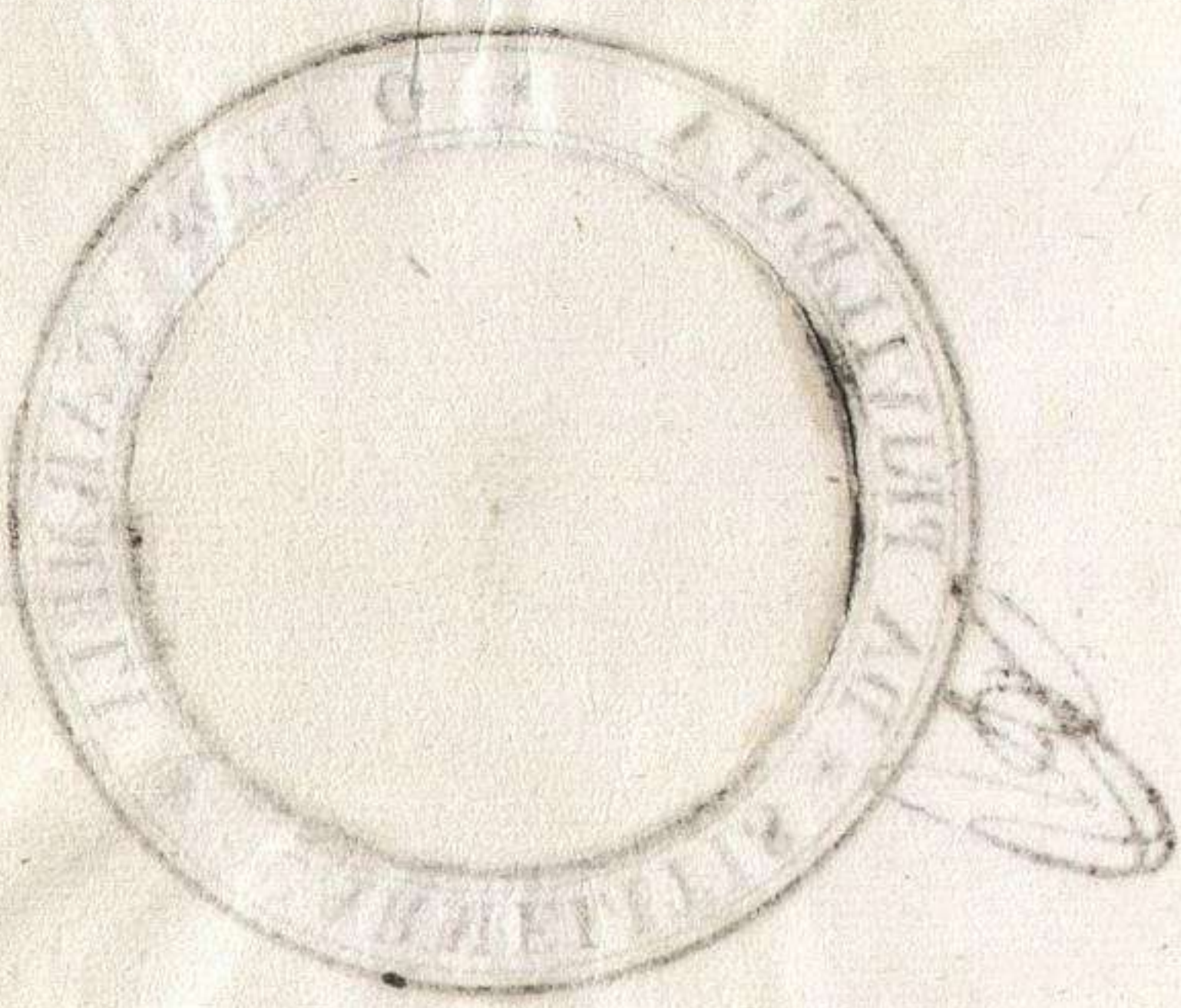

M.C.D. 2018

Epistola.

Illustrissimo et Reverendissimo Domino D. Francisco á Nasarra Valentie Archiepiscopo meritissimo, Montagnesius Augustinianus. S. P. D.

Quecunque scripta sunt, ad nostram doctrinam referri dicebat Paulus Rom. 15. Reverendissime et Antistes vigilantissime. Quo sane argumento tantum debere nos eis, qui de nostra salute benemeriti aliqua mandarunt literis, quantum persolvere est difficile, plane liquescit: nam cum indies vel natura proni in varios incidam errores, in quibus perinde atque labyrinthis cecutientes devolvimur: quid non illis debemus, quibus potissimum cure fuit suis nos laboribus ultro susceptis tot ignorantie vinculis explicare? Presertim eos multis nominibus comendandos esse perpetuo nitar; qui cum ecclesie alumnos parum sui conscios videant, sue que vite prorsus oblitos inhertissimam vitam agentes, quos decet omnino christiane et vigilanter vivere, eos tamen hortantur amice et fraterne corrigunt nunque non charitatem sectando. Quorum

M.C.D. 2018

hauddubie exemplis plena sunt ferme tot milia librorum genera. Atque ijs interdum omissis, non possum non plurimum admirari meam precipue, tum quorumdam, qui se se putant longe ceteris prestare, vecordiam, ociosamque curam beate vivendi: quippe qui voluptate quadam humana allecti negotijs infrugiferis implicati, adeo salutis nostre obliviscimur perinde ac si nunque hinc nobis discedendum foret. Hoc enim habemus hic civitatem manentem, sed futuram inquirim, Hebr: 13. Et quo hac illa prestantior, eo diligentius esset à nobis investiganda. Sed proh dolor: Si quando in mentem venit quam pie, quam inviolabiter ac sancte veteres illi Ethnici agebant, sperantes se se, verum falso, felicissima illa beatitudine quandoque pro viribus, pro virtutibus potituros: non dubito quin nobis christianis non auro, sed sanguine Christi redemptis, vitio vertatur; tam ignaviter vitam christianam viventibus. Et mitto alia, solum illud unum proponam, quod certe in proptu et ob oculos habendum est, nempe mortem ipsam. Hec est totius christiane philosophie verus colophon, hec mortalis curriculi postrem finis et humane vite act, hec est illud et longum et vale ultimum, unde pendet vel eterna hominis felicitas, vel eternum exitium. Hec denique est supremus cum hoste conflictus, à quo Christi miles sempiternum expectat triumphum si vicerit sempiternam ignominiam si victus remanserit. Neque hic disputo de morte spirituali, que se-

M.C.D. 2018

paratio dei est ab aio, nec disputo de vita trãsfor matoria, qua transformamur ab imagine veteris Adę in imaginem noui Adę qui est Christus dominus. De qua Pau. 2. Corin. 4. semper mortificationem Jesu Christi in corpore nostro circũferẽtes, vt et vita Jesu manifestetur in corporibus nostris. Nec loquor de morte ęterna de qua inquit Christus Matth. 25. discedite a me maledicti in ignem eternum. Sed ago de naturali, quę cum non tanti facienda sit vt reliquę, adeo nobis pręmeditandam esse vult Arist. vt eam dicat lib. Ethi. 3. Ca. 9. Omnium terribilium maxime ipsam terribilem esse. Sic enim veteres philosophi veram philosophiam apellabant mortis meditationem. Quam inquit Greg. lib. Mora. 12. Qui considerat, et qualis erit ipse in morte, semper pauidus erit in operatione, nihil quod trãseat appetit, cunctis pręsentis vitę desideriis contradicit, et pene mortuũ se cõsiderat, quia morituꝝ se minime ignorat: pfecta enim vita est assidua mortis meditatio: quam dum iusti solicite peragunt culparum laqueos euadunt, hec ille. Quã etiam pertimescens sapiẽtissimus rex Salomon clamabat Eccl. 41. O mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis, viro qẽto: et cuius vie directę sunt in omnibus, et adhuc valenti accipere cibum. Et Job. 21. ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernũ descendunt.

M.C.D. 2018

Epistola.

Et eo magis timenda quo minus scimus qua hora dominus noster venturus sit Matth. 24. Hortatur proinde Seneca Lucillum ad sanctam mortis preparationem dicens, incertum est quo loco mors te expectat, tu vero eam in omni loco expecta lib. Epis. 3. epistola. 26. et christianius Gregorius in homelijs. Horam vltimam idcirco dñs noster nobis voluit esse occultam, vt dum illam prę uidere non possumus, ad illam sine intermissione properemus. Nunc iam si tam horrenda est hec animę ab ipso corpore separatio, quanto magis deploranda est mors animę, nempe quando excidit a gratia Dei, iuxta illud Ezechi. 18. Anima q̃ peccauerit ipsa morietur. De hac morte sic habet parens Augustinus lib. 13. ð ciuitate Dei cap. 2. Quamuis anima rationalis veraciter immortalis perhibeatur, habet tamen quandam etiã ipsa mortem suam. Mors igitur ipsius animę sit cum eam deserit Deus, q̃ est vita eius, sicut mors corporis cum ipsum deserit anima, hec ille. Et idem de verbis Apostoli ser. 6, sicut anima est vita corporis, sic Deus est vita animę, & sicut expirat corpus cum animam emittit, ita expirat anima cum Deum per peccata amittit. Illa naturalis mors quandoq̃ non est mala: sic Augu. lib. 1. de ciuitate Dei. Mala mors putanda non est, quam bona vita precessit: neq̃ enim facit malam mortem, nisi quod sequitur ipsam mortem. Prima mors ani-

mam

M.C.D. 2018

mam pellit volentem a corpore: secunda mors animā nolentem tenet in corpore: hęc ille. Quę sunde spiritualis mors tam pestifera est et lethalis, vt merito ō ea dicat Dauid ps. 77. Mors peccatorum pessima. Cui demum nullū iam sane video superesse remedium, nisi Dei Optimi Maximi implorato auxilio peccata nostra ingemiscere cum propheta dicendo, miserere. Hosq; omnino misericordię suę credentes, largitatem diuine beignitatis absq; dubio prestolari. Quod procul dubio sacrificium (de quo inquit Dauid eodē psalmo: sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum z humiliatum Deus non despicies) iā illa turturis oblatio adumbrauit Leui. 1. vbi inquit. Offeret eā sacerdos ad altare z retorto ad collum capite, ac rupto vulneris loco, decurrere faciet sanguinem super crepidinem siue fundamētum altaris. Ylesiculam vero gutturis z plumas proijciet prope altare ad orientem plagam, in loco, in quo cineres effundūtur. Confringet alas z non secabit, nec ferro diuidet eam: z adolebit super altare, lignis igne supposito. Holocaustum est z oblatio suauissimi odoris domino. Ex hac figura certo illud sciri conuenit nomine turturis pęnitentem debere intelligi: quoniā turtur non canere, sed gemere nouit. Sic enim peccator qui ante exultabat in rebus pessimis, nunc iam demum tremebundus annos, quos tam male collocarat, se-

M.C.D. 2018

cum reputat, confert vitam cum morte, tandem se impune & tanto tempore offendisse Deum in amaritudine ingemiscit, & cum dolore plangit. Tũ is ipse, qui suimet est sacerdos ac minister, vt turturis caput ad collum retorqueri iubetur, ita ad se se reuersus pęnitens secum diligenter expẽdit manticam illam retro dimissam. Statum suũ cõsiderat vel potius casum. Videt vnde & quo sit deiectus, quanta bona peccando amiserit, quanta mala adiunxerit. Rupto vulneris loco iubetur vt sanguis decurrat ac defluat super fundamentũ altaris. Altare est nostrum cor, fundamẽtũ Christus, vt inquit Paulꝰ. 1. cor. 3. sanguis autẽ appetitum significat: siquidem vt vita carnis versatur in sanguine, sic vita animę in appetitu. Nam si appetitu carnali regitur, vita carnalis vocatur. Si spirituali, iam vita spiritualis. Itaq; sensus est, sic nos in sacrificio parare debemus Deo, vt appetitus & amor noster, qui per pęnitentiam a carnalibus recessit desiderijs, in Christũ trãsire & trãsfor mari cogatur, & dicat cum Paulo: viuo ego iã nõ ego, viuit autem in me Christus. Deide quid sibi vult vesiculam gutturis in loco, in quo cineres effundi solent proĳci ad plagam orientalem, nisi tumorem, vanam eloquẽtiam, superbiam omnem, cupiditatẽ, humanam sciẽtiam, quę inflat procul a nobis relegandam esse, & in exilium mittẽdam? Quid ad orientalem plagam, & vbi cineres effundantur

M.C.D. 2018

dūtur, nisi natiuitatē nr̄am z sepultur̄ cōsideran
das esse, quo faustum omnē arrogātię a nobis ex
cludere possimus? Nihil em̄ eque iuuat ad supbiā
reprimendā q̄ natiuitatis iuxta z mortis medita
tio. Hęc est ꝟa oblatio z holocaustū odoris suauis
simi dño. Quod idipsum sentiens propemodum
Salomon dicebat eccle. 7. In omnibus operib⁹
tuis memorare nouissima tua, z in ętern̄ nō pec=
cabis. At longius sum digressus, quam putaram,
ex nostra quidem negligētia, z pessima in malum
ꝓpensione. Sed reuertor ad id, quod dicebā ini
tio, scripta omnia ad nostram doctrinam referri,
z plurimum nos eis debere, quibus curę fuit scri
bere. Sic enim videmus multos operam nauas=
se diligentissime, varia compendia edidisse, sum=
mas compendiarias in lucem misisse, ingentissi=
mos suscepisse labores etiam cum vitę discrimi=
ne, quo nos oscitantes ad veram salutem acrius
excitati, nostrę infirmitatis ac Dei Opt. Max.
gnari, bene ac christiane viuere, z potissimum mo
ri totis viribus studeamus. Quam ob rem Illu
strissime ac Reuerendissime Dñe cum nuper fra=
ter meus Montagnesius Carmelitanus Specu
lum in christianę vitę z mortis prępparationem nō
tam laboriose. quam pietatis studio ex variis id
genus scriptis in lucem edere quorundam suasi=
bus z importunationibus ob libri vtilitatē com=
pelleretur: semper huius fui sententię, opus tam

M.C.D. 2018

frugiferum nõ esse prẽlo mandandum, nisi autho
ritati tuę, ꝛ tam insigni prius ꝓbirati cõmissum.
Quippe qui prẽterquam quod es innata quadã
ꝛ generosa virtute ꝛ humanitate ornatus, soles e
tiam, vt verum ꝛ vt pium decet pastorem, gregẽ
fidei tuę creditum nõ cõmunibus, ꝛ temere obla
tis, sed optimis pascuis inhescare. Habes hoc o=
pere primum quomodo se quisq; parare debeat
vt bene viuat, ꝛ quę sit prẽstaturus, qui cupit ob=
nixe beate mori, vna cum expositiõe septem pec=
catorum lethalium, ꝛ oppositarum virtutũ. Nec
deest sanctissimi sacramenti quam pia ꝛ vtilis ani
maduersio. Deinde cum in articulo mortis alte=
rius indigemus adminiculo, expositis primum, q̃
ferme in tali statu omnibus contingunt, quę sunt
titillationes carnis, demonum hallusinationes,
humanarum rerum ỏsiderium vehementissimũ,
Angeli custodis inspirationes sanctę. Habet vn
de quis possit velut ex ęrario vel abaco fertilissi=
mo exhortationes, doctrinam, consilia depro=me
re, quibus possit tum demum proxímum in tã vr
gẽte necessitate positum absq; vllo labore, sed so=
lum legendo iuuare. Vbi lector offendet prẽca=
tionis dominicę, septem Christi agonizantis ver
borum insignem ỏclarationem: ꝛ quod magis ad
rem facit accutam morienti accommodationem.
Postremo scribuntur quę iãiam exhalanti aiam,
vel prorsus defuncto dicantur. Quod si non la=

tino

M.C.D. 2018

tino, vel sermone boetico (quod hę linguę copiosius diuagantur) author hunc librum composuerit, sed materno Valentino: cogitare debes Illustrissime domine non doctis, sed cõmunibus quidem t potissimum valẽtinis destinari laborẽ. Hũc solum id supereſt, officium nostrum boni, equiqꝫ consulas, t eo animo diligentiã nostram suscipias quo Illustrissimę ac Reuerẽdissimę dñationi tuę cõsecramus. Vale totius hispanię nostrę decus.

1559

M.C.D. 2018

Prolech.

Segueíxe lo prolech

enlo qual se mostra breument la molta necessitat quey ha desta obra pera la salut deles animes.

Acaraque (segons lo philosoph en lo tercer llibre dles etiques) la mes espãtable deles coses terribles sia la mort: empero en ninguna manera se pot acomparar a la mort del anima: perque segons diu sent Agosti: que major dampnacio es la perdicio de vna anima sola, que de mil cossos. Axi mateix bo proua aço sent Bernat, dient que tot aqst mon corporal nos pot estimar tant quant es lo preu de vna anima. Be manera q̃ tant es mes espantable la mort del anima, quãt ella es mes noble y preciosa que lo cos. Y com la anima sia de gran valor, lo dimoni treballa y procura si la podra girar a condempnacio perdurable, temptãt a qualseuol en la darrera y vltima hora dela mort, ab moltes y grãs tẽtaciõs. Per

tant

tant es cosa molt necessaria que cada hu pro-
ueixca, y se aparelle pa tal pas y agonia si dsija
voler ser dls saluats. Portant dauant los vlls
aquestos dos espills de ben viure, y de ajudar
a ben morir: y tenir los ben estudiats y empr̃e
ptats en la memoria. La primera part de aq̃st
tractadet, tracta del primer Espill, y va per ca
pitols, segons veuran per la taula a la fi dl lli-
bret. La segona part tracta del segon espill pe
ra ajudar a ben morir en aquell dia y hora dela
mort: per los quals la mia intẽcio es estada or
denar aquest tractat ajustant en ell de altres
llibres: per aque en aquest mes breu se tractas,
y lo que mes faal cas pera tal pas y agonia de
la mort. En lo qual so estat en acabar lo del tot
lo poch que es, mes d tres anys: principalmẽt
per gloria y alabança de Jesu Christ saluador
nostre, per qui principalment se han de fer to-
tes les coses. Segonament, per prouehir de
vn tan gran socorro y ajuda a les anim̃es en tã
gran agonia, perill y necessitat, com es la de la
mort. Tercerament y prouocar als sacerdots
a que tinguen gana y amor de estar y ajudar a
qui es vol morir. Lo quart, perque los duots
accepten y tinguen aquest llibre axi com vn d

uocionari

M.C.D. 2018

uocionari, llegint y mirátse en ell com en espill de cada dia, per poch que sia: y axi fassen en vida, lo que voldrien obrar en lo dia de la mort: Pense donchs cada hu en son cor moltes vegades en la vltima malaltia dela qual ha de morir. Perque com diu sēt Gregori, que molt se ocupa la persona en bona obra, qui souint pensa en la fi que a de fer: empero molt poques vegades se disponen los chrestiās pera morir be si la mort los pren de rebato sobtadament, per que pensen estos tals viure molt, no crehent q̄ han de morir tan prest: lo qual es cosa molt manifesta y certa que es engany del dimoni. Y p̄ ço molts chrestians per vna tan falsa esperança resten enganyats, y moren malamēt. Y per ço en ninguna manera deuriem donar molta esperança al malalt, dient li que ha d̄ tenir y cobrar salut. Perque segons diu vn gran doctor molt famos de Paris, que moltes vegades per aquella tan falsa consolacio, y dissimulada confiança d̄ salud corporal ve la persona a perdres, donantse a entendre que no ha de morir de aquella malaltia: y axi deixa de fer lo que es obligat com a chrestia. Y en especial en aq̄stos nostres temps perillosos, en que per los nos-

nostres

M.C.D. 2018

stres peccats hay molt gran descuyt casi en tots. En fi lo verdader aparell pera bẽ morir, es viure be. Y lo qui cada dia sesforça a viure y obrar be, cada dia se aparella pera morir be. Y puix es axi que lo bon viure es aparell pera bẽ morir, treballe ara cada hu p ser qual voldria trobarse en tal pas y agonia. Ara es lo temps de fer penitencia y bones obres, que apres de mort no sab ningu loque podra ni a hon yra, ni quant se ha de despedir, ni com donara la anima. Y perço, o chrestians y germans meus amats en Jesu Christ, nons adurmam nins detingam enlos regals y passatemps de aquesta trista vida breu y perillosa. Recordemnos cada dia que viuim en aquest mon, que la vida nostra sens ha dacabar molt prest, y quãt menys nos ho pensarem la mort sera ab nosaltres. O dia dela mort tant cert y tan nose quant. O dia tan memorable y en tanta manera oblidat. O dia dela mort tã trist y maleyt pa qui tostẽps ana tras los apetits desordenats, y tras les cõsolacios y honres daquest mon: puix lo fill de Deu diu enlo sant euangeli. Ay de vosaltres richs, que aci enlo mon teniu vostres consolacios. O dia dela mort per als justs precios en los

M.C.D. 2018

los vlls ỹl senyor, com dix lo real ppheta Ba uit, puix sellauos los seran manifestades les grandezes y precioses riquees peraque forẽ criats, per les quals menysprearen les nona deries, regals y honres de aquest mon misera ble, fals y penos breu y variable.

¶ Yo com a indigne religios y gran peccador dauant Jesu Christ saluador del mon me pro stre per terra, y dauãt la sua bondat me presen te: y a la sua omnipotencia me acomane: y a la sua clemencia offerixch tot loque en aquest tra ctat dire y escriure: puix ningu verdaderamẽt pot dir coses altes de Jesu christ, ni sentir de Jesu christ, si enell no esta, o prop dell. Final ment qualseuol christia q̃ desija y vol morir be com a catholich christia, prepares ara y virca be: y cõsidere ab molta diligẽcia loque en estos dos espills veura y trobara, y tẽdra grã socor ro pera defensarse deles tẽptaciõs y enganys ỹl dimoni. Y seguira lo camỹ la gloria, la qual nos vulla Jesu christ omnipotent atorgar per la sua gran misericordia, lo qual regna en vni tat de essencia y trinitat de psones per tostẽps sens fi.

Fi del prolech.

Capitol

M.C.D. 2018

Capitol primer: q̃ pera seguir lo cami de Jesu Christ nons hauem de detenir en començar lo: ni en donar escuses.

O cami de Jesu Christ christians no se ha de seguir de mala gana, ni ab temor, si no ab molt ferm y determinat prepositt, ab tot lo nr̃e cor, y ab anímo molt cõfiat, y hauẽ tostẽps d'estar armats y aparellats pera sufrir qlseuol aduersitat ho injuries, ho perdua y dany dels bẽs temporals: y si es menester la vida tãbe per amor de Jesu Christ. No siam com lo pereos q̃ vol y no vol, y tot lo temps sens ne va ab desigs, y bons prepositts dels quals lo infern ne esta ple: segons diu sẽt Bernat. Y per vna part voldrieu ser bons, y per altra sab nos mal tenir hi les mãs. Bõch̃s lo regne de deu no se ha de guanyar dormint: miren los que comencen a seruir a deu nols dtinga la affeccio y amor de les coses que amẽ, encara que sien los fills. Nols enganye lo mõ ab los llaços, y grans perills que ya. Ab molt ta raho dich aço, perque ya moltes persones, y tambe religiosos, y de qualseuol genero, que

pera

M.C.D. 2018

pera exir y dexar los vicis cerquẽ mil escuses de dia en dia, y nuuca acaben de determinarse de seruir a deu: y axi a molts primer sels acaba la vida. Y volen saber lo parer de vns y altres pera si faran la bona obra o no, y fan tantost vn conte dient: en ser fora destos cuydados q̃ara tinch entre mans: y en acabar tal, y tal negoci que he començat, tantost vull desembaraçar me de tot. O quina horadura es esta tan gran: y si hui Jesu Christ te dimana la anima, y la vida se te acaba, que sera de tu? Y com no sabs tu que de vn negoci naix vn altre, y sen venen a trauar altres quatre? y que vn vici porta per conuidat vn altre? Mo ya dõchs mes de dos camins, la hu que seguint les affeccions y apetits desordenats, nos porta a perdre, y a perill dela mort perdurable. Y laltre que resistint y la mortificacio dela carn nos posara en saluo. Minguna cõpanyia y ha entre deu y lo dimoni. Nos pot seruir a dos senyors com dix Jesu Christ. Y meyns dificultat y ha en seruir a Jesu Christ, que no al mon y al dimoni. Y per ço lo fi de totes nostres obres, oracions, y deuocions sia solamẽt Jesu Christ. Mes val saber poch, y amar molt a nostre redemptor Jesu

M.C.D. 2018

su Christ,que molt saber y amarlo poch. Lo temps es breu christians de esta vida miserable. Diu lo apostol sent Pau,q̃ tan poca affeccio y amor posem en lo q̃ tenim aci en lo mon, que no façam cas de res com de cosa que val molt poch. Los christians q̃ fan oracio a deu y li preguen quels allargue los dies dela vida, molt millor seria si li demanassen a deu,y encara ab llagrimes,quels allargas cada dia la gracia en la anima,peraque tostemps a hon se vulla q̃ la mort vinga de rebato nols trobas mal aparellats. Munca pensestu en esmenar la vida,y pregues a deu q̃ not vinga la mort? Per cert no es altra cosa pregar a deu quet done vida,si no quet deixe peccar llarch temps. Tambe ni ha alguns que portẽ ab si alguna oracio o recepta pera no morir en peccat mortal. No pense yo,ni crech que altra oracio es trobe si no vna,que es procurar de viure molt be,llançant als enemichs nostres:ço es,lo mon,y la carn:y abraçar les virtuts:es a saber,charitat humilitat,castedat,paciencia,obediencia,misericordia,almoyna,oracio,pura intencio,nestedat de cor,pobrea de esperit,meynspreu del mon,mortificacio dels apetits,y negarnos a nosaltres

nosaltres mateixos. ¶Paraules y consells son estos, y auisos de Jesu Christ. Esta es la verdadera oracio pera no morir en peccat mortal Acusesste tu tãbe deles tues culpes als peus del sacerdot q̃ es vn home: donchs mira molt be com te acuses dauant deu: perque la acusasacio verdadera pa ab Deu, no es altra cosa si no auorrir dins la tua aía los vicis. Dolts y ha que pensen y crehuen que ab vna bulla, o vna estacio que fan, son ja pel tot llauades y pdonades totes les sues culpes sens tenir molt verdadera contricio dels peccats, molt vã fora cami. ¶Perque axi com la plaga del vici esta alla dins, es necessari que la medicina es pose y ques senta alla en lo interior. Dolts peccats li foren perdonats a Maria Magdalena, pero perque ama molt a Jesu Christ. Y per tãt quant mes tu tẽdras la affeccio y amor en deu tant mes auorriras los teus vicis, perq̃ tras lo amor de deu, y desig de volerlo seruir, ve tãtost lo auorrirte a tu mateix, y de tots los teus peccats: axi com vem que detras del cos va la sombra. Des val que vna vegada del tot y ab ferma fe, y ab veritat auorrixques los vicis q̃ tens, y en especial lo vici q̃ mes te danya dins

la

M.C.D. 2018

la tua anima, que deu vegades ab sola la llen/
gua los confessasses als peus del sacerdot, en/
cara q̃ aço no se ha de dexar. Si ab aquest capi
tol, y tots los de mes que trobaras en aquest
espill conformes les tues obres en deu, esta/
ras y acabaras en ell, dexant los vicis y lo que
mes te danya y porta a perill. Y not vulles de
tenir en lo voler seruir a du, ni cerqs en donar
escuses, puix lo temps q̃ esta per venir nol tẽs
cert ò viure, axi com lo passat nol pots cobrar.
Examinat a tumateix, y not contentes, ni te a/
dormes en estar satisfet dela vida que fas, to/
stemps trobaras algun vici en tu, procura de
dexarlo, y abraça totes les virtuts q̃ pugues,
pera agradar sols a Jesu Ehrist. Desta mane
ra no errarem lo cami y senda que deu nos ma
na seguir. Moy haura cosa ninguna deles que
farem: es a saber, en obres en seruici de deu: ni
deles que sofrirem en la nostra vida: ço es, ad/
uersitats y penes, que tot no sia aparell pera
possehir en aquest mon la gracia, y en laltre a/
pres la gloria.

Capitol

M.C.D. 2018

¶ Cap.ij. En lo qual tracta com hauẽ de ser cegos en los vlls exteriors, pera millor contemplar a Deu ab los interiors.

TRes portes pricipals te lo nostre cos que son los vlls, les orelles y la boca: y per les dos primeres q̃ son los vlls y les orelles, comunament no pensen sino en lo que veurem, o en lo que oyrem. La tercera porta ques la boca, donalloch a q̃ llan ce fora lo que te en lo cor, dient tot lo que vol y pot: y no pot llançar si no dela abũdancia que te dins, delo qual entra per les dos portes primeres: les quals tres coses son tã necessaries pera ser vna psona bona y espiritual, com les tres virtuts theologals pera ser chrestia: y cõ los tres vots principals pera ser religios. La cosa mes delicada que tenim son los vlls nres y per ço han de ser guardats ab mes solicitut y cuydado. No siam donchs chrestians tan no gligents que tancam los vlls quant fa pols, y nols volem tancar a les coses quens podẽ da nyar la nostra anima. No vulles mirar lo que no tes llicit, perque segons diu lo saui, ningu deu alçar los vlls a les riquees que no pot al cãçar

cançar. Guardant los teus vlls, guardaras la tua anima, la qual per ells se desmanda his or rama perdent lo be q̃ tenia replegat. Los vlls dels horats, diu lo saui, van fins al fi dla terra. O quant guanya en ferse rica la nostra anima, quant los vlls exteriors no la guasten, ni la destruiyxẽ y roben. Posa cobdicio y diligẽcia en la tua vista, y molta guarda, y guardala molt: per q̃ segons lo saui diu, que per la vista es coneix la pson a quasi qui es. Y pço los que ab los vlls dela anima voldran veure a deu, solament los basta que ab los vlls del cos miren a hon posẽ los peus. Perque segons lo saui no deuriem veure si no lo que esta fronter de nosaltres: ni deuriem mes obrir los vlls de quant solamẽt bastas pera regir los peus com anam. Y perq̃ sabia deu omnipotẽt quãta pfita guardar la vista, y quant danya no guardarla, manana en lo llibre dels numeros que los sacerdots se posassen certs senyals en la roba, y dona la causa de aço dient, que no seguixcam les nostres cogitacions, y los nostres vlls que van fornicãt per diuerses coses: si no que tenint mes memoria dels managments de deu, los posassem per obra en guardarlos. Los que volen dcorar al

guna

M.C.D. 2018

guna cosa tanquense en part segreta y fosca, p
que los vlls nos puguen derramar en coses
que torben la memoria. Perque segons diu lo
saui, que lo derramar y exalçar los vlls es di-
straccio del cor, y tant quant allargam la vista,
tant exquexam lo cor. Abans donchs ab mol-
ta vergonya los teus vlls, no sies com lo agua
zil que anant a traure penyores en la casa hon
va quant y ha en ella casi tot ho mira. Nunca
los vlls se farten de mirar, y tot ho volen veu
re. Y voler la persona mantenir a qui nunca es
farta, es gran treball, y juntament horadura,
del qual a la fi no sen esperares. O si nosaltres
per lo millor nos fessem cegos apartant la vi-
sta, ho com qui nou veu, quantes burleries, y
horadures, curiositats, y desonestats dexarie
de veure, y de quants enugs, y occasions, pe-
rills y grans treballs nos estaluiariem y per-
driem. Si fent te tu cego perdesses lo delit q̃
hauies de rebre en veure les coses gentils, tã-
be perdries de veure lo que la vista auorrix.
Son tants los que san perdut per la vista, que
ab breuedat nos podria escriure, perque los
vlls son principi de tot mal. Y si la nostra ma-
re Eua no mirara curiosamẽt la gẽtilesa de la

fruyta

M.C.D. 2018

fruyta vedada, no allargara la ma a ella. Si Olofernes no mirara la gentilea de Judich: no pdera tã miserablemẽt la vida. Y si Bauit no mirara a Bersabe: no perdera en aquell instant la anima. Y si als vlls de Sanso no agradara la filla dels Filisteus: nol haguerẽ fet cego. O en quants plls y juins temeraris, y en quantes ocasions de mala cõciencia nos porta la vista de aqst nr̃e cos. Puix essẽt aço veritat, fes diligẽcia en tu mateix de ferte cego en lo defora, pera tenir en lo de dins ab los interiors vlls mes clara conexença deles coses. Perq̃ si segõs se diu, q̃ lo q̃ pert la vn vll veu mes agudamẽt ab laltre: lo qui dels dos se fara cego, mes veura dõchs ab los altres dos vlls del anima: perq̃ la llum que dfora falta se anyadix a la de dins. Lo dich q̃ faces com vn philosoph nomenat Democrito, q̃ ell mateix se trague los vlls, p no veure ab ells moltes coses que a son parer li impedien la verdadera vista. Nosaltres almenys façamnos com a cegos q̃ no vem res, ni vullam mirar loq̃ no deuem, puix tants escandals y mals nos porten estos nostres vlls. Pren tu exẽple dels animals q̃ son de caça que porten los senyors,

M.C.D. 2018

los quals tenen cuberts los vlls perq̃ tinguẽ mes quietut. Esforçat a cobrir los teus vlls ab la honestat y vergonya fent te cego enlo ꝺ forza, si enlo de dins vols veure mes q̃ aguila. Be altra manera, gran temor has de tenir: q̃ que sino guardes la tua vista exterior pera mi llor interiormẽt veure a Deu, Jesu Christ a/ partara los seus vlls ꝺ tu, q̃ son mes clars q̃l sol, e illumena al quil mira. Y si Jesu Christ a parta de tu los seus vlls, axicom ho amenassa per lo ꝓpheta Ysayes, restaran los teus vlls de la anima ab gran fosquedat de tenebres y sera senyal de gran auorricio, dela qual son dignes los que no afilen, ni alcẽ la vista spiritual pera contemplar a Deu.

Capitol.iij. De com hauem ꝺ ser sorts en esta vida, pera millor oyr a Deu en lo interior:

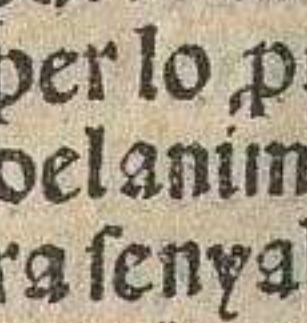

Li sens amonesta que siam sorts: y no donem les nres orelles a cada vẽt que passa/ ni les tingam vbertes a totes les noues y paraules sense fruyt que dona lo mon. Y si la primera porta del nre cos q̃ son los vlls ja la tancarem, nons deixem la segona

gona vberta q̃ son les orelles: les quals si les tancam escusarem lo cami de molts mals: y escusarem mil enugs, mentires, y errors, les quals entren per les orelles, y van tantost al cor. Encara q̃ nós fessem sords, sino sols per euitar ỏyr lisongeries y murmuracións del proxim bo deurié fer, perq̃ son tã grans mals estos, q̃ segõs diu sent Bernat. No es facil cosa ỏter minar qual peca mes, lo q̃ es lisonger, o lo q̃ ab cara molt alegre hou la murmuracio y lisonja no fent resistencia. Axi donchs com al benaurat sant se li fa dificultos jutjar qual destos peca mes, axi tambe pareix cosa molt escura coneixer qual sia major pecat. Estes dos coses murmuració y lisongeria, donen delectacio a les orelles, y estes dos coses maten al anima, empero cosa mes dolça es la lisongeria. Diu lo saui Salomo, que sit porta la persona a les tues orelles estes coses (q̃ son com beure llet) no consentes en ningũa manera: perque en lo consentiment esta la mort. Y no sols basta que estiga dins en lo teu cor lo no cõsentir a les vanes alabances q̃ son dolces com la llet, empero has de mostrar de fora fent lo sort, no volẽt boire: y mostrar que not sab bona aquella llet

M.C.D. 2018

de murmuracions y alabances. Y aço a exẽple de aqll sant propheta Moyses q̃ sentõ poque ta edat que mamaua, menysprea los pits dles Egypcianes, y no volgue delles rebre llet. Quant algu te alaba de alguna virtut si la tẽs has de mostrar y manifestar fellauos algũ de fecte dels molts que tens amagats. Quãt al gu te portara paraules dolces de alabances y de vanagloria, les quals son perilloses pera esuarar: recordat que diu la sagrada escritura q̃ no han de ser lloades les persones mentres en aquest mon perillos estan, fins que alla en lo cel se troben. Recordat del mal senyal y ra stre q̃ deixares en tu mateix, dels mals costũs y pratiques que eres inclinat. Molt hyha q̃ dir del mal y grãs perills, q̃ consenten y guan nyen los q̃ ohuen murmuracios. Y es de creu re, q̃ si faltas persona, la qual no tingues gana ni voluntat de oyr murmuracios y mal del p xim, faltaria y nos trobaria qui murmuras: cõ forme a loque diu sant Hieroni. Ningu parla ni cõta de bona gana al qui hou de mala. Una persona murmuradora basta pa mesclar mal entre molta gent: y lo religios, o la mõja a tot lo cõuent: perque ab vn amor y zel fals que te

nen

nen,no solament murmuren de alguna cosa q̄ sera no res,o ōfecte flach de alguns,empero prophetizen a bulto,a tort y al traues,com dih huen,tots los mals q̄ de alli es poden seguir, dels quals ab murmurar y jutjar pensen ells remediar. A estos tals,es menester en gran manera saber fer lo sort,en no creurels ni consentir,encara que ells diguessen q̄ son prophecies quels ha reuelat la experiencia de coses semblants. Hay tambe alguns que nunca es cansen ni farten de oyr dir mal del ꝓxim,y en especial de aquells a qui tenen mala voluntat, y de si mateixos estos tals no voldrie oyr mal ni vna sola paraula. Estos ajuden a cercar espines que punchē be a la honra y orelles d altres:y enles sues no consenten que vna sola puncha sia posada enells vent a Jesu Christ corona t despines. No vulles donchs vna ley pera tu y altra pera altres. Has de voler sofrir y oyr:loque altres molts sofrixen:es a saber:ser injuriat y tēgut en poch,y en alegrarte com murmuren de tu,perq̄ a mal d tō grat hauras de passar segōs diu Jesu Christ:que per la medida q̄ tu als altres mediras:y per lo juhy que tu als altres jutjaras. Comara,si

M.C.D. 2018

murmures, seras murmurat. Si hous mur-
murar de alguns sense defensarlos, tãbe hoy
ras murmurar de tu, y noy haura quit defen-
se. Aço vem que cada dia ho permet Deu: p
q̃ si tu parãt la orella a oyr dir mal del prim,
coneixent tu ser mal, has de rependre al tal, y
si es menester ab la cara yrada: y mostrant tu
tristicia ẽla cara al murmurador, ell se vẽdria
a corregir. O si pogueses acabar ab tu de cau
re enlo cõpre de quant mal et potvenir ỏ oyr
loque no tes licit ni conue. Perq̃ si tu dones
entrada als murmuradors nunca tendras q̃e
tut ni lo repos conuenient, ans te destruyran
los bons proposits, conceptes, y sants pensa
mẽts. Axi que pera que la tua anima se ajunte
y sia esposa de Jesu Christ auorrir oyr lo vi-
ci dela murmuracio y les tues alabãces. Mi
ra que si vols oyr de bona gana les coses mũ-
danals, es senyal de fornicacio y de gran cay
guda dela tua anima. Sent Agosti sobre sent
Joan diu: que puix Jesu Christ es la vida ab
que hauem de viure, es la veritat quens ha ỏ
valer, es lo cami per hon hauem de anar, y aq̃
hauem de oyr y seguir: preguemli donchs ab
los genols per terra, y demanantli ab llagri-
mes

M.C.D. 2018

mes quẽs encamine a oyr coses que sien a ell aceptes, perqne siam certs que Deu omnipotent si nons te dela sua ma, lo mõ ens fara caure, la carn estropeçar, y lo dimoni en mal fi parar.

¶ Capitol.iiij. De com hauem de ser muts en la llengua corporal y bonar hoch a la llengua del anima.

Molt gran necessitat te qualseuol persona que vol esmenar la sua vida, refrenar primer la sua llẽgua: perque may se jũtaren be en vna persona, mala llẽgua y bona conciencia. Diu Salomo: mors t vita in manibus lingue: la mort y la vida esta en mãs dela llengua. En ninguna part ól cos podien tenir en mes perill la mort y la vida, q̃ en la boca y en la llengua, puix p elles sens por acabar la vida sens parlar, y sen pot entrar la mort sense cridar la: sols les bones paraules son tresor dela persona bona. Apren donchs de saber fer lo mut callant, perque no es menor sciẽcia saber parlar, que saber callar. Y lo saber callar fent lo mut es cosa mes segura y sens perill, y mes llaugera de apendre. Per

M.C.D. 2018

que callant no tendras ocasio pera cõtar cuẽ/
tos dissoluts y fingir paraules mentiroses a/
feytant les paraules y ponderant les senten/
cies de com ho parlaras ab estil q̃ mes agra/
des a les orelles dels qui obuen. Moltes p/
sones y ha q̃ lo estar se de no parlar los es grã
treball: axi com los llauradors, que del costũ
que tenen del treball, los dies de pascua enca
ra els es gran treball lo folgar, y per diuertir
se vn poch com no treballen saltẽ y corren, ju/
guen y ballen, y en aço dihuẽ ells que folguẽ,
lo qual no dexa de ser treball. Axi ni ha algũs
tan acostumats a parlar y charrar, que lo ca/
llar los es grandissim treball. Estes tals per/
sones charradores, dihuẽ q̃ sels seca la boca d
callar, y q̃ sels pega la llẽgua al paladar no po
dẽt hi fer mes. Estes paraules dihuẽ los q̃ no
coneixẽ lo fruyt q̃s trau d saber fer lo mut ca/
llãt, y los danys d qui escapa lo q̃ sap be ferlo.
Per q̃ conexẽt ho, lligarie ẽ la sua llengua ab lo
silẽci, per donar lloch a la llẽgua d l anima. La
cosa mes perillosa d retenir, y lo mes perillos
que nos dete es la llengua, la qual es molt pre
sta en lo mẽtir, y molt breu ẽ lo encobrir. Mol
tes persones y ha que son molt mes infama/
des

M.C.D. 2018

des ab fols paraules de desllenguats y mal dients, que no de algunes males obres q̃ hau ran fet. Declaradora es de tots los mals la llengua, la qual es la pijor cosa que la persona pot tenir: y es la millor si es reputada per bo/ na, tenint la amagada y tancada dins la boca. Si tens alguna plaga en lo teu cos, o algun mal sospitos, fas tot lo possible p encobrir ho, y la cosa mes perillosa y desconcertada que es la llengua, no la vols cubrir y fer la muda? Guardaries vna cullereta que fos neta pera menjar, y la llengua que es cullera del anima tua, ab que menja les alabãces de Deu, no la guardaras? Queixes te, y tens que dir per q̃ murmuren de tu, y nunca reprens y castigues la tua llengua que es la q̃ mes te diffama? Co sa es cert de marauellar, que estaran segretes les tues horadures y poch seny, y per tenir mal veada la tua llengua, ella te descobre. Si la llengua parla dela abundancia del cor, par me a mi que de tu es pot dir y jutjar, que quãt calles penses les vanitats que dius quãt par les: de manera, que lo teu parlar vanamẽt do/ na testimoni, y ve a descubrir lo q̃ feyes o pen saues quant callaues. Si tinguesses vn moço

M.C.D. 2018

que fos gran charrador, tantost lo llançaries de casa: y no eres bo per alligar la tua llengua, puix moltes vegades diu lo que a vegades no fas. Guardemnos diu lo saui del molt parlar perq̃ may bi falta peccat. Mira q̃ en lo molt parlar te mostres ser atreuit y mal mirat, y si calles fent lo mut, atribuyr to han a prudẽcia. Diu lo benauenturat sant Augusti, que si en la sagrada scriptura y agues vna mentira, tot se tẽdria per sospitos. Desta manera donchs, si en les tues paraules mezcles mentires, y vanitats, los qui ohuen semblants coses, no deixarã de tenirte per sospitos en les tues paraules y obres, per hõ perdras la auctoritat. Diu lo apostol sent Jaume, que si alguna persona es pensa ser bona, y no refrena la sua llengua, vana es la sua bondat, puix dexa de lligar lo que te mes necessitat: es a saber, la llengua. Molt de ponderar es, que lo rey Dauit no pregaua a Deu que li guardas la vida, ni li cõseruas la honra, ni li defensas lo regne, ni li exalças los fills, ni li augmentas los bens, ni tãpoch que li donas mes fama y honra, si no q̃ no li deixas dir ninguna mentira: tenint ell per cert, que si en la anima noy ha ninguna bondat,

dat,que nunca y haura en la boca ninguna,o ben poca veritat. Lo rey Dauit fent oracio a Deu deya axi. Puix yo senyor me alegre de ser seruent teu,y estich dedicat al teu seruici, no permetes que lo meu cor pẽse alguna mal dat,ni dones llicencia a la mia llengua,si no q̃ parle veritat,puix la persona mẽtirosa no pot ser a tu accepte. Oracio es esta que tots hauiem de fer,y peticio es que tots hauiem de demanar:es a saber,quens conserue lo senyor en los nostres cors la bondat,y que nons lleue de les nostres boqs la paraula de veritat: perque lo mentiros no pot ser bon chrestia:y axi tots los que parlen veritat tenen per senyora Jesu Christ:y los mentirosos tenẽ per patro al dimoni. Diu sent Augusti que la condicio del mentiros es,que tots tracten ab ell veritat,y ell sols tracte ab tots mentira. Persones y ha,q̃ axi com tenen per costum de menjar cada dia,estan aucats a mentir cada hora. Regla general es esta,que quãt algu ab gran juramẽt afferma alguna cosa,es señal q̃ molt millor diu mentira sobre pensat. Gran treball tenim los chrestians en tenir los nostres tresors dins aquest nostre cos a tã flac:cõue a saber

ber:lafe,en lo entenimẽt:la charitat,en la vo luntat:la coneixensa,en los vlls:lo oyr,en les orelles:la pietat,en les mans:la abstinencia, en la garganta:la castedat,en lo cos:lo amor, en lo cor:empero la vida,en la llẽgua. En molt grã perill esta la nostra vida,en estar com esta dꝛpositada esta nostra llengua,la qual com no tinga ossos a bon se detinga,ni niruis a bon se sostinga,ni tampoch sab dir lo que li manam, ni encara guardar loque della confiam. Sent Bregori a est prepositꝰ diu:q̃ dir lo saui. Quod mors et vita in manibus lingue: es dir,que a vns fon occasio de saluar los la vida la bona llẽ gua:y a altres fon occasio de mort alguna pa/ raula mala:lo qual es aço ben facil de creure: puix que a vn cor q̃ es generos y valeros,mes lo llastima vna paraula llastimera y mala,q̃ no a vna persona rustica vna lletja coltellada. Major peccat tambe feu Caym en lo que par la,dient que major era la sua culpa que la mise ricordia de Deu,que no en matar a son ger/ ma Abel:perque ab la llãça lleua la vida a son germa:y ell meteix ab la sua llengua es lleua la sua vida. Peccar cosa lleja es,empero de/ sesperar dela misericordia de Deu es cosa dia bolica:

M.C.D. 2018

bolica: perque mes offensa se li fa a Deu en infamarlo de riguros, que no cometre cõtra ell algun peccat. Gran peccat es lo de la llengua mala y peruersa, puix tanta culpa es dona als que ab les llengues blaffemant de Deu lo crucifiquen, com als q̃ en la creu lo crucificaren. Diu lo benauenturat sent Augusti sobre aq̃ll psalm. Exaudi deus orationem meam. Rei enim magis fuerũt crucifixores linguã, quam crucifixores clauorum. Dir sent Augusti benauenturat, que foren mes culpats los q̃ posaren en Jesu Christ les llengues, que no los que posaren en ell les mans, pareix molt clar en q̃ Jesu Christ prega estant en la creu per los Jueus, a causa que no sabien lo ques feyen: empero no prega per lo Hebreus que sabien molt be lo que demanauen. No deixa de ser axi mateix gran mysteri, q̃ aquell rich auar malauenturat, de ninguna cosa tant se clamaua y sentia, ni tãta dolor passaua, com en la llẽgua, q̃ demanaua sols vna gota de aygua que la llẽgua se li cremaua: empero perque hauia negat al pobre les miques de la sua taula, la recta justicia de Deu nol volgue oyr, ni consentir a lo que volia: y era cosa justa que li fos negada

M.C.D. 2018

gada la aygua que demana: y la causa de a-
ço fonch, perq̃ erẽ molts mes los peccats ab
que hauia offes a deu parlant, que obrant. Si
si plagues a Deu, que als que parlen y mur-
muren molt, los castigas en la llẽgua, axi com
castiga als dela torre de Babylonia, los quals
digueren que volien fer vna torre molt alta la
qual aplegas fins al cel, a hon se defensassen
de altre diluui: tenint ells per molt cert que en
les sues mans era lo poder fugir la mort: y no
que era en la ma de Deu lleuar los la vida. Es
aci de notar, que no volgue Jesu Christ casti-
garlos en les persones, ni destruyr los los
bens, ni assolar los les terres, ni tampoch lle-
uar los la vida, si no que solament los castiga
en les llengues, de hon podem collegir y creu
re, que nos enuja tant Jesu Christ dela torre
que edificaren, quant deles paraules super-
bes que parlaren. Si desta manera fossen ca-
stigats los charradors, murmuradors, menti
rosos ab dany del proisme, y lleuadors de fa-
ma: y ous jure a mi peccador que mes de tres
se refrenassen de peccar, y q̃ no gosassen tant
parlar.

M.C.D. 2018

Capitol.v. que tracta que es gran perill tractar, y cõmunicar ab persones charradores, y malicioſos de mala llẽgua.

Molt difficil coſa es guardar y tenir regla en la llengua: la qual, com diu lo apostol ſent Jaume, es vn mal tan deſaſoſſegat ple de mortal veri, que es mes dur y difficil de refrenar, que ninguna altra coſa: ni crech tampoch que ſen podẽ ben guardar, ſi no aquells que tenen ab ſi mateixos la preſencia del ſperit ſant, per la qual coneixen y ſaben de paraula en paraula com les han de pronunciar de manera que puguen penetrar los cors dels oydors. Diu ſent Jaume, qui en lo parlar no eſtropeça, es perſona perfecta. Qui repren, o deſija corregir, y q̃ faça fruyt al proſime la ſua correccio, y reprehenſio, arranque primer de ſi mateix lo vici mal que te, y lo mal viure. Lo qui te la llengua mala, les coſes que veu bones calla, y no diu ſino lo mal que ſap: Bõchs ſi plagues a Deu ſolamẽtho digues, empero nou anas pregonant com a trompeta deça y della. Axi que en ſer deſllenguat, ni lo

que

M.C.D. 2018

que ell mateix fa sab callar, ni lo q̃ veu en sos amichs sap dissimular, perque la mala llẽgua te esta propietat, que nũca para de parlar, ni cansa de murmurar. Seneca escreuint a Lucillo diu. En venint la nit los pardals descansen en los nius, y los animals en les coues, y les persones que son prudents y sauies se retrauhen en ses cases: y solament la persona de mala llengua es la que nunca para ni descãsa, la qual moltes vegades se adorm parlant, y se ve a desdejunar murmurãt. Cosa es de aduertir, que naturalea ens ha donat dos peus, dos mans, y dos orelles, y no mes ỏ vna llengua, de hon podem inferir, que tenim llicencia pera veure molt, pera oyr y obrar molt, y pera parlar molt poch. Bela persona cuerda es primer pensar q̃ no parlar: y de persona honrada es, primer parlar que no pensar. Y perço deya vn philosof, que quant la paraula no proceix del bon pensamẽt, tantost succeix lo arrepentiment. Plato en vna comedia diu, q̃ com en vn solemne cõuit, parlaua molt vn cuyner, desmãdãtse molt de llẽgua: dixli lo señor q̃ alli lo hauia portat. Per ta vida Tirmo quẽs deixes a nosaltres vn poch parlar, y ten vages a cuynar.

M.C.D. 2018

cuynar, puix not hauem llogat la llengua pe-
ra que parlasses, si no les mans per aque cuy-
nasses. Plutarco diu de Tulio, que ab ser tan
gran horador, y retorich com era, los amichs
seus que li lloauen la sua eloquencia, no gosa-
uen confiar dela sua llengua ninguna cosa de
gran importancia, dient que a hon y ha sobra-
da eloquencia, sol hauer falta de constancia y
prudẽcia. Diu lo saui Salamo en los prouer
bis, que lo saui tenia la llengua en lo cor, y que
lo horat tenia lo cor en la llengua: en lo qual
sens dona a entẽdre, que sellauos te hu lo cor
en la llengua, quant no sap lo ques diu: y sella
uos te la llengua en lo cor quant sap lo q̃ par-
la. Sent Augusti diu que noy ha en lo mõ ve
ri tan ponçoños, que no si aia trobat cõtra ell
algun remey, excepto a la llẽgua murmurado
ra, cõtra la qual ningu ha pogut fins lo dia de
hui trobar li traça. Sent Bernat a est prepo-
sit tambe diu, que moltes prouincies y ha que
no saben quina cosa es veri, empero de males
llẽgues noy ha reco de que no estiga ple tot lo
mon. Sent Ysidoro en les sues ethimologies
diu, que ningun animal que tinga ponçonya
mort a altre animal que sia ponçonyos, fols la

M.C.D. 2018

persona charradora y malicioſa, la qual folga mes perdre vn amich, que vn mal parlar. Un filoſoph nomenat Bias deya: que totes les persones vicioſes ſe deleytauen ab ſos vicis, empero los que eren maldients deſbocats, charradors, dels quals com de peſtilencia fugien tots, perque volent ells ſaber totes les coſes, ningu confia dells coſa ninguna. En lo capitol. xxiiij. de ſent Juã diu Jeſu Chriſt als ſeus dexebles amats y Apoſtols. Ipſi de mũdo ſunt, et ideo de mũdo loquũtur. Mous maravelleu, diu noſtre redemptor, q̃ los del mon parlen coſes del mon: ni que los de Deu parlen coſes de Deu: per q̃ la bondat o malicia ỹl anima en ningũa coſa mes ſe coneix que en la llengua. O quin auts es aqueſt tan gran q̃dona Jeſu Chriſt, quẽs diu en que conexerem a vna persona bona, o mala: es a ſaber, en les paraules q̃ diu, y no en les veſtidures, ni en los habits que porta. Per q̃ axi com les robes ſon les que cobren y tapẽ lo cos: axi les paraules ſon les que deſcobren y manifeſten lo cor. Lo ſuperbo parla de ambicions y honres. Lo enuejos de malicies y rancors. Lo yrat de venjança y malicia. Lo golos de glotoneries y borracheries.

M.C.D. 2018

racheries:demanera que en loque mes cada hu ama,ẽ allo mes q̃ en altra cosa parla. Com no sia altra cosa la llengua sino loq̃ lo cozli ma na:indici es de molta cozdura lo poch parlar: e indici es tãbe de molta ozadura lo molt par lar. Moy ha enesta nostra ciutat de Valencia veynat tan perillos,com tenir per vehi vna p sona de mala llẽgua:perque si parlau y cõuer sau ab ella amostraus a murmurar,a jutjar,y a mofar:y si ella hos voleu apartar y mudar tantost vos ha de infamar. Sent Bregozi en los mozals diu:no tinch per persona de bona conciencia a la persona de mala llengua. Per que si Jesu Christ diu q̃ hauem ỏ donar cõte de tota paraula ociosa,no la donarem mes es treta dela paraula malicioſa: Lo real propbe ta Bauit deya:cum sancto,sanctus eris:si ab lo sant,seras sant,no seras tambe desllẽguat ab lo desllenguat:y malicios ab lo malicios: Si volem dons,diu sent Bregozi,viure be,a partemnos,y fuixcam del qui parla mal,per que molt facilment se cozromp la bona vida, ab la amistat y companyia ỏ vna mala llẽgua. Lo prior en lo seu monestir podra sufrir als seus subdits alguna flaquea,excepto al frare

M.C.D. 2018

de mala llengua, al qual no deurien perdonar ni vna sola paraula: q̃ puix lo tal frare desllengua murmurador, y gran reboluedor te conte ab totes les vides agenes, que tots la tinguen tambe ab ell deles sues culpes propies. Condicions y ha de persones tan charradores, q̃ si prenen entre mans vna pratica, ni saben seguirla, ni volen acabarla, fins tãt quels oydors se adormen de cansats, ho se aparten de anorrits: y perço es cosa molt cuerda en lo que la persona proposa, ser molt breu en lo q̃ diu, perque si ell te mala gracia en lo parlar, ab breuetat de paraules ho remediara, y si la te bona deixar los ha lo sabor en la boca als oydors per aque agen de oyr altre dia ò bona gana. Tambe vem per discurs de temps q̃ a vna persona totes les coses se li fan velles, saluo lo cor, y la llengua, que cada dia mes y mes li ve a brotar: y lo que es pijor y mes mal, q̃ quãt mal lo cor pensa, a la hora la llengua ho prego na. Fon li demanat a vn filosoph Pitagoras, que perque en la sua casa y escola per espay de temps de dos anys guardauen los seus dexebles tant silenci. Respongue ell: no sens causa y molta rabo los auche yo a parlar, y enseynyels

nyels a callar, perque noy ha en lo mon tan alta philosophia com saber la persona refrenar la sua llengua. Y no solament sab philosophia qui la sab refrenar, empo molt alta theologia: puix veim per experiencia quels mes treballs que succehixẽ a les psones es, no p loq̃ obuen ni vehuẽ, sino per loque malamẽt parlen, murmuren, jutjen, y diffamen. Placia a la imenia bondat de Deu obrirnos cami, y de tal manera los vlls ẽles nostres anímes, y orelles y retentiua en la llengua, que puix totes les coses nos manifesten la sua summa bondat, q̃ en totes elles lo vejam, y vent lo hojam, y hointlo el cregam, y crebentlo, lo amen tan entranyablemẽt, q̃ ninguna altra cosa vullam, ni mirem ni ojam, ni parlem, ni desigem, ni finalment amem sino sols a Jesu Christ: puix ell sols es la vida del anima: a ell sia gloria pera tostemps. Amen.

Cap. vj. Tracta quãt breues esta vida miserable, y q̈nt certa la mort: y quãt gran perill es no saber si tendrem temps pera arrepentirnos.

M.C.D. 2018

A loq̃ mes deu qualseuol chrestia re/cordarse y estar sobre auis ab totes ses forces es, com podra guardarse p fectament en no fer ofensa a Deu ni anar contra la sua volũtat. Lo pecat per la major part esta ẽ los nres membres corporals, als quals inclina mes al mal que no al be: de hõ sí miram molt be trobarem quel nostre cap se inclina a a mostrar presũpcio. Los vlls a veure coses curioses y males, ans q̃ no les honestes y sanctes. Les orelles está mes prest aparellades a oyr coses vanes y sens fruit, q̃ a oyr sermõs ni coses de Deu, y tots los de mes inclinats a tot mal. O quant nos cõue tenir memoria y pensar com estam subjectes a tantes miseries y perills en esta vida miserable: y quãt apparellada esta la mort tostẽps pera dar sobre nosaltres. Bõchs puix es axi, que ningu en esta vida no te al segur de viure vn memẽto dela vida: qui es lo mal chrestia y obstinat en lo pecat mortal ques posa en tan gran perill de tenir tal estat tan desastrat de vida, a hon si la mort lo pren de rebato, axi com ho sol fer a dalgũs sens dupte sera perdut pera sempre. O quãt mal es despendre y deixar passar lo temps ó

la

la nostra vida sense fer alguna penitencia: considerant entre tanta multitut de gent entre ls chrestians quãts pochs son los que verdaderamẽt y del tot tenen dolor y arrepentiment dels peccats. Biu lo saui: en totes les tues obres recordat en que has de venir a parar, y may pecaras. O chrestians amats en Jesu Christ loqs poria daci dir y escriure nos pot dir ab paraules, sino ab gran consideracio de cada hu: y es que si ara per aquest breu espay de temps no fem tal vida y obres que mereix cam alcançar la gloria perdurable, que sera õ nosaltres? Biu sent Pau ỏles dones viudes que vihuen ab delits en aquest mon, que viuit estan mortes. Bela mort eterna diu se en lo euangeli ỏ sent Luc. Morta y sepultada esta en lo infern la persona rica: es a saber, lo auaricios llogrer, y lo q̃no vsa be de la sua riqa. En vn psalm diu Dauit parlant dels peccadors obstinats en lo peccat. Ving a la mort sobre ells, y abaixen vius al infern. Tres maneres de morts y ha, la vna del cos, laltra del anima, la tercera del es dos juntes: ço es, cos y anima en lo infern. Y per ço es diu la mort dels peccadors pessima, que es nom superlatiu: se

M.C.D. 2018

gons la qual se dira mala la mort corporal, y pijor la spiritual, y pessima la sfernal. O mort quant amarga es la tua memoria, quant prest la tua venguda, quant segrets son los teus camins, quāt incerta la tua hora, no ya cosa que te escuse ni te aparte, ninguna porta se te tanca, ningun lloch te es contrari, per tot passes, y tot ho vences, y tot ho pots, los poderosos not poden fugir, los sauis not sabē euitar, los que son forts ab tu perden les forces: pera tu ningu es troba rich puix no pot ningu cōprar la vida, de ninguna gētilesa te agrades, ningū delit te contenta, ni goig te dona plaber, ningun sabor te posa apetit, ni joyes te donē cobdicia: enemiga eres mort deles coses quātes y ha en lo mō, ninguna delles te ama, ō tots eres resistida, y ab tots portes guerra. O mort q̄ no pdones al māso, ni lo brau tāpoch te espā ta: ningu troba ab tu mia: vēceres al vencedor ō totes les coses Jesu Christ, lo qual essent lo mes fort dls homēs, lo feres suar sanch, no te nint temora ningu. Tots tremolē ō tu: es a saber, les edats ō totes les gēts, y los tēps los regnes y ciutats, los llinatges y nasciōs: p tot passes, tot ho rodeges, tot ho destruixes: en

qualse uol

qualseuol part del mon te trobes present, tots te tenen tanta temor que ningu es posa forçosament contra tu, ningu et portancar lo cami, ni ya lloch ni reco que tu no sapies: a chichs y a grans coneixes, sense ells voler de tu ser coneguts. A tots en general los portes per vn raler, no mirant manſuetament los princeps, y senyors, a tots en fi els vols y tels tragues sense may restar satisfeta. O mort quanta temor derrames, enemiga eres de plahers, y amiga de discordia, lligadora de baralles y renzilla, y enemiga ò tota pau y sossiego: tu poses en rebolta totes les coses: y no poses menys diligencia en matar vn animalet, que matar al al Papa, ni al Rey. No entres per altra causa, ni vas per totes les parts de les terres, si no a matar puix eres mort: per enueja entrares en lo mon, y a tots la tens en tanta manera, que may te contentes fins que robes la vida a tot quant y ha. O mort quanta discordia poses entrels casats, y opinions entrels savis: a ningu perdones la vida, puix a ningu la concedixes: entre parents poses desamistat, poses guerra entre germans, y descontētacio entrels amichs, y grā supbia entrels senyors.

M.C.D. 2018

Poses moltes maneres ó parers en los que rigẽ, y en los metges coses molt desatinades: tu portes la vellea y les pestilẽcies, y causes q̃ vinga fam: mous guerres cõtinues perque se acabe mes prest la vida deles persones natural. Si tu, o mort me dius que yo so lo teu enemich, per so dõchs dich tãt mal de tu: mira q̃ diu sent Bernat. O mort cruel y espãtosa, no tens misericordia al pobre, ni tens en alguna cosa les riquehes: no fas hõra a la sabiduria, ni tens en res los bõs costums: no perdones a qui te poca hedat, ni tens empaig deles persones velles: no tẽs reuerẽcia a les dignitats, ni cortesia als senyors: nos troba en fi entrels fills dels homẽs qui puga resistir a la tua ferocitat, puix al fill de deu no volgueres perdonar. O quãt es amarch lo apartarse la anima ỻ cos, y nigu ho pot fer si no la mort. O mort furiosa y molt aspra que en la gẽtilea que soliẽ tenir los ques morẽ, els deixa tã lleigs, quels han de tapar la cara p̃ no veurels, y los peus se refreden tornantse erts, les dents casi negres, afilas lo nas, los vlls resten cegos y entrats, la front se torna dura cuberta solament ab la pell, les orelles blaues y sordes, la llengua

M.C.D. 2018

gua grossa aspra y negra, los pits se alcen en alt, y estreta la gargãta, pert se la coneixença, y te en si gran pudor y corrupcio ab grã espãt que dona: o que grans treballs y agonies q̃ passa la anima quãt esta pera exir ol cos. Diu sent Grisostomo: de pẽsar es quant la anima peccadora comẽça a ser desligada ols llaços dela carn, ab quant amarga terror tremola, y ab quants remordiments dela consciẽcia esta torbada: esta pensant les coses vedades q̃ comete, y veu y coneix los manaimẽts los quals menysprea de cumplir: te grandissima dolor y pesar com a guastat y despes vanaimẽt lo tẽps que li fon cõcedit en est mõ pera fer penitẽcia en est mon. Plora ab grans llagrimes de angustia ventse ja al darrer estrem, pẽsant lo grã compte y estret q̃ ha de donar, voldria suplir y recuperar les coses perdudes, y no es oyda estant mirãt deça y della: mirãt atras veu tot lo discurs dela sua vida passada com passa de vn breu camí: alça dauãt de si mateix los ulls, y troba com en vn breu temps poguera guanyar y adquirir alegria y descãs perdurable: y axi plora la sua negligencia passada. O mort com no tẽs conciencia de venir al millor tẽps

ni

M.C.D. 2018

ni de destorbar los negocis endressats a be. Robes en vn hora lo ques guanya en molts anys, y a molts fas ofens y viudes: al millor temps vens quant menys eres desijada: lleues les bones obres començades, y les ques podrien começar, y acurces les bones obres comẽçades, juntes lo fi ab lo principi, sens donar lloch als medis, y dessas les criatures de deu: eres tan mala ques diu de tu, que not feu qui feu totes les coses. O mort, gualardo eres del peccat, y destruccio de naturalea, portada al mon per la ma del dimoni, enemiga del fill de Deu, destruydora del mõ, martell que nunca cessa de ferir, llas a hon tots cahuẽ, preso a hon tots entren, mar molt perigrosa, pena que tots passen, tribut que tots paguen, casa sens exida, y pou que nos troba fondo. O mort, tu finalment eres la cosa mes terrible q̃ les persones poden ymaginar. Haueu vist donchs christians algunsdels molts prolixos treballs dela mort corporal, la qual entre totes les tres maneres de morts que digui al principi del present capitol, esta es la menys mala, de hon sins param a pensar podrem cõjecturar les moltes y grãs penes dla pessima

mort

M.C.D. 2018

mort eterna. La mort corporal,q̃ es apartar se la anima del cos,no es tã mala com nos pẽ sam,perque tostemps y ha manera pera ferla preciosa dauant deu:empero la mort pessima en ninguna manera pot ser bona. Los mals y penes desta mort corporal,acabense:la mort pessima es immortal,esta nos pot estendre a major mal sols ỏ apartar lo cos ỏl anima,dich la corporal per algun tẽps. Y la tercera mort que es la eterna,esta apartas la anima dela visio de deu,lo qual es vida perdurable:y esta mort eterna posa tal desconcert en lo cos y anima quels fa los majors enemichs,que no erẽ ans amichs,y causa enla mateixa anima tanta pena e inquietut que la mateixa anima es pot ser infern si altre lloch nos trobas a hõ posar la. Lo benauẽturat sent Brisostomo diu parlãt deles penes del infern. Y ous pregue chrestians q̃ tostemps entre vosaltres parleu ỏles penes del infern,y sofriu ab paciencia la tristicia q̃ ỏ vosaltres naix,perque no sentau enles coses que hauem dit los turments,perque ỏ totes maneres han de venir. Los mals chrestiãs que no guardaren los manaments,ni tãpoch es volgueren conuertir ni deixar los vicis,

cis, y les amigues, y finalmẽt los que ferẽ co
ses dignes de tormẽt ningu els podra lliurar.
Per ço segons diu sent Crisostomo hauẽ de
pensar los turments del infern, perq̃ alla nols
sentam: lo qual se llig que sent Hierony y sent
Augustibenauenturats, los quals confessen
auerse cõuertit a deu per temor del infern: no
menys nos conue a tots los peccadors.

Capitol. vij. en lo qual tracta de la memoria q̃ hauem de tenir de la mort.

A cosa q̃ mes Jesu Christ renouaua, y tornaua a repetir en sos sermons, si be hi miram tot lo discurs del sant Euangeli fonch la sua precioſa mort, de la qual parlaua tambe moltes vegades particular y segretament a sos deixebles portant los ho a la memoria, pera donar nos a entendre en aço que nunca nosaltres la hauriem de apartar ni desuiar de la nostra memoria, si no mezclarla esta memoria dela mort en los nostres pensaments y paraules y obres, y enles nostres festes y plahers, y en los nostres segrets y consells, y finalment en totes les nostres pratiqs

y en

M.C.D. 2018

y en la vida axi com Jesu Christ nos dona exẽ
ple. Diu vn philosoph, que la mort es la cosa
mes terrible dla vida present, empero pot tãt
la continua memoria della, que fa facil lo que
de si es terrible, puix sabem que la cõtinuacio
amansa totes les coses, y la familiaritat ques
te deles coses fa perdre lo temor delles, y que
menys tinguen forces pera danyarnos. Diu
sent Gregori que tingam memoria dla mort,
perque quant ella vinga la tingam mig patida
y ab menys temor: perque lo tormẽt delo que
hauem de passar en aq̃lla hora del morir, mes
espanta que fatiga, lo qual es gran remey te-
nir cara en esta miserable vida memoria de la
mort, la qual ens fara desijar la, lo que ans nos
assombraua. Diu lo benauẽturat sent Cipria
que de molt bona voluntat comẽçam a dsijar
lo martyri quant aprenem a no tenir temor a
la mort, ans desijar morir per veure a Jesu
Christ. O chrestiãs que si volem creure a sent
Gregori, diu que esta vida en q̃ viuim millor
se pot dir mort, dela qual dix Jesu Christ que
hauiem de passar a la vida eterna per lo pas d
la mort corporal: d hõ cõforme a daço diu sent
Cipria q̃ a la immortalitat passam per la mort

Nous

M.C.D. 2018

Mons pot rebre la vida eterna si de aquest mõ
no exim fora, y no es exida, si no passada, y cor
rent, y acaminant de molt prest lo cami tempo
ral donã vn salt a les coses eternes. La mort
del chrestia, segõs aquest sant ha dit que es vn
salt, sil volem donar boy molt llauger, hauem
nos de dispondre y aparellar prenent ans la
correguda pera saltar molt sense pena, y sella
uos nos disponem y estam aparellats, quant
tenim memoria dela mort pera amarla y desi-
jarla, per anar a veure a deu. Diu sent Augu
sti, que sent lo chrestia bona vida ve acabar be
sos dies, y la mort nos manifesta ser nosaltres
mals quãt li tenẽ temor, y es cosa clara y molt
coneguda q̃ la mort es mes preciosa als justs
y bons chrestians, quãt es pessima y mala als
peccadors obstinats en lo peccat: de hon ab
molta raho los que son mals chrestiãs li tenẽ
temor, y los bons la amen tenint della memo
ria, com a cosa que molt estimẽ. De manera q̃
la mort nos manifesta qui es cada hu: es a sa-
ber, que al qui no li te temor mostras ser just:
y lo qui la ama mostras ser sant: y al qui li te te
mor manifestas ser mal, conforme a lo que diu
sent Cipria: que tinga temor al morir aquell q̃
no.

M.C.D. 2018

no es senyalat ab la creu de Jesu Christ. Tinga temor al morir qui apres dela mort corporal passara a la mort eterna. Lo dia dela mort quãt vindra es incerta y no sabem quãt estro peçarem enella: perque com qui va a fosques anem tentant ab gran auis y cuydado, segos loque diu sent Gregori, q̃ volgue nre seny or que la vltima y darrera hora nons fos manifesta, perq̃ tostemps pogues ser sospitosa. Diu sent Bernat, certa cosa es q̃ has de morir, pero incert lo quant sera, o en quina manera, y a hon. Y perque la mort a honseuulla te espera, tu tãbe si eres saui esperar labas en tota part. Diu sent Agosti que volgue Jesu Christ q̃ vn dia es ignoras, perq̃ tots los altres dies se guardassen pa veure quant hauiem d'estro peçar enla mort. Exemple de açor: si tu entrasses en vna casa de hon sabesses de cert que hu de aquells dels que en la casa estan te ha de matar, noy ha dubte sino quet guardaries de tots y tendries los per sospitosos a tots. La casa es aquest mon, y los q̃stan enella son los dies, empero la hu dells te ha de matar quãt se te offerirca lo pas estret dela mort. Los auaricios q̃ en tanta manera amen les riq̃es

d que

M.C.D. 2018

que pareix no esperarne apres ỏla mort altra cosa, a estos los es cosa molt amarga passar lo pas estret dela mort per no deixar les ere/tats y bens que tenen replegats en est mon: y no solament estos senten gran pena en pensar morir, empero encara no poden sens gran llastima pensar en aquell pas dela despedida ỏl cos y anima. Segõs loque diu lo saui, o mort quant amarga es la tua memoria. Les persones auariciosses que estan sossegades y contẽtes ab les sues riqes posseintles ab molt grã voluntat y lo amor y afeccio enelles, diu lo sa/ui que vibuẽ ab tanta solicitut y repos en aqst mon com si solament ells no hagussen ỏ estro peçar enla mort: y la causa de aço es, perque ỏ la altra vida perdurable no esperen be ningu, y fan a manera de jornalers que menys treballen si ans los paguen.

¶ Capitol. viij. Tracta de aqll pas y agonia ques passa enla vltima hora ỏla mort.

Sabẽt lo dimoni que enla darrera y vltima hora dela mort y a la fi dela nra vida tenim menys temps, treballa en gran

grãmanera de perseguirnos y enganyarnos en aquella hora, perq̃ sap lo dimoni que si se llauos nos pert, nunca jaimay nos podra cobrar. A la fi dels dies esforça lo dimoni per no perdre loq̃ ha treballat. A cõparẽse los dimonis als llops q̃ vã a les vesprades a fer ses preses, perque quant ve lo darrer dia destos que viuim fan ells caça. B emanera que enlo estret pas y agonia dla mort nos aguardẽ los dimonis, axi com langel a Balam enlo estret de dos parets, q̃ son el anima y lo cos: la qual estretura es la grãagonia dela mort: abõ los dimonis a vns amenassen ab la gran temor de les penes del infern per aque demasiadamẽt tinguen temor. A altres los anyadix molt grã descõfiança y fatiga dela malaltia corporal, la qual sellauos es molt penosa per a mourels a impaciencia. A altres representen los pecats ser molts y lo jubi molt estret perq̃ desesperen dela misericordia de Deu. Y ha altres los porten mil dubtes dela fe pa ferlos estar tibios, o no creure enella. Y a altres que sommes ferms enla fe y molt cõstants y son estats bons enla vida, sellauos lo dimonimes subtilment tenta de vanagloria persaque pẽsen que

M.C.D. 2018

Jesu Christ es injust si nols porta a la gloria. Y tãbe a altres tenten los dimonis donãtlos molt gran desig de tenir y alcançar salut, enlo qual, so coler que sesmenaran si salut cobren, no se aparellen pera morir de voluntat. Be es tes tentacions del dimoni en la segona part y espill pera ajudar a bẽ morir es dira mes llargamẽt. Bemanera que ab la gran dolor quel cos passa, y ab lo amor deles coses mũdanes, y ab lo grandissim temor del jubi de deu, y ab la esperança de mes viure y cobrar salut, ab estos quatre vents contraris cõbaten los dimonis al qui esta pera morir pera ferli perdre cos y anima, ho q̃s torne cõtra deu. Per estes vies y moltes altres molt mes subtils y secretes (segons se diran en la segona part de aq̃st tractadet) se esforça lo dimoni a guardar aq̃st pas tãestret, representãt a les vegades molts terribles y endiablades figures, peraque vẽt les lo malalt es tinga per condempnat. Mo so lamẽt chrestians Jesu Christ passa primer en lo morir, empo ara tãbe cada dia va dauãt los q̃s mouen: q̃ perço combrega lo malalt, y reba Jesu Christ ans q̃s muyra, perq̃ Jesu Christ sia la guia y capita anant dauant pera aparellar,

llar y assegurar lo cami, per ser lo pas tã estret y perillos. Anant donchs nostre redemptor dauant com a guia y verdadera llum, no es si no per a lleuarnos la temor. Jesu Christ tinga temor per aque nosaltres ja no la tingam, perque ab les sues tentacions mitiga les nostres: y ab lo seu temor lleua lo nostre: y ab la sua mort feu que la nostra fos molt dolça y desijada: perque axi com ell muntant en la creu, li lleua lo mal que ans tenia, axi ell en morir lleua de la mort lo rigor y crueldat, per hon ans era tenguda ab gran temor: y en tãta manera, ques diga ja ara ser millor lo dia de la mort, q̃ lo dia dela natiuitat: perque lo dia d̃ la naxẽça ens porta a la mort: y lo dia dela mort nos porta a la vida. Y no solamẽt lo dia dela mort nos porta a la vida de gracia, com portaua als pares antichs, empero portans a la vida de gloria eterna, y aço per causaro la mort de Jesu Christ que morint ell, din a cada hu dels christians. Hodie mecum eris in paradiso.

¶ Cap. viiij. a hon se tracta que a la mort no li hauem de tenir temor, empero quant es cosa excellẽt la memoria della.

M.C.D. 2018

O tinga ja temor la tua aia a la mort, la qual fonch als sants pares molt amable. Thobies la demanaua ab oracions. Helies tãbe la volia y cercaua. Jonas propheta la desiaua, encara que sabien que hauien de anar als llims. Y tu que saps chrestia que as de anar a Jesu Christ a veure l, no tendras empaig de tenir temor a la mort: Recordat de Dauit que a la mort diu: exida de la preso. Y sent Pau, ques desllliga la anima. Y los sants anauẽ a la mort com a vn cõuit. Mo la vulles donchs tu auorrir, la que als altres es cosa tan amada. Los chrestians q̃ tenẽ ferma fe, a la mort cridẽ la diẽtli amiga sua. Tãt pot creixer, diu vn doctor, ẽ nosaltres lo amor que tingam a la mort, que nons donara pena, ni encara corporalment: encara q̃ aquest amor tan gran nos diu, ni tampoch se creu hauer lo tengut ningu si no Maria benauẽturada verge y pura sense macula ninguna: y sent Juan tambe, los quals morint ningũ dolor sentirẽ. Mo digam donchs chrestiãs a la mort si no nauença, y vida eterna, y fi dels nostres treballs y perills: dia de folgança y alegria: y any de jubileu, en q̃ les coses se restituixen a sos amos:

es

M.C.D. 2018

es a saber, lo cos a la terra, y la anima a deu. Biu Jesu Christ que ell ha de venir a rebrẽs en si mateix pera nunca apartarnos de si: cosa donchs orada es temir temor al pas a hon nos espera la mort, puix bsiiam anar a veure a Jesu Christ. Sent Augusti diu, que tostemps anam a la mort, puix partim quant naixem: y lo viure de aquest mon no es perfectament vida si no migmorir. Si los moros tenen temor de morir nons hauem de marauellar, perque no han rebut lo sperit sant: y axi los apostols anquel rebessen fuirguerẽ dela mort, la qual cercaren quant a lo sperit sant reberẽ. Nosaltres per fernos deu merce, y voler vsar de misericordia, en lo baptisme reberem lo sperit sant: donchs tenint tal companyia, de que tenim temor a la mort? Si los iueus tenien temor de morir, no es de marauellar, puix que grãpart del gualardo quels era promes per la guarda dela lley, consistia en viure molt sobre la terra: empero nosaltres que som chrestiãs quẽs es manat menysprear esta vida nostra, perq̃ hauem de tenir temor al morir, que solament la mort mata lo cos? Si lo molt illuminat profeta rey Bauit plorava mentres viuia lo fill

M.C.D. 2018

que ague de Bersabe: y apres de mort no vol gue plorar, si no molt alegrarse. Be donaua a entendre en aço q̃ deuem nosaltres tenir mes temor a la vida que viuim q̃ no a la mort quãt ve, puix ve ella per principi de anar a la verdadera y segura vida. Si la oracio del pater nos ster dius tu cada dia, recordet que pregues en ella a Jesu Christ ser feta la sua volũtat en lo cel y en la terra, y axi no tendras per mal si ve la mort a la terra del teu cos, enuiant la lo pare celestial. Be manes tambe en la oracio cada dia, y cada vegada q̃ la dius a Jesu Christ, que vinga a nosaltres lo regne dels cels. Y lo mateix rey del cel nos ensenya a tots a demanarlo, no fingidament, ni tampoch sens la condicio necessaria pera ell, que es venir primer la mort, a la qual deuem ab gran desig exir a rebre la com a mẽsagera de tãt be, y encara estrenarla ỏ alegria, y no ferli mala cara, perque si li fem la cara trista y no alegra, enujarse ha q̃ la enuia, que es deu omnipotẽt. Tingam per cuident raho, que la mort no ha de ser auorrida, si no lo mal estat, y vida mala en que pẽsam quens podra pendre, la qual en tot lloch nos esta aparellada. Lo que tambe solen rehusar

algũs

M.C.D. 2018

alguns de morir no volẽt acceptar la mort ab alegria,es vna voluntat que per altra part sen ten deseruir a deu,la qual es de saber quens enganya,perque si volem seruir a deu en nin guna cosa lo pozem mes agradar q̃n voler mo rir per lo seu amor. Y seria cosa tãbe mes sen se sospita y millor dessijar morir per no ofendre mes a deu,q̃ no desijar viure pera tornarlo a seruir,perque cosa clara es q̃ morint nol ofen drem,y viuint a penes lo tornam a seruir. Y si be hi miram noy ha a hon millor seruixcam al senyor que enlo cel,a hon los q̃ alla son lo ser uixen y nunca erren enlo seruici. La sagrada escritura diu q̃ la mort es dels justs,y que los pecadors son dela mort:fent als vns posseydors y als altres posseyts dlla. Be lo qual va molt en aço,perque gran diferencia yha dtenir a ser tengut:y perço les coses ya dites no conuenen a tots,puix que vns son posseyts y altres posseydors. Axi que a diuersos,diuer ses coses cõuenen:perque de vna manera ha de tenir memoria dela mort vn bon chrestia,y de altra manera lo qui esta en peccat mortal. Al primer conue loque ya esta dit,es a saber, lo amor y alegria q̃ ha dtenir a la mort ꝛc. Al

M.C.D. 2018

qui esta en pecat mortal direm q̃ tinga memo/
ria dela mort per altres respectes: per q̃ si de/
lla es recorda despertara en si lo temor d̃ deu,
y dspertara la perea y obstinacio que te d̃ exir
del vici en que esta. Tãbe aprofitar liha pera
no pecar mes recordarse q̃ sols p lo pecat vi/
gue la mort. Axi mateix la memoria dla mort
prouocarlo haa fer penitencia com los Mini/
uitas, y plorara com Ezechiel sos pecats sent
li annũciada la mort. Tãbe val la memoria de
la mort pera prouocarlo a fer bones obres: p
que sis diu y es troba que la vngla dela gran
bestia lleua lo esmay dl cor, tambe lleua la me
moria dela mort q̃ es vngla dela fera pessima:
que es la mort eterna dels pecadors. Y mes
diu sent Hierony q̃ ab la memoria dela mort
es prouocara lo pecador a menysprear totes
les coses, si be mira y cõsidera que la mort les
hiha de lleuar deles mãs. Abolt val la memo
ria dela mort als mals christiãs pera menys/
prear los vicis y plaers, y apartarse dla luxu
ria, la qual han de menjar cuchs. Y es tambe
la memoria dela mort com qui rig la vida: y es
com a cosa ab que llança los mals y peruers sos
pensaments, entre los quals nos prouoquen

a viure

M.C.D. 2018

a viure molts dies vent cada dia al contrari y com nos anam morint tots poch a poch, y nõ ne hauem de portar de aci de aqsta miserable vida sino les moltes o poques obres flaques q̃ farem, y la misericordia y almoina sola resta ab los defunts com barjoleta de cami. Tãbe aprofita molt pera fer nos humils q̃ quant pẽ sam en la cendra que lo bufar dela mort disbarata, tantost se seguix humilitat: y los pecats y vicis q̃ son dolços com aygua, sis colen per esta cendra dela memoria dela mort, tantost a margaran com a llepiu. Als mals chrestians que estan endurits y obstinats enles maldats y los amigats estãt ẽ pecat mortal, no menys seria vtil lo desig dela mort, per q̃ almenys cessen de ofendre a deu: y estos tals deurien cercar pera si mateixos grans penes y treballs cada hora, perque millor los seria morir en pecat mortal que no viure enell.

Capitol.x. Tracta del primer pecat mortal que es Superbia, y de la virtut dela humilitat.

Vallo primer peccat mortal q̃ es superbia tẽta lo dimoni a qualseuol desta manera.

Procura

M.C.D. 2018

Procura de hauer y alcançar honres, no tin/
gues tanta humilitat: no vulles acceptar obe
diencia ninguna: sies vanagloriós: procura de
fingir que eres bo sant y just: sies porfiós: y en
les coses procura de exir ab lo que vols: sem/
bra discordies: y esforçat a tenir amor y affec
cio a les coses noues y mundanes. Lo princi
pi de aquest vici, es donarse la persona a entē
dre y pensar que tot lo que te es de si mateix,
axi com feu Lucifer. Quant a daço, has d'en
tendre, pensar y creure, que tot quant tens a/
xi en lo cos com en la anima es de deu, y d'deu
te ve tot sense tu merexero dela tua part: y axi
no pots gloriarte dela sciencia, y honra, bens
y qualseuol cosa bona que tingues. Gran ora/
dura es gloriarse hu de lo que no es dell. Y si
digueses, yo confesse que lo que tinch es dela
ma de deu, empero yo he procurat de guanya
ro ab la mia propia industria y gran diligēcia:
lo qual es fals ço: perq tābe la industria y es
forts es y ve de deu. Diu sent Pau. Que tens
tu q̄ nou ages rebut dela ma de deu? Y si dell
ho has rebut, perquet exalces y pēses ser co/
sa tua? Solamēt vna cosa es pot dir verdade
ramen nostra: conue a saber, lo peccat y lo seu
consentimēt,

M.C.D. 2018

consentimẽt,del qual no traurem honra,si no vituperi. Si volem chrestians despegar ỏ no saltres esta mala rael,la qual,segons diu Salamo que lo fonament de tot lo nostre mal fon la superbia: es menester de tot punt estar fobrel auis tostẽps,y ple ỏ vlls per totes parts: perque la superbia es molt subtil,y coneguda de pochs. Algun̄s y ha que pensen saber lo q̄ no saben,estos estan tocats de aq̄st vici. Esta peruersa ponçonya dela superbia,en totes nostres obres se entremet,en lo vestir nos incita anar tãbe ho millor que altres:si parlam ens promou a cercar paraules adornades y gentils:en lo mẽjar nos induix a menjars dlicats y ỏ moltes maneres:en lo cor nos sembra mil pensaments vans y de gran presumpcio:en fi q̄ desta mala rael y viri,pochs escapen de ses mans. Pero que direm de aquells que de fer mal se alaben,o se ensuperbixen,axi com ỏ haguer enganyat al proisme,y de hauer comes adulteri? Estos se honren y alaben de lo q̄ deurien tenir vergonya: empero es tanta la maldat dela superbia,que encara en lo peccat desija ella lo lloch mes alt. Hay tambe moltes persones superbes,les quals nunca fan cosa

bona

M.C.D. 2018

bona, ni la feren, y burlẽ se dels qui fan bones obres dient los mil vituperis, hypocrits, sanctuaris: y que tot lo que lluix no es or. Estos que tals coses parlen, y pẽsen del proisme, de ninguna cosa tenen vergonya, si no de fer be, y burlense de quil fa. Empero mes ignocentes y defallit lo qui per respecte dls tals superbos deixa de ben obrar y passar auant, tenint temor del escarn que fan, los que son dignes d tot escarn y pena. Mou feu axi Jesu Ehrist, lo qual si agues tengut temor a la vergonya, y desonra dela creu, nons agues lliurat de la mort. Lada vici te sa virtut, empero aquesta abominable vici dela superbia llança juntamẽt totes les virtuts, puix sia veritat que de la virtut dela castedat y humilitat ens promou a ensuperbir. Desta bestial ponçonya d superbia, y rams della, com son: curiositat, pusilanimitat, alegria orada, jactãcia, presumpcio, rebellio, y moltes altres deles quals naix lo vltim ram y lo pijor que es la obstinacio y costum de peccar, lo qual sotterra la anima en lo infern. Estos rams desta verinosa y peruersa rael de la superbia, son contraris als rams del arbre dela vida, que es Jesu Ehrist, lo qual per cõ-

fondre

M.C.D. 2018

fondre tota superbia, volgue en la sua natiui/
tat en la sua vida y mort, ser molt humil y más
suet, elegint tot allo de que lo superbo se apar
ta, y auorrint tot lo q̃ lo superbo desija: de hon
se collig ser manifesta cosa aquest vici tan abo
minable ser vituperi, tant quant Jesu Christ
es amable y digne de alabança. Aquest vici
tambe es deixa conexer en les persones spiri
tuals: axi com si hu dells digues, nom cure yo
de tantes perfeccions ni sanctedats, no es ya
temps de sants. Aquest no solament te super
bia, empero encara vol ỏtenirse y aturarse en
la sua superbia. Y si diu algu, yo no so super/
bo, sellauos seria dobladament superbo. Y lo
qui es molt escropulos no esta sense superbia,
perque creu mes a si mateix que als altres. Y
si algu es troba q̃ ab paraules se abaixas sent
se humil, y vituperãtse a si matcix, tenitse per
molt baix y peccador: y apres essẽt injuriat de
algu, no sufrix la injuria ab humilitat y pacien
cia, es senyal de ser fals humil y verdader su/
perbo. Aço es quant a esta maluada y abomi/
nable superbia causadora principi y fonamẽt
de tots los peccats: la qual fonch trobada del
peruers Lucifer lo mes mal de totes les cria
tures,

M.C.D. 2018

tures: llançada y abaxada per Jesu Christ lo mes bo de tots los homens, en lo qual estan amagats tots los tresors de la diuina sabiduria. Alaba tant la sagrada scriptura la virtut dela humilitat, conuidant nos a amarla, q̃ per les sues noues los sants se enamoren della, y per a alcançarla posen totes ses forces: Jesu Christ es lo que mes a ella ens conuida dient que deprẽgam dell. Biusent Augusti: lo que tu chrestia has de apendre y procurar ab grã estudi, es alcãçar humilitat de cor, y exercitarte de estudiarla y apendre, y aço sera la guia, per aque entres en la benauenturança anant perseuerant per lo camí dla humilitat: y essent tu humil seras de aquells, dels q̃ls diu lo real propheta Bauit en vn psalm. Condicio y propietat es tua senyor al que es humil de qualsevol tentacio y perill ques veu lliurarlo, y salvarlo della. Bos gracies o preuilegis te entre molts altres la persona humil, es a saber, honra, y profit: profit en saber saluar la sua anima, y honra en aq̃st mon. Bestos dos effectes honra, y gloria, testimonis y exẽples molt clars y ha. Primeramẽt Job, parlant del premi de la psona humil, diu desta manera. Molt segur

segur pot estar lo qui es humil, y perseuera en tal virtut, perque a la fi ỏla sua vida alcançara la gloria. Aço mateix confirma lo saui Salamo en los seus prouerbis, que lo guio pera la gloria fonch, es, y sera la humilitat. Y la matei xa veritat, q̃ es Jesu Christ nostre redẽptor, confirmãt aço per la sua boca sagrada, diu. Aquell quis humiliara, y lo qui procurara ser humil, sapia q̃ yol exalçare, y li donare lloch en la mia gloria. Molts senyals y ha pera conexer vna persona ser humil perfet: entre les quals, si tu christia desiges ser injuriat, y abaxat per lo amor de Jesu Christ, axi com lo superbo desija ser exalçat, seras humil. Y si tu et delites en fer obres tals que lo juhi mũdanal te menys prea, seras humil. Y si tu no tens compte, ni tampoch te cures de ser lloat quãt fas algũa obra bona, seras humil. Empero la perfecta, y certissima senyal seria, si tu aplegasses a tant menys preu y auorricio ỏ tu mateix quet conegUesses y estimasses, no solamẽt per lo major peccador del mon, empero com si fosses causa de tots los peccats del mõ. Ab grã admiracio te espãtaries com te sofrix deu omnipotent en lo mon: no podent ymaginar justi

M.C.D. 2018

cia sufficient pera tu: lo qual com sia possible a
ço, poder ho creure: seria cosa molt prolixa
hauer ho de tractar: y apres que aquesta doctri-
na dela humilitat, no se apren per escrit: empe
ro lo mateix señor nostre redemptor Jesu christ
la ensenya, y ell es lo que dona la gloria y les
virtuts a cada hu: y Jesu Christ es lo q obra,
y hedifica en cada vna deles persones humils
les quals alcant los vlls a deu omnipotēt, de
huen fer moltes gracies y alabances a Jesu
Christ, axi com lo propheta Ysayes dient axi.
Puix tu senyor sols eres lo qui has obrat tot
lo bo que ya en nosaltres, gracies te fem ala-
bam y adoram: perque si volem demanar algu
na cosa bona tu ens dones la voluntat pera de
manar la: si obram tu poses en nosaltres les for
ces: si aprofitam, es perque tu ens conserues:
a tu donchs senyor sien dades gracies, puix
tot ve y se alcança de la tua ms.

Cap. xi. Tracta del segon pec
cat mortal de Auaricia: la qual es contraria
a la virtut de la lliberalitat.

Lo dimoni malicios en aquest vici del pec
cat dela auaricia tēta ōsta manera. Sies
cobdicios:

M.C.D. 2018

cobdicios:furta lo que pugues:sies mẽtiros:
perjura:fes trampes y enganya:sies inquiet,
y tambe cruel. Perque lo peccat ỗla auaricia
es vn desordenat amor dela abundancia deles
riquehes:dir se ha en est capitol lo que sia ne-
cessari. Aquest vici naix per falta de prudẽcia
perque vem alguns richs tan atents,y tã fati
gats per guanyar,y son tã estrets enamagar
lỗ que guanyen,que encara pera ells mateixos
no gosen despendre lo necessarí. Y vem per lo
contrari algunes persones pobres sense cuy-
dado ni congoxa,ans tostemps alegres,puix
no es la riquea la que fa la persona contenta.
Naix tambe aquest vicí ỗ tenir poca fe en Je
su Christ,lo qual proueix a bẽs y a mals. Hay
moltes persones ques escusen en aquest mal
vici so color ho especie de prudencia,tenint te
mor de caure en miseria:y estos no parẽmẽts
que aquella continuacio de alcançar,y conti-
nua congoxa y ansia de adquirir es doblada
miseria. Altres persones y ha ques escusen ab
que tenen fills,volent a tots deixar los richs:
y per cumplir ab aço,repleguen tot lo que po
den ab bona o mala conciencia. Altres dihuẽ
que volen guanyar riquehes y bens tẽporals

M.C.D. 2018

pera fer be a pobres, empero quant los tenen tantost sels passa de la memoria, o per millor dir los despenen en mal. O quãt que torna cega a la persona aquest vici, lo qual ab gran rahó es diu rael casi de tots los mals. Molt se aparta de Jesu Christ la anima auaricioſa, y cobdicioſa, la qual tostemps esta en continua anſia y congoxa: y qualsevol ganancia per vil que sia la procura, no mirant si es licita o illicita, com sevulla que sia la abraça ab grã desig, y axi ve a caure en mil enganys y estropeços contra lo proisme, y estar se ab aço sense fersen conciencia de res. Si tu christia desiges ser lliurat y curat de aqst vici monstruos, primer es menester quel descobres, perque nos pot curar si primer nos coneix, y en estos senyals conexeras aquest vici. Lo primer es, q lo auaricios y cobdicios tostemps parla de faena y ganãcia: y tambe sospita y jutja molt facilmẽt que los altres son lladres, y que no tenen lealtat. No confia de tots si no de poques persones, perque tostemps te temor de ser robat, y jamay se assegura d ningu. Posa tot lo que te encara que valga poch a molt bon recapte, y ben tancat baix de clau: y si despen alguna cosa

M.C.D. 2018

sa necessaria, la qual encara volguera escusar si poguera: fau gronyint y murmurant entre dents mostrant la cara trista: y per cada cose/ta de no res mou tantost mil baralles y descõ/certs de llengua. Si veus y coneixes en tu es tos senyals te per cert que estas embolicat y lligat ab cadena dauaricia: y per ço ꝓcura ab gran cuydado y molta diligencia dquina ma/nera et podras desllligar y soltar, ans que del tot perdes la llibertat sens esperança de nun/ca cobrar la: y axi en algunes persones aquest mal es incurable. La auaricia te esta propie/tat ab la persona questa abraçada, que quant mes se acosta la vellea, tant mes creix y esta mes ences y feruent, quant menys necessitat y ha, perque en la abundãcia creix la auaricia y cobdicia, axi com la sed dl ytropich ab lo beu re. Y moltes vegades aq̃st vici fa ser mes cob dicios al qui molt mes deuria menysprear los bens tẽporals, y axi vem ara en estos nostres temps per experiencia. que en los capellans, y frares dedicats pera lo seruici d deu, la au a ricia y gran cobdicia regna en ells, y en vns mes que en altres, la qual tant es mala y ma/jor en ells, quant es mes incurable. ¶ Pera aq̃st

M.C.D. 2018

vici es molt bon remey esforçarse abraçar la virtut dela lliberalitat en fer caritats, y apres fugir tambe la companyia delsauaricioſos, la qual conuerſacio y companyia fa a la perſona ſer ſemejāts a ells: empero ſobre tot lo q̄ molt deſtruix y arranca del cor la auaricia, es vmplir lo animo ō deſigs de deſijar y amar a deu: y exercitaro aço tā ences en voler ſeruir a deu que vinga a guſtar delsplahers y delits celeſtials, delsquals guſten y gozē en aqueſt mō los ques donen a ſer dichoſos de deixar y deſpoſuirſe de tot y ſer de deu, en confiar y eſperar ſols en ell. Bellauos te podras alegrar de hauer vençut y ſer te deſpegat de aqueſt maluat vici, quant tu ab alegre cara y animo ſufriras la perdua de la faena, o tota, o en part, y quant no ſolament per fugir les congoxes y cuydado, empero per lo amor ſolament de la virtut de la lliberalitat, et folgaras de ſer pobre y deſpullat, y de tota deſcōſolacio terrena de parents y amichs, y aço a imitacio de Jeſu Christ crucificat. Y finalment te veuras ſe llauos del tot delliurat de aqueſt vici, quant tots los teus ſentiſts tendras mortificats de tal manera que ningu dells ſe moga, ni ſe alte-

re per

M.C.D. 2018

re per presencia o ymaginacio de objecte deli
tos, y quant procuraras ò despegar y domar
tota iensualitat ab penitẽcies y bona vida, cõ
forme a lo que diu sent Pau: que los q̃ son ser
uents de Jesu Christ, y en ell sols han tẽgut
totes esperãces, han crucificat la sua carn ab
tots los vicis y concupicencies.

¶ Cap. xlij. Tracta del tercer pec cat mortal del vici dela Luxuria, la quales contraria a la virtut dela castedat.

En aquest vici dela lluxuria tenta lo di
moni ò aquesta manera. Donat a pla
bers dela lluxuria: donat a fornicar lli
bertament: folgat ab la delectacio, jactancia
y pollucio. desija la muller de ton proisme: not
cures de ser cõstant en castedat: procura ò ser
curios en lo vestir: ama tota delectacio carnal
y auorrix a deu. Aquest mal vici dela lluxu
ria esta fundat en la part concupiscible, contra
lo qual, si no prenem les armes del sperit, molt
prest fara caure per terra tot lo edifici spiritu
al, lo qual esta fundat y es sustenta sobre qua
tre columnes q̃ son les virtuts cardinals, per

M.C.D. 2018

que caent se al primer impetu lo pilar dela tẽ/
plança, tantost cau lo dela fortalea, no fent for/
ça pera vencre. Y pertse aximateix la colum/
na y llum dela prudẽcia, segõs vem semblãts
persones tornarse com a bruts animals sense
llum ni vs o rabo: y no fent lo degut pertse tã
be lo quart pilar de la justicia, segons la qual
deuia la persona guardar molt neta y pura la
sua anima, com a tabernacle de deu, peraq̃ axi
pogues anar a la benauenturança del parais
celestial a hon tots los benauenturats estan
com a pilars y parets ol glorios y celestial edi
fici, a hon nunca entrẽ si no aquells que aci en
aquest mon han vixcut angelicament, y tots a
quells que hã guardat los preceptes y mana/
ments vencent a les tentacions del dimoni, ol
mon, y ola carn. Aquest vici ola lluxuria naix
en nosaltres, primerament dels sentits exte/
riors, axi com lo veure, oyr, o tocar coses q̃ in/
citen a desonestat. Per ço es menester en grã
manera fer cõcert ab cada sentit exterior que
nunca traspasse la ralla de la rabo: perque si al
delit entrant dins lo sentit ens fa resistencia,
tantost passa a la segona cambra, que es lo pen
sament, a hon se junten ab moltes males yma
ginacions

M.C.D. 2018

ginacions y fantasíes, pera remey de lo q̃l es menester vmplír la anima y la ymaginacio de bons y sants pẽsamẽts, ab los quals los mals sien llançats a foza, y del tot desterrats. Empero es molt menester ajudarse la persona, es a saber, ab penitencies, dejunis, y disciplines, o ab exercicis de ozacions y contemplacions peraque de la vna part sia aq̃st mal vici arrancat y llançat ab lo treball y penitencia, y de la altra en estar la anima plena de celestials delits, ab los q̃ls engolosinada õlls puga menyspzear y auozrir los carnals. Empero lo mes mal es quant lo delit ve a consentimẽt, lo qual te diuersos graus, hu õls quals se diu sensual com ara tocar ab la ma sens malicia. &c. y rebze plaher de allo. Altre es diu interpzetatiu, y a ço es quant estas dubtos si consentires en lo pensament o no. Altre y ha condicional quãt tu no voldries que fos peccat lo que demana lo teu apetit, y quant te pesa de tantes coses prohibides. Lo vltim es ab deliberacio y voluntat determinada, a hon se acaba õ cumplir del tot lo peccat moztal, encara que nos pose en obza exterioz. De manera que es cosa molt necessaria y foza de perill arrancar y apartar

M.C.D. 2018

la primera occasio lleuāt la llenya ỏl foch per que estant en la occasio y perill, mal podrem guardarnos encara que vullam, axi com los a conten infinites vegades als q̄ estan amigats, que prometen cada vn any ab mil juraments de apartarse del peccat, y no volent lleuar y a partar de si la occasio: ço es, la companyia y cō uersacio desonesta, tornen tantost a caure, axi com lo gos a lo q̄ ha vomitat: y no deixant les occasiōs, nūca es deixara de peccar, o ab grā difficultat: o per millor dir, que per ço que te la occasio no sen vol deixar ỏl peccar. Aquest desastrat y mal vicifa tornar la anima fosca y tenebrosa que no veu si no la nit del peccat, a nantse rebolcār en lo fanch dela sua carn. Axi mateix aquest mōstruos vicifa tornar a la per sona inconsiderada, y fa que sense tenir temor dany ni vergonya, oradamēt se llança tras los apetits, no mirant quant es lo be que pert, y en quant mal y perill esta. Y si lo qui esta amis gat es sacerdot (axi com a la ỏscarada ho vem) aquest tal quāt diu missa o fa oracio alguna ve gada, no sap demanar a deu si no gracies del mon: y desta manera en lo temps dela aduersi tat facilment ve a caure en desesperacio no te

nint

M.C.D. 2018

nint confiança en deu, al qual tostemps tingue en menyspreu per lo peccat. Y moltes vegades ve a crexer tant aquest abominable vici, q̃ casi del tot porta ha auorrir y menysprear a deu, perque sometense del tot a aquest lleig delit: lo mateix delit y vici el porta, y el força a voler mal totes aquelles coses quel impedixen lo tal vici: y voldria que deu no tingues manat lo cõtrari, ni voldria quey agues infern, ni tã poch que la anima fos inmortal: y sentintse q̃ la conciencia li remort, nos cura de mes si no de aconortarse y toçar auorrint a deu. Esta es la gran cõfusio y babylonia a la qual del amor ỹ si mateix lo porta lo vici a la auorricio ỹ deu, de lo qual no crech que ha pijor estat se pot venir que aquest. Per ço christians es menester tostemps cridar ab oracions a la porta del cel perq̃ la gracia de la castedat es sobre nostres forces, y es gracia particular qui la te, y don de Deu. Y si tu vols dir que has pregat a deu molt llargament pera alcãçar esta virtut de la castedat, y que nunca eres estat oyt: has de saber que es impossible que sia falsa la promesa de Jesu Christ quant diu en lo euangelli, que qualseuol que ỹmanara alguna cosa en

la

la oracio sera oyt. Empero, ho tu no la demanes de cor si no ab sols los morros y la boca: y si es axi, com vols tu que deu te oja lo q̃ tu mateix no entens, tenint tu tostẽps lo cor desbaratat y distret ab molta inquietut? Y per ventura tambe not deus aparellar com deus de la tua part pera rebre tal gracia: empero si tu dela tua part poses tota la industria y diligencia necessaria, demanant tostemps a deu ajuda y fauor pera que ell te ajude, mes ab lo desig que ab paraules sols de boca, del tot seras victorios en esta batalla y mal vici. Finalment si tu desiges y vols saber quant tendras alcançada esta noble virtut, mira molt be, y para mẽts si tu et sents ab la oracio ences y enamorat del tot dela netedat dela tua anima y de la puritat del teu cos, perq̃ axi com estar ple de desenfrenat ardor dela carn es senyal subjecte a la lluxuria: axi tambe tenir tot lo amor y desig posat en la virtut de la castedat, es senyal de possey'la, la qual sellauos sera y la tendras en tu esta virtut perfecta, quant cõuersant tu ab persones que tenen aquest peccat, y offerintse a la tua ymaginacio, y al teu sentit mil dsonestes representaciõs, ni la tua anima, ni lo

M.C.D. 2018

lo cos nos mohuen a cosa dsonesta ni objecte ningu ques offerixquen.

¶ Capitol.xiij. Tracta dl quart peccat mortal que es Yra, la qual es contraria a la virtut de la paciencia.

Ast peccat mortal dela yra tenta lo dimoni dsta manera. Berrama la tua yra: en lo teu pensament procura de tenirte en molt: ab yra be pots cridar grans crits, murmura e injuria a tots: no faces cas de ningu menyspreãtlos a tots los q̃ pugues: blassema de deu y de totes les sues criatures. Parlant de aquest peccat de yra, moltes persones y ha q̃ molt a menut, breu y subitament se enugen, entrant cada pas en colera, los q̃ls se escusen dient que los primers mouiments no estan en sa ma: y axi com tenen deprest la escusa, axi molt tart alcãcen la medicina. Estos tals almenys deurie conexer que aquell enujarse llaugerament, proceix del mal costum q̃ molt temps ha quel vsen, y deurien procurar ab la oracio de curar y sanar del tot aquest vici. Aquest vici tan mal algunes vegades anticipa

cipa la raho: de hon ve, que algunes vegades la persona esta yrada, y no cau en lo compte ni para mẽts en ella. Altres voltes fa tornar cega la raho, com y ha alguns que ab lo gran senyorio que te la yra sobre ells blasfemẽ ò deu: y altres y ha ques maten a si mateixos. Aqst vici tan maligne porta ab si molts altres vicis, perque no pot ser la yra sense la supbia, puix es cosa molt certa que nũca persona subjecta a la yra fonch humil. Fa tãbe caure aquest vici en la tristicia, perque no podent hauer vengança de sos enemichs, tantost tornas trist, y reb gran pesar ab lo be del altre, y desta manera no pot estar sola la yra sẽs altres vicis. Es la persona yrada moltes vegades tã impaciẽt q a si mateix porta a desesperacio: y si p vẽtura aqst tal diu q espera en deu, certamẽt ell se enganya, perque esperar en deu perseverant en lo peccat, nos pot dir ab veritat esperãça, empero pura presumpcio y oradura. Si lo impacient sabes estãt en lo peccat dela yra en lquãt perillos estat viu, certament tendria pietat ò si mateix, perque ni en aquest monte goig, ni en laltre cumple esperarlo per estar tostemps en poder del dimoni. Si tu veus, o tractes ab

alguna

M.C.D. 2018

alguna persona mal sufrida y subiecta a la yra y vols ferlibe y no incitarlo a mal, nunca el cõ tradigues mentres lo veuras que esta enujat, si no procura de donarli en tot auantatge, encara que conegues tu no tenir ell rabo, y ómanali perdo molt humilment si per la tua causa rebe la yra y enuig. Alguns y ha que son tan dats y fets ja, per lo mal costum, a aquest vici bestial, que nunca poden soslegar ni amansar se fins que ab lo molt cridar y aualotar a veus altes maten la furia dela sua ponçonya: estos tals son molt incurabls, perque ab vna yra pẽ sen ells aplacar altra yra. y axi van tostemps de mal en pijor. Altres y ha tambe ques enu gen facilment y moltes vegades lo dia. empe ro passals prest lo enuig, tornant tantost ab si: y estos nols pareix mal a ells aquest defecte, ans lo tenen per cosa baxa y casi de no res: diẽt que no pot portar perill aquella yra puix pas sa de prest: estos tals deurien considerar que moltes voltes rebent desses ferides dela sort ósta, encara que pareix ser poca la yra, o enuig y que tantost passe, es bastant tenintla moltes vegades com vna sola gran yra y mortal. Hay altres que guarden la yra dins lo seu cor sen se

M.C.D. 2018

se mostraro per defora, y estos fan molt mes mal a si mateixos que no a altres. Alguns altres y ha que ab les persones estranyes y fora de sa casa son benignes y ben acõdicionats: empero deu vos guart en sa casa nunca estan si no renyint, murmurant y plens de yra intollerable com no isen les coses a sa fantasia, encara que sien coses flaques y baxes. La medicina y cura de aquest peccat, y lo remey per a aquest vici sera aqst. Lo primer tenir vna continua y perseuerancia en la oracio dauant deu dich ab perseuerancia, perque lo vici de la yra promou a deu a venjança, y a esta causa la persona yrada y mal sufrida no mereix tan prest ser oyt, per lo qual deu estar molt mes deuot, y ab feruor en la oracio, cridant ỏ continu a la porta de la misericordia fins que sia oyt, y cumplit lo seu desig, lo qual fara de millor gana si molt souint considera aquest desatinat peccat del vici de la yra, la qual conuerteix a la persona en pura bestia. Bi ras tu, fort cosa es poderse refrenar lo cor quant esta yrat y tot encces: empero considera que mes dures les passa per tu les injuries Jesu Christ. Y com que eres tu digues me, quãt Jesu Christ posa per

tu

M.C.D. 2018

tu les espatles en la creu: Vols que ab tu Je
su Christ vse de misericordia perdonãt te, y e-
xecutar tu contra lo proisme seuera justicia:
Per cert donchs no es molt gran cosa, q̃ vn
peccador com tu perdone a altre peccador, ha
uent Jesu Christ pregat al pare etern per los
mateixos peccadors quel crucificaren. Y pa-
ra ments, que quant mes inclinat seras natu-
ralment a esta passio del vici de la yra, tant ab
molta y gran diligencia has de proueirte con-
tra ella: y primerament escriu en lo teu cor de
nunca dir ni fer cosa alguna entre tãt quet sen
tiras ayrat, ni confies res de tu mateix, cone-
xente estar alterat ab la colera, perque has de
saber que entre lo frenetich y lo furios, no ya
mes differencia de ser la vna oradura breu, y
laltra perpetua. Bran perfeccio sera si tu sola
ment te tornes ayrat contra lo vici, y no cõtra
la persona, y en lloch de venjança fer obres de
charitat a qui te ha injuriat. Molt mes per-
fecta y excellent cosa sera, no solamẽt rebre tu
ab paciencia les injuries, empero desijarles,
y alegrarte en elles per lo amor ỏ Jesu christ.
Mes no poder templança humana es no ỏ-
ese la persona vencre dela yra. Nunca ayrar

M.C.D. 2018

se es cosa semejant a deu, y perço es molt ex/
cellent. Uencre lo mal a poder ỏ be, es seguir
le perfecta charitat de Jesu Christ. Refrenãt
la yra, apagantla ab si mateix, posant li fre, es
de persona cuerda: empero ỏxar se la persona
caure y subiectarse dela yra, no es ỏ persones
si no de besties brutals. Empero si vols veu/
reu y conexer quant cosa lletja y desonesta sia
dexarse la persona vencre de aquest bestial vi/
ci de la yra, no has menester mes de contem/
plar la cara del qui esta ayrat, o si tu mateix ho
estas mirat a vn espill, y veuras com estan los
vlls ardents com ha foch, la cara demudada,
la boca torta, los morros plens de bromera,
tots los membres del cos tremolãt, la veu to
ta torbada q̃ pareix bramar: los gestos y me/
neos de ozat sens ningũ repos ni assento: noy
haura sellauos quit jutge per presona. Final
mẽt carissims germãs, sobre tots los remeys
es efficacissim y molt cert y segur lo pensar y
contemplar molt a menut a Jesu Christ cru/
cificat, lo qual tanta impressio y fruyt fara ab
tots, quant mes perseueraran en la ozacio, y
contemplacio.

¶ Capitol

Capitol.xiiij. Tracta del quint peccat mortal, que es Gola, la qual es contraria a la virtut dela Temprança.

A serpent del dimoni astut, tenta en aquest vici ósta manera. Embriagat: donat a plaers y banquets: umple aquest ventre de moltes sabors: menja finsa fartarte com a bestia: donat a parlar coses brutes: par la tot quant te ve a la boca: com ha orat parla oradures: y finalmẽt donat a tots plabers carnals en aquest mon. Lo primer combat en la guerra spiritual ha de ser contra la gola, la ql esta en la part concupiscible, y esta ens porta al delit del menjar, lo qual es necessari sols pera la sustentacio dela nostra vida. Y volent nosaltres satisfer a la necessitat natural, cẽuidãs lo vici ab lo desordenat dlit: y es molt difficil tos poder parar en lo q̃ fos sols necessari pa la sustentacio, refrenant nos de tota delectacio demasiada, perque ho anticipant lo temps, o trespassant la regla, o cercant regals y delicadures, llaugerament venim a caure en est vici, del qual apres naix vn esquadro de peccats y vna multitut de passions, q̃ per totes parts

M.C.D. 2018

cerquen, y combaten la nostra anima. Primerament dela gola naix lo brutal y bestial vici ó la lluxuria, perque lo ventre atestat de hauer menjat mes del necessari facilmẽt porta al cos a la brutea de la carn. Y tãtost apres de açó ve la perea: perque los golosos y tragons nunca podẽ tenir lo cor atẽt y alçat a la oracio tenint les ales del anima embolicades en los mẽjars y embriaguehes. Be hon tambe naix lo pesat y desmasiat dormir ple de bruts y lleigs somnis: y desta manera lo temps preciosisim fuig a mes no poder calladament. Y finalment de aqui venen los tals golosos a caure desprouehidament en lo infern quant menys so pẽsen. Be aquest vici naix lo molt parlar y charrar sense fruyt nengu, y tractant tostemps de cosses impertinents. Y perque casi tots los vicis prosuixen de aqsta danyosa gola, es cosa molt difficultosa vencre aquest vici perfectament, axi perque naix juntament ab nosaltres, com perque molts no la tenẽ per peccat, als quals los pareix esser lo tal delit plantat de la naturalea, y no entenẽ que deu no posa tal delit en lo mẽjar y beure pera satisfer al apetit, empero sols pera conseruacio dela vida. Lo golos

y vicios

M.C.D. 2018

y vicios no mira principalment a la necessitat, sino sols al deleyt te lull, y moltes vegades ab lo demasiat menjar es destruix y es corromp la salut corporal, la qual ab la bona y discreta temprança es conserua. Y lo golosteaço, que podent mẽjar ab sossiego y moderadament, mẽja ab tal agonia y presa, que manifesta ser animal brutans que persona. Moltes voltes aquest vici fa a la persona tan bestial p les mol tes maneres de mẽjars per satisfer al gust de sordenat y corrupte, q̃ apres q̃sta fart y molt ben atestat dels menjars diferents y molts en cara te pesar com no pot menjar ni engollir mes. Molt en gran manera deuem procurar y esforçarnos de vencer aquest vici tã pessim, perque si aquest vici tan mal es causa d molts altres, com los vencerem si aquest no vẽcem? Axi que si algu sent en si aq̃st vici y malaltia, procure tantost lo remey y medicina, sino vol caure prest en altres majors. Y entre altres re meys es hu y molt singular, tenir tostemps en la memoria aquella fel y vinagre q̃ donaren a beure a Jesu Christ estant enla creu la vltima set q̃tingue. Y si possible fos, tenir a cada boci ques posa cada hu dels christians enla boca,

M.C.D. 2018

posar y clauar los vlls interiors ẽ Jesu Christ crucificat. O quant fruyt y gran be que de aci es trauria en poch tẽps. Sellauos podras coneixer que has alcançat la virtut de tẽprança, quant vent tu q̃ lo menjar en que fonch donat per medicina y remey dela nr̃a flaquea, no fas distincio ni diferencia entre vna cosa sabro sa y altra dessaborida ab quet sostingues y satisfaça el teu menester, y ab gran pesadumbre te abaixes a la necessitat del menjar. Be hõ p suyta y enla tua anima hi haura vna fort y continua alegria en qualseuol temps y en qualseuol cosa contraria: lo qual tot sera senyal q̃ del tot has menyspreat y vençut lo deleyt vicios del molt mẽjar corporal, ab la anima plena ỹl verdader deleyt spiritual.

Capitol. xv. Tracta del sise pecat mortal, q̃ es, enueja, o tristicia, la qual es contraria a la virtut dela charitat.

O tentador dimoni en aquest vici tenta desta manera. Sies enuejos: desija mal al teu proxim: ocupat en ser maldient, y tambe infamador: pren plaer y goig dels mals del proxim: y enujat y tornat trist

M.C.D. 2018

trist ab los teus prohims si tenẽ bẽs y qlseuol cosa mes que tu: furta y roba tot loq̃ pugues mata y destroeix quant pozas abastar. Bos maneres y ha de trist̃icia: la primera naix del mal costum, o dela voluntat corrupta: y perço hay alguns ques tornen trist̃s ab no poder vẽgarse de sos enemichs, o de no poder alcãçar alguna cosa de les que desigen: y esta es trist̃icia mundana la qual es ve a acabar y del tot se mor. La segona manera de trist̃icia naix dela memoria del pecat y ỏ hauer ofes a deu. Esta trist̃icia es enuiada y gouernada per la raho: y esta estigue en Jesu Christ y en sent Pau. En Jesu Christ per los pecats del pecadors y ỏ tot lo mon: y en sent Pau per los seus mateixos y per los altres. Destes dos sorts de trist̃icia, tant es mes lloable esta segona q̃ ara ses dita, quãt es mes viciosa la primera. Per que axi com la primera lleua la esperança del perdo y escurix la raho: axi la segona porta discreta cõfiança y verdadera llum. Es lo dimoni dela trist̃icia y enueja de tanta malicia y presuncio q̃ nos gosa posar ni hauer de tentar coses baixes y poques, sino tostemps procura ỏ induyr y tentar a descõfiança de no poder mũ

M.C.D. 2018

tar a la alta perfecio y a la soberana altitut dels virtut. Y lo animo desta manera tẽtat e induit dixas caure del tot: y en refredarse enlo comẽçat, hi fa moltes vegades donar molt grã cuydado/a algunsq̃ peruentura estiguerẽ apareyllats pera aprofitar molt enla vida spiritual. Pertant es molt necessari posar tota la diligẽcia possible pa curar esta peligrosa malaltia. Si tu tens la anima malalta de aquest vici de la enueja y tristicia spiritual, per lo costũ mal que tens de tornarte trist de cada cosa contraria al teu desig chica o gran: sapies q̃ la rael dl teu mal es, perque volgueres fer totes les coses a la tua ppia volũtat y amor de tu mateix. Y perço es molt bon remey pendre en tu mateix vna determinacio y ferm proposit de en totes coses anar al cõtrari dela tua ppia voluntat y seguir tostẽps la volũtat y pareixer de altres. Perq̃ axi com lo qui vol fer algunes coses cõforme a la sua voluntat, es necessari que molt a menut es torne trist y se enuge. Axi per lo contrari, lo qui ha subjectat lo seu propi voler a volũtat de altri, tostemps viura en vna dolça paciencia, y en vna sossegada alegria. Per lo qual seria molt sa y segur consell

subjectar

M.C.D. 2018

subjectar la tua propia volũtat a altri que nũ/
ca et deixas fer cosa ninguna al teu contenta/
ment ni segons lo teu parer. Moltes psones
volent curar de aquesta dolencia dela tristicia
cerquen diuersos plaers, y procuren recrear
se ab diuerses maneres de deleyts, los quals
no solamẽt no trahuẽ ninguna milloria, empe
ro encara els fa pijorar y creixer mes la pesa/
dumbre dla tristicia. Perque com tots estos
plaers y regozijos duren poch y al millor sen
van, deixen la anima mes trista y angustiada q̃
no estaua primer. No tingues dõchs tristicia
y enueja del millorar o medrar de algu, ni tam
poch te folgues enlos danys y mals del teu
proxim. Guarda't de desijar la damnacio de al
gu. No deixes de ensenyar al teu proxim loq̃
tu sabs si es cosa de seruici de Deu. Guar/
dat molt q̃ no poses discordia y baralles, mur
muracions, y malicies enlos teus proxims q̃
tenen pau. Y finalment sellauos te podras jut
jar per vencedor dela enueja y tristicia, quant
apres de moltes injuries quet hajen fet, y tu
hajes mortificat lo teu propi amor, parer y vo
luntat restaras com insensible y no sentiras
mes tristicia sentja en tot conforme a la volũ/

M.C.D. 2018

tat de deu omnipotent. Y esta virtut dela cari tat agrada molt a Jesu Christ redẽptor nr̃e.

¶ Capitol. xvi. Tracta del sete pecat mortal que es perea, la qual es cõtra ria a la virtut dela diligencia.

Entãt lo dimoni en aquest pecat mor tal diu axi. Sies pereos y negligent. Sies pusillanim. Te rãcor en lo teu cor y mala voluntat. Occupat en ser malicios. Bonata tristícia del mon. Te amor als somnis. Sies vagamundo, y desespera ó la misericordia de deu. Lo peccat dela perea nunca acomet al principi dela obra, sino enlo medi, y açoperque no vinga la obra comença da a pfecio de acabarse, y sino la pot impedir, crida enla sua fauor y ajuda al esperit dela va nagloria pera embrutar ab superbia al que no pogue per perea. Y axi estos dos dimonis pe rea y vanagloria se ajudẽ molt la hu al altre. Cosa es molt necessaria fer a tot vici resisten cia: perque qualseuol vici per poch q̃ sia porta a mal fi, y torna a la persona bestial. Empero especialment aq̃st de la perea te en si tant veri que totes les obres bones dessa, y no les deix

ra

M.C.D. 2018

xa aplegar a la sua perfecio. Lo remey dlla es la virtut dela diligencia ab perseuerancia, la qual nos cõue tostemps abraçar: perque aqst maligne espit dela perea es tan importu y de tanta presumpcio, q̃ en qualseuol temps y en totes nostres obres nos tenta y acomet. Aqst pecat dla perea derroca y destrueix la anima: porta al cos a miserable pobrea. Fa caure en molt parlar y en poch obrar y en ser amich de noues. En fi es la ociositat mare y niu d tots los vicis: perque engẽdra de sí la perea dstruccio d tota cosa bona: lo qual vici es en si molta y gran malicia. La primera y principal cosa q̃ prossueix y naix de aqst mal vici y pecat, es la tibieza, la qual nos porta en vna orada confiança de saluacio, debaix de vn color al parer molt bo, que es creure y esperar en la grã misericordia de deu: y fans afluxar en ociositat apartãt y desuiant de nosaltres tota bona obra. Y finalmẽt fans ser dissoluts en plaers y regozijos exteriors. La qual plaga resta en nosaltres les mes vegades incurable: segons diu sent Pau, que es cosa impossible renouar se altra vegada a penitencia allo q̃ vna vegada gustaren les gracies y dons del esperitsant: no q̃

que

M.C.D. 2018

que deu no puga absolutamẽt fer aço y altres majors coses, empero es cosa tan dificultosa, y aconten tan poques vegades q̃s pot dir impossible. Y axi diu Jesu christ ẽ lo apocalypsi: almenys fosses ho ben calent, o ben fret, empero perque eres tibio llãsarte he de mi. Dels quals paraules se trau que lo tibio es mes de auorricio y abominable prop de deu que no lo fret. Perque estar huverdaderamẽt fret y pẽsar questa calent, y no procurar cõtinuament lo augment dela calor, es tornarse doblat fret lo qual es mal incurable. Si vols conexer en tu aquest vici, mira sils teus desigs del tẽps passat estauen ardẽts pera ab deu, y si ara els tens ja frets. Y si dius entre tu mateix que no es necessari tãta feruor. Y axi mateix mira sit sents tẽtar dla fe, y quasi sit poses a dubtar en ella, y puentura de aço no tẽs molt pesar, ans te folgues de cõuersar ab gent de poca o sens fe y d escoltar de bona gana aq̃ la posa en dubte. Si estos senyals sents en tu mateix apartat estas de Jesu Christ. Cõsidera dõchs que de tot lo tẽps que en aq̃st mon vius, despenentlo desaprofitadamẽt, has de dar molt estret cõpte dela tua vida: la qual te cõue de aci auant cobrar

biar ab doblat treball, procurant de estar tãt mes feruent y esforçat, quãt ans estaues mes pereos y tibio. Y perque esta malaltia es de pochs coneguda, es menester per ço tenir ma jor cuydado. Y noy ha altre millor remey pa esta dolencia y perill dela tibieza, que abaxar te a la voluntat y cõsell de altri ẽt sapia guiar. Biuse aço, perque mal poza donar cõsell a altri, lo qui pera si mateix nol te. Y si voldras co neixer quant estaras prop de estar curat de aquest vici, mira be com ho prens ab paciencia ò estar subiecte a altri per la tua volũtat, y ab quina gana y voluntat te ocupes enlo pensament de recordarte dla mort, la qual als mals chrestiãs donals gran pena en pensar enella. Axi mateix mira si creix y augmenta en tu de cada dia lo desig ò ser perfet, y examinat com tens tots los teus sentits mortificats. Y si en tu mateix sents q̃ ames les tribulacions y tre balls per sols lo amor de deu, dla manera que altres les auorreixen y fugen, sellauos poras tenir per cert que has ja vençut aquest vici. O benauẽturat aquell que ha aplegat a tal estat, es a saber, que enla dolor troba alegria: y enlo pesar contentamẽt. Axi que ab molta diligen

cia

M.C.D. 2018

cia lleuat y pren contra tu mateix armes y llā
ça de tu estes mōstruoses bestíes ōles passiōs
y amors y voluntats tues propies, perq̄ açó
es lo vnich y singular medi ōla tua gloria y sal
uacio. Y finalment sapies que la diferencia q̄y
ha del vici a la virtut, es que la virtut natural-
mēt es dificultosa de apendre, y molt facil de
oluidar. Empero lo traydor del vici es molt a
pazible per a apendre, y molt difficultos per a
deixar. Perque esta nostra carn esta tan mal
aueada, y es de son natural tan mal inclinada,
q̄ ni vol sofrir treball ni llançar los regals. Se
llauos aniras de virtut en virtut quant deixa
ras a tras la superbia y te abraçaras ab la vir
tut ōla humilitat. Sellauos seras lliberal als
pobres, quant mortificaras lo vici de la auari
cia. Y quant llançaras y seras fora del vici de
la lluxuria de obra y de pensament, tendras la
virtut dela castedat. Quant oluidaras, la yra,
y te abraçaras ab la paciencia. Quāt no segui
ras la gola en apetits desordenats, y procura
raras la virtut dela abstinencia. Quant seras
charitatiu, y no tēdras enueja al teu proisme.
Y quāt seras diligēt en lo amar y seruir a deu
resistint a tot vici, y en gran manera aquest de

la

M.C.D. 2018

la ociositat y perdua de temps. Abenysprearas les riqueches y grãs cobdicies, y amaras la pobrea. Y finalment mortificaras tots los teus sentits exteriors, pera eleuar ab deu los interiors, y desta manera aniras cada dia millorant y despegante dels vicis, peraq̃ millor pugues en aquest mon alcançar la gracia, y apres la gloria per tots temps sens fi. Amen.

¶ Capitol.xviij. Tracta de vna sancta doctrina, ab la qual se ensenya com se ha de regir cada hu sauiament mediãt la gracia diuina.

DErque la tua anima christiana nos perda nis vinga ha offegar en aq̃st breu y perillos mon en que vius, procura de guardar estos documents y manera de viure sauiament. Aquell se salua que sab viure christianamẽt, q̃ lo q̃ nos salua, segons lo saui, no sab cosa ningũa. ¶ Lo primer sera q̃ cada dia en lleuarte del llit comença de lloar a deu per les merces quet ha fet dient axi en parau la, o en lo teu cor. Senyor meu Jesu Christ moltes gracies vos fas per quem haueu con

seruat

seruat en tota la mia vida passada fins la pre-
sent hora de ara: vos senyor per la vostra bon-
dat me haueu guardat dels meus enemichs
q̃ nom perseguissen, segons yo mereixch per
la multitut dels meus peccats, dels quals se
nyor me pesa, y conech ser grà peccador, offe-
rixch de aci auant en lo vostre seruici la mia a-
nima y cos. Endreçau senyor tots los meus
pensamẽts, y desigs, paraules, y obres segõs
vostra voluntat sanctissima, y eleccio, propose
de hui en auant, mediant vostra gracia de nũ-
ca offendreus mortal ni venialment. Lo segõ
perque esta escrit que no faltaran mals y do-
lors en la casa del qui molt blasfema y jura: y q̃
aquest vici acostuma, sol moltes vegades en
confirmacio de compliments lisongers jurar
sens pensar lo que diu, y no per ço deixa de pec
car mortalment, si no es verdadera veritat lo
que jura, encara que no sia en dany del proxi-
me. Has de escusar los juraments segons la
paraula del euãgeli en que mana Jesu Christ
y diu. Yous dich a vosaltres que no jureu de
ningũa manera, empero la vostra paraula sia,
aço es, o aço no es. Axi q̃ no sera licit jurar lo
nom del senyor, ni tampoch altres juraments

que

M.C.D. 2018

que acostumen molts de fer ab lo mal vs, que son, axi deu me salue, nũca deu me ajude, si en la mia anima, en ma conciẽcia, axi deu me porte al cel, los quals juramẽts son offensa d deu.
¶ Lo tercer en q̃ molt has de mirar y estar auisat, que nunca digues cosa que perjudique a la honra y fama dl teu proisme, lo qual se sol dir murmuracio, dela qual ja se ha dit en lo capitol dela llengua de com hauem de ser muts. Y quãt oyras alguna cosa q̃ sia de diffamacio, o toque a peccat mortal, dels que estã absents no dones credit ni fauor al tal murmurador, ans mostra que tens pesar de oyr tals coses, y nunca cosa que ojes o sapies la tornes a dir a qui no la sap, ni a ningu: empero en tu se acabe la murmuracio y no passe auant. Y pera cõseruarte en aquest lloable y bon costum, procura ab molta diligẽcia de portar tostemps dauãt los teus vlls los propis peccats y defectes molts: perque estant occupat en rependret a tu mateix, no tingues lloch ni temps de jutjar y concedir en los mals del proisme.
¶ Lo quart q̃ cada nit ans quet a dormes examina la tua consciencia, y la tua vida breumẽt si estas en peccat mortal. Y para mens quala

M.C.D. 2018

es la tua mes mala inclinacio, pera esmenarte y corregirte della: y en ton cor y sperit acusat dauant deu y dels angels que estan presents, ab prepolit verdader de anar als peus del sacerdot, dela superbia y vanagloria, dela enueja, rancor, o enemistats, de les solpites y juins temeraris, de la tristicia vana, y vana alegria, de la poca obediẽcia y charitat, de la molta impaciencia y poca humilitat, dels desigs desordenats de tenir faenes, estats, y honres temporals, de les tentacions contra la fe, y contra la castedat, deles mentires y paraules inutils y ocioses, dels juraments sens necessitat, de les burles ho paraules dites en offẽsa y dany del proisme, de les obres no cõformes a la voluntat de deu, y de la gran perea y negligẽcia en les obres de virtut, tibio en lo amor d deu, desagraita Jesu Christ y oblidat dls seus beneficis reburs, sech ẽ la oracio, y fret en la charitat ab lo proisme. Be tot aço que molt prest pots passar per la tua memoria has dtenir dolor y pesar, y dmanar perdo a Jesu Christ ab ferm prepolit de esmenarte, y apres que ages llauat lo teullit ab llagrimes cõ feya Bauit, dormiras ab mes soffegat son, y sentiras gran

consolacio

M.C.D. 2018

consolacio en la tua anima y consciencia.
¶ Lo cinque, que totes les vegades que sen/tiras agrauiada la tua consciencia de algũ pec cat mortal tantost confessat al teu confessor, y fent aço mira quant guanyes que estaras tos/stemps en estat de gracia, y sera meritoria de vida eterna qualseuol bona obra que faras.
¶ Lo sise es, que cada dia penses en la gloria de parais, y podras començar ab la conside/racio de la vanitat y breuetat de aquest mõ, com nos morim tots, y sens ne passa com a fum les honres de aqsta vida, com nos enganyen los estats y fauors del mon, puix q̃ al millor tẽps se burlen de nosaltres deixãt nos anar despu llats a la fossa: y com serem presentats dauãt lo jubi de deu a hon nos sera demanat estret compte dela nostra vida, la qual deu nos dona pera sols seruirlo. Alli estan aparellats los in fernals torments, a hon cremaran y penaran per tostemps los superbos, enuejosos, auari cios, llogres, y vicios.
¶ Lo sete, perque la almoyna y caritat es vna obra molt acceptaa du, ab la q̃l se dessfã los pec cats, has de allargar la ma lo que la rabo per/met, y pots abastar. No dexes si pots anar al

M.C.D. 2018

pobre desaconsolat, perque quant te demana almoyna per amor de deu, y de nostra senyora recordat q̃ has tu de anar ha demanarla a les portes dela misericordia de deu, lo qual dona la gracia cada hora, y a la fi donar te ha la gloria. Y paraments que esta escrit, que de la manera que mediras al proisme seras medit: y ju hi sens misericordia se fara al q̃ no tingue misericordia. Y benauenturats los misericordios sos, perque ells rebran y posseiran a deu.

¶ Lo huite es, que cada dia faces alguna penitencia, per poca que sia per tos peccats: es a saber, en lo menjar, o dormir, o en sofrir algũ treball en estar agenollat vn hora, o lo que pugues, y en perdonar les injuries quet agẽ fet, o en fer alguna cosa al contrari dela tua voluntat, a la qual deus contradir sols per lo amor de deu. Y esta penitencia en gran manera es profitosa sis continuas cada dia, perq̃ sol causar vna alegria molt gran en lo cor.

¶ Lo noue y vltim es, que encara q̃ ages proposat de guardar estos documents necessaris si algunes vegades per flaqueca, ho descuyt te oluides, o deixant ho ỏ guardar perfectamẽt, no per ço desmayes, ni desesperes, empero ab

major

M.C.D. 2018

major esforç perseuera, lleuant te tãtost totes les vegades que cauras, perque set vegades al dia cau lo just, y perque tantost se lleua no pert lo nom de just.

¶ Capitol. xviij. Que tracta de quina manera ha de emplear be lo temps lo sacerdot, pera aparellarse a dir missa.

Olt nos conue sacerdots senyalar dies hores y tẽps convenients en lo nostre cor pera donarnos a les coses ỏl sperit ab mes orde y concert, lo qual es cosa necessaria al qui vol aprofitar en la oracia. Tota virtut y sancta operacio, y spiritual exercici, es estela posada en lo cel dela nostra anima, pera de alli donar llum de bõ exemple a tota part: es empero menester orde y cõcert pera que dure, axi com lo bõ capita ordena be la sua gent pera pelear, segons coneixem en Judes Machabeu. Axi lo bon sacerdot y religios ordena be son temps ab exercicis y devocions pera poder portar ho tot sens rebre ell dany ni pena, ni donarla als altres ab qui cõversa: a hon no solamẽt vn monestir es com

M.C.D. 2018

vna orde ben ordenada contra lo demoni em/
pero cada religios per si. La breuetat del tẽp/
ens prouocaba aprofitar en lo bon viure, per
que lo mes dell sens ne va en dormir y mẽjar,
y en pueyr aquest nostre cos mortal y carnal
q̃ portam: si lo de mes del temps puix que es
tã poch si nons ne aprofitam en be, o sacerdots
que sera de nosaltres: Beuriem donchs orde
nar tots los dies, hores y temps que viuim so
bre la terra: perque lo sacerdot y majormẽt lo
religios nunca hauia de anar sino aparallant/
se pera dir missa: puix esta es la mes alta obra
que ha de fer: y tot laltre q̃ fa comparantho a
esta obra que fa es no res. Es tanta la sublí/
mitat de aquest misteri dela missa que les mãs
del sacerdot han de tractar: que si ell si mira be
se hauia de alegrar en fer continues gracies a
deu, y tenirse per mes dichos que no Aman,
lo qual vent que la reyna Hester lo hauia cõ/
uidat a menjar juntament ab lo rey, lo hauia e
xalçat sobre tots los princeps y seruẽts seus.
Aman, vol dir home ques aparella: y es lo sa
cerdot que deu aparellar la sua conciencia: lo
qual exalça lo rey dels reys Jesu Christ do/
nantli mes alta dignitat que a ningu. Perque

encara

M.C.D. 2018

encara la dignitat del sumino pontifice no es
major q̃ la dl sacerdot: y aço perque aquella se
ordena pera tenir poder sobre lo cos mistich d
Jesu Christ: y lo sacerdot la te sobre lo cos ma
teix del nostre redẽptor questa segut a la dre
ta del pare etern. La reyna q̃s la esglesia cõui
da al sacerdot q̃nt li dona ocasio bil amonesta
que celebre aquel sant cõuit: a hon no solamẽt
ve lo rey com a conuidat, empero com menjar
y fa dela sua propia persona la costa del cõuit
perque la reyna la sua sglesia es pobre. Behõ
lo sacerdot no obstant de ser ell cõuidat, empe
ro pot conuidar a tots sos amichs: y tant ab
mes rabo, quant mes se aparellara ab major
goig y puritat de bona conciencia pa celebrar
tan alt sacrament. Empero si nos aparella, se
ra cõuidat pera major mal dll mateix: axi com
lo que fonch llãçat del conuit per no tenir ve
stidura de boda. Si segons diu lo saui ans de
la oracio du la persona aparellar la sua anima
perque no parega tentar a deu. Bonchs ab
mes deuocio la deu aparellar ans de la missa,
que es la major oracio que la esglesia enuia a
deu per les mans del sacerdot, que pera daço
han de estar agenes de tota sanch. Mo es be q̃

M.C.D. 2018

mengem aquest pa nostre sens la suor dela no
stra cara, que es lo plorar, coneixent la nostra
gran miseria, perque encara los apostols de
Christo redemptor nostre que estauen purs y
molt nets, nol menjaren fins que primer fo-
llauats: perque ningu sia atreuit de acostarse
a esta taula puix no esta net sens llauarse pri-
mer les mans, que son les obres: y lo cap dela
sua intencio, y los peus dels desigs que cada
dia hã d estar en lo sacerdot mes purs y nets.
La causa perque lo dia de hui nos gustẽ los
mysteris de la missa axi com ans, es per ser los
sacerdots com aquelles vergens orades que
aguardaren pera aparellarse quant ja venia
molt prop lo espos, y fins a sellauos se estigue
ren dormint: empero encara q̃ treballaren de
donarse pressa y cercar lo oli dela deuocio, tã
caren los la porta. Be hon los sacerdots de-
huen pendre auis, majorment los que aguar-
den ha aparellarse quant ja estan pera voler
dir la missa, dient molt de pressa nose quines o
racionetes de boca sense hauer cercat algun
temps y hores ans, la deuocio entranyal. No
sens grã mysteri era manat en lo exodo, ques
circundas lo seruent comprat, peraq̃ pogues
menjar

M.C.D. 2018

menjar del cordero: donant a entendre en aço als que foren seruents del peccat, que nols basta pera menjar lo cordero ǒ deu ser estat compnats per la sua sanch, si no que ban de ser los sacerdots solícits en tallar y apartar de sí mateixos tota delectacio y supfluitat carnal, sens deixar de sí cosa que parega a la vida passada. Nos troba en lo euãgeli, que Jesu Christ fes cosa tan sobre pensat, ni ab tanta preparacio com la cena hon fonch instituit lo sagrament del seu cos y sanch, axi de part del lloch, com de aquell de qui era, y de part dels deixebles: y encara de part del mateix senyor que segõs ell sellauos dix, ab gran desig hauia desijat celebrar aquesta cena, pera la qual enuia nostre redemptor a sent Pere y a sent Joan principals de la sua casa, a que auisassen al hoste, y a parellassen la sala hon se hauia de celebrar lo mysteri, lo qual no gustaren encara los deixebles fins ha concluyr les cerimonies dela lley vella en la cena del cordero, y ser ells llauats, y oyr lo sermo ǒ Jesu Christ, q̃ tot ho ordenaua peraq̃ estiguessen mes y mes aparellats al major dels mysteris ab q̃ se acaba la cena, que fonch lo seu sagrat cos y sanch, pa lo qual tãt

M.C.D. 2018

mes ara ens deuriem aparellar, quãt mes les circunstancies del mateix mysteri son majors ara q̃ sellauos: puix que ara ve del cel ab aquella gloria que te a la dreta del pare etern, com altre Moyse que abaxa dela montanya a parlar ab lo poble, tot ple de glorioſos resplãdors dela companyia de la paraula de deu. Y perq̃ los nostres vlls no agen de rebre detriment, ve cubert estant en la hostia ab lo vel dels accidents. Axi que los apostols reberen a Jesu Christ anãt per la terra, y nosaltres lo rebem ja reynant en lo cel. Quant als apostols sels dona lo cos de Jesu Christ, casi no feu sino venirsels consagrat dela taula a la boca, y a nosaltres ve cada dia dels cels, sens perdre lo lloch que primer tenia, encara q̃ cobra altres molts llochs a hon primer no estaua, com ara si hu estigues rodejat de espills que sense perdre lo seu propi y primer lloch se ves estar en cada hu de aquells espills, essent ell hu sols. Lo calcer q̃ Jesu Christ dona ab la sua sanch als apostols, dix q̃ era lo seu testamẽt, lo qual reben los sacerdots ara en laltar mes complit, perque es ja passada la mort del testador que sellauos estaua present. Y de aci es q̃ pe-

ra

M.C.D. 2018

ra abraçar lo consumatum est dela creu, a hon lo testament se acaba de fermar posam aygua en lo calcer en memoria dela que ixque del costat del redemptor en la creu: perque en la missa, no solamẽt se renoua la cena ỏ Jesu christ, empero tambe la sua mort ỏla creu: perq̃ ella es, no solament memoria deles sues marauelles, empero ỏ totes les sues obres tãbe: y cõclusio delles, puix que si dela sua part se acaba la redempcio en la creu, no empero ỏla nostra perque no erem nats, ni tampoch se hauiẽ acabats los nostres peccats, ni se acabarã fins a la fi del mon: y com ningu dels peccats aja ỏ ser perdonat, si primer intercedint la mort de Jesu Christ que no perdona lo q̃ esta per fer: y com no puga tornar a morir, esta lo sacrifici dela missa en peu, com sacrifici perdurable en lo qual sens apliquen los merits y mort ỏ Jesu Christ, per aque la sua redempcio ens alcãce si volem tenir vida en nosaltres. Axi que aquest sacrifici fonch vna prouisio gran q̃ dexa nostre redemptor en la sua esglesia pera los q̃ cada dia peccam, y cada dia tenim necessitat ỏ ser redemits. A hõ se vulla que en la sagrada escriptura es tracta del sagrament del cos de

Jesu

M.C.D. 2018

Jesu Christ, si los q̃ sabẽ y miren en ella molt be, trobaran que tambe es fa mencio del apa/rell ab que se ha de rebre: y encara en moltes parts della y ha grans amenazes segons allo del exodo. Los sacerdots que se acosten al se nyor sanctifiquense, perque de altra manera ferir los he.

Capitol. xix. Tracta deles co ses quens prouoquen ha aparellarnos pe/ra tan alt sagrament.

No hauem de restar cõtents y satisfets ab solament netejarnos la consciencia per confessio, empero tãbe deuem sanctificarnos ab sants pẽsaments y deuota prepparacio, a lo qual nos conuida la amonestacio y manament, y amenaza de la sagrada scriptura, y lo exemple dels sants benauenturats, la qual vida a sols celebrar se ordenaua. Y tambe ens ha d̃ prouocar aço lo temor, y molt mes lo amor y sublimitat dels mysteris y les gracies que enelles sens donen, les quals no son sentides si no dels estudiosos en aparellarse. Alguns y ha que dihuen que es presumpcio

y

M.C.D. 2018

y gran superbia, presumir la persona de apa/
rellarse dignament pera est sant sagrament, y
que encara los angels nos podrien aparellar
segõs cõue. Presumir en tota cosa es mal, y p
ço no hauem de presumir, si no quens apare/
llem sens presumpcio dignament segons con
ue. Dos maneres y ha de preparacio. La pri
mera que solament te respecte al mysteri ques
celebra: y desta diuse, que encara los cels no
estan nets dauan la magestat de deu. Y es aço
cosa manifesta, per que es impossible a nosal/
tres. La segona preparacio te respecte a la p
sona que ha ỏ celebrar, y esta sellauos sera dig
na quant lo sacerdot fara lo que es en si, segõs
la sua manera: de hon se seguix que major pre/
paracio es obligat a fer lo qui mes dõs y gra
cies ha alcançat deles mans ỏ deu: es a saber,
majors gracies en qualitat y manera mes spi
ritual, que no lo que es nou. Regla es general
ỏ tots los theolechs, que deu dona gracia als
ques disponen pera rebre la: y si deu la dona
als que nos disponen ni aparellen, no per ço
son los que se aparellen menys dichosos que
aquestos, ans moltmes, perque pot ser q̃ vna
persona eliga dos hores en dispondres y a/
parellarse

M.C.D. 2018

parellarse, y apres no trobar deuocio: y altre
y haura que en vn quart de hora fonch ple de-
lla. Lo primer destos dos mereix molt mes q̃
lo segon, perque no esta en la nostra ma alcan-
çar la deuocio, si no en aparellarse a ella. Axi
que en la disposicio esta lo seruici, y en la deuo
cio lo premi temporal: y si be vsam dell sens a-
crecentara lo etern. En ninguna manera no
deixem nosaltres de disposar y aparellar
nos ab gran diligencia encara que no trobem
deuocio, perque no per ço deixam de fer en a-
ço grã seruici a deu, y fer lo que som obligats.
Si miram y consideram profundissimament
aquest grã mysteri, trobarem que no solamẽt
anam a menjar a deu quãt lo anam a rebre, em
pero tambe anam ha ser menjats dell: perque
Jesu Christ nos reb a nosaltres, y nosaltres
a ell. Y de aqui es que lo combregar diuse en
llati cõmunio, perque es fa alli vna cõmuna
vnio del qui reb a deu, y de deu a ell. Cõforme
a lo que diu Jesu Christ: lo qui menja la mia
carn, y beu la mia sanch esta en mi, y yo en ell.
Puix segons aço ve Jesu Christ en la hostia
a ser menjar nostre, y nosaltres anam a consa-
grar lo pera ser mẽjar dell. Hauemnos dõchs

de

M.C.D. 2018

de aparellar pera ell, com ell pera nosaltres, perque en tot ens dona exẽple, peraque com ell fa façam nosoltres. ¶Pera ser Jesu Christ menjar dels angels, no fa en lo cel marauella ninguna: y pera ser aci en la terra menjar dels homens ne obra moltes, perq̃ axi sien induits los seus conuidats a no viure segons la vida cõmuna dels altres que seguixen sos mals ỏ sigs. Axi mateix aparellas Jesu Christ en la hostia pera nosaltres sobre tot curs natural, peraque nosaltres nos aparellem a ell sobre tota la sensual y carnal manera de viure dels homens. Lo primer que Jesu Christ aparellantse pera nosaltres fa es, que per vna marauellosa y total conuersio del pa en lo seu cos, que en ser pronunciades degudament les paraules, succeix Jesu Christ a la substancia ỏl pa que ans era, no a altra fi (segons diu vn doctor) sí no peraque nosaltres corresponent a daço, nos conuertixcam, y ens trãsformem en ell per amor. De maneraque en acabant lo sacerdot de consagrar, tras deles paraules se li hauia de anar lo cor, y les entranyes, y passar se detras la substancia del pa a Jesu Christ, q̃ mes per ell que per lo pa vingue ỏl cel a la terra.

ra. Jesu Christ esta en tota la hostia, y ẽ qual-
seuol part que della vullam senyalar: esta tot,
perque nosaltres totalmẽt subjectem a ell tot
lo nostre entenimẽt, tenint ferma fe, q̃ no en
part, sí no en tot acertem y abracem totes ses
coses ab sancer y pur coz. Trencada la hostia
nos trenca Jesu Christ, y a nosaltres nós de
buen trencar y apartar ò deu les aduersitats.
En moltes hosties Jesu christ nos multiplica
encara q̃ esta en cada vna dlles: y a nosaltres
nós multiplicn, nins facẽ creure ẽ supbia les
moltes gracies q̃ns ha fet deu. Essẽt ell rebut
dels mals no se li pega cosa de mal: y axi a nos-
saltres no sens deu pegar cosa ninguna de la
conuersacio dels mals. Essent Jesu Christ re
but en lo altar, es als bons vida, y als mals
mort. Y nosaltres deuem viuificar los bens,
y mortificar los mals. Esta lo mateix Jesu
Christ en diuersos llochs, y nosaltres deuem
estar ab tots per amor, encara q̃ sie enemichs
y pregar per tots. Jesu Christ no excedix les
parts dela hostia per poca o chica q̃ sia: ni tam
poch nosaltres no deuem excedir los llimits
dla justicia, y encara en les coses menors. Los
accidents del pa que ans era, está en la hostia

sens

M.C.D. 2018

sens subjecte,per qns sustẽten en Jesu Christ:
ni nosaltres no deuem fer espatlès ni afauorir
algun vici,ni consentir a los nostres males in
clinacions. Jesu Christ en lo sant sagrament
porta ab si tot lo que te en lo cel ab la sua per-
sona:y nosaltres offerint nos a nosaltres ma-
teixos totes nostres coses,ỏuem portar a Je
su christ.En lo sagramẽt no es dit Jesu christ
tal qual pareix la hostia ỏfora,encara que esta
debaix de aquells accidents:tampoch nosal-
tres no deuem ser en lo de dins corporal com
en lo defora faltant nos la deuocio y amor,axi
com y ha molts que reben lo sant sagrament
sens temor. Encara que Jesu Christ esta baix
de qualseuol particula dela hostia,ho de la go
ta del vi consagrat,cosa es marauellosa encu-
brirse y retenir la sua gloria:a lo qual ỏuem no
saltres correspondre amagant lo que en nosal
tres es de lloar. Encara q̃ alli en la hostia con
sagrada noy aja pa,concedix deu omnipotent
que aquell rastre de pa que resta,que son los
accidents,obre tot lo de ans quant y hauia
pa se obraua,peraque desta manera la fe nos
perda. Y nosaltres encara que siam sacerdots
hauem de obrar les coses de humilitat,caste-

M.C.D. 2018

dat, y charitat que ans soliem tenir, per aque ningu perda de nosaltres lo bon credit q̃ ans temem: ni pense ningu que la bonra muda en nosaltres lo bõ costum. Finalmẽt Jesu christ redemptor nostre en lo sagramẽt te tota la sua orde y composturа ò parts y membres q̃ deu: y aço no es en respecte y comparacio dela hostia ni lloch a hon esta, si no en respecte y comparacio de si mateix, y ò l seu precios sissim cos: lo qual y mitarem nosaltres si en tot nos conformam ab ell, no curant del parer de aquell, ni del altre.

¶ Capitol. xx. Que tracta ol sanctissim sagrament, y amonestant als sacerdots ques acosten al altar.

Osa pareix impossible ò deixar los negocis temporals del cor, majorment si la obediẽcia del nostre superior nos ocupa en ells, empero no es destorp al que treballa de tenir almenys mija hora ò meditacio deuota ans dela missa, per q̃ desta manera vns pensaments llancen a altres: y ninguna bona obediencia mana les coses temporals ans de les

les spiritu als, perque los q̃ estan axi ocupats tostẽps debuen cercar primer lo regne de deu Jesu Christ saluador nostre, que es lo sant sagrament, y la sua justicia aparellantse deguda ment y apres darse ab deuocio al demes. Sobre totes les coses has de cõsiderar sacerdot: que Jesu Christ sapientissim reformador del mõ volgue restituir al home en la sua antigua dignitat, y alçarlo tant per gracia quãt hauia caygut p la culpa. Y axi com la cayguda fõch dela vida que tenia de deu, a vida de besties: axi per lo contrari volgue que fos alçat dela vida de besties en que era restat, a la vida de deu que hauia perdut: Axi que per aquest fi ordena lo nostre redemptor Jesus aquest diuinal sagrament, mediãt lo qual ve la persona a fers se participant de deu, y a viure vida ỏ deu. Axi com ho significa lo mateix saluador nr̃e en aquelles altissimes paraules q̃ dix. Qui mẽja la mia carn y beu la mia sanch ell esta en mi y yo en ell. Y axi com p estar lo meu pare etern ab mi, la vida que yo vixch es en tot cõforme a la vida del meu pare que te vida ỏ deu: axi aquell en qui yo estare per medi de aquest sacrament viura com yo vixch: y axija no viura vida ỏ ho

M.C.D. 2018

me,si no vida de deu,perque aquest es aquell sanctissim sagrament en lo qual Jesu Christ es rebut corporalment,no peraque ell se mude en los homens,si no peraque los homēs se muden en ell,y es facen deus. Perque aquest diuinal menjar obra en qui dignament lo reb lo que en ell se obra y representa quant se consagra:donchs quina gloria pot ser major que esta? Quina altra cosa y ha mes rica? Quin beneficy y ha mes gran? Mi que major mostra de amor? Callen totes les obres de naturalea,y callen tambe les d gracia,perque esta obra es sobre totes les obres,y esta es gran gracia singular. O marauelles sagrament,quina llengua podra dignament contar y alabar les grandezes que tu tens? Tu eres vida deles nostres animes,medicina de nostres plagues,cōsolacio dels nostres treballs,memorial de Jesu Christ,testimoni del seu amor,manament preciosissim del seu testament,companyia dela nostra peregrinacio,alegria del nostre desterro, brases pera encēdre lo foch del diuinal amor, medi pera rebre la gracia,penyora dela benauenturança,y tresor dela vida christiana. Ab aqst menjar es vnida la anima ab lo seu espos

Jesu

Jesu Christ. Ab aquest menjar se illumena lo entenimẽt, auiuas la memoria, y enamoras la voluntat, delitas lo gust interior, creix la deuocio, adormense les passions, y despertense los bons desigs: qui sera donchs lo q̃ no derrama llagrimes de amor quant veu a deu vnit ab si? Falten les paraules, ni lo entenimẽt ho pot alcançar, considerant les virtuts de aquest sobera mysteri. Qualsevol christia, y ẽ especial tota persona religiosa tinga memoria de aço q̃ ninguna vegada veja la ostia cõsagrada sense arrepentirse de sos peccats, y tantost desijar menjar della. Confusio es molt gran per cert desijar la persona menjar deles fruytes curioses y gentils que veu: y no desijar lo fruyt del ventre virginal de Maria benauẽturada, y ỗl fruyt del arbre dela vida q̃ en la hostia ve molt fresch del cel per a la salut nostra. Aquest sanctissim sacrament te molts priuilegis. Lo primer, que enell no hya ningun perill. Lo segõ, q̃ ningu pot lleuartel. Lo tercer, que ningu el reprengue. Lo quart, q̃ en tot tẽps es pot cõsagrar. Lo quint que esta guardat del vent q̃ es la vanagloria, perque ningu sab que la vse: Lo sexto, q̃s pot fer mes llaugerament q̃ les

M.C.D. 2018

altres cõmunions. Lo septimo q̃ la pots repe
tir quantes vegades voldras al dia: y per tant
has de ser molt solicit en desijar aquest pa ölş
angels. Sapies sacerdot q̃ axi com en la missa
y ha y tens dos mementos, axi fora della has
de tenir altres dos. Perque si dormint Hes
lies ans que menjas lo pa q̃ li apareilla langel,
y apres de hauerlo menjat torna a dormir, no
fonch sino per figura q̃ lo sacerdot ans de dir
missa es deu donar a la oracio: y quant la haja
acabada tambe. Perque quasi no li aprofitaria
hauer rebut lo sanctissim sacrament si nos re
tragues com a digerir en la sua anima lo q̃ rebe
A exemple dela esposa, que no solamẽt prega
ua al espos a hon mẽjaua, pero a hon dormia.
Axi com lo mẽjar se ordena pera dormir sens
lo qual no aprofita: axi lo rebre lo sant sacramẽt
pera orar quãt combregues rebs a deu: y quãt
apres de dita missa et retraus a fer oracio, en
lo qual vas a que deu te reba. Y si eres molt có
tẽplatiu adormpte en los pits de Jesu Christ
com sent Joan. Mira que apres que has mẽ
jat vols dormir: no sies donchs pijor pa la tua
anima que per al teu cos. Bonali a la tu anima
tambe apres que hajes celebrat vn poch ỽ dor
mir.

M.C.D. 2018

mir:es a saber de cõtẽplacio. Les gracies no han de ser apres de dita missa tan breus com les que donam apres dels mẽjars corporals, puix los mẽjars son diferẽts en infinit valor. En acabãt la verge sagrada de rebre al fill de deu en les sues entranyes se exercita ella en major contemplacio que ans:y prenent major feruor se mũta a les mũtanyes a hon p la bo= ca sua sagrada mostra loq̃ dins les sues entra nyes tenia. Y aplegant la verge a santa Elisa= bet, la qual oÿgue be loque la verge sagrada ha uia rebut, perque la sua parsula y suau salutacio ho manifesta. ☞ sacerdots. ☞ religiosos. ☞ q̃ que gran miseria y poca deuocio es veu= re al sacerdot que acabada la missa no munta, sino que abaixa a exercitar coses de no res, y parla ab tanta colera y tan desaboridament com los altres que no tenẽ espança:y exint al guns dela secrestia, axi yxen fora della, com si ixquessen del ort o de algun altre lloch comu. Y tu puentura dius cada dia missa, y jũtamẽt ab aço dius axi pera tu sols que no cures molt dels mals y danys del teu proxim. ☞ Esta ma nera encara testas enla carn que es enlo exte= rior del sacramẽt. ☞ Pensa donchs y considera

M.C.D. 2018

sacerdot y tu religios en reuerencia de Jesu Christ com fores tot cõsagrat y dedicat, y axi ho eres a les coses de deu: y mira ãnt grauissima maldat seria que ab aquella boca ab q̃reb; aquell cos de Jesu Christ tan digne ỏ ser adorat, ab aquella mateixa tocar brutamẽt la carn de vna dona desuergonyida: y ab aq̃lles mans ab q̃ celebres aquell ineffable mysteri a hõ los angels son ministres, ab aq̃lles mateixes tractar tan abominables brutedats. ¶Pensa quãt cosa foza de ordre es que lo teu cos y sperit es facẽ vna mateixa cosa ab deu: y que aquest mateix cos es faça tambe vna mateixa cosa ab vna mala dona. Empero si tu dient missa procures de ser allo que significa lo que rebs: conue a saber, vn cos ab lo cos de Jesu Christ, vn mateix sperit ab lo sperit de Jesu Christ, y vn membre viu dela sua esglesia, y si tu ja ninguna cosa ames si no en Jesu Christ. Si tots los teus bens e interessos, y tot quant possuixes tens per cõmu als teus proismes y germans. Y si los danys e inconuinients del proisme te dolen y desiges remediar los com los teus propis. Y finalmẽt si procures de donar bon exẽple de vida: desta manera ab gran fruyt diras

missa,

M.C.D. 2018

missa, perq̃ho fas spiritualment. Y si tu sents que en alguna manera te transfigures en Jesu Christ, prenent la tua anima vna noua figura pera si y noua forma en muntar: y que cada dia vius menys ẽ tu mateix, fes gracies a deu omnipotent, puix ell sols es lo que dona la vida y esforç.

Capitol. xxj. Que tracta de la confessio, y del memento que ha de tenir lo sacerdot y religios.

O primer memento se ha de tenir en la cella, o en altre lloch segrets: es a saber, hauerte confessat primer ab deu, y apres posant te als peus ỏl sacerdot sens to deos alguns, digues solament lo q̃ feres mal, y ab intencio de esmenarte. No cerques rodeos de paraules pera escusarte en la confessio, ni contes ans della hystories, si no digues solament les culpes que feres, y breument. No poses per costum a cófessarte per cartilla com solen fer molts confessant cada dia vna mateixa cosa, que casi lo teu cõfessor sab de cor la tua confessio: y ans te la dira ell a tu, que tu lay di-

M.C.D. 2018

guesa ell, lo qual no es confessio si no parau-
les inutils. Perque la confessio sacramental
ha de ser de culpes senyaladament comeses.
De manera que no tenint de que especialmēt
te ages de acusar, y deines es confessarte, an-
te danyara: perque confessarte per no perdre
la costū y vs ō cada dia, sera causa q̄ no portes
mes dolor y contricio vn dia q̄ altre. Y les mol
tes confessions de coses flaques y baxes veni
als, son causa de poca esmena delles: per q̄ pen
sa la persona que basta confessar les sense esme
narse delles: lo qual pareix aço molt clar puix
se aconten a les tals persones, cōfessar vn any
cada dia vna mateixa culpa, la qual facilment
podrien esmenar, si esforçantse posassen lo estu
di que posen en lo confessar. Confusio es molt
grā al malalt portar cada dia vna mateixa pla
ga al metge essent chica, q̄ lay cure, si cada ve-
gada es negligent y se la torna a obrir per no
guardarse com deu. Axi que procura ō posar
diligencia en euitar les culpes venials: y puix
la confessio delles no es obligatoria, no faces
della molt cas, si no de tenir dolor del teu poch
feruor, y de confessar coses que ab lo peu po-
dries remediar. Lo que cōmunamēt tenē los
theolechs

M.C.D. 2018

theolechs,es que los peccats venials no son materia de confessio sacramẽtal,si no los mortals.Axi que propiament nos confessa lo que no te peccat mortal,ni reb gracia per la força del sagrament,perque alli no te lloch,encara que de fet la reb si fa ab deuocio aquella obra penal:q̃ es,dir les sues venials flaqhes.Si tu et cõfesses cadia mira que solamẽt digues les culpes especials que feres:y aço ab que sies breu,perque mes val que despengues lo tẽps en oracio,que en paraules,les quals algũ dia diries en la plaça fora de confessio.Y peraque esta breuetat sia compendiosa,deuries tenir tres paraules de que acusarte.La primera ò deu.La segona del proisme.La tercera de tu mateix,perq̃ é aço ho pots tot incluyr dienta xi.Acusem pare deles coses que toquen a nostre senyor,que so negligent en lo seu sant servici:en la missa fiu tal y tal deffecte,axi mateix en les hores.Pert la memoria ò Jesu Christ, y he cessat de amarlo.Mo so en la oracio solicit ni guarde lo meu cor de vans pensaments,pera tenir en ell a sols deu,ans algunes vegades llance del meu cor a mon deu y senyor,per embolicarme en negocis no conuenients a mi,y

en

M.C.D. 2018

en cosetes inutils. Lo que toca al proisme me acuse, que nols ame a tots ab sancer y clar amor: ni tampoch los tinch en la possesio q̃ deuria. He jutjat aço, y aço: y mal de tals, y tals psones. Vaig dir delles aço, y aço: fiulos tal, y tal agraui donât los pena o mal exemple. Lo que toca a mi mateix me acuse que despẽch lo temps ociosament, y en coses de poch fruyt. Tingui tantes voltes y ra: passaren per mi pẽsaments vans deleytosos, y donils algũ lloch en detenirme molt: en especial, en tal y tal pensament que fonch mal. No tingui templãça en lo sopar, segons conue al sacerdot ques ha de acostar al altre dia a la taula dels angels: so estat tal y tal hora tibio, pesat y remis derant p la mia negligẽcia ỏ aparellarme al senyor. ꝛc. Bestes culpes y altres que sab lo senyor quel tinch offes me acuse, y li demane perdo, y a vostra reuerencia penitencia. Esta confessio ha de fer lo deuot religios apres de matines, per q̃ des de sellauos se escomence a dispondre, y aparellar pera dir sa missa, puix q̃ a la mija nit es diu que fonch fet vn clamor pera ques aparellassen les vergens, y comẽçassen a exir a rebre al espos: y les vergens prudents; dormirẽ

apres

M.C.D. 2018

apres vn poch mes y ja estauē aparellades pe
ra lo que hauien de rebre: donant en aço a entē
dre la sagrada scriptura, q̄ lo sacerdot dozma
apres de matines, quant apres de la mija nit se
agues ben aparellat y confessat breumēt, pera
que apres se retraga en lloch duot, y represen
te dauant de si al pare etern que de tots te cuy
dado, al qual segons lo offici de sacerdot que li
dona es deu offerir y orar abētranyable y este
sa charitat p tot lo poble chrestia, y tot lo mō,
perq̄ lo offici del sacerdot es orar, contēplar y
pregar per tots, segons diu Jesu Christ en lo
deutero. Tot negoci abaxara, y se alcançara d
la paraula dels sacerdots. La paraula dels sa
cerdots es oracio: y esta primer ha de ser gene
ral, la qual es derrame a tots los negocis del
mon, puix cada sacerdot es aduocat del mon
pera ab deu, dauant del qual se deu posar diēt
mes ab affeccio del cor que ab la llengua. Se
nyor ages misericordia d la tua esglesia catho
lica, llançales heregies y cismes que se han al
çat: ordena los cors dels qui la tenen la esgle
sia pera regirla a tu. Apartals dels vicis per
q̄ tu no sies desonrat en ells. Ages misericor
dia senyor dels Reys chrestians, donantlos
fauor

fauor pera destruyr los infels que contra ells se alcen, perque los vostres feruents no sien portats en poder ó sos enemichs, ni sia menyspreada la vostra fe sagrada. Haueu misericordia senyor de mos pares, y germãs spirituals y de tots aquells que se acomanen en les mies oracións indignes. Haueu misericordia senyor de tots los benefactors dela vostra esglesía q̃ la affauorixen y seruixen: y de tots los benefactors de la nostra orde y prouincía, y desta nostra casa y germans meus: y de aquest senyalada dament que dona la caritat. Haueu misericordia senyor com a pare vniuersal dels affligits donantlos paciencia. Mirau senyor ab vlls de pietat als malalts y encarcelats, peregrins, y los que vã per la mar, catius, y los perseguits pobres, y los que son tẽtats del dimoni, y per los que tenen poch seny y juhi, y pobres de fauor. Haueu misericordia senyor de totes les religions, reformantles, y portantles al estat dela sua primera obseruancía, y en especial aquesta casa y monestir quem haueu posat. Haueu misericordia senyor deles animes de purgatori, y dels infels que estan apartats dela fe donant los llum de clara conexẽça en sos cors:

y als

M.C.D. 2018

y als heretges apartantlos deles fues errors,
y de tots los que estan en peccat mortal. Lo
de mes resta al sacerdot lo senyalar les perso-
nes en cada estat segõs ell tindra la obligacio
de pregar per ells remetreu tostẽps al senyor
que reba lo sacrifici en aquell grau de obliga-
cio que la sua sabiduria coneix que millor con-
ue pera lo carrech dela tua consciencia y serui
ci dela sua grã magestat. Lo sacerdot q̃ no pre
ga per lo poble desta manera q̃ ses dit, no pen-
se que fa lo que deu ab lo offici que te, ni se apa
rella segons es obligat pera lo sant conuit del
cordero de deu. Pera aquest conuit del corde
ro figuratiu hauien de ser cridats los que bas-
tassen pera menjar lo: y pera aquest nostre cor
dero q̃ cada dia lleua y perdona los peccats ỹl
inõ, han de ser tots cridats puix y ha enell pe-
ra tots. A est conuit que deu fer lo sacerdot, fi
guras en lo q̃ feu lo rey Asuero lo tercer any
del seu imperi a tots los princeps y seruents,
y als mes forts dels Perses, y als illustres
dels Medos, y als lloctinents deles prouin-
cies, y tambe conuida a tot lo poble ques tro-
ba en Susis: y sellauos es feu tambe conuit a
totes les dones del palacio. Aquest conuit se

aparella

M.C.D. 2018

aparella en set dies a la entrada de vn ort y de vn bosch molt ben atauiat y gracios. Assuero val dir principal, y es lo sacerdot, lo ql es princep en la esglesia. Lo imperi de aquest es la senyoria que te sobre si, y la justicia ab que es rig, y ha de ser lo conuit lo tercer any: es a saber, q̃ no sols basta a qualseuol sacerdot solament ser de bó cor y entranyes, que es com primer any. Y ser de bona doctrina ensenyat, que es lo segon any. Si no que tambe ha de ser tal ql deu: es a saber, ha de donar de si llum de bona vida y exemple, que es lo tercer any. Y sellauos pot molt be conuidar als princeps que son los angels, y als seruents d deu que son los patriarques, y prophetes, y als mes forts dels Persses, que son los apostols y euangelistes: y als illustres dels Abedos, que son los martres, e ignocents: y als doctinẽts deles prouincies, que son los confessors y perlats sants: y a les dones del palacio celestial: y a tot lo poble de Susis, que es la sancta y catholica esglesia, no oblidant los q̃ estan en purgatori. Aquest conuit se ha de celebrar a la entrada de vn ort y de vn bosch molt adornat, que es lo altar, lo qual es diu entrada del ort de parays, perque me-

diant

M.C.D. 2018

diant aquest sanctissim sacramẽt anam a vnirnos en Jesu Christ. Biuse tãbe bosch a la entrada a hon estan animals feroces, q̃ es lo infern a hon estan los dimonis: perque jubi mẽja y beu lo indigne sacerdot sino bixa la dona, los mals vicis, los molts interessos, y les males voluntats: y finalmẽt sino se aparella com es obligat.

¶ Capitol.xxiij. Tracta q̃ estant lo sacerdot en la missa tenint dauãt los seus vlls lo sanctissim sagrament, en q̃ ha de pensar: y del segon memento.

Apres que lo sacerdot esta reuestit, ha de venir ab temor y amor al lloch del gran conuit, y estant en la taula que es lo altar, pense que aquella ara que te dauãt es lo plat, al rededor del qual ha de collocar tots los que primer conuida, com ses dit en lo capitol passat: posãt en la sua ymaginacio y memoria fronter de si lo crucifici, o la creu, que es lo sublimat altar, a hon per les mans del sant angel prega q̃ sia portat lo seu sacrifici. Y quant la hostia prens tu sacerdot en les mans pera

i consagrarla

M.C.D. 2018

consagrarla, y alces los vlls al pare etern, pẽ
sa sellauos que no es per altra cosa alçar los
vlls, sino pera portar y fer abaxar al fill d deu,
lo qual esta segut a la dreta del etern pare, lo
qual ab lo desig deu portar lo sacerdot al seu
coz y entranyes ans que consagre, perque axi
prenga persona de Christo, lo qual es quant
vol consagrar: y sellauos deu lo sacerdot olui
darse de si mateix, y pensar q̃ es lo mateix Je
su Christ posat en la taula, a hon feu la prime
ra cena. Apres de dites y pronunciades en p
sona de Jesu Christ les paraules ab summa
y grã atẽcio, reuerẽcia y deuocio, nũca deu ol
uidar que esta alli dauant deu omnipotent, ni
lleuar los vlls dela hostia tenint los ficats en
ella, y diga les oracions que es obligat a dir ab
affeccio humil y amorosa, y ab aquella fe y spe
rit, y ab aquell amor y coz cõtrit, com si ell ma
teix les aguera fetes pera presentarles dauãt
lo mateix deu. No deu lo sacerdot lleuar ni a-
partar los vlls dela hostia, ni del calcer quant
ho alça, sino juntament ab la hostia, y apres lo
calcer alçar la cara y lo coz. Nos deu drramar
ni donar lloch a pẽsar altra cosa ninguna mes
delo que te entre les mans, ans ha de estar ab

gran

M.C.D. 2018

gran reuerencia, feruor de fe y amor dauãt lo mateix deu. Beu tambe pensar pera que nos torbe, que ninguna cosa li por venir allí mes inquieta que perdre aquella amorosa y reuerencial atencio, la qual deu molt conseruar apres q̃ ha consagrat. Y quant vulla rebre al senyor es deu detenir vn poch y derramar la sua anima sobre aquell menjar sagrat, demanant a la sua magestat les peticions del seu cor. Y para ments que si vols conseruar aquella atencio y reuerencia de amor, no has de mirar la hostia apres de consagrada, axi com ans la miraues, perque ja no ya pa en ella: empero baix de aq̃lla blancura y accidents, esta verdaderament deu amagat y velat, lo qual ab fancera y biua fe deus creure: y a exemple d aquella casta dona Ruth, deu la tua anima alçar lo cubertor dels accidẽts, y llançar se humilmẽt als peus del seu senyor Boboz, que es Jesu Christ, lo qual ab gran benignitat la rebra per esposa.
Apres de missa deu lo sacerdot retraures a tenir lo segon memento en oracio molt segreta, tenint goig y molta alegria ab Jesu Christ, y fentli immortals gracies perq̃ tant se volgue juntar ab ell, venint a ell, y estar ab ell mes fa-

M.C.D. 2018

miliarmẽt que vn amich sol estar ab altre. Lo que mes dsija Jesu Christ apres que lo sacerdot, y qualseuol christia la rebut, es que li done nem quietut y sossiego en los nres pits y entranyes, perq no ve ell si no a folgarse ẽ los pits dl sacerdot. O dichosos pits dl sacerdot, y no menys dignitat (si es qual du empero) que la mateixa custodia del sagrament, lo qual es figurat en lo vas de orhon se guardaua lo manna celestial. Sõ los pits del sacerdot parays terrenal a hon deu omnipotent abaixa: es arca dl tresor del temple de deu, que es la sanch d Jesu Christ: y caxa dela caxa dela carn d Christo la qual se dona als apassionats y malalts de amor. Es retret segret a hon entra lo rey a consultar los negocis que toquen a la sua esglesia. Es talamo adornat d virtuts a hõlo celestial espos ve ha veure la anima peregrina, la qual vol pẽdre y esposa. Es ort dl verdader Assuero, concertat y ordenat ab la sua ma poderosa a hon sen entra a recrear y pendre delit ab los fills dels homens, perque molt goig te Jesu Christ quant es dignament rebut. Son los pits dl sacerdot, pesebre a hõ se posa lo piados Jesus embolicat en robes de accidents, per a cõmunicarse

M.C.D. 2018

cõmunicarse als sants animals. Es sant sepul chre a hon descãsa dels treballs que en altres parts reb. Cosa molt lloable es sacerdot, y de gran y profitos exercici, que cada hora dl dia en que viuste recordasses de la missa, y per la sua reuerencia te guardasses cada hora tal ql voldries esser sellauos trobante al temps del celebrar. Besta manera no vna vegada si no moltes menjaries cada dia y hora la carn del fill dela verge, y beuries de la sua sanch spiri tualment: y ab est sant pensament faries gra cies a deu per hauerlo rebut, y aparellarteyes pa tornarlo a rebre, y la tua anima tẽdria fam de deu, y començaria a gustar los infinits sa bors dela hostia viua, la qual continuament se guarda en la esglesia per aque tu sacerdot y re ligios, y qualseuol bon chrestia la guarde tos stemps en la sua memoria.

¶ Segueixse vn modo breu pes ra saberse cõfessar spũalmẽt molt profitos pera los q̃ molt se acostẽ a rebre lo sant sagramẽt.

Qualseuol persona que voldra y ỹsija confessarse ab proposit de sperit, deu primeramẽt examinarse interiormẽt

M.C.D. 2018

soplicant a deu li done tãta llum y gracia que puga veure les macules de sa propia concien cia, les quals no podra veure ni coneixer sens la llum dela gracia: y pço deya lo real prophe ta Bauit. Qui podra entendre y coneixer los peccats? Y per tant suplicaua a deu ql curas, y el netejas de les coses encubertes, com son los peccats y erres no conegudes.

¶ Aquest modo de confessar se breu que aci es posa no es pera tots, si no sols pera aquells q estan ja ners de peccat mortal, los quals se a/ costen molt souint a cõbregar, treballant d ne tejar los peccats venials que en esta manera de confessio es posa per via de acusacio que fa lo spiritual de si mateix, dauãt lo seu cõfessor.

¶ Apres de hauerte senyat y dita la confessio general, digues humilment al teu cõfessor, no com a home si no com a deu, lo ql lloch te, co/ mençant desta manera. Pare spiritual par/ticularment confesse la mia culpa y negligẽcia de no hauer portat a la mia memoria tots los meus peccats, ni he pensat quan mals y abo/minables son, de hon proceix que no porte lo arrepentiment y dolor conuenient: mes dich la mia culpa q̃ no he esmenat la mia vida com ho

M.C.D. 2018

ho tinch promes en la confessio, y confessions passades, ans he tornat a peccar en aq̃lles maneres de peccats q̃ altres vegades hauia confessat. Acusem pare que pera la satisfacio no vinch ni porte tanta feruor y deuocio com so obligat, empero vinch pare ab prepositt e intencio de dir y manifestar tots mos peccats, y rebre la penitencia quem sera donada: y axi humilmẽt soplique a Jesu Christ que tinga per be de despertar la mia memoria, e inlumenarme lo entenimentt, y abaxar la mia volũtat ab lo foch ỏl seu amor, peraque yo com ha verdader penident li offerixca sacrifici dela mia aĩa.

¶ Acusem pare mes auant a deu y a vostra reuerencia, que he deixat soltant lo cor en pensaments vans, ociosos, y ab molta ydua ỏ tẽps.

¶ Acusem pare que nom so apartat de algunes occasions, ans me so delitat en elles com son les paraules moltes, y en desinãdarme en mirar y escoltar coses vanes y de poch fruyt.

¶ Acusẽ pare q̃ no he fet algũes bones obres per pur respecte dela honra de deu, ans mes per temor dela pena, ho per amor del premi, y axi nom so regit com deuia y era obligat.

¶ Acusem pare que dels peccats passats de

M.C.D. 2018

la mia mala vida no he sabut traure algũ fruit com es estar sobre lo auís, y mes humil ho pia dos pera ab lo prouísme, ans per memoria öll; so caygut en gran temor, o desesperacio.

¶ Acusem pare, que essent yo esperat de deu tant temps pera quem cõuertis a seruirlo, no he recompensat ab doblada penitencia tã grã benefici com es hauerme esperat tant: ni tam poch fas ni he fet posant per obra los bõs pre posits segons deu me ha ínspirat: y si alguna cosa fas, son flachs, y ab poca feruor.

¶ Acusem pare que no he volgut apartarme de tota rancor, y recreacio, plaber y jactancia, ni so estat tal en companyia quant en soledat, ans he vist y conegut variarse la mia anima se gons lo lloch y les persones, lo qual conech q̃ es senyal de imperfeccio.

¶ Acusem pare, que quant se me ha offerit al guna cosa no acostumada, com veure algũa re creacio desonesta, ho en oyr algunes noues tri stes, o alegres de parents o amichs, he sentit alteracio en lo meu cor, y no so estat constãt en lo bon pensament.

¶ Acusem pare que no he perseuerat en los sants pensaments, ni he llançat los mals, per

que

M.C.D. 2018

que noy he treballat,ni he tẽgut paciencia en les aduersitats,ans so estat importu y porfios no aguardant segons lo temps y lloch conuenient:y si algunes vegades he porfiat y so exit ab la mia volũtat y amor propi,he sentit alguna pena y tristicia en lo meu cor.

¶Acusem pare quem so dlitat en veure coses gentils,y en escoltar coses curioses:y ab los de casa so estat aspre y rinyos:y per lo contrari ab les persones de punt y hõra so estat molt manso y benigne,lo qual conech que es senyal de poca humilitat,perõ la humilitat no te respecte si no sols a Jesu Christ.

¶Acusem pare que so estat cabeçut y porfiat en coses de poca importancia,y aço no per zel dela veritat,si no per lo amor de mi mateix. Y alguna vegada so estat ple de yra y tristicia,y moltes vegades sens saber perque,encara q̃ be se que vingui a daço per lo demasiat amor de mi mateix,y per poca confiança en deu.

¶Acusem pare que per respectes mundans he dexat de fer algun bey bones obres,y moltes voltes he callat la veritat,y som apartat ò la conuersacio dels pobres y de persones baxes,y deuotes.

M.C.D. 2018

¶ Acusem pare q̄ no me ha paregut esser subjecte a altri, ans he tengut presumpcio ỏ governarme yo millor. Y he iutjat al proisme, y tambe he sentit ỏ massiada fatiga y pesar ablos parēts y coneguts: y per causa del meu amor natural no he auorrit la offensa de deu.

¶ Acusem pare que si so estat diffamat, o injuriat, no he tengut aquella promptitut y paciēcia pera humiliarme, y amar ab dolçor, cor y entranyes a q̄ me ha injuriat y enujat. Y quāt me ha vengut alguna tribulacio y fatiga no la he sofrida tan alegrement segons venia de la ma de deu.

¶ Acusem pare q̄ so estat prompte y facil pera jutjar al pisme, y tābe pera interpretar mal les sues obres en la pijor part. Y so estat molt facil y llauger en sospitar mal, y per lo contrari molt dur e incredul en creure lo be: y a algunes persones he llançat la culpa dels meus ỏfectes, o les mies males naturals inclinaciōs, y deles mies flaquehes e inclinacions, no he procurat traure lo fruyt que so obligat, y ỏ vē creab la gracia la naturalea mala, y glorificar y alabar en tot y per tot a deu.

¶ Acusem pare, que en lo conuersar ab algunes

M.C.D. 2018

nes virtuoses persones no he cercat, ni he pro
curat lo fruyt del sperit, empero la vana curio
sitat, y vn delitarme de hauer vist y oyt coses
de sanctedat sens ninguna imitacio.
¶ Acusem pare, que recordāt me y venint me
a la memoria les culpes y peccats passats, he
concebut en mi alguna tristicia y temor de ma
sia t, y nom so acostat a vna perfecta confiança
en deu, ans he perdut molt tēps en escrupols
y en les bones obres he folgat de ser vist con
tentantme de mi mateix, y tambe he rebut pla
her y delectacio en ser alabat, confiant en les
mies obres, y no volguera que ningu em cone
guera tal qual so per falta d' humilitat y p mol
ta superbia.
¶ Acusem pare, que no he procurat de fer to
tes mes forces per saber lo quem cumple al
meu profit y salut del anima, ans me so desen
culpat y escusat ab la ignorācia y lo que he al
cāçat a saber nou he posat cōplidamēt p obra.
¶ Acusem pare q̄ casi les mes voltes es esta
da la mia oracio mes ab la boca que ab lo cor, y
no he tengut en ella la pura intencio y atēcio
interior: y fent oracio no he tengut ferma fe de
alcançar tot lo que demanaua, ans he fet la o
racio

M.C.D. 2018

racio ab animo tibio y dubtos, y no he fet gra
cies a deu continuament per tot quãt es estat
seruit de donarme o negarme, volent yo y de-
sijant tostemps los dons y gracies a la mia vo
luntat, y quant deu me ha lleuat lo gust dela o
racio y deuocio, no he perseuerat de bona ga-
na en ella, ni he tengut lo animo sossegat, axi
com ãnt tenia algũ sperityal gust, o sentimẽt.
¶ Acusem pare, que no he purificat la mia in-
tẽcio en totes les coses, y en totes les mies o
bres y treballs: ni tãpoch he tengut zel de gua
nyar les animes pera Jesu Christ: ni he par-
lat ni obrat cosa alguna pera aquest fi, y enca-
ra en les bones obres, sols he tengut respe-
cte a mi mateix sense emplearme tot ẽ la salut
y be del proisme, y quant a dalgunes persones
he donat consell y auis no he tengut llum pe-
ra endreçar a cada hu segons la sua disposicio
y capacitat, ans he donat solament documẽts
y consells tibios y sens conexença.
¶ Acusem pare, que no he estudiat ni he pro-
curat de morir quãt al mon en totes les coses
y de ser com insensible en alguna manera en to
tes les aduersitats y prosperitats, ans tostẽps
he guardat en mi mateix alguna propia passio

la

M.C.D. 2018

la qual a impedit en mi la obra del sperit sant sens que produis fruyt perfet en mi.

¶Acusem pare, q̃ la diuina inspiracio de deu no la he cõseruada ab vn sant desig y vn ferm propósit, ans la he derada refredar, y aço per la mia poca fe y tibieza, ò tal manera q̃ tostẽps so estat ingrat, y pera ab lo proisme tambe: y a dalgunes persones no so estat perfectament humil, ni he amat als que me han injuriat, axi com he volgut be als q̃ man lloat y fet plaher.

¶Acusem pare, q̃ moltes vegades he respost y parlat a moltes coses que foza molt millor lo silenci, y perço em so molt mal aueat y acostumat en les condicions y vanes pratiques ò altres, sabent yo que ouia mudar les pratiques y paraules, y entremetre y parlar pratiques sanctes y profitoses.

¶Acusem pare, que moltes vegades em so encubert ab color de humilitat, y altres vegades em so descubert per vanagloria, y axi en la vna manera com en laltra he ofraudat la salut y bé del proisme, y nom so effoçat a alcançar la perfecta netedat del coz, la qual consestix en pensar sols en deu, y fugir de tota mezcla de ymaginacions, y en perseuerar continuament en

la

M.C.D. 2018

la sua alabança.

¶ Acusem pare finalment y dich la mia culpa que tota la mia vida es estada y esta plena de defectes, axi en los sentits exteriors com en los interios, y he sabut millor offendre a deu que nom se acusar, y axi pare meu spiritual de tots aquestos peccats q̃ yo aci em so cõfessat, y de tots los altres en qualseuol manera que aja offes a deu venial o mortalment ab pensaments, paraules, obres, per flaquea, malicia, ignorãcia, de tot dich ma culpa. Apres me acuse dels peccats que altres voltes nom so confessat llegitimament, nim foren perdonats. Acusem pare dels peccats oblidats en cõfessio, y dela mia negligencia per la qual se me oblidaren. Axi mateix dich la mia culpa, y demane a deu perdo dels peccats que fiu per ignorancia, y dla mia mateixa ignorãcia y descuyt dexi de estudiar, demanar, y saber lo que so obligat. Dich mes auant la mia culpa y demane a deu perdo de tots quants mals consenti, digui, fiu, encobri, aconselli, y de tots los bẽs y bones obres que deixi de fer. Y encara q̃ los meus peccats son tants que manifesten be q̃n vil y flach so, empo molts mes ne aguera fets

si

M.C.D. 2018

si ab la sua misericordia Jesu Christ nom pre-
seruara, al qual lifas moltes gracies perque
nom ha donat lo castich que yo merexia, ans
me ha esperat y cridat a penitencia: y axí tots
los treballs passats q̃ Jesu Christ me ha do-
nat im dona, im donara fins que la mia anima
sia fora del cos tot sia per lo amor de deu y en
remisio de tots los meus peccats. Y soplique
humilment a Jesu Christ crucificat soplixca
dela penitencia que la sua magestat passa per
los peccadors, al defecte dla mia, im done gra
cia pa nunca mes offendrel. Y ó tot lo de mes
que nostre senyor sab que li so estat y so pecca-
dor, y ó tot lo quem podria acusar en lo dia dl
juhi final, lo mon, lo dimoni, y la carn, a fi me a
cuse de tot com a peccador engeneral.

Apres de hauer rebut lo san-
ctissim sagramẽt, faras estes gracies a deu
perq̃ sies mereixedor ó rebrel altres voltes.

Jmmensa magestat no puch yo pec-
cador dar gr̃es a vos mon deu y creas-
dor dela senyalada gracia q̃ en mi cria
tura vostra hagueu obrat, que essent deu infini-
nit,

M.C.D. 2018

nit, y criador immortal e impassible sou vēgut a mi peccador, y ō senyor vos haueu humiliat a mi indigne: y essent yo tā poch y pobre ō me rits, me haueu donat lo vostre cos sagratissim y sanch: y aço no per mos merits, empero per la acostumada bondat y misericordia vostra, p lo qual pregue a vra immensa magestat y bon/ dat, que aquest sant sagramēt que yo indigne he rebut sia consolacio dela mia anima y aug/ ment de gracia y deuocio, donant me vos se/ nyor esforç, animo, y perfecta fe, peraque de a ra en auant puga resistir a les tentacions del dimoni, del mon, y ōla carn, y sia senyor en mi pau, repos, y quietut en qualseuol tribulacio, y aduersitat. Sia senyor la vra preciosa sanch en la hora ōla mia mort guarda y defensio mia y llaue tots los meus peccats y vicis, y sia a/ crecentamēt de virtuts, perque lo meu senyor nom puga yo apartar me dela vostra sanctissi/ ma fe y manaments, y axi en aquest mon viure sens temor de mos enemichs, y perseuerar en obres tals que mereixca, per medi dela vostra gran misericordia, possehir en aquesta vida la gracia, y en la eterna cort celestial gloria infi/ nita. Amen.

¶ A nostra

M.C.D. 2018

¶A nostra senyora fes li grẽs tambe dient axi.

Uerge sacratissima mare del criador, y saluador del mon, aduocada ōls peccadors, molta rabo es que apres ōbauer fet gracies a Jesu Christ fill vostre y redemptor meu, perque lo seu sagratissim cos a mi peccador ha volgut donar y cōmunicar. A vos reyna celestial fas moltes gracies perque la humanitat ha pres ō vos aquell verb diuinal fill vostre y mō deu y creador: suplique humilment a vostra clemencia com a reyna del cel y mare de misericordia, y del misericordios senyor, que puix dela plenitut ōla vostra gracia reben los catius redempcio, los trists consolacio, los peccadors perdo dels seus peccats, los justs gracia y gloria, los malalts sanitat, y y los angels gloria molt gran: a mi peccador vullau cōmunicar dela vostra gracia, puix seu senyora y mare ōla mateixa gracia y misericordia. Sou senyora escala ōl cel, estela ōla mar, porta del parays, espposa del pare etern, mare del fill, y tabernacle del speritsant, sellada per lo pare ab la potẽcia, per lo fill ab la sapiẽcia,

M.C.D. 2018

y per lo sperit sant ab la bondat. ℣ verge sens macula, puix tot quãt es en vos es gracia, puritat, charitat, humilitat, e innocẽcia, estigaʒo en la hoza dela mia moxt debaix ʒla vostra pzotecció y manto perseuerãt en estat de gracia, y no sia yo desemparat del vostre amoz y. gra/cia, perque muyza en verdadera fe y contricio dels meus peccats: y perque vos senyoza sou dels peccadozs aduocada, per vos sia yo pec/cadoz presentat a la magestat del vostre fill en la eterna gloxia. Amen. Pr̃ nr̃. Aue Maria.

¶ Capitol en lo qual tracta dels que se acosten a rebze molt souint lo sant sagrament, y dels que senten dell gran gust y deuocio.

Algunes persones y ha que continuẽ aquest sagrat mẽsar. y aço mes per costuim que per amoz: y apres de fets al costumse al sant sagrament sens consideracio ni mirament de lo que reben, axi com lo que te algũ officí va a fer la sua acostumada obza, y per ço no es maravella que no aprofi/ten estos tals, ni que de dia en dia es tornẽ pi/jozs

M.C.D. 2018

jors puix venen a caure en la sentencia de sent
Pau, y de aço mateix reprenia als ō Corintio
dient los desta manera: que qui indignament
menja aquest menjar, menja lo seu propi juhi,
puix no fa diferencia de aquest menjar als al-
tres. A estos tals los es necessaria cosa la vir
tut dela discrecio, y humilitat, ab la qual cone
xeran la sua propia malicia y defectes, y la dig
nitat de aq̃st sagrat menjar, y sens dubte sent
aço vendran en poch temps a ser dignes ō in-
dignes. Altres persones y ha ques combre-
guen ab gran gana y voluntat, y aço perq̃ tro
ben en lo sant sagrament algun gust y dulçu-
ra spiritual, y engolisinats della corren a ella,
axi com les mosques a la mel: y si alguna vega
da los falta aq̃lla dulçura, gust, y deuocio, tan
tost es tornen trists y desmayen, parexentlos
a ells hauer perdut ja la gracia y lo merit, lo q̃l
medixen, no segons lo profit y premi ō les vir
tuts y de vencer les passions, empero segons
los seus propis contentaments y sensuals de
lits. A estos tals es cert de temir temor que se
li torne aq̃st menjar en ponçonya, de boy salu
dable: axi com la carn que foncb concedida en
lo desert, de la qual a penes hauien menjat, q̃

M.C.D. 2018

tantost sentiren la diuina venjança. Estos per falta ó humilitat y discrecio, no saben ab quin fi se ha de anar a rebre lo sanctissim sagrament y per ço son semblants a daquell ques delitas de rebre la medicina, no per alcàçar salut, sino per algun sabor o delit que enella trobas, aqst tal digne seria de escarn y reprebensio: pero molt mes ho seria, y es lo qui molt a menut se acosta a rebre lo sant sagrament, no per vnirse y juntarse ab deu, si no per lo seu propi contentament y delit: y aço es gola spiritual, la qual tant es mes perillosa quant mes segurament es abraçada com a cosa bona. Algunsaltres y ha al contrari de estos que he dit, y es q̃ son tan temerosos de aquest sant sagrament q̃ tremolen sols en recordarse dell, y quant lo volen rebre nunca es farten ni se acaben ó aparellar la conciencia ab dejunis, vigilies, y ab escrupulosés confessions, y la nit ans de rebrel no poden reposar, y tot aquell dia a vegades estan trists y malenconichs. Es lo estat destos molt miserable, perque essent estat lo sant sagramẽt ordenat pera la quietut y contentament ól sperit, venen dell a traure tristicia y congoxa. Si la persona en lo sant sagrament sent major de

sig

sig que ỏ primer, no espere altra disposicio, em pero pot anar seguramẽt a ell: y si esta dubtos no sabent a quina part se decante, deu elegir y es lo millor que combregue, que no queu dexe de fer, perque la obra ỏ si es bona: y si te temor es senyal que li te reuerẽcia, y encara que aja poch temps que agues peccat, empero puix tingue desig de esmenarse, cosa segura es que cõbregue per a fer perdre la força al dimoni.
Algũs y ha que poques vegades van a rebre lo sant sagrament, los quals no entenen si no enjutjar les simples persones que a menut lo reben, y ara en especial en estos nostres tẽps, que par que lo viure chrestianament y frequẽtar aquest sanctissim sagrament es tengut per boueria, ho demasiades sanctedats: y moltes persones se acostarien mes a rebrel, si no per vergonya y temor de ser escarnits de alguns, los quals ab la sua tibieza ho ab nom de ser discrets los q̃ poch si acosten jutjant als altres: y dihuen desta manera, que no es menester tãta feruor y sanctedats, basta fer com fan los altres: nom cure yo de tantes cerimonies y perfeccions, no vull ser yo mes sant quels altres, perque ja no es temps de sants. No es mene

M.C.D. 2018

ster anar ab tantes virtuts que deu es miseri-
cordios, basta solament que la persona es sal-
ue, quant mes que ara no es quaresma. Estes
tals persones nou saben, o nou volen saber lo
que comunament es diu per prouerbi que en
lo cami y seruici ō Jesu Christ lo no anar auāt
es tornar atras.

¶ Capitol vltim desta primera part, tracta de quant necessaria cosa es la p seuerancia en les obres y be començat y q̄ ninguna virtut val cosa bona sense ella.

Diu lo benauenturat sent ꝑau. Vide in te bonitatem dei, si perseueraueris in bonitate. En aço coneixeras y veuras christia si la bōdat de deu et te ō la sua piadosa ma, si pseueres en les bones obres y virtuts començades fins al cap de la tua vida y mentres forces deu te done. Jesu Christ nostre redemptor diu. Qui perseuerauerit vsq̄ in finem, hic saluus erit. Lo qui se esforçara a obrar y ser virtuos fins a la fi de la jornada aquell y no altre entrara en la mia gloria. Diu sent Gregori sobre lo Ezechiel, q̄ la fortalea

del

M.C.D. 2018

del just,consistix en vẽcre la carn,en refrenar los apetits,en resistir al dimoni,en no creure al mon,en menysprear los delits,en amar les coses aspres,y en no fugir deles que son perillloses. Pera començar alguna bona obra sols basta tenir cordura,empero pa obrarla es menester prudencia:pera seguirla,potencia,empero pera acabarla es menester gran constancia. Diu Bainaceno,q̃ no promet Jesu christ lo seu regne al que accepta no mes del bapt.sme,ni tampoch al q̃ fa algunes obres de christia,si no al que perseuera en lo seu seruici fins a la fi de sos dies:per q̃ la corona ỹl triumpho no la donen al que va a la guerra,si no al q̃ alcança la victoria. Lo caminant que dexa lo cami que comença y sen torna a la posada de hon ixque,aquest tal pert lo que a guastat,y no li agraixen lo que a suat. Perque al jornaler no li paguen lo portar que fa del llegno a la vinya,si no per q̃ caua ab ell de sol a sol. Dent Anselm diu. Abolt be sab lo senyor lo poch que sabem,y lo poch que podem:y puix es axi,no desmsyem en seruirlo,ni afluxem ẽ seguirlo puix ell te promes als seus seruents,que fent ells lo que poden fara Jesu Christ lo q̃ ells voldran.

M.C.D. 2018

Biu sent Pau. Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis tanquam ex nostris, sed sufficientia nostra ex Deo est. Biu sent Pau. No tenim llicencia de pensar, ni menys de alabarnos, que per sols la nostra iduſtria podem fer algũa bona obra, perque en tal cas hauem de creure fermament que si en alguna cosa venim a caure y errar, es perque ell nos desempara. Ningu deu començar alguna obra en cõfiança dles forces que te, ho del molt que pot en si, perque si es en ma dels homẽs lo donar les batalles, en sola la ma de deu es donar les victories. Hugo de arra anime diu. Si vols seruir a Jesu Christ no tens rahó de estar temeros. ni menys de anar assombrat, perq̃ ell te gran compte ab los seus seruẽts, que si permet que sien tentats, no consent que sien vençuts. Llicencia alcança lo dimoni ó deu per a tentar al propheta Job, pero ab cõdicio li fon donada que si lillastimaua la persona, no li tocas en la anima. De manera que no mostra lo seny or lo amor que te als seus seruents en lleuarlos los treballs, sino en apartarlos dels peccats. Tambe demana llicencia lo dimoni a deu per a anar a enganyar al rey Achap, y de

la

la manera que lay demana axi deu lay cõcedi, pera donarnos a entendre, que lo que va dels amichs als enemichs de deu, es que als que a deu seruixen permet que sien tentats, y als ql offenen consent que sien enganyats. Bix Jesu Christ per lo propheta Zacharies. Qui tã git vos, tangit pupillam occuli mei. Lo qui m tocara en hu dels meus seruents, ha de pẽsar quem toca a mi en les ninetes dels meus vlls. Quins requiebros mes dlicats, ni que parau les mes encarides podiẽ dir lo dia de hui vns enamorats a altres, a les que Jesu Christ diu als seus seruidors? La cosa mes estimada del cos, es lo cap, y la del cap son los vlls, y la dls vlls son les ninetes: de manera, que com lo amor de Jesu Christ es tan gran ab los quil amen y perseueren, que qui toca a ells toca en les ninetes dels seus vlls. Com a fills regalats demanam cada nit al senyor en les cõpletes. Custodi nos dñe vt pupillam occuli: es a saber q̃ns guarde com a les ninetes dels vlls: y quens abrigue debaix les sues ales, lo qual ell fa y complix quant nons deixa caure en los peccats, y apres d cayguts nos ajuda a alçar. Diu sent Bernat, que nos deu prear de bon

M.C.D. 2018

chrestia lo qui dexa de seruir a Jesu Christ p temor de ser tentat, o per por de no ser socorre gut: perque vol deu tant als seus seruidors y bons chrestians que tostemps los esta mirant pera veure lo que dihuen y demanen. Lo be⁄ nauẽturat sent Agosti diu. Bebilis est hostis: et non vincit nisi volentem. Biu que es lo di⁄ moni tan flach, y dexal Jesu Christ tan debili tat que a ningu pot vencre, si no al que nol go⁄ sa resistir. A les portes del nostre cor esta cri⁄ dant Jesu Christ, y tambe esta cridāt lo dimo ni: empero en la nostra ma y volũtat esta lo re⁄ bre al dimoni, y lo no obrir lo nostre cor a Je⁄ su Christ: de hon podem traure y creure ẽ aço que ni lo dimoni pot entrar en la nostra anima si no li donam entrada: ni tampoch deu sen sap anar del cor, si nosaltres nol despedim per lo peccat. Jesu Christ dix al bisbe de Philadel phia en lo tercer capitol ẽl Apocalypsi. Ecce venio cito tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam. Mira q̃ vendre molt prest, y per so tanca y guarda lo que tens en la ma, per que ẽ altra manera altri furtar te ha la corona y ceptre, y restar te has del tot burlat. Quina altra cosa es aconsellarnos Jesu Christ que

guardem

M.C.D. 2018

guardem lo q̃ tenim en la ma, si no auisarnos y amonestarnos a q̃ perseuerem en les bones obres que hauem començat: Terrible sentencia, y grauissima amenaza es la q̃ Jesu Christ nos diu: es a saber, que si no tenim en les bones obres perseuerancia, que perdrem la corona dela gloria: de manera q̃ si no volem esser bõs per amor, almenys queu siam per temor. Tenint donchs a tan bon senyor al nostre costat, y en la nostra fauor y ajuda, perque tenim temor de empendre y començar alguna bona obra: Ego sum alpha, et o, dix nr̃e redemptor en lo Apocalypsi cap. j. Yo so lo principi, y yo so lo fi: es a saber. Yo sols so lo qui dona la gracia pera que les bones obres se comẽcen: y yo sols so lo quem trobe alli ab elles peraque del tot se acaben. Lo mon y ses trãpes: la carn y sos vicis: lo dimoni y sos enganys son los q̃s posen a nosaltres ẽ los grãs treballs, y apres nos desemparen en ells: empero lo nostre benegyt Jesus y redemptor nostre, a ningu encamina en fer alguna bona obra, que no li done gracia peraque a la fi ixca ab ella. Sent Bernat benauenturat sobre los cantichs diu. O quant glorioſa eres o perseuerancia, puix d'tu solament

M.C.D. 2018

solament se pot dir, que eres amparo dles virtuts, llaç dela vanitat, defensio d la sanctedat, filla dela constancia, amiga dela pau, mediane ra del premi, y corona del treball.

¶ Conclusio de la primera part y segona de aquest tractadet.

Mat lector en Jesu Christ, en est tractadet Espill de ben viure, y de ajudar a bẽ morir he fet lo que he pogut, y he sabut segons lo meu poch saber, y gross ingeni, no per desig y ganes de alcançar honra ninguna, puix no la mereixch, si no per desig d la honra de deu, que sols es digne della: y per moure a alguns, en especial sacerdots, legõs has vist en lo prolech. Soplique humilmẽt a cada hu que aquest tractadet llegira y sen seruira, que les mies faltes soplixca la sua cordura, y charitat, puix sols deu es lo que no pot errar en lo que fa, perque son obres irreprehẽsibles, acceptant aquest poquet seruici, lo qual he determinat fer ab voluntat molt sana y sancera, esperant les oracions tues humils, les quals tendre yo en mes, que no tendre temor deles

M.C.D. 2018

deles reprehenciõs superbes que espere a re
bre per donar consell a qui no mel demanaua:
empero yo pa escusarme y restar satisfet, dich
que no parle sino als humils, als quals en les
sues oracions humils y deuotes demane per
amor de Jesu Christ preguen a deu per mi ab
tals entranyes com yo aquest tractadet he or
denat mirant y prenent de altres llibres. Be
hon pense y espere mediant lo fauor y gracia
diuina que ha de aprofitar: y encara que no a
profite si no a hu sols, you tendre per molt bẽ
empleat essent seruit deu: y aço no per ser yo
saui, puix es veritat ser manifesta la mia gran
inhabilitat, si no per ser ells ensenyables y de
uots. Y nom cure molt del gran numero dels
que son prudents per a si mateixos, que no lli
gen si no per cobdicia de menysprear lo q̃ pe
ra ells nos feu: posen ells (segõs diu sent Hie
rony) la ma a fer la obra, y sellauos ab lo pro
pi treball apẽdran a perdonar als que treba
llẽ. En lo ỏmes charissim lector en Jesu christ
hon seuulla que trobaras tan bones persones
que les sues vides y conuersacions sien tals
com vn tresllat de Jesu Christ, ab aquells a
juntat. Emplehem esta vida quens resta ỏ viu
re

M.C.D. 2018

re sobre la terra de aquest miserable mõ, en cõ templar ab gran affeccio a vn sols Jesu christ crucificat, y en ell nos mirem que es lo verdader espill, puix ninguna cosa pot ser major, ni mes vistosa y dolça q̃ ell. Beixem y auorrixcã les coses del mon, no donem entrada al dimoni, empero mortifiquem aquesta nostra carn: y sols a Jesu Christ bauem de oyr imitar y seguir, puix ninguna cosa pot ser major que ell, ans sense ell no ya res de bo, a Jesu Christ de uots christians sols desigem veure y gozar q̃ es lo verdader espill de verdadera sanctedat y humilitat, del qual qui en ell nos mira cõtempla y espera, fora va del cami. A Jesu Christ sols nos acostem, a ell sols abracem, dell sols gozem, y en ell esperem, en lo qual ell sols es verdadera pau, goig, cami segur delectacio y vida inmortal, per aq̃ son menester moltes paraules, en fi es Jesu Christ summa d tots los bens, fora del q̃l ninguna cosa tingam en molt ni segura. Ninguna cosa amem ni desigem fora dll. A ell sols ab totes nostres forces y cuydado contẽtem, y a ell sols agradar procurem. Recordemnos que tot quant fem de bones y males obres, tot quant pensam de bõs y mals

pensaments,

M.C.D. 2018

pẽsamẽts,q̃ dauãt dels vlls ò Jesu Christ,y dels seus angels com a testimonis fem y pensam. Es aquest espill Jesu Christ crucificat, molt celos,y te gran amor a les nr̃es animes, y les q̃ls esta en la creu:y p ço ningũa obra ni mal pẽsamẽt,ni ningũa cosa lletja ỏl mõ,ỏl dimoni,y ỏla carn no sofrix ni cõsent. Vixcam ẽ Jesu Christ en la vida spũal pura y angelica. Jesu Christ sia en lo nr̃e cor,en la boca,y en tota la nr̃a vida y hora ỏ la mort. A Jesu Christ sapiam anar,y obrir lo nr̃e cor y ẽtranyes:a ell parlem,y ỏmanem:en ell posem tots los negocis,lo tẽps,lo goig,lo amor,la nr̃a esperança y socorro. En Jesu Christ pẽsem,perq̃ nõs se a parte dels nr̃es animos quant velam. En Jesu Christ confiem totes les coses,per quel tingam present de contino quant dormirem. A Jesu Christ seguixcam,y en ell perseuerem fins a la mort,y dell prẽgam lo sabor y gust axi en les coses corporals com spũals. Y finalmẽt per Jesu Christ,y en Jesu Christ augmentem en ben viure pera ben morir. Y augmentant de cada dia en lo beu viure fins a la fi de la nostra vida:pera que ixcam a rebre a Jesu Christ quant nos cride de aquest mõ al altre,

com

M.C.D. 2018

com diu sent Pau, pera que ajustãt nos ab ell
sia acabat lo cos mistich ó Jesu Christ ab tots
los seus membres que som tots los fels chre
stians, y vnits ab Jesu Christ saluador nostre
q̃ es lo nostre cap siam fets perfets, y ab mol
ta diligencia fe y grã amor acabada la guerra
de aquesta trista y miserable vida ab lo di
moni, lo mon, y la carn, triunfem ab
gran goig ab Jesu Christ re
dẽptor nostre en los cels
per a tostemps.
Amen.

Laus Deo.

M.C.D. 2018

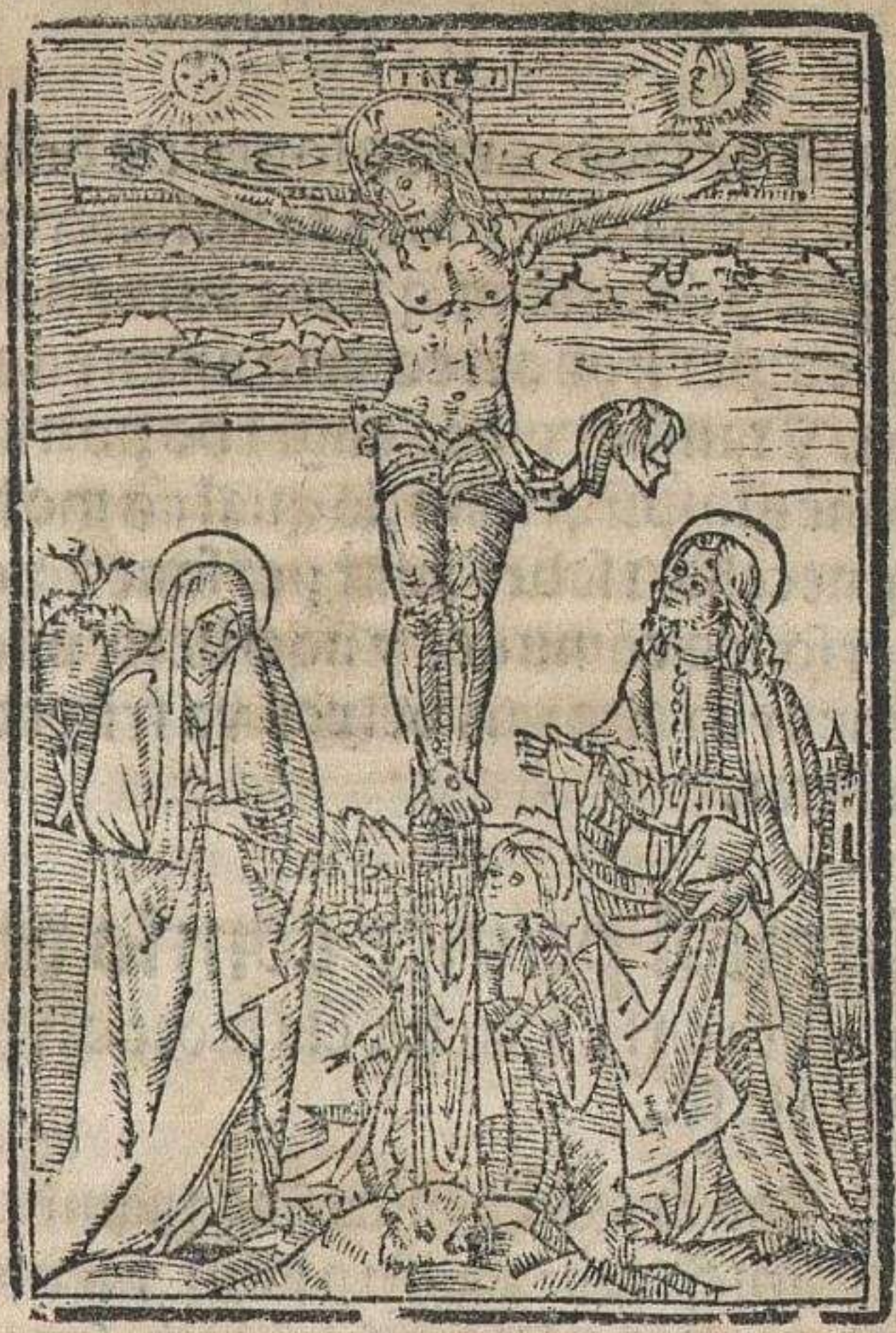

¶ Segona part del present llibre/la qual es Espill pera ajudar a ben morir en lo incert dia y hora dela mort. Ordenat per fra re Jaume Montanyes, frare de la verge Maria del Carme.

M.C.D. 2018

Espill
Als lectors.

S de saber que en lo article dela mort ha majors, y mes fortissimes tempta cions ol dimoni, q̃ nũca ans de aqll pas tinguen en, per bon aci es veuran en esta segona part. Y tambe com lo angel bo porta y consella bones inspiracions, lo qual es molt profitos y necessari saber, tant persones doctes, com persones cõmunes y no ỹlletres: les q̃ls no es menys rabo que deixen vn fruyt de tanta necessitat.

Capitol primer com lo dimoni tempta en lo article dela mort al christia contra la fe.

Om la fe catholica sia fonamẽt y principi ỏ tota la nostra salut, y sens fe ningu pot ser saluat segõs diu sent Agosti desta manera, que la fe es fonament de tots los bens, y començament de tota la nostra salut humana. Diu sent Bernat q̃ la fe es principi de la salut dels christians, y sens la fe no pot ningu saluar se, ni ser del nom dels fills de

deu:

M.C.D. 2018

deu: y sens la fe qualseuol treball ol chrestia es en va, y sens profit: y per tant lo dimoni, enemich de tot lo llinatge huma, treballa ab totes ses forces per enganyar, y llãçar en lo infern al chrestia en lo article y agonia dela mort ó la fe totalment, o almenys per fer lo desuiar, y tibiar, o dubtar en la fe: per hon lo qui dubta en la fe, sés dubte es infel. Y ãnt lo dimoni tẽpta al chrestia en lo incert dia, y hora ó la mort tẽptal dientli desta manera. O mezqui de tu chrestia, com estas tãdesauenturat ab aquexa grã error de aquexa fe, y crehença q̃ tu tens: y has de saber q̃ no es axi com tu la creus, ni segons la prediquen, perque has ó saber que no ya infern ningu, ans tots hauem de ser saluats, axi que aquesta tua fe no es veritat, ans en ella te enganques. Be aq̃sta manera, y per moltes altres maneres treballa lo dimoni tant quant pot per fer caure y enganyar al chrestia de la fe en la sua fi: y aço per q̃ sab lo dimoni q̃ lo fonament que es la fe, la qual venint lo chrestia a tibiar o dubtar en ella, tot laltre que sobre la fe es edificat tot decaura necessariamẽt. Ab es conue que sapien, que lo dimoni per molt que tẽte lo chrestia, no pot per força fer lo peccar,

M.C.D. 2018

ni en ninguna manera vencrel, si ja lo chrestia no li dona lloch, o que consenta segons diu lo apostol: que deu omnipotent es molt clemen/tissim y misericordios, lo qual no consent que los chrestiás sien temptats mes del que cada hu pot sufrir, y resistir: empero dona gracia y fortalea de tal manera que cada hu puga sostenir y aprofitar en allo.

Capitol segon dela bona inspiracio del angel en guarda de la fe.

Ontra la primera tẽptacio que he dit del dimoni dona lo bon angel consell, e inspiracio pera fer al chrestia molt fort en la fe, dient axi. O germa, no cregues a les temptacions pestiferes y maluades y fals/sos consells del dimoni, empero guardat dell perque ell es mẽtiros, y malicios: lo qual per mentires y enganys: ell enganya a Adam y a Eua nostres pares. Y no dubtes en cosa ninguna de la fe, si no esta ferm com a catholich chrestia en ella, axi com fins ací: perque posat cas, que per sentiment corporal, o ab lo enteniment no la pugues compẽdre, no per ço se ha de

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.lxxxiij.
de seguir que no es verdadera: perque si tu la
pogueses compendre y entẽdre per rahó na
tural, en ningũa manera seria meritoria segõs
diu sent Bregori. Fides non habet meritum,
cui humana ratio prebet experimentum. Diu
q̃ la fe no te merit, a la qual rahó humana do-
na experiencia y proua. Diu sent Pau tambe
escriuint als de Corintio en lo.xj.cap. q̃ sens
fe no es possible de agradar a deu. Diu sent
Joan en lo.iij.cap. Aquell q̃ no creu ia es jut-
jat, y cõdempnat. Tambe diu sent Bernat, q̃
la fe es la primogenita y principi entre totes
les virtuts. Diu mes auãt sent Bernat, que
mes benauenturada fonch nostra senyora san
cta Maria, acceptant y rebent la fe de Jesu
Christ, que no en donar la sua carn. Cõsidera
tambe per lo semblant la fe que tingueren los
pares antichs, axi com Abraham, Ysaach, y
Jacob: y alguns gentils com Job, y Raab, y
molts altres. Axi mateix has de pensar la fe
dels apostols, martres, confessors, y vergens
perque mediant la fe tots los sants de la lley
de natura, y de scriptura, y dela lley de gracia
mereix quere alcãçar la gracia y gloria d deu.
Per la gran fe que tingue sent Pere ana so-

M.C.D. 2018

breles aygues. Y sent Joã begue lo verique li fonch donat sens ferli ningun dany. Y han ô notar que com lo malalt se veura tentat cõtra la Fe: primerament ha de pensar quant es necessaria la fe, perque sens ella ningu pot ser saluat. Segonament pense que la fe li es molt profitosa y necessaria pa la saluacio de la anima, per hon totes les coses pot, segons diu lo mateix Christo nostre redemptor, que totes les coses son possibles al que verdaderament te fe, y esperança.

Capitol. iij. De la tẽptacio del dimoni: ço es, de la desesperacio.

Ment lo dimoni que lo malalt esta ferm en la fe, començal sellauos de tentar y fer lo desesperar, que es contra la confiança y esperãça que lo christia ha de tenir en deu. Y axi com lo malalt en la malaltia es aturmentat deles dolors corporals, sellauos lo dimoni ajusta altres dolors: representantli los peccats dauãt, en especial los peccats que no ha confessat, y aço per fer lo venir en desespe-racio: y diu li desta manera lo dimoni. O mala uentura

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.lxxxiiij.
uenturat de tu mira aci ab los teus vlls quāts peccats que has comes contra deu y son tāts y tan grans que not cumple tenir esperances de hauer perdo dells, y bepots dir com dix Caym, que major es la tua culpa q̄ mereixer perdo. Mira quantes, e innumerables vegades has trēcat y has trespassat los manamēts de deu. Ni tampoch has amat a deu sobre totes les coses: ans mes has injuriats a molts, y de tot açoja saps tu q̄ no pots ser saluat puix no has guardat los manamēts. Y Jesu christ dix. Si vols entrar en la gloria eterna guarda los manaments Empero tu eres estat y has vixcut lluxuriosament, essent superbios, auaricios, golos, e yrat. Has vixcut tota la vida ab enueja, y perea: y moltes vegades has oyt predicar que vn peccat mortal sols basta pera cōdempnar vn home al infern. Apres de açò, a hon son les set obres de misericordia que has complir, les quals majorment demanara deu en lo jubi final, segons que en lo seu euangeli es mostra, dient a aquells que estarā a la part esquerra. Anau maleyts al foch eternal, perq̄ yo tingui fam y no m donareu a menjar. Y tinguit set, y no m donareu a beure. ꝛc. Y p̄ço diu

M.C.D. 2018

sent Jaume, q̃ iubi sens misericordia sera fet a aquell que no ha fet obres de misericordia en aquest mon. Mes auant tẽta lo dimoni desta manera dientli axi al malalt que esta en la agonia. Mira molts hi ha q̃ han treballat dies, y nits en guardarse de peccar, y de no trẽcar los managments de deu: empero has de saber que estos tals en ninguna manera gosen dir que ja estan segurs del infern de no anari. perq̃ ningu no sab si es digne de pena, o de gloria: y per tant tu coneixes y veus molt claramẽt q̃ eres estat tota la tua vida peccador, has fet molts mals, y poques obres bones: no tens ninguna esperança de saluacio, solament mereixes dignament ser condempnat. Per estes paraules y altres semblants rahons procura lo dimoni a induir a la persona a desesperacio, dela qual nos hauem de guardar sobre tots los altres mals y enganys, perque com aquest pecat sia contra la misericordia de deu, es lo mes digne de pena que tots los altres peccats.

Capitol.iiij. De la bona inspiracio del angel contra la desesperacio.

Contra

M.C.D. 2018

Ontra la segona temptacio del dimo/
ni dona lo angel bona inspiracio dient
li desta manera. O christia, y perq̃ de/
sespers, que posat cas q̃ agguesses comestats
peccats q̃nts grans de arenes y ha en la mar,
y quantes gotes de aygua y hay encara q̃ tu
sols aguesses comes tots los peccats de tot
lo mon, y no aguesses fet gens de penitẽcia, ni
encara que no te aguesses cõfessat dells, ni tin
guesses ara manera ni tẽps pera confessarlos,
no per ço has de desesperar en ninguna mane
ra, perque en tal cas, com es lo q̃ tu estas, sols
basta de dins lo teu cor la vera cõtricio y arre
pentiment de tots ells: perque aço proua Ba
uit, dient q̃ lo cor q̃ es cõtrit y humiliat deu nol
menysprea. Y diu lo propheta Ezechiel q̃ en
qualseuol hora que lo pecador gemecara, y es
pegara vn colp en los pits, sera saluat. Tãbe
diu sent Bernat, que major es la misericordia
y pietat de deu que tots los peccats del mon.
Tambe diu sent Agosti, que mes pot deu per
donar quel home peccar. Y pose per cas que
sabesses que eres de aquells q̃ han de ser con/
dempnats, ab tot axo no hauries de desespe/
rar en ninguna manera p abominable q̃ fosses:

M.C.D. 2018

perq̃ Jesu Christ es mort per los peccadors. Aço Jesu Christ ho dix per la sua boca sagratissima dient axi. Yo so vengut dels cels en la terra a cridar als peccadors. Pren exemple de sent Pere, lo qual nega a Jesu Christ. Y a sent Pau q̃ perseguia la esglesia. Y a sẽt Matheu que eren publichs peccadors. Mira la Magdalena, y la dona presa en adulteri. Y al lladre que fonch pẽjat al costat d̃ Jesu christ; y en Maria Egypciaca, y en altres pecadors los quals agueren misericordia perque la saberen demanar, y ara son grans sants. Y han de notar que quant lo malalt coneix que es tẽtat de la desesperacio, tantost deu pensar que lo mes perillos d̃ls peccats, y lo que mes porta a condẽpnacio es la d̃sesperacio, per molts altres peccats que agues comes: perque diu sent Agosti, que mes pecca Judes en desesperarse, que no los Jueus en crucificara Jesu Christ: y pẽse lo qui en tal agonia estara de no perdre la esperança de la saluacio del anima, la q̃l es molt necessaria la esperãça: perq̃ segõs diu sent Crisostomo q̃ la esperança es la ancora de nr̃a salut: y es fonamẽt d̃ nr̃a vida: y es senyal, guia, y camy p lo q̃l van a la glria d̃ parais.

¶ Capitol.

M.C.D. 2018

Capitol.v. Dela temptacio dl dimoni dela impaciencia.

Ent y conexent lo dimoni que no por induir al q̃ esta en lo article dela mort en lo peccat dela desesperacio, comen çal a temptar de impaciencia, la qual proceix dela grā agonia y passio que passa y sent en les entranyes lo pacient: y diuli lo dimoni desta manera. Digues christia, perque compostes y vols sufrir tu aquesta grā agonia y doloz in comportable, y de tota la pena que passes ara non tendras ningun profit, ni gualardo: Bōs perquet dona deu tantes penes, que no tē deu ria donar la mitat deles que passes conforme a justicia: puix que tu no has fet tals peccats que sien dignes de donarte a tu ara tan grans turments, y que sies tan cruelment atormen tat: Y apres de aço no veus que no ya ningu q̃ tinga compassio de tu: tots te deixen y not vo len donar lo que has menester, si no quet dexē axi penar, lo qual es contra tota rabo, y sens pietat. Perque posat cas que los teus parēts y amichs de paraula sola mostren q̃ tenen com passio de tu: en veritat te jure, que ells desigen

la

M.C.D. 2018

la tua mort per los bens que has de dexar, los quals esperen de heretar, perque es cosa molt certa (mira quet dich) que en ser exida la tua anima del cos, not voldran tenir vn dia ni vna hora sols en casa. ¶Per aquestes y altres semblants maneres lo dimoni tempta a la persona en la sua fi, de impaciencia, la qual es cõtra la charitat, mediant la qual deuem amar a deu sobre totes les coses, per fer li perdre sos merits al dimoni, y posant lo en contrarietat ab deu. Y han de notar que als que han de morir molt gran dolor corporal los augmenta lo dimoni, majorment a aquells que moren, no per mort natural la qual ve poques vegades, axi com se veu per la experiencia: empero ans ve per la major part per accidents: axi com febra, y mal de costat, y espasme: y altres moltes maneres de turmẽts, les quals dolẽcies a molts, y majorment als que no han fet la diligẽcia pera la anima: ço es, de hauer virtut be. los porta en tan gran turment y turbacio del entendiment, y ab tantes maneres de impaciencies, e yra, quels fa murmurar de la passio q̃ passen, q̃ a les vegades de la gran dolor e impaciẽcia q̃ lo dimoni los porta al dauãt los fa tornar mig

frenetichs

M.C.D. 2018

frenitichs y foza de seny, segons que algunes vegades se mostra aço ẽ molts. Diu sẽt Hieron y benauẽturat, que lo qui esta é tal agonia, estant bo del entenimẽt, y que tinga impacien cia y murmure de la passio que deu li dona, q̃ a quest tal senyal es que no ama a deu segõs ou. Diu lo apostol sẽt Pau: que la charitat es pa ciẽcia y benignitat: y aquell que nos cõforma ab la voluntat de deu en la sua fi, q̃ no sera plabent a deu lo seu acabamẽt. Per ço qualseuol chrestia deu procurar de dispondres en sanitat, perque en lo article de la mort sia cõforme ab la lley de deu, que es la sua voluntat.

Capitol. vj. De la bona inspiracio del angel contra la impaciencia.

O bon angel cõtra la temptacio ol dimoni deues la impaciẽcia dona bona inspiracio y consell de paciẽcia, dient axi desta manera. O chrestia aparta lo teu cor dela impaciẽcia, e yra per la qual lo dimoni ab sos enganys y males temptacions procura p dampnar la tua anima: perque per la impaciẽcia y murmuracio e indignacio se pert la anima,

M.C.D. 2018

ma,axi com se salua per la paciencia,segõ; diu sent Bregori,que lo regne dels cels nol alcança ningun murmurador e impaciẽt. Y per ço aquesta tua malaltia y agonia,la qual es llaugera en respecte dels teus peccats,not pese, nit mogues a ninguna alteracio,si no offerix ho ab molta paciencia a Jesu Christ en lo teu cor,perque sas te a saber que com a manera ỏ purgatori,si ans ỏla mort ab bona y ab molta paciencia la sufrixes esta agonia,se te pendra aci en aquest mõ en compte. Perque com diu sent Bregori que Jesu Christ misericordiosament dona la pena y tribulacio temporal en aquest mon,perque no done apres la pena perdurable. Y per ço sent Agosti estãt en aquest mon pregaua a Jesu Christ que li donas penes y grans tribulacions,perque tostemps li agues Jesu Christ de perdonar. Be manera que la tua passio que ara passes en aquest mõ, per ella es mostra y manifesta que Jesu christ nos vol desemparar. Mira que diu sent Agosti,que los mals y aduersitats que en aquest mon nos perseguixen,nos porten per força a la gloria eterna. Diu mes auant sent Agosti,q̃ es senyal de manifesta condempnacio,quant

la

la persona es amada del mon, y los seus fets li venen tots a son plaher. Axi que lleua y apar ta de tu la impaciencia y malicia, y pren molta paciencia, la qual es cosa molt sana pera vẽcre los dimonis, que facilment son vençuts ab a/ questa arma de la paciencia. Y pensa y consíde ra com Jesu Christ y tots los seus sants com foren tan pacients fins a la mort, y en la mort, Y han de notar que quant lo malalt se sent tẽp tat de impaciencia, deu cõsiderar primeramẽt quant perillosa y caimi de dampnacio es la im paciẽcia, perque la impaciẽcia pertur ba lo in/ geni, y enujantse de la passio que passa, aço la aparta y refreda del amor ỏ deu. Y per ço diu Jesu Christ per la boca sua sagrada, diẽt. So bre qual reposara lo meu sperit, si no sobre lo humil y reposat de cor. Y mes ha de pẽsar lo q̃ en tal pas esta, q̃ la paciẽcia se ha ỏ cõseruar ab grã diligẽcia, p quãt es molt necessaria. Diu sẽt Gregori, q̃ major merit es sufrir ab paciẽcia les coses cõtraries y aduer sitats, que treballar ẽ bones obres, per q̃ sense ferro, ni ser ỏgollats podẽ ser martres, si guar dam y sofrim paciẽcia ẽ lo cor verdaderamẽt.

¶ Capitol

M.C.D. 2018

Capitol. vij. De com lo dimo ni tempta de vana gloria.

Quant lo diable veu que no pot induir y tirar al chrestia a la sua volũtat y fals engany, comença lo dimoni perque lo chrestia es desuie dela via y carrera de salua/cio per infidelitat, o desesperacio, o impacien cia, començal a tentar per cõplacencia y jactã cia de si mateix, q̃ es superbia spiritual: la qual als religiosos y persones pfectes en grã ma/nera inquieta. De manera q̃ lo dimoni comen çal a lloar al pacient desta manera dient li. O bon chrestia, y com estas be ab deu puix estas ferm en la fe de Jesu Christ, y molt fort en la esperança de saluarte, y estas ab tanta pacien/cia passãt exes fatigues y agonia tã penosa. O com has obrat moltes obres bones, y has fet coses molt sanctes y pfetes: molt te deus glo/riar, perq̃ almenys no eres tu axi com los al/tres, los quals no han fet tantes bones obres com tu, empero hã fet molts mals que tu noy has cay gut: y ab tot axo ab pegarse vn colp en los pits y vna sola llagrima los salua, donchs quãt mes a tu: per quina justicia ni raho lo reg

ne

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.lxxxviiij.
ne dels cels a tu no se pot negar, perq̃ tostẽps
has batallat y has vençut totes les tentaciõs
y ara ja estas al segur d'ser saluat per les tues
bones obres. Axi que tu rebras la corona de
gloria, la qual ja te esta aparellada, y alegrat
puix no eres estat com los altres peccadors,
puix has treballat mes que no clls. Per aque
stes tentaciõs y p moltes altres maneres tre
balla lo dimoni ab gran y molta diligencia pe
ra induyr al questa pera morir a superbia spiri
tual, o complacencia de si mateix, per ferli per
dre la gloria de parays: per la qual cosa es de
notar, que daquesta superbia se deu molt guar
darse, y euitar en no detenirse en aço. Primer
ament perque per la superbia es fa la psona
semblant al dimoni. Segonamẽt per quant p
ella la psona comet blasphemia, en presumir q̃
te de si mateix lo be que de deu ha rebut. Ter
cerament, q̃ tanta vanagloria y complacẽcia d'
si mateix poria pẽdre y sentir que per causa d'
lla es poria condenar. Diu sent Gregori: que
entretãt que la persona es recorda del be que
ha fet, y per aquell be se exalça, q̃ aquest tal da
uãt deu cau, ço es, aprofita poch, y axi mateix
aprofita poch lo q̃ de la sua justicia presumix.

M.C.D. 2018

Capitol. viij. De la bona inspiracio del angel contra la vana gloria.

Contra lo gran perill y tentacio del demoni dela vanagloria, dona lo angel bona inspiracio, diét desta manera al pacient. O christia mezqui de tu y perque te ensuperbixes, atribuynt a tu mateix que estas fermenla fe, sperança, y paciécia, la qual a deu sols se ha de atribuyr, perque tu no pozies fer cosa ninguna meritoria sino fos mediát la ajuda y gracia de deu, segons pua aço per paraules de Jesu Christ dient: Sense mi ningu pot fer cosa ninguna. Biu sent Agosti que sila p/ so na se ve a humillar y tenirse é poch, que Jesu christ bualla al cor d aqst tal. Empo q̃ se exalça molt, deu se apartara dell. Biu sent Bernat, que lo començamẽt de tota la perdicio, es la superbia. Y de tot aço es de notar que qual seuulla questa enlo article dla mort, sentint en si questiga tentat de superbia: deu pensar primeramẽt que la superbia en tanta manera desplau a deu, que solamẽt ab poca ocasio sense altre pecat algu lo cõdemna Jesu christ. Axi q̃ ha dportarse a la memoria y esforçarse a tenir humilitat

pera ajudar a ben morir. ℈o.xc.
humilitat y rependres a ſi mateix de ſos pec-
cats, perque ningu per perfet y juſt que ſia, o
ſe eſtime no ſab ſi es digne de ſer auorrit, o a-
mat de deu. Segonamẽt deu pẽſar q̃ la humi-
litat tant es accepta y la vol deu, que entre to
tes les altres virtuts, en eſpecial per la humi
litat, la glorioſa reyna de miſericordia Maria
concebe al fill de deu: y perço es exalçada ſup
chors angelorũ.

¶ Capitol.lx. Dela temptacio del dimoni ſobre lo peccat del auaricia.

A darrera tentacio q̃ lo diable tẽ-
ta en lo article dela mort es d̃ auaricia,
dla qual mes ſe vſa cõtra los ſeculars
y carnals, q̃ es la molta ocupacio deles coſes
temporals y exteriors, com es, tenir dutes, la
muller, fills, parents, y amichs, y altres mol-
tes coſes, les quals en la ſalut y vida amauen:
per la qual auaricia lo enemich dona gran paſ
ſio y congoxa al ques vol morir: dientli axi lo
dimoni. O pobre de tu ya dſempares tots los
teus bens tẽporals, los quals ab molts grãs
treballs y fatigues los hauies guanyat y aju
ſtat, y ara tot ho deixes: deixes tambe a ta mu

m ij ller

M.C.D. 2018

ller y fills, parents y amichs molt amats: y a totes les altres coses delectables y desijades enles quals si tu hi estaues ab la tua presencia se farien y ordenarien millor, y ara aniran a perdua y gran perill faltant tu. Aquestes y moltes altres maneres de auaricies representa lo dimoni al entenimẽt dela persona que ja es vol morir: perque p lo amor y delectacio deles coses terrenes lo faça apartar y ỏsuiar del amor de deu y dela salut dela sua anima. Bemanera que es de notar que molt se deu guardar lo qui estãt en lo article y agonia dela mort, no li sia representat a la sua memoria la muller ni fills, ni tampoch amichs corporals, ni qualsevol bens temporals: perque en tal pas y agonia es en gran manera cosa molt perillosa q̃ si ab lo pensamẽt y desig deles coses temporals espiraua, mes seba de creure que va perillos que no segur.

Capitol. x. Dela bona inspiracio del angel contra la auaricia.

Contra la tentacio del auaricia ab que lo dimoni tenta al ques vol morir, lo sant angel dona bona inspiracio y consell dient esta ma

manera. O lo meu germa christia aparta les tues orelles deles falses mentires y enganys ol dimoni ab los quals vol y procura enganyar te cegante lo entenimēt. Mira q̄ te has de recordar deles paraules de nostre redēptor Jesu christ, q̄ diu desta manera als q̄ estan posats en les cosses mūdanes y bens temporals. Si algu no renūciara totes les cosses que possehix no pot ser dxeble meu. Y en altra part diu. Si algu vol venir a mi y no aborrix a son pare y mare, muller, y fills, germās, y germanes: encara no pot ser lo meu dexeble. Y de aqlls que renunciē totes les cosses que aci he dit diu Jesu christ. Qualseuol que deixara y desempara ra casa, o germans, o pare, o mare, o muller, o fills, o bens per lo meu nom y amor aquest tal rebra cent per hu y apres vida ydurable. Diu lí mes auant lo angel al pacient. Mira recordat de la pobretat de Jesu christ pēsat en la ✠ per tu y desemparada la sua mare y lo dexeble sent Joan. Cōsidera tambe quātes persones sanctes, que per menysprear aqstes cosses tēporals seguint a Jesu Christ han sofrit moltes y grans persecucions, sols per hauer oyt aqlla paraula tā dolça dla boca de Jesu christ

M.C.D. 2018

dient veniu beneyts del meu pare possehiu lo regne questa aparellat pera vosaltres del prin cipi del mon. Y mira que mes auãt diu. Bena uẽturats son los pobres de esperit perq̃ dells es lo regne dels cels. Mira tu acomat a deu de bõ cor posant enell totes les tues potẽcies lo qual com a misericordios y pare de clemen cia ell te donara plenariamẽt les riquees ꝙdu rables. Y han de notar que quant lo malalt se sent en si mateix tẽtat del auarícia, o del amor deles coses terrenes, primeramẽt den cõside rar: que com lo desig y amor destes coses bai xes del mon son ocasio pa apartarse del amor de deu, diu sent Bregori, q̃ en tãta manera hu esta apartat d deu y dl seu amor: quãt aci bai xen lo mon se delita en les coses de delectacio. Segonamẽt cõsidere que la volũtaria pobre tat fa fer a la persona benauẽturada: y apres la porta a la benauẽturãça eterna.

¶ Capitol vltim en lo qual se cõ tenen moltes bones doctrines y consells per al questa al pas dela mort.

SI aquell que esta en lo article y agonia dela mort pora parlar y tenir vs de rao, treballe

M.C.D. 2018

treballe en ocuparse en alguna oracio deuota.
Primerament inuocãt a deu y soplicãtli que
tinga per be de rebre la sua anima quant hora
sia: y aço p la sua sanctissima y marauellosa mi
sericordia y per la virtut dela sua passio sagra
da. Segonamẽt ab molta diligencia inuoque
y reclame a Maria benauẽturada q es mare
de misericordia y dels pecadors aduocada. Y
apres pregue a tots los angels, y en especial
al angel dela sua ppia guarda, lo qual tostẽps
lo guarda ẽla sua vida. Y axi mateix a tots los
sants apostols martres, cõfessors y vergens.
Empero mes especialmẽt pregue y se acoma
ne a daquells sants o sanctes a los quals en sa
nitat tenia en deuocio y els honraua en les su
es festiuitats o seruia. Y fentse portar la ymat
ge del crucifici dauant y mirãtlo ab molta de-
uocio y ab cor contrit li diga aquest versset per
tres vegades. Dirupisti dñe vincula mea, ti-
bi sacrificabo hostiam laudis, t nomen dñi in-
uocabo. Perque aquest vers segõs Casiodo
ro, es creu que es d tãta virtut, que los pecats
son perdonats si estant a la fi de morirse ab ver
dadera cõtricio es diu. Mes auant recordes
qualseuol cbrestia que ans que vinga a tal pũt

M.C.D. 2018

hora dela mort q̃ ab molta diligencia y esforç
proueixqn mentres puguẽ algũ amich deuot
y suficient que li estiga present a la sua fi quãt
se muyra, perque li porte a la memoria y li acõ
selle, yl cõforte enla constãcia dela fe y esperã
ça, y lo incite y el moga a tenir molta paciẽcia,
deuocio, cõfiança y amor en deu, y perseuerã-
cia, donantli esforç y animantlo enla agonia y
batalla darrera. Y si es sacerdot (axi com tinc
dit en lo prolech de aquest llibret) lo qui ajuda
a ben morir molt millor sera. Finalment qual-
seuol christia procure en estudiar en la sua vi-
da perque puga ben morir y alcãçar en est mõ
lo gracia y en laltre la gloria. Amen.

¶ Segueixse vna molt deuota oracio y protestacio, pera dir la cada dia da-uant vn crucifici ab los genolls en terra, or-denada per lo mateix religios indigne.

Jesu Christ crucificat. O amor meu y vida dla mia ania: com puch yo viure seny or sens tu: O desig del meu cor, y quant te amare señor de totes les mies poten cies: O dolçor dela mia anima y quãt me mor tificare y morire p tu: O amor dulcissim y sua

M.C.D. 2018

uissim, ab amor me ames tu a mi señor y yo not ame com a criatura. O vida dela mia vida, sen ta yo en mi lo teu amor tan suauissim y tã dolç dins les mies entrañes. O vida dulcissima de la mia vida, y quãt poze yo senyor morir p tu! O dolçor dela mia anima donam gracia q̃ yot conega, peraque yo de tot lo meu cor y entra/ nyes te ame. O amor meu, manam q̃ yot ame, perq̃ not ame, puix pera amarte me bas criat! O amor del meu amor y quãt te amare! O cor del meu cor, perque senyor vixch yo sens tu! O amor ardentissim, amor cordialissim, amor suauissim, tot senyor eres amor y dolçura, tot eres benigne y suau. O senyor y perque vols que tarde yo tant pera amarte! Perq̃ senyor me aturmẽtes y tan amarga mort me dones cada dia ẽ no amarte yo, puix veig a tu lo meu senyor y redẽptor en exa creu tã dura y amar/ ga. No crech yo senyor que mes amarga mort hi haia q̃ ser apartat dla presencia d tu lo meu amor. O anima dela mia anima, y com senyor vixch sens tu! y may acabe d mortificar me dls meus apetits y volũtats desordenades, y per ço not ame d tot lo meu cor y com tu señor ma nes quet ame. O Jesu Ehrist crucificat, doble

M.C.D. 2018

ga la duricia d'aquest meu cor malvat, ab la a/
margura dels tues plagues y penes. O amor
vnich dela mia anima: manam senyor q̃ yo ma
uorrixca a mi mateix: pque a tu sols ame y no
a altra cosa fora de tu. Lonech senyor q̃ so po/
bre de merits y estich nu de tota bondat. Lo/
nech me digne y merexedor dela pena eterna:
empero remut per la tua precios̃issima sanch.
O lo meu senyor, y si de mi pecador no has mi
sericordia que sera de mi? O pare de misericor
dia y font de virtuts, donam senyor loque tu
manes, y manam lo q̃ tu vols. O Jesu Christ
crucificat, amor de la mia anima, y quim lliura
ra de la preso de aquest cos, per aque lliberta/
ment ame a tu lo meu amor y redemptor d'tot
lo vniuers mon? O llum dels meus vlls y ri/
quea dls cels, no abastaua prou que tu lo meu
senyor naixqueres en vn pesebre, vixq̃res sen
se renda, y morires sens llit empero en la creu:
si no que tambe volgueres soterrarte en vna
sepultura y sepulcre foraster? O quan dichos
seria yo senyor si volgueses sepultarte enesta
mia anima, pera que axi com tu resucitares al
tercer dia pera nũca mes morir, axi resucitas
ella pera tostemps viure. O Jesu Christ cru/
cificat

cificat,teles de les mies entranyes,y ninetes dels meus vlls,llum del meu cor,y descans ō la mia anima,digues me senyor com pogueres acabar ab tu,en que essent tu lo senyor dela vida estas mort en exa creu? ¶ bon Jesus amor de la mia anima,quāt y quant mes te dech yo per hauerme redemit en larbre de aqixa creu, que no per hauerme creat. ¶ gloria de Hierusalem:o leticia de Jsrael,digues me senyor y benigne cordero,que es lo que resta en lo teu sagratissim cos que per mi no sia estat atormētat? Mique deixa de fer lo teu immens amor, que per mi nou fes? Quina altra cosa es estada tota la tua sanctissima vida,si no vna passio cruel y prolixa? Quina angustia y agut q̄ al teu cor no aja aplegat? Mi quin turment y agut,que per totes les parts del teu sagrat cos no sia passat? Per mi senyor tingueres llagrimes en los vlls,en les orelles blasfemies,en la cara galtades,en lo nas grans pudors,en la boca fel y vinagre,en les mans claus,en los peus plagues,en lo cap espines,y ē totes les tues carns plagues y grans dolors. Qui senyor si no tu,fores a mija nit en les matines assotat y ben castigat,a hora de prima acusat,en

la

la tercia atormentat, en la sexta condempnat, en la nona ja mort, en les vespres vngit, y ẽ les completes sepultat: ¶ O alt mysteri: o diuinal sagrament, amor immẽs y charitat infinita. ¶ Digues me senyor, digues me lo meu amor, quina charitat tan gran es la que ta vẽçut: y quin amor tan immens es lo que mas tengut a mi ple de peccats, que essent tu pregat no volgueres abaixar de aquell basto questa clauat a lli bertar la tua vida innocent: Y per altra part sense ser pregat, ten muntares a la creu pera pdonarme a mi los meus innumerables y llegi peccats y a tot lo mon. ¶ O resplandor dels angels. ¶ O gloria dels benauenturats, qui so yo per qui tu o senyor estas en exa creu tan amarga y dura: ¶ Qui so yo si no vn tros de terra y gran peccador, concebut en peccat, nat ab dolor, y criat ab angustia: Flach pera resistir los vicis y propies voluntats, inconstant pera les virtuts, y ans fuy mal que no fuy nat. Yo so o lo meu Jesus, yo so lo Samarita que deixarẽ en lo camí los lladres mig viu: viu en lo entenimẽt, y mort en la volũtat: viu en lo cos, y mort en lo sperit: viu en la mentira, y mort en la veritat: viu a tot mal, y mort a tot be: viu finalment

pera

M.C.D. 2018

pera offendret y mort pera servirte. O Jesu Christ clavat en la creu per pura charitat. O deu te salve creu preciosa y sagrada, la qual eres clau ab que se ha ubert lo cel: eres tresor de la esglesia catholica, y estandart de nostre redemptor. Eres llas del dimoni y remey del peccat, confusio del infern y preu de tot lo univers mon. Eres port dels perduts y guia dels caminants, tudora dels orfens y guarda dels humils. O redemptor de la mia anima y premi de la mia gloria, digues me senyor per quem obligares á dos deutes no podent yo pagar y satisfer sols la hu: es á saber, la vida tua que per mi perderes en la creu: y la vida eterna que pera mi cobraves? Not recordes lo meu redemptor, not recordes que essent la mia anima no mes de una me la donares dos vegades: es á saber, quant en les mies entrañes la criares y quant ab la tua sanch la redimires? Que puch yo donchs lo meu amor presentarte sinó la mort que per mi patires en larbre de la creu: y que puch yo ofrirte sinó la charitat ab que perderes la vida: lo qual tot te presente ab los genolls per terra, y to offerixch ab llagrimes del cor; pera que en lo dia ultim del juhi final sia á tu tot accepte y á mi indigne profitos. Amen. Pare nostre Ave maria.

M.C.D. 2018

M.C.D. 2018

Comença lo art y espill pera ajudar à ben morir, pera lo incertdia y hora de la mort. Ordenat segons lo' orde que Jesus salvador nostre anant á morir per nosaltres volgue servar, per donarnos llum y exemple de ben morir.

Capitol primer.

Catholich y bon chrestiá estau atent en açó que yous dire. Es cosa certissima que deu omnipotent pare y senyor nostre clementissim, per diversos modos y malalties, com à misatgers de la sua infinida voluntat acostuma cridar los seus fills álá sua eterna gloria: y per ço ara com li placia collocarvos en la sua benaventurança eterna, es estat servit de donarvos aquesta present enfermetat vostra, y açó no per altra cosa ni respecte, sino per avisarvos y mostrarvos lo cami general de la mort corporal, per lo qual se munta à la gloria de parais. Mirau nous desconsoleu, recordātvos de sent Pau que desijava entrar en aquest cami de la mort, per aplegar à viure ab Jesu Christ. Nous altereu, recordantvos qu-

M.C.D. 2018

ant preciosa y de gran goig y estima es davant lo conspecte de la bondat divina la mort de tots aquells que moren en verdadera fe y unitat de la sancta mare esglesia. Considerau y mirau ara aci ab los vostres ulls lo vostre redemptor Jesus misericordios, cap y capità de tots los fels chrestians, q̃. per ningun altre cami sinò de la mort es pujat al seu eternal pare. Aquest donchs es lo general camí per la saviesa divina constituit à tots los chrestians: la sua sacratissima mare, mare de misericordia: y los gloriosos martres confessors y tots los altres al verdader port del parnis aplegaren, y no sens causa, perque segons diu lo savi: millor es lo dia de la mort que no de la naxença. Perque lo dia que naix la persona entra dins la tenebrosa presó y lloch de penes y treballs, y ab grans perills, y subgecte à mil miseries. Lo dia empero de la mort se dona fi à totes les miseries y penes del mon y entrau en lo camí de la gloria eterna, deixant y fent fi al trist y miserable viure del mon. Donchs ara bon chrestià com à bon servent y fel vasall de Jesu Christ acceptau la mort ab molta paciencia, y conformauos ab la voluntat divina: Digau desta manera. SENYOR, fiat voluntas tua

M.C.D. 2018

ficut in celo, et in terra: y axi fareu present y sa crifici ỏla vida vostra a Jesu Christ qui p vos clauat ẽla creu offeri la sua a deu lo pare, soplicãt ab viues llagrimes la sua grã misericordia q̃p merits dela sua sagrada mort y passio vos dispõga q̃ muyrau com a catholich christia, y ab verdadera fe y vnitat dela sctã mare esglesia, y vulla aceptar aq̃sta pena y agonia vostra en remissio de tots vostres pecats. Llãçauos donchs tot en les mans sues crucificades, mirau com les te vbertes pa fer merces. Llãçauos y acomanauos enles benignissimes y sanctissimes mãs de nra senyora, per q̃ es mare ỏ misericordia, y de cõsolacio aduocada dels pecadors q̃ en aquest pas nous deixe de abrigar uos ab lo seu mãto de misericordia, y q̃ faça y obre en vos loque vres forces obrar no podẽ. Y per q̃ la vida vra enlos braços ỏ Jesu christ estesos enla creu acabe ab dolor ỏ vres pecats dieuli desta manera. Bñe nõ intres in iudiciũ cũ seruo tuo: quia nõ iustificabitur i cõspectu tuo omnis viuẽs. Feu donchs. A. moltes gracies a vre creador com vos dona la mort ab disposicio y tẽps pera poder uos dispõdre y aparellar loq̃ per vẽtura en altre tẽps no porieu.

M.C.D. 2018

Y si ara no morieu porieu augmẽtar ẽ majors pecats y a perill de morir ỏ vna mort sobrada la qual es molt perillosa. Demanera q̃ per temor de pijor vos haueu de cõformar y contentar del q̃ deu fa, y pẽdre p millor la sua sanctissima elecio y volũtat: per q̃ haueu de saber que de vos esta escrit en lo llibre ỏ sauiesa per lo saui. Aquest deu se len porta, deu lo vol, y l trau de aquesta vall de llagrimes y de aq̃st mỏ breu y perillos, y aço per q̃ lo pecat no li mude lo seu bon prepositt intẽcio. Plaent es a deu p cert la vra anima: y perço vol traureus de aq̃sta vida, q̃ ans se ha de dir mort, y portaruos a la vida eterna, la qual nos por hauer ni alcãçar sense lo pas ỏ la mort. Y perço ara lo meu germa alegrauos y feu gracies a deu de la mort q̃ es via queus porta a parays, a hỏ de cara a cara veureu a deu omnipotẽt, tres persones y vn sols deu ab tota la cõpañia ỏls sants y santes O beneyta mort q̃us lleua, y us trau deles miseries y perills de aq̃st mon portãtuos a la verdadera vida a hỏ anireu ara a viure pa tostẽps de segura y gloriosa vida. Bỏchs per aq̃ ab segura cõfiança cõfieu com a bon chrestia abracauos aci ab Jesu christ: y dels peccats q̃ hau-

ueu

M.C.D. 2018

per ajudar a ben morir. Fo.xcviij.
ueu offes a Jesu Christ en vra juuẽtut y fins
a la present hora de ara, digauli desta manera.
Delicta iuuẽtutis mee, t ignorãtias meas dñe
ne memineris. ¶ Estau ab mi. A. y hoiu loq̃
yous dire. Dos creeu y confessau la sancta fe
catholica y tots los articles della, axi com ho
mana la sglesia? Protestau d morir enella com
a catholich y fel christia? Malehiu totes les
heretgies, y supersticions, sectes y errors re
prouades per la esglesia catholica? Alegrauos
a morir, perq̃ moriu en la sancta fe catholica?
Alegrauos perq̃ haueu rebut los sants sagra
mẽts dela esglesia? Pesaus com no haueu ser
uit a Jesu christ tãt quãt aguereu pogut? Te
niu pesar del mal q̃ fereu, y del be q̃ deixareu d
fer? Voldrieu tenir ara sancera memoria y cla
ra coneixẽça de tots vostres peccats per a cõ
fessarlos? Demanau pdo a Jesu Christ d tots
vostres mals y peccats cõfessats y oluidats?
Perdonau de bon cor a tots aq̃lls queus han
fet injuries? Demanau pdo a tots aq̃lls q̃ vos
haueu enujat? Estau cõforme ab la volũtat de
deu sius vol traure dsta vida miserable: dõchs
digau lia Jesu Christ senyor, fiat volũtas tua.
Adoramus te Christe. tc.

M.C.D. 2018

Capitol segon.

Considerau aqlles paraules dl sagrat euãgeli q̃ scriu lo benauẽturat sẽt march. Stote ergo parati q̃a nescitis neq̃ diem neq̃ horam. Per ço molt millor vos ara haueu de estar aparellat y vellar sobre vos, y no dormir perq̃ la hora ja se acosta, y tantost tindreu desfcans: nous altereu perq̃ com diu Bauit: la dũda darrera tots la hauem de pagar de qualsevulla grau ho cõdicio q̃ sia: perq̃ voleo. veure, mirau aciab los vostres vlls a Jesu christ crucificat en la creu, cap y capita de tots los fels chrestians, criador dls cels y dla terra, y a volgut morir, y vna mort tan penosa y tan desonrada q̃ als lladres se acostumaua dar: y no se ha volgut escusar de morir, y aço per lo amor tan gran quens tingue y ens te. La sua mare de misericordia verge y mare nra tãpoch nos va escusar dela mort. Mo foren escusats los apostols, ni martres, ni confessors. Mos escusaren los senyors tẽporals, perq̃ Salomo essent rey morí, y Bauit: finalmẽt, q̃ es lo q̃ en esta vida viu q̃ no muyra: ningu. Alegrauos donchs q̃ no teniu dque estar trist, perq̃ ara anau a viure

M.C.D. 2018

reab Jesu Christ si ab paciencia acceptau la mort: y si vẽceu al dimoni ab la fe, y ab la arma dela constãcia. Recordauos tostẽps en lo vre cor nomenar lo nom de Jesus: y si lo dimoni hos perturba lo entenimẽt nomenau aq̃st nom Jesus, y si alguna cosa hos porta al dauant ó la fe, estau atent a daço queus dich: responeuli al dimoni q̃ vos voleu morir y creure lo q̃ creu sencta mare esglesia. Y si ell vos diu: q̃ es lo q̃ creu sencta mare esglesia: Responeuli: lo q̃ yo crech. Y si us torna a dir: q̃ es lo q̃ vos creheu: digauli, lo q̃ creu sencta mare esglesia, y no ix cau de aci, y tostẽps lo nom de Jesus. O quãt alegre haurieu de estar, q̃ acabãt vostres dies ara, ja no sereu subjecte a tãtes miseries y do lors, com nosaltres q̃ restam aci pa passar, pe ro vos ya teniu lo cami cert y segur, mediant los merits y passio d nr̃e redẽptor, ab q̃ vos ab verdadera fe, y ab paciencia passeu esta pena, lloant tostemps al senyor q̃ faça lo q̃ sia seruit. Quins pẽsaments teniu vos ara, mirau q̃ diu sent Matheu, q̃ quant sereu en lo regne dels cels, q̃ estareu ab Jesu Christ com a fill en la sua taula, axi com ho diu molt clar sent Lluch q̃ sereu hereu dls richs e ineffables tresors de

M.C.D. 2018

la gloria pera sempre: y puix que estau ara en a
ąsta passio y agonia, vetlau sobre vos y no dur
mau, ni descanseu tostęps dient Jesus, perą
podra ser ą quąt siau mes auąt en esta agonia
no tingau dispusicio de poder pensar en la pas
sio de Jesu Christ. Y pera pelear ab animo es
forçat contra lo dimoni ab les armes de la fe,
mirau ą diu sęt ąu, ą ningu pot ser coronat
si no aquell ą be y valerosamęt pelea ra. Tąbe
sent Agosti diu: ningu llegitimamęt batalla, si
no aquell ą fins al darrer pũt pelea y resta vęn
cedor. Y encara que sia bo lo principi y comen
çar, empero solamęt se diu perfet lo ą acaba a
quell be. Bonchs vos ara bõ christia los prin
cipis haueu tengut bons, haueu rebut los sa
graments de sancta mare esglesia y confessau
tota la sancta fe catholica. Bonchs ara quina
temor: teniu? Ara es donchs hora, teniu per
seueręcia ab ferma fe y molta pacięcia axiu ha
ueu de fer si voleu ser dels perfets, y dels que
Jesu christ vol pal seu regne: y perą ara estau
en aąsta agonia y passio, ara mentres deu es
seruit de deixaruos la anima en lo cos, perse
uerau tostęps ab animo esforçat en la boca y
en lo cor recordãtuos de ąst senyor queus ha

criat

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.c.

criat aci hos espera ab molta misericordia ab los braços vberts pera abraçaruos: aci hos espera ablo cap inclinat, q̃ es cridaruos: acomanauos en los seus braços: llãçauos als seus sagratissims peus, axi com la Magdalena, y ab molta deuocio y contricio de vostres peccats digaui desta manera. Senyor deu meu Jesu Christ criador dels cels y dela terra, yo ton seruẽt y criatura adore la tua sacra magestat, yo crech fermament tot lo q̃ la sancta mare esglesia confessa y creu: pesam senyor hauer offes a la tua magestat, demanet mia ab verdader cor de tots los meus peccats confessats y oluidats, y desde lo dia q̃ so nat fins la hora de ara: y pesam senyor com yo no tinch tãta dolor y contricio dls meus peccats com yo voldria: empero senyor tots los meus treballs passats y presẽts, tot sia per lo teu amor y en remissio dmos peccats. Adorte senyor, y beneixte que per la tua sancta creu has remut a mi peccador y a tot lo mon.

Capitol tercer.

Mirau que diu Jesu Christ. Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et

M.C.D. 2018

tollat crucē suā t seqtur me. Biu Jesu christ. Qui vol venir detras ō mi, quim vol seguir, ne gues a si mateix y prenga la creu y seguixcam. Bōchs mira u lo meu germa Jesu christ com vos acōsola q prengau la creu, y ql seguixcau: preneu donchs aqsta sanctissima creu, en la ql nostre redemptor y mestre per la salut dela re dempcio de natura humana esta posat y pējat lo seu preciosissim cos clauat ē aqsta dura creu: a hon aci vos ab los vostres vlls lo veu, lo cap inclinat ab tanta de amor y humilitat, esperāt q acabeu ō passar esta pena y agonia. Beneyt y lloat sia lo seu sanctissim nom, puix es axi la sua volūtat. Ara dōchs vol de vos Jesu christ la paciēcia, y lo amor, y la constācia en la fe, pe leant cōtra lo mal esperit ab les armes dela fe y dela creu: y tostemps tenir en lo vostre cor a quest preciosissim nom de Jesus. Mirau bon chrestia lo queus dich, q si vos voleu alcāçar lo tresor, y anar al aposento ōla gloria de paray s, es menester q llanceu de vos tot allo q pera al cançar la li sia contrari. Llançau donchs ō vos la mort, no litigau temor, y digau a Jesu christ com dix Bauit. Traheume senyor la mia ani ma ōla preso de aqst cos, per q senyor vaja a bō

pera

pera ajudar a ben morir. Fo.ci.
pera sempre a de viure. Alçau los vlls del aira no durmau ara, guardau q̃ lo dimoni no dorm ans espera ell q̃ dormau pera q̃ sia u enganyat: no podra lo dimoni enganyaruos en ninguna manera, si vos lo nom ō Jesus lo nomenau ab verdadera fe y esperãça en vostron cor. Alçau los vlls del anima, y mirau esta bandera ab la qual haueu de pelear y guanyar la victoria: mirau y contẽplau aci a Jesus crucificat pare de misericordia: cõtẽplau aci ab los vlls interiors q̃ en la creu mori la vida: prengue mort y passio lo impassible: estigue lo pa famolẽch: la ay gua tingue set: la medicina enferma: lo sol se torna en tenebres: la lluna en sanch: en la creu ixque la ay gua suficiẽt pera llauar nostres peccats: la creu es clau ōl cel, en la qual se dona alegria als trists, y als malalts salut: en la creu se dona lo rescat de nostra redempcio, y als morts la vida. Besta parlaua lo benauẽturat sent Pau, dient: la mia alegria, lo meu descãs es la creu: alli esta lo nostre be, aci es troba lo menjar del anima: a esta ens crida Jesu Christ dient nos. Veniu ab la creu al coll, seguiume en la paciẽcia: aci hos aguarda lo redẽptor Jesus en los braços vberts pera rebreus, les mãs te vber-

M.C.D. 2018

tes pera fer merces, los peus te clauats perq̃ lo seu plaher es estar ab sos fills, q̃ som nosaltres: mes te aci los peus sagratissims clauats pa denotar y donarnos a entẽdre Jesu christ q̃ axi com te aci los peus juntamẽt los dos clauats, q̃ axi ha d estar la vostra fe y amor clauat ab Jesu Christ, y nũca apartaruos dla memoria aquest senyor q̃ ab tanta misericordia hos a guarda: no aparteu lo vostre ẽtenimẽt y amor de aq̃st senyor q̃ ab tanta de amor nos vol apartar de vos. Clos nous aparteu dla fe, y vostra volũtat sia cõforme ab la d Jesu Christ, ell vol q̃ muyrau vos tãbe, ell es seruit q̃ passeu estes fatigues, y aq̃sta agonia y ṭrago dla mort, vos tambe ho acceptau com a cosa profitosa y saluacio vostra. Gran merce y misericordia hos fa Jesu Christ de donaruos esta pena, perq̃ acabãtla de passar quant la sua volũtat sia complida, aneu a la su gloria. Bonchs pẽsant enla gloria q̃ haueu de posseyr, es no res esta pena pera lo descans q̃ haueu de tenir: ya te Jesu Christ la sua porta vberta per hon haueu d entrar, q̃ es la sua preciosa nafra dl costat: ia la te vberta, obriu vos los vostres vlls dla aia, y cõtemplau aci, q̃ desta porta irque lo tresor ab q̃

eus

M.C.D. 2018

eus va cõprar y rescatar dl poder del dimoni: doncbs puix es axi,ab molta cõfiança digauli a Jesu christ dsta manera. Deu inuisible,deu incõprebensible,deu en qs deliten los angels en mirar,baueu merce de mi peccador,de mi q̃ peq̃,de mi q̃ los teus sants manamẽts no guardi,de mi q̃ ab lo cor,ab la boca,ab los peus,ab les mãs,ab los vlls,y ab los altres sentits no he deixat de offendre a la tua magestat,aço segons la tua gran misericordia,q̃ es infinita,lleuam senyor,perdonam senyor los meus peccats,perq̃ pequi dauant los teus vlls moltes vegades,no podent se ninguna cosa amagar, perque tot ho veus senyor. Bonam senyor arrepẽtiment d mos peccats:socorram la tua soberana bondat ans q̃ la mia anima ixca de aq̃st cos,y desta preso,perq̃ no sia condẽpnada al profundo del infern:ajudam senyor ans que lo foch del infern me creme. O senyor tot estich tremolant pensant en aq̃lla espantosa sentẽcia q̃ cõtra mi has de donar si en peccat mortal yo vinch a morir:perq̃ si la persona bona y iusta a penes se salua,yo celerat e inich peccador que fare? Que respõdre quant lo examen de ma vida vendra en juhi? O quant he offes yo a mon

deu

deu y creador cada vegada q̃ he trẽcat los seus
sants manaments: lo q̃ yo senyor et prometi,
nou he guardat, ans torni als peccats dls q̃ls
de la tua ma alcanci pdo: en la mia vida a molts
he donat mal exemple: y la mia vida es estada
causa q̃ molts peccassen contra tu: empero se-
nyor molt major es la tua gran misericordia, q̃
quants peccats se ban fets en lo mon nis po-
den fer. Si tu senyor me deixes a sol es a bon
ire? Si tu senyor me desampares quim empa-
rara? Si tu senyor nom ous, quim oyra? Qui
senyor si no tu pot donarme gracia? Qui señor
si no tu pot mos peccats perdonarme. Qui se
nyor si no tu de mal q̃ yo so pots ferme bo, y de
inich just? vinch donchs senyor als teus peus
com a ouella pduda, a tu q̃ eres lo bon pastor:
vinch senyor com a malalt q̃ estich a tu q̃ eres
lo verdader metge sapientissim, pera queim cu
res deles offenses y peccats q̃ yo cõtra la tua
reuerenda magestat he comes. Vinch senyor
com a deixeble a tu q̃ eres mestre verdader y
via pera quem amostres lo verdader cami, im
guardes del poder del dimoni que nom puga
lleuar del enteniment lo nom de Jesus que yo
molt adore. Vinch senyor com a creatura a tu

que

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.ciij.
que eres lo criador y redemptor de tota huma
na natura: donchs lo meu senyor lo meu pare
sol ꝺ justicia, hou me senyor nom desempares:
hou senyor a aq̃sta ouella q̃ nos pda: y o senyor
confesse la mia error, conech la culpa mia, do-
nam esforç senyor q̃ les forces se men van, do-
nam senyor a sentir lo arrepẽtimẽt de tots los
meus peccats, axi com ho donares a sentir a la
Magdalena, y a Maria Egypciaca, y a sent
Pere, y a molts infinits altres. Tant quãt yo
puch senyor, y ab cor pur y net te adore estant
posat en la creu coronat ꝺ espines, yot pregue
senyor ab tota fe y esperança que la tua sancta
creu me delliure del esperit maligne. Adorte
senyor Jesu Christ en la creu nafrat, la tua san
ta y sagrada boca ab fel y vinagre, yot pregue
senyor q̃ les tues sanctes plagues sien remey
a la mia anima: O senyor Jesu Ebrist yot pre
gue per aq̃lla amargura q̃ sufrires per mi pec
cador, quant la tua sancta anima ixque del teu
sagratissim cos, q̃ ages merce de mi y ꝺ la mia
anima, q̃nt del meu cos exira. O senyor y deu
meu, per lo amor tã gran q̃ns mostrares quãt
per nosaltres dins la purissima senyora mare
tua y aduocada nostra te encarnares, ages pie
tat

tat ỏ mi: houme senyor p aq̃lls sagrats braços q̃ estengueres en la creu, pera q̃ correguessem a tu. Houme senyor per aq̃lla preciosa corona de espines q̃ lo teu sagrat cap passa, per aq̃ a no saltres nos coronasses de gloria en lo teu regne. Houme senyor p aq̃lls crudelissims açots q̃ lo teu cos sagratissim rebe, y encen senyor la mia anima de charitat q̃ no cerque si no a tu q̃ eres la vida, lo desicãs, y la gloria perdurable. Adorte senyor, y beneixte q̃ per la tua sancta creu has remut a mí peccador, y a tot lo mon.

¶ Capitol quart.

O Tu que pensau ara. Tu. si ab los vlls corporals no podeu veure aci a Jesus crucificat, contẽplau lo ab los vlls ỏl anima, perq̃ ell vos ha de saluar: ell vos vol rebre, ell vos acull̃ra en lo seu regne, ell vos rebra ab molta misericordia: ja te vberta la porta del seu costat sagratissim, per la qual haueu de entrar: donchs no ỏsmayeu, nous altereu, nous torbeu, no tingau temor, q̃ mes podreu vos en nomenar lo dolç nom de Jesus q̃ tots los dimonis ab sos engayns y forces. Bõchs molt be sera q̃ puix Jesu Christ nostre deu y redẽptor morí en la

M.C.D. 2018

pera aíudar a ben morir. Fo.ciiij.
creu per vos y p̃ tots, aci esta la sua figura sem
blant a aq̃ll: y estant Jesu Christ clauat en la
creu nos acomana a tots nosaltres a la sua ma
re sanctissima, diẽt nos Jesu Christ a tots no
saltres. Vaus ahi la mia mare: y a la sua mare
dir. Vaus ahi vostros fills. Quines paraules
q̃ son estes de tant de amor: mirau com ho diu
Jesu Christ. Anau los meus fills a la mia ma
re molt amada, y mostrauli les vf̃es plagues
del anima, y la mia mare mostrara al seu fill los
pits, y lo fill mostrara al pare lo seu preciós co
stat y plagues, y lo pare no negara la gracia al
fill, y lo fill no la negara a la sua mare, y la ma
re q̃ es mediánera entre deu y los peccadors,
no la negara a vos la gracia puix lay ỹmanau,
y pera hauerlay de demanar ab molta fe y es
perãça, ab molta humilitat y cor contrit digau
li desta manera. ¶ verge molt sancta, y esperã
ça molt certa mia, y de tots los q̃ en vos espe
rẽt o verge sens macula, y aduocada mia, vos
suplicã ab llagrimes de cor (encara q̃ peccador)
q̃ en aq̃lla hora tã terrible y espãtosa ỹla mort
per la qual los meus vlls seran tãcats, que la
llum de aq̃st mon no podran veure: y la mia llẽ
gua no tẽdra forces pa alabaruos y demanar

uos

M.C.D. 20

uos merces y socorro. Lo meu cor flach ỏ ca/
da part tendra cõbat, y tormẽtat, y tot tremo/
lant per la visio molt terrible y espãtosa dls di
monis. Y tots los officis dels meus mẽbres
cessaran, y tremolarã. Y la mia amarga anima
debaix de les gotes de la suor de la mort, ab
gran força y baura batalla. Bonchs reyna de
misericordia, y de cõsolacio, aduocada, tostẽps
dels peccadors, teniu per be senyora mia pia/
dosa, mirau ab quanta de agonia vos ho dema
ne q̃us recordeu ỏ mi de ara en auãt, y pera se
llauos en aquella hora tã terrible me vullau so
correr, y cobrirme ab lo mãtell de vostra mia: y
vullau rebre la mia anima quãt sia fora y arrã
cada del meu cos, morint yo ab la verdadera
fe del vostre fill precios Jesus: y vullau estar
ab lo vostre adjutori prop de la vostra guarda
y ampar o a hõ rebau la mia anima y la presen
teu dauãt lo molt alt acatamẽt ỏ la sanctissima
trinitat a hon mereixca pa sempre p̃ intercesio
vra la glia eterna amẽ Jesus. Adoram9 te. ꝛc.

¶ Capitol cinque.

MIrau que diu Jesu Christ per la sua bo
ca sagrada dient. Exẽplũ dedi vobis, vt
quẽ

quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis. Y com sia cosa certa (segõs doctrina de sent Bre gori) q̃ lo exercici y platica dela vida y mort d Jesu Christ, es exẽple nostre pera ben viure y morir, diẽt ell mateix per sent Joan. Exem/ ple he donat a vosaltres, q̃ ol modo q̃ yo he fet façau vosaltres. Per tant vos com ha bõ chre stia, constituit en la hora de la mort, guiãt vos la fe y la esperãça y charitat, y imitar eu deuota mẽt lo exercici y pratica q̃ Jesus saluador no stre per vos y per nosaltres volgue seruar en la sua mort. Y primeramẽt guiat d fe protesta/ reu dient desta manera. Si vos lo meu senyor tenint per cert q̃ la vostra sancta anima, per es pecial preuilegi de amor ab tota rectitut y per feccio de sentimẽts hauia de sostenir tristicia fins al darrer pas dela mort per donar a mi y a tots los altres exemple de prouidẽcia en lo principi de la acerbissima passio vostra d part dela humanitat vostra, volguereu protestar a deu vostron pare diẽt. Pare etern, si vis transfer a me calicẽ istum verũtamen non mea sed tua volũtas fiat. Per ço yo ara acostãtse lo pas dela mia mort a hon perdrã algũ tãt les forces del meu entẽdre, y augmẽtarã los combats y

o lluyta

lluyta ỏl dimoni, perq̃ los enganys y malicies del sperit malign e nom torbẽ, ỏde ara yo protest e y vull morir en la sancta fe catholica, y lo nom de Jesus me valga per tostẽps, yo protest e a vos senyor crucificat en la creu ara per tostẽps diẽt ỏsta manera. Senyor immẽs y deu meu, yo crech fermament ab cor pur y net, y dretaintẽcio, y de boca plenamẽt cõfesse tota la sancta fe catholica, y com a verdader chrestia vull morir en los articles dela fe, llançãt y abominãt de mi totes les heretgies y errors, y supersticiõs q̃ la catholica esglesia deteста y reprova, alegrant me ỏ morir en la fe chrestiana, y en la vnitat y companyia de vostra sancta esglesia, penedintme ỏ tots los meus peccats hauẽt en mi grã dolor p hauer los comes, principalmẽt perq̃ son en offensa dela magestat, amor, y bõdat vostra, y cõtra orde ỏ justicia vostra. Besige senyor per lo semblãt lo meu cor, y pensamẽt esser illuminat: pço recordant me deles tãtes offenses cõtra la magestat vostra fetes puga fer especial penitẽcia ỏlles, ajudãt me vos senyor per los merits de vostra mort y passio. Y si per vẽtura per illucio o tẽptacio del malvat dimoni y o desuiaua de la fe sancta,

o

o dela mia penitẽcia, proteste senyor ara pera sellauos, y per tostẽps dauãt la vostra sanctissima magestat, y dauãt lo gloriosa Maria mare vostra, y aduocada de tots los q̃ la reclamẽ, dauãt los angels y tots los sants y sanctes de parays, q̃ en aquesta sancta y perfecta fe, y en vdadera penitẽcia vull humilmẽt estar y morir, renũciant al esperit maligne: y no vull consentir a ningũa tẽtacio del dimoni, ans lo meu senyor Jesu Christ me prostre als vostres sanctissims peus de soberana bõdat y clemencia: cõfesse la mia insuficiẽcia y falta d entenimẽt: y sẽse lo vostre adjutori y gracia yo no podria tenir tãta fe, ni arrepẽtiment dels meus peccats com seria menester: ni menys podria aturar en perfeccio ni estamẽt de gracia. y per co eternal pare vos q̃ sou la font de tota bondat, y recorrech fragil criatura vostra. suplicant vos caramẽt q̃ ab tot yo fermamẽt crega y tinga arrepentimẽt y dolor dels meus peccats: empero senyor la vostra gracia vinga sobre mi en lo espantos pas dela mort: la vostra mia senyor suplixca a la mia flaquea: prevalga la vra clemẽcia señor al meu poch saber. puix q̃ seus vos senyor ningu pot saber ni abastar a vos: a

ajudaume lo meu señor, perq̄ yo millor ajudar me puga. Adoramus te Christe. ꝛc.

Capitol sise.

Gran lo present exercici ola mort acōpanyat de fe, perq̄ pugau resistir y llāçar de vos lo mal esperit, preneu ara per arma ꝓpia esta semblāça dela vera creu q̄ Jesu Christ anāt a morir per nosaltres y ab molta pena y agonia porta sobre les sues espatles sagratissimes: y aço fareu de la mateixa manera y modo q̄ell vos conuida dient. Qui vol apres de mi per lo camí ola mort venir a la gloria perdurable, negues a si mateix, y prenga la sua creu y seguix cam. Bonchs ara llançau de vos q̄lseuol manera de tētacio y mal pēsamēt, perq̄ no destorbe lo vostre ben morir: y senyaladamēt haueu de llançar de vos la tristicia dela mort, conformant la volūtat vostra a la ordinacio diuina: y alegrauos perq̄ ohiu noues ola mort, puix es camí pera la vida eterna: y axi preneu aquesta creu cridāt a Jesu Christ crucificat. Bñe adiuua me: señor ajudam nom desempares. Per esta creu fonch la salut y medicina dels nres pecats y malalties. Be aci brolla la sanc q̄lla-

M.C.D. 2018

ua les nostres taqs. En aquesta fonch lo tre/
sor celestial, que fa richs los pobres pecadors:
en aquesta fonch lo rescat, o preu dela nra redē
cio. Teniu donchs fermament la vra vista y
memoria aci en esta creu: y haueu de saber que
nre redemptor no vingue a cridar los justs, si
no los pecadors: per los pecadors fonch ell cla
uat en esta creu. Y axi podeu vos ara conside/
rar, q per vres pecats y delictes esta aci Jesu
christ en la creu pera delliurar uos dela eterna
mort, y pera donaruos vida gloriosa. Mirau
donchs ab quāta humilitat te lo cap sagrat in
clinat cridātuos que prengau dels merits de
la sua passio sanctissima. Mirau que us convi/
da dela sua preciosa carn y sanch pa saciaruos
complidament a vos y a tots los penidents ō
gracies y merits. Contemplau aci y miraulo
quāt mal tractat esta, escarnit y burlat, açotat
y coronat despines: la sua sagratissima pso/
tāafligida y açotada ab sis milia siscents y se/
tāta sis açots, y ab tanta paciencia rebuts. Y
aço per q cōsidereu, que lo mateix amor q̄l con
uida a morir per vos, de present lo cōuida a p/
donar lliberalment vres injuries, tostemps q̄
vos ab ferma fe y esperança en lo vre cor li de/

manareu mia a Jesu Christ. Les sues preciosissimes espatles a clauat ẽ la creu, perq̃ no cregau q̃ nostre senyor hos vol girar la sua affable cara. Lo seu costat sagratissim a vbert, perq̃ veiau la porta, p la qual los peccadors conuertits entren en lo regne de mia. Les sues mans beneytes per vos a foradades, perq̃ sien liberals en donaruos dons y gracies infinites. Los preciosos peus ha clauat en la dura creu perq̃ cregau q̃ fugir, ni apartarse de vos la sua mia no consenta. Bonchs vos ara peraq̃ ymiteu aço clauau ab lo clau dels peus lo vẽre cor per ferma esperãça y perseuerãcia: y ab lo clau dela ma dreta vostra ferma fe: y ab lo clau dela ma esquerra tota vostra cõfiança, perq̃ axi clauat ab Jesu Christ siau fet participãt dela sua mort y passio. Y per ço ara humiliantuos als seus peus ab ferma fe y esperãça, y ab molt amor contẽplau aci aqstes cinch preciosos y sagrades nafres, q̃ son cinch fonts tostẽps manãts y q̃ llancẽ aygua de mia per a llauar y purificar les taqs dels peccats nostres. Bõchs digau desta manera: Jesus fili dauid miserere mei. O sperit sant, tercera persona ẽ trinitat, y de tots los penidẽts cõsolador, ab ferma esperança

M.C.D. 2018

perança humilmẽt soplicq em vullau aconsolar inflamant la mia anima en amor de aqll, que es amor infinit: placiat dõchs a tu deu eternal pa re, ygual ab lo fill, y ab lo sperit sant tres per sones y vn sols deu vullau acceptar aqsta mia pregaria, y nom vullau senyorejutjar segõs yo so peccador per molts peccats comesos cõtra vostra magestat, dels qls ara me acuse ser grã peccador, per no ser acusat dauãt lo vostre ju bi: yo men penit perq son cõtra los vostres pre ceptes y manamẽts, y per no ser condẽpnat, dich la mia gran culpa, demanãt la vostra infi nita mia: y ab ferma esperãça acomane en les vostres sagrades mãs la mia anima, la qual es estada remuda ab la preciosa sanch de Jesus crucificat, qab lo pare viu y regna en vnitat dl sant sperit tostẽps deu verdader y de infinita mia. Adoramus te Christe. ꝛc.

Capitol sete.

Ohiu y mirau que diu Jesu Christ per la sua boca sãctissima. Beati mũdo corde qm̃ ipsi deũ videbũt. Benauẽturats son los q son purs y nets de cor, perq los tals veuran a deu: per ço ẽ lo vostre cor no tingau alguna rã

M.C.D. 2

cor,o impaciẽcia,o tibieza enla fe:ni penseu q̃ Jesu Christ nous perdonara,ans vos espera aci ab molta amor y misericordia. Bõcs puix es axi,vra memoria,vostra volũtat, vostron entenimẽt,vra pena y vra anima,ab molta paciẽcia y humilitat acomanauos,y llançauos aci als peus de Jesu christ confiant en la sua grã mia y diuina bondat:per q̃ encara q̃ noy agues altre maior pecador en lo mõ q̃ vos,y ara nous recordassen vostres peccats pera cõfessarlos, solamẽt vos bastaria la vera contricio y dolor en vostron cor,per medi dela font de mia,q̃ es la mort y passio de Jesus saluador nostre,per la q̃l font los vostres peccats son perdonats. Y haueu de saber q̃ los peccats per grans e innumerables q̃ sien,no poden sobre pujar la misericordia diuina. Es la mia d'deu vna mar sẽs fons,sens fi,y sens terme,de la q̃l aygua diuina,y de pietat,dolça,y suau promptamẽt es cõmunicada a tots los verdaders penidents,pera netejar les taqs d'ls vicis y peccats passats cõfessats y oblidats. Benchs ab molta fe y humilitat demanau mia aci a Jesu Christ en vostron cor,y Jesu Christ misericordios vent la vostra gran necessitat piadosament vos accep

tara

M.C.D. 2018

tara ab grā goig abraçātuos. Mirau aci a Je
su Christ, y no a altra part, q̄ est es lo saluador
queus ha de saluar: y a tots los angels ōla glo
ria celestial, y a tots los sants y sanctes fara ce
lebrar gran solemnitat, y alegria, y tot aço per
que li sou fill: donchs digauli vos desta mane
ra. Pare de mia yo he peccat grauissimament
no so digne de nomenarme vostron fill: feume
vos senyor digne com teniu lo poder, q̄ sia yo
hu dels minims serueuts vostres. Grans son
per cert los assegurāments q̄ la bōdat diuina
hos ha donat pera guanyar venia y perdo de
tots vostres peccats per grans q̄ sien estats.
Si considerau los sants sagramēts de sencta
mare esglesia q̄ haueu rebut, per los q̄ls puix
q̄ab verdadera fe y deuocio, y penediment de
vostres peccats los haueu rebut, sens dubte
ningu haueu guanyat y alcāçat remissio y per
do de tots vostres peccats: y aço per la gracia
q̄ la bōdat infinita vos ha donat. Guardau no
dubteu en la fe, no desconfieu, no siau semblāt
a Caim, lo qual hauēt mort a son germa Abel
dix Caim, q̄ major era aq̄ll peccat de matar a
son germa Abel, q̄ no la mia de deu: les quals
paules falsissimes y ō poca fe feu major offen

o v sa

sa a deu, q̃ no en matar a son germa: perq̃ si no aguera desconfiat d la mia diuina, cõfessant lo peccat ab dolor y contricio, y demanant mia a deu, sens dubte fora perdonat. Bonchs molt mes ari mateix pecca Judes en la desesperacio, q̃ no en veudre a Jesu Christ son mestre y senyor: lo qual peccat promptamẽt li fora perdonat, si de la clemencia de deu no aguera desconfiat. Birau q̃s dich, a deu omnipotẽt molta offensa li haueu fet ab los vostres peccats: empero molt mes offensa li farieu a deu q̃ tãt los ponderaseu ils volgguessen y tinguesseu en mes q̃ no es la sua mia. Guardau donchs bon chrestia de caure en semblant error, ans molt mes estimãt la sua grã mia infinita digau li. Jesu Christ fill de deu viu ages merce de mi pecador. Adoramus te Christe. tc.

Capitol huite.

Quant es abũdant la diuina pietat y clemencia de deu: y q̃ podria cõtar los grãs y molts peccadors q̃ estan ara en la gloria de parays collocats, los quals lliberalmẽt son estats perdonats p la merce y soberana bõdat d deu. Certa cosa es q̃ de tals peccadors ha fet

Jesu

Jesu Christ secretaris y familiars seus molt acostats a la sua magestat, perq̃ mirau sét Pe re, sent Pau, sent Matheu, sét Bimes lo sát lladre, senta Magdalena, y sencta Maria Egypciaca, y molts altres infinits peccadors q̃ foren grans peccadors, y ara son molt amats de Jesu Christ en la sua cort celestial. Al glorios sent Pere deu omnipotẽt li acomana les claus de parays, perq̃ ell, y los q̃ venan apres dell sien inclinats, y lliberals en absoldre y p donar als peccadors, puix q̃ ell fõch perdonat per Jesu Christ deles sues offenses. Axi mateix lo sant lladre, lo qual fonch molt grã peccador, y encara quãt estaua prop dela sua fi q̃ yas moria estaua blasfemãt, ni de sos peccats nos penedia, ni tampoch creya ni esperaua en la mia diuina: empero en vn instãt y punt ans de espirar comẽça seli lo cor a endolcir, y penedirse ab molta dolor, y comẽçarse a regonexer y conegerse: y perq̃ no sols basta conexerse, empero coneixer a deu, comẽça a dir lo sãt lladre ab molta fe y esperãça de saluarse, y diuli a Jesu christ. Bñe memẽto mei. Senyor recordat d'mi quãt seras en lo teu regne. Respõgue Jesu Christ misericordios, cõmunicãtli lo fruyt dela

dela sua mort y passio. ¶ Hodie mecũ eris in paradiso. ¶ Hui seras ab mi en paradys. O grã esperãça, fe, y alegria pera los peccadors. O q grã benignitat ò Jesu Christ, y resposta de infinida mia. Bóchs pera q Jesu Christ vos diga a vos lo mateix y mitau al sant lladre, y ab molta fe y esperãça q̃us ha de saluar digauli. Bñe memẽto mei. Jesus fili dauit miserere mei: iní quitatẽ meã ego cognosco, t peccatũ meũ contra me est semper. Miserere ergo mei deus secũdũ magnã miam tuã, t secũdũ multitudinẽ miserationũ tuay dele iniq̃tatẽ meã. ¶ Perq̃ yo senyor essent seruent inutil, y pobre de merits lo major remey q̃ yo tinch es recorrer als abũdantissims merits dla vra passio, q̃ es especial refugi de seguritat als peccadors: y per ço senyor si lo dimoni volẽt tẽtarme deya q̃ seria cõtra justicia q̃ tants peccats com son los meus sens hauer fet penitẽcia no me han de ser perdonats, estich aparellat lo meu senyor pera defensarme y respõdreli, q̃ la vra preciosa mort y passio es de tãta virtut y efficacia, q̃ si infinites vegades lo peccador perdonat tornaua a peccar, q̃ infinites vegades seria perdonat demanantuos a vos mia, tenint dolor y cõtricio dls

pecs

peccats, perq̃ millor ha satisfet señor la vostra mort y passio per los meus peccats, q̃ no yo, en cara q̃ tostẽps fes penitẽcia en purgatori: dõchs senyor. Erubescãt impij, & deducãtur in infernũ, muta fiãt labia dolosa. Volẽt dir senyor q̃ los esperits malignes per la vostra mia sien confusos y llançats dins lo infern, perq̃ ab sos enganys nom torben lo enteniment. O senyor Jesu Christ crucificat ab tãta crueldat, y per lo peccat dela mia superbia y vana gloria, vos senyor haueu satisfet q̃ ol vostre cap sagrat de raueu arrãcaruos los cabells, sufrint ab tãta humilitat y paciẽcia colps, canyades, y espentes: y apres comportant q̃s posassen aquesta crudelissima corona de setanta y dos espines. O redẽptor meu, q̃ per lo peccat dela mia maligne enueja haueu satisfet vos senyor en la vostra sanctissima y diuinal cara rebent ab molts improperis de galtades. Axi mateix senyor p satisfer als desordenats plahers dla mia vista vos senyor, vos deixareu tapar los vostres clarissims ulls ab vn drap. Yo inich peccador per la mia llengua innumerables peccats de blasfemies, y juraments, y molts ab mẽtira he comes cõtrauos senyor, y cõtra lo meu proisme.

O redẽptor meu, quãtes diuerses injuries, paraules ocioses y juins temeraris: yo he fet y he dit contra lo meu proisme: y vos senyor benigne y mansuet cordero volent per mi satisfer al celestial pare vostre haueu p mi suplicat y pregat. Yo senyor ab la mia llẽgua y gola los saborosos y delicats mẽjars ab molt delit gustaua: y los dijunis y abstinẽcies ab molta força, y cõtra la mia voluntat seruaua: y moltes vegades sobrat del apetit desordenat dela gola deixaua de dejunar: y vos senyor q̃ sou tota tẽpriança p esmenar y suplir les mies faltes molt souit haueu dejunat, y passant fam, y set, y tantes maneres de diuersos treballs y fatigues sofrireu per mi, y finalmẽt prenguereu per lo dolç y saboros menjar y beure aq̃lla amarga beuenda de fel y vinagre, y aço per purgar les mies antigues malalties. O senyor q̃ per los meus tocamẽts, y males operacions deles mies mãs, vos lo meu senyor haueu comportat per mi soplint los meus defectes, q̃ les vostres precioses y sagrades mans estiguen en esta creu tan estretes y lligades y ab tãta crueldat clauades les quals pera sempre crech yo fermament q̃ seran vbertes y lliberals pera mi y a tots los pec

peccadors penidents. Molt vos be yo offes
senyor en hauer tengut mala voluntat y rácor
als meus pisines, tenint malicia en lo meu cor:
y vos senyor mãsuet y benigne cordero ab tan
ta charitat volguereu q̃ lo vre precios costat
ab cruel llançada fos vbert, trauessant y descu
brint tot lo intrinsich del vostre cor, del q̃l exia
sanch y aygua, per fer aq̃ll precios enguẽt ols
sants sagraments, los quals curen y llauẽ los
peccats de tots los peccadors conuertits. Yo
fragil peccador per la fragilitat y flaquea de a
questa miserable carn mia en vanes ociositats
y carnals delits he maculada la mia anima: y
vos senyor per mi tota la vostra precioſa y de-
licatissima persona haueu deixat nafrar en tan
ta manera q̃ en la vra precioſissima y reueren-
da persona del cap fins als peus ningun lloch
de sanitat se podia trobar, tan disfigurada y de
grans turments estaua affligida y aturmenta
da la vostra verge carn precioſa. O saluador ol
vniuers mon per los meus passos vans y des-
ordenats mouimẽts, no dirigintlos a la via d
saluacio, fent lo q̃ yo a vos senyor era y so obli-
gat he grauissimamẽt peccat: y vos senyor so-
plint les mies infinites faltes y als meus pec
cats:

cats:no sols senyor haueu soplit y patit p mi anant tostēps ab los peus descalços entre pe: dres y aspredats ab grādissim treball y penes empero encara tenieu aq̄lla amor tan gran ab los peccadors q̄ en vos confiē, mostrant q̄ no voleu fugir ni girarme les espatles. Bonchs clemētissim senyor molt affectadamēt vos su/ plique vullau clauar per cōpassio y dolor ō vo/ stra passio la mia anima ab vres dolors y penes. O redemptor obriu me senyor la porta ōla vo stra mia, puix los q̄ ab feruor y humilitat a vos criden y reclamē. En vos señor se troba la via y cami: axi yo peccador inutil e indigne ab tal confiança estich, tenint en vos ferma fe: y ab a mor y charitat encesa: a vos me acomane, y en les vostres precioses y sagrades mans per mi clauades me acomane, y imitāt y seguint a vos senyor, q̄ ē tal exercici cōstituit, segōs la huma nitat vostra, ab viues llagrimes y veu esforça da reclame y cride a vos senyor. In manus tu as dñe cōmēdo spiritū meū, redemisti me dñe deus veritatis. Amē Jesus. Adoram⁹ te. ꝛc.

¶ Capitol noue.

Agonizans dicat ter oronem dñicalem.

¶ Pater

pera ajudara ben morir. Fo.cxiij.

PAter noster q̃ és ĩ celis, sanctificitur no mẽ tuũ. Adueniat regnũ tuũ. Fiat volũ tas tua, sicut in celo ꝛ in terra. Panem nostrũ quotidianũ da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut ꝛ nos dimittimus debitoꝛ ribus nostris. Et ne nos inducas in tentatioꝛ nem. Sed libera nos a malo. Amen.

¶ Dicat sacerdos.

¶ Pater noster. Pare nr̃e dieu a Jesu christ: yo per cert no dubte q̃ ell vos deixe d oyr, puix es y vol q̃ li digau pare. Y com quales lo pare q̃ no bou a son fill en tal necessitat y pena com la q̃ vos ara estau: Mous desemparara Jesu Christ, per q̃ lo vostre ser es de Jesu Christ, y sou obra deles sues mans, la qual essent arruiꝛ nada y llançada per la culpa del primer pare Adam, empo Jesu Christ vos ha rescatat en lo arbre d la vera creu com a pare, y per ço vol q̃ li digau pater noster: pare nostre. O quin pa re q̃ es aq̃st, y q̃nta es la sua bondat: en tot vem per cert ser molt gr̃: gran en criar lo vniuers mõ sens tenir necessitat: gran en gouernarlo, proueint a tot lo necessari: gran en saber: gran en lo iubi: de manera q̃ vol Jesu Christ, q̃ enca ra q̃ li siau estat, y siau pecador, q̃l nomeneu pa

p re.

re. Y nous par q̃ es bon pare, puix vos espera aci ab los braços vberts ab tanta clemencia: y vol y espera q̃ passeu esta pena y agonia, perq̃ per ella (prenent la ab paciẽcia) siau mereixedor dela gloria perdurable, y per los merits d la sua passio sanctissima permes li dieu pare: tãta era la vostra culpa, segons vostres peccats, q̃ nunca aguereu tengut atreuiment pera parreixer dauant ell, si de son fill vnigenit no agueu oyt q̃ li deueu dir pare. O com sou dichos en tenir tal pare: per cert en oyr aq̃st nom tota descõfiança cessa, y tot temor se conuertix en amor: donchs com no tẽdreu vos ẽ Jesu christ tot lo vostre animo essent ell vostron pare.

Capitol dehe.

O Ue li dieu mes auant: Qui es in celis. O quãt vos deueu alegrar en veure y creure fermamẽt q̃ aquest vostron pare teniu en lo cel, de la qual paraula cõpreneu q̃ lo vostre cor y la vostra anima no deu mes estar en aq̃sta vida perillosa, empero haueu de estar tostemps pregant a vostron pare q̃us porte alla a hõ ell esta, perq̃ en vostron pare Jesu Christ esta vostra herencia. O incomprehẽsible pare ell esta en

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxiiij.
en lo cel,perq̃ alli es vehuen mes les sues ex/
cellentissimes obres,millor habita Jesu christ
en los cels angelichs a hon resplandex la sua
magestat y bellea. Esta tãbe en les animes dls
justs,los quals com a pare li donen posada en
sos cors. Bonchs voleu saber quãt sera talla
vra anima q̃ puga estar ab Jesu Christ: quant
vos hos cõformareu ab la sua volũtat en vre
cor,y li digau desta manera. Senyor puix per
la vostra grã mia y bõdat voleu q̃ yo essent pec
cador queus tinga,y q̃us nomene pare lo qual
tinch en los cels,vos lo meu pare y senyor fa/
çau d̃ milo q̃ siau seruit,ajudaume senyor per
que yo millor ajudar me puga.

¶ Capitol onze.

Mes auant dieu. Sanctificetur nomẽ tu/
um. Essent nre redẽptor Jesu christ vo/
stron pare,justa cosa es q̃ primer dsigeu la sua
honra,axi com ell te cuydado de esta vostra a/
gonia y necessitat,sia dõchs lo seu sant nõ san/
ctificat en vos,y la vostra anima per virtut del
seu sanctissim nom sia netejada de tots los pec
cats,perque sia ajuntada y collocada ab Jesu
Christ lo nom d̃ Jesu Christ: es a saber,lo seu

verb sia confermat en vos y nosaltres, perq̃ axi com en Jesu christ teniu lo vostre esser, axi tingau dela sua magestat la cõfirmacio en gracia: sia lo nom de Jesu christ sanctificat en vos, peraq̃ tostẽps pugau seguir y adorar la sua creu sancta. Lo nom de Jesu Christ sia sanctificat, perq̃ en altre nom no tingau vos esperances. Y lo sant nom del pare etern sia sãctificat, paq̃ siau son fill. Lo nom de Jesu Christ sia emprẽtat en la vostra memoria, entenimẽt, y volũtat, y en la vostra llengua, y en lo vostre cor de tal manera q̃ altra cosa en vos nos veja nis oja, si no lo nom de Jesus.

¶ Capitol dotze.

MEs auant dieu. Adueniat regnũ tuum. Uinga lo teu regne. Bõch; q̃ podra impedir lo regne de deu, puix les cos s no son y altre si no per ser part dl seu regne? Jesu christ regna en tot lo vniuers mon, empero vos haueu ddesijar q̃ Jesus gouerne la vostra anima com a pare per pietat, y no com a jutge ab rigor. perq̃ primer es pare q̃ jutge, y puix es pare de mia y de clemẽcia, saluara y rebra la vra anima en lo seu regne quant hora sia.

¶ Capitol

Capitol tretze.

O Jeuli mes auant en la oracio. Fiat volũtas tua, sicut in celo & in terra. Esta manera dix Jesu Christ a son pare eternal: axi vos sra per lo mateix imitát a Jesu christ y seguir lo orde q̃ ell porta anant a morir, vos com a fill de q̃ vol q̃ li digau pare vos haueu de conformar y vnir ab la sua sãctissima volũtat, y digau li en lo vostre cor. Senyor la tua volũtat sia cõplida, y no la mia. En aço cõsistix tot lo vostre be. Bich q̃ sia feta la sua sanctissima volũtat y eleccio en esta vida del cos q̃ hos resta, y en la mort y en tots los vostres pensamẽts. Sia cõplida la sua volũtat, axi ẽ la terra com en lo cel a hon noy ha q̃ li faça resistẽcia. Sia feta axi en lo vostre cos terrenal, com en lo sperit. Sia cõplida la sua volũtat, axi en los justs com en los peccadors: axi en infels, com en pagans. Sia feta la sua voluntat, en donaruos aq̃sta pena y treball. La sua volũtat sia cõplida, puix es seruit q̃ desta manera acabeu ỏ passar esta pena y agonia. O quina paraula esta entre totes les altres q̃ dieu a Jesu Christ. Sia feta senyor la tua volũtat. Bonchs ara es hora, ara vol Je-

su Christ q̃s cũpla la sua volũtat, perq̃ vol hos traure de aq̃sta vida peligrosa, y portaruos al seu regne: perq̃ com a pare sen vol portar a sos fills, als q̃ vol, y quãt vol. Ara a vos hos crida y hos vol, y per ço vos hos haueu de alegrar, y cõformar ab la sua volũtat obeintlo puix ho vol, y es la sua voluntat esta.

¶ Capitol catorze.

QUe dieu mes anãt a Jesu Christ. ¶Panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie. Bo narvos ha ara a vos Jesu Christ aq̃ll pa suauissim dela sua gloria eterna, vos no voleu ara res peral cos si no pera la anima. O dichos y benauenturat vos acceptãt la mort ab paciencia, q̃ quãt alla en la benauẽturãça ab Jesu christ gustareu de aq̃ll pa tan dolç y suauissim, axicõ ho diu Jesu Christ per la sua boca sagrada. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Yo so pa viu y verdader q̃ del cel a deuallat. Qui mã ducat meã carnẽ: q̃ menjara de aq̃st pa de vida viuet in eternũ, viura tostẽps ab mi. O quant vos deueu alegrar y regozijaruos puix se hos guarda tant descãs y gloria, y tan õprest sereu fora õ aq̃sta miserable y trista vida: anireu ara vos

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxvj.
vos y alcãçareu dela gloria per durable. Alla en la cort celestial vos esperen los sants: alla hos aguardẽ tots los q̃ han passat per aq̃st camí dela mort corporal, morint ab verdadera fe esperãça y vnitat de sencta mare esglesia, y ab molta cõfiança y sofriment de paciencia.

Capitol quinze.

OJeu mes auãt. Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Perdonã senyor tots los meus peccats, q̃ yo perdone de molt bon cor a tots aquells q̃ a mi me han injuriat. Gran es p cert la mia y lliberalitat del pare eternal: y nous par q̃ es veritat q̃us dona a vos ara poder pera pdonar les offenses e injuries als altres, p hon vos alcãçau perdo ̃les vostres? Y com quina offensa se pot fer contra vos q̃ vos tostẽps sou estat peccador? ans si totes les creatures se armassen contra vos no podrien encara veniar les offenses y peccats abominables que vos haueu fet a Jesu Christ. Perq̃ Jesu Christ essent pare verdader nous haueu cõformat cõ a fill, segons teniu lo pare: empero en aço es mostra Jesu Christ ser infinit puix tan llauge

rament vos perdona tots vostres peccats. Je
su Christ nostre redẽptor vol ser cridat pare ỏ
peccadors, y per ser pare se obliga a prouehir
de tot lo q̃ es menester a sos fills. Lo enemich
q̃ es lo dimoni no dexara ara ỏ venir ab sos en
ganys: dóchs per aq̃ pugau resistir a les tenta
ciós, y q̃ Jesu Christ per la sua mía nous dexe
caure en la tentacio, per ço digau desta mane
ra cõcluint ab la sancta oracio. Et ne nos indu
cas in tẽtationẽ. Sed libera nos a malo. Amẽ
Jesus. Puix q̃ tal pare teniu, q̃ es nr̃e redẽp
tor Jesu Christ, ell vos lliurara ỏles tẽtaciós
y poder del dimoni. Guardauos no descõfieu
per q̃ lo dimoni no espera altra cosa: ans p mol
ta agonia y treball y passio q̃ passeu tostẽps en
lo vostre cor demanãt mía y lo nom de Jesus.
Besta manera vos fareu fugir los dimonis y
vencreu la batalla ab lo adjutori diuinal, y ari
guanyareu aq̃lla corona ỏ gloria perdurable,
la qual han guanyat y guanyaran tots los q̃ be
pelearan. Bonchs ab confiança y cor contrit
adorau aci a vr̃e creador. Adoram⁹ te Christe
t benedicimus tibi, q̃a p sanctam crucẽ tuã. tc.

Capitol setze.

Estau

M.C.D. 2018

Estau atent bon christia en aço q̃ yous di re, eleuau ara lo vostre entenimẽt, y pẽ sau en aq̃st senyor queus ha de saluar, q̃ ab tan ta de amor y clemẽcia hos espera. Bõchs pe ra q̃ aq̃sta pena y agonia q̃ vos ara passau jun tamẽt ab illusions o tẽtaciõs del dimoni, nous torben, ni destorben lo cami dela vra saluacio: pensau en la passio de Jesu Christ, y contem plau ab quanta benignitat y paciencia volgue rebre quant li escopien en la sua sancta cara a quelles infernals boqs. Com volgue sufrir açots a q̃st senyor Jesu Christ, en lo qual noin los seus sants seruents açotẽ ab poderosa vir tut los dimonis. Com esta coronat de espines nre redẽptor, lo q̃ als seus martres, y los q̃ mo ren ab verdadera fe y paciencia los corona ab flors pera sempre. Mirau com esta ferit Jesu christ deu y home verdader en la sua cara san ctissima de galtades, lo qual dona la palma de la victoria als vẽcedors. Miraulo com esta dis pullat lo nre redẽptor en la creu dela roba ter rena, lo q̃ ab robes de immortalitat ha vestit, y vist los sants. Com te la sua boca sagratissima amarga de fel y vinagre, lo q̃ ens dona a nosal tres lopa dels cels, y ens dona lo calcer dla sa

p v lut.

lut. Aquest senyor tan innocēt: aqst senyor tan just, y es la mateixa innocēcia, y la mateixa justicia esta contat ab los lladres. Y essent la veritat eterna, fonch acusat ab falsos testimonis. Y essent aqst senyor lo jurge del mō. fonch jutjat ōls mals, y tostēps la sua sanctissima parau la callāt fins a rebre la mort y mūtar en la creu. Era tan grā la crueldat veure a Jesu christ en la creu tan mal tractat, q̄ lo sol per no veure tā gran crueldat amaga la sua llum. ¶ misericor dios senyor q̄ ni vos parlaueu, nius mouieu, ni en lo mateix transit y agonia de la mort no volgueu descobrir la gloria dela vra magestat, ans fins a la fi continuamēt sofrireu aqlla tan llarga pena, y tot per a dexar nos exemple de p fecta paciencia. Y apres de tot aço, si aqlls mateixos carnicers del vostre cos sagratissim se agueren volgut conuertir a penitēcia, en aqll mateix punt y hora los agueu rebut y abraçat vos senyor sens tancar a ningu les portes dela vostra esglesia: quāt mes a vos q̄ tostēps li demanau mia vos rebra ab molta clemēcia. ¶ Bōchs quina cosa pot ser de major benignitat y paciencia q̄ esta: q̄ la sanch de Jesu christ dona vida als conuertits, y la aguera donada

M.C.D. 2018

als mateixos q̃ llançarē la sanch de Christo si es agueren cõuertit y penedit. Es tanta y tal la paciẽcia de nr̃e redẽptor Jesus, la qual si tal y tãta no fora, no tiguera hui a sent ſſau la esgleſia y a molts altres q̃ foren enemichs d Jesu christ. O gran mia y benignitat de senyor q̃ voleu estar en la creu ab tant vituperi y ab tantes plagues, tot nafrat, tot escopit, y ab tanta desonra, essent vos senyor lo verb diuinal del pare etern: essẽt sabiduria eterna, y virtut infinita: essent summa bõdat, y benauẽturãça complida: essent gloria verdadera, y font de tota la gentilea. Mirau dõchs vos bon christia com sols per saluar la vostra anima esta aci ẽla creu allum d̃l mon: esta lligada la virtut, y preſa la innocẽcia, escarnida la sabiduria, y vitupada la honra: atormẽtada la gloria, y plena d̃ llagrimes y dolors la font clara d̃ tota la gẽtilea. Mirau labẽ vos senyor dõchs los cels y la terra y tot lo q̃ enells es, puix voleu oyr lo clamor y petició d̃ aq̃st pobre fill y seruẽt vostre, y no meyns preau los sospirs y gemechs d̃ aq̃sta vostra ouella encarcelada, puix volguereu vos ser pres y lligat, pera deslligar a aq̃st seruent vostre d̃l poder del dimoni, y lligar lo ab lo vostre amor,

per

per hon mereixca per los vostres merits posse
hir la corona dela benauenturança eterna. Ado
zamus te Christe t benedicimus tibi. tc.

Capitol desset.

O durmau ara. M. q̃ no es hora d dormir
si no d vetlar sobre vos, y recordauos dls
açots q̃ Jesu christ rebe en la sua psona sagra
tissima. Ent lo jutge Pilat q̃ no podia apla
car la furia de aqlls tan cruels enemichs, dter
mina d fer en Jesu christ vn tan famos castich
q̃ bastas pera satisfer a la rabia de aqlls tã cru
els cors, pera q̃ contéts dels açots y castich q̃
li faria donar, dexassen ja de volerlo matar del
tot. Aqst es hu dels grãs y marauellosos my
steris q̃ ya agut en lo mõ. O benigne y mãsuet
cordero Jesu christ, y q̃ may pensa q̃ hauien d
dar açots en les espatles de deu? Castich era
aqst de esclau y de lladres, y tan abatut q̃ mes
nos pot pensar. O gran mysteri y cosa de pen
sar y sentir dins la anima, q̃ lo senyor dels cels,
lo creador del mon, la gloria dels angels, la sa
biduria eterna, lo poder y gloria d deu viu, ha
uia de ser castigat ab açots ab tanta crueldat:
es de creure verdaderamẽt q̃ tots los cors dls

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxviiij.
angels estigueren mirant a Jesu christ com lo
açotauen. Y estauen com atonits y espātats,
mirāt aq̃lla marauella tan de espātar. Y estant
adorantlo y regonexent la benignitat de aq̃lla
diuina bõdat q̃a ells sels descubria. Cõtẽplau
vos ara lo meu germa ab los vlls de la vra ani
ma: y si podreu llãçar sols vna llagrima pene/
trara los cels. Si be cõtẽplau sentiu y pensau
aço q̃ yous dire, com volguerẽ aq̃lls carnicers
y vilãs despullar al nre redẽptor Jesus les su
es vestidures ab tãta inhumanitat. Jesu christ
se dexa despullar dells ab tãta humilitat sens
obrir la sua sãctissima boca, ni respõgue para
la a tãtes descortesies com en la sua presencia
li deyen: lligaren lo de mans y peus a vna co/
lũna, pa q̃ axi pogues̃ millor açotarlo. Estãt
lo nre redẽptor lligat al pilar a soles lo senyor
dels angels entre tãta crueldat de gẽt sens te
nir de la part sua ni padrins, ni valedors q̃ tor
nassen ni fessen res p ell, ni tãpoch hi bauia vlls
q̃ tinguessen cõpassio dell. Comẽçaren lo de a/
çotar ab tãta crueldat y sens mia y pietat, des/
carregant los açots y disciplines sobre aq̃lles
delicatissimes carns, y donantli açots sobre a/
çots, may parant fins esquexarli la pell, y rebẽ

ta

ta tot en sanch, corrent la sanch per tores les parts del cos. ℬe tal manera tractaren y des pedaçaren aq̃ll sanctissim cos, ỏ tal manera lo carregaren de açots, y tot lo sembraren de plagues q̃ tenia perduda la figura ỏ q̃ era, y encara a penes parexia home, tenint sobre les sues espatles y ẽ tota la sua reuerẽdissima persona passats ỏ cinch milia y sisẽts açots. ℴ alegria ỏls angels vos estau ara aci señor en figura ỏl figurat, y ỏ aq̃ll q̃ es gloria dels benauẽturats, q̃ ỏ tal manera haueu volgut vos senyor ser tã mal tractat essent vos espill dela innocencia: clar esta senyor q̃ no foren los vres peccats, q̃ no podieu peccar, si no los nres. Adoram⁹. ꝛc.

Capitol dihuit.

ℴ Deus pẽsau. M. q̃ son les plagues ỏ Jesu christ si no vnes boqs celestials, q̃ ara totes vos prediquẽ amor y mia, peraq̃ vos confieu y ameu a deu: beneyt sia lo seu sanctissim nom de aq̃sta passio y agonia q̃us dona. ℴ Deus pẽsau q̃ porta a Jesu christ dels cels a la terra si no pur amor. ℴuil abaixa ỏl si ỏl pare eternal vẽtre virginal ỏla mare y s vesti dela nra immortalitat, y es feu participãt deles nres miseries

M.C.D. 2018

ries,si no lo sperit sant q̃ es amor: Qui final-
ment lo porta fins posarse en la creu,y estar ol
cap fins als peus tan mal aparellat,les mans
clauades,lo costat partit,lo cos tot desconjun
tat y ple de sanch,los sentits torbats,los mor
ros sechs,les venes buydes ỏ sanch,la llẽgua
amarga,y tot finalmẽt despedaçat,q̃ dõchs po
gue fer tal estrago com aq̃st si no lo amor q̃ Je
su christ nos te: O amor grã,amor gracios,a-
mor tal q̃l cõuenia a les entranyes y a la diui-
na bondat. Bõchs vos q̃ esta agonia y turmẽt
q̃ passau puix Jesu christ es seruit,cõ no creu-
reu q̃us ama y vol,puix p vos y nosaltres esta
en la creu: En aq̃st senyor haueu de cõfiar y es
perar,teniuos per dichos y rich puix teniu al
mateix deu per amich y per pare. Gran mara
uella es esta q̃ tingau vos ỏ vra part vn tã rich
y tan poderos senyor,lo q̃l nous desemparara
nius dexara tenint vos ferma fe y confiãça en
la sua grã mta: y perseuerãt mentres teniu la a
nima en lo cos,tenint molta paciẽcia ỏla pena
q̃us dona,mirau q̃ diu sent Bernat q̃ ab aq̃ll
esta y rat deu q̃ essent peccador nol castiga. V p
que vos sou estat y sou peccador,per ço Jesu
christ vos castiga ara donãtuos esta pena q̃ pas-

sau

sau ara: y aço perque os vol be y pal seu regne. Y puix esperau tan grā grau de gloria, quāta sera la pena y paciēcia, fe, y cōstācia q̄ tēdreu, adorau ací les nafres de nr̄e redēptor Jesus. Adoramus te Christe.

Capitol. xix.

Q̄ pēsau ara. M. mirau ací a Jesu christ saluador del mon, trauessat lo seu sagrat cap ab la corona despines. Quin cor no reventa per dur que sia ó veure ací a Jesu Christ tā mal tractat y aparellat: O dulcissim saluador y redemptor del mō, quisuulla q̄ obra los vlls y hos mira en aquesta creu tan doloros, com se li deuria partir lo corp mig de dolor vent aq̄st delicatissim cap sagrat, del qual tremolen los angels y los cels, estar trespassat ab cruels espines. A Biraulo com esta escopit y abofetejat aq̄st diuinal rostro y los vlls cegos dela sanch y no fols la sanch tanta q̄ llança per los açots q̄ li donaren, empo volgue q̄ ab espines cruels li trauessassen lo cap. O paciēcia de benigne senyor, tot per saluar les animes. Bōchs quāta raho teniu vos de tenir molta paciēcia en aquesta pena y amargura q̄ sentiu. O redēptor

de

per ajudar a ben morir. Fo. cxxi.
de tota humana natura: y si solamẽt la mort d
vra magestat bastaua pera redemirnos: peraq̃
seny or feyeu tants ensags: peraq̃ tantes inuẽ
cios y maneres de vituperis: Qui may ha oyt
ni va llegir tal manera d corona, y tal llinatge
de torments: De quines entranyes hixque aq̃s
ta noua inuẽcio al mon, q de tal manera deson
ras a vn home, q no solamẽt lo aturmẽtas, em
pero q restas desonrat. Tots los vituperis y
passions de Jesu Christ no eren necessaries p
al nre remey, puix bastaua sols derramar vna
gota dela sua sanch: empo mirau eren cõuenie
tissimes peraq̃ ell nos declaras lo gran amor
quens te: y tambe pera llaçarnos cadenes de
ppetua obligacio. Bõchs mirau vos, com sou
obligat a satisfer y passar p hon primer ha pas
sat lo nre redemptor Jesus. Mirau aci la sua
figura en sẽblança dl figurat. Mirau la disposi
cio dela sua gẽtilea y la mesura dels seus vlls:
la dolçura de les sues sanctissimes paraules:
la sua auctoritat: la sua benignitat, y digne de
tata veneracio y obediencia en seguirlo. Com
fonch humil ab sos dexebles: tan manuet ab
sos enemichs: tã grã ab los superbos, tã suau
ab los humils, y finalment tan misericordios

q pera

per a tots. Qui por dir quant es estat tostẽps en sofrir, tan manso y benigne. Quãt saui enlo respõdre: quãt piados enlo jurjar: quãt miseri cordios enlo rebre als pecadors: y quãt llarch y lliberal en perdonar. Bõchs bon chrestia, ó que estau pésatiu, de que haueu de estar teme ros ni trist, sino molt alegre y cõforme a la vo lũtat de deu: Clauau aci los vẽs vlls del ani ma, y mirau aq̃sta horrible diadema dela coro na despines y aq̃stos vlls mortals, y aq̃sta ca ra tan morta y tota borrada de sanch y sullada deles escopinades que li llançauen enla cara. Miraulo y contéplaulo dins y ófora lo cora trauessat de dolors, y lo cos ple ó plagues: de semparat ó sos deixebles, pseguit dels jueus: escarnit y meynspreat de tots, acusat injusta ment, y desemparat de tota fauor humana. O resplandor dela gloria del pare etern, y quius ha tan mal tractat: O espill sense macula dela magestat de deu, y quius ha tot plagat: no al tra cosa si no los peccats nẽs. Bonchs bon chrestia, perq̃ pẽsau vos q̃ volgue Jesu christ morir aci en la creu: per donaruos a vos ara la vida perdurable, quant siau fora desta mise rable. Perque pensau que prengue la nostra

M.C.D. 2018

carn y fragilitat Jesu Christ: perdonaruos a vos ara lo seu sperit y q̃ muyzau en la sua gracia: de manera q̃ totes les penes ó Jesu christ son ara tresors y riquebes vostres. La corona denostre redẽptor Jesus ara hos bontra, puix vos coronara de vida eterna. Los açots ó Jesu Christ son ara remey a les vostres culpes. Les dolors de nostre redẽptor vos regalen a vos ara, perque pensant en elles no sentau, ni tingau en res les vostres. La fel y vinagre q̃ Jesus rebe tan amarga, vos sustenta a vos aragustant la sua sanctissima passio. Les plagues de aquest senyor y saluador nostre vos sanaran ara les vostres. La sua sanch preciosa vos fara ara rich de gloria: y finalmẽt lo amor de Christo redẽptor nostre vos embriagara ara de tal manera, que no seguireu si no la sua eleccio y voluntat, fins estar dauãt dela sua magestat quant ell sia seruit. Bonchs qui sera lo malauenturat, y tan desdichat q̃ en aq̃st senyor no confia ni espera? Qui no tendra compassio ó Jesu Christ? O lo meu germa mirau queus dich, abon, hay amor, hay dolor, ara es veura si teniu lo amor en deu en tenir dolor de vr̃es peccats: ara es veura si teniu amor deu, si teniu

dolor de deteniruos en esta vida miserable. Ara es veura si teniu amor a deu, si teniu dolor y cõpassio dela mort ỏ vostron pare Jesu christ. Ara es coneixera si teniu amor a deu, si teniu dolor dels peccats que cometereu, y del be q̃ dexareu de fer, y voleu morir per lo seu amor, acceptant la mort ab paciencia. Ara es veura finalment si teniu amor a Deu, si teniu dolor, com no teniu tanta dolor y contricio com vos voldrieu, y si teniu ganes de anar a Jesu christ conformantuos ab la sua volũtat. Mirau q̃nt es lo amor q̃ Jesu Christ vos te, q̃ lo foch del vr̃e amor, y lo gauinet dela diuina justicia han posat al fill de deu aci en la creu. Lo amor que Jesu christ vos te li dexa queus perdonas: y la justicia li dexa queus castigas com a peccador. De manera q̃ per aq̃ vos restasseu perdonat y los peccats fossen castigats, volgue lo pare eternal donar medi q̃ moris Jesu christ en creu p vos, per q̃ vos muyrau ara ab molta paciencia per ell. O lo meu germa si pogueseu vn poch sossegarnos, y ab molta fervor pensasseu y cõtemplasseu los passos dela passio sagratissima quãta cõsolacio y descans rebrieu y sentirieu. Pensau dõchs quant nr̃e redemptor Jesus a

nant

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxiij.
nant a la mõtanya ỏ Caluaria morir, essent lo rey dels angels, anaua caminant ab la creu al coll tan pesada pas a pas, tremolant li los genolls, los quals rantes vegades hauia tengut en terra estant en lort fent oracio, inclinant lo seu sagratissim cos, tenint los vlls mesurats, la cara plena de sanch, y ab aquella garlanda de setãta y dos espines trauessat lo seu cap sagratissim, y ab aqlls tã vergonyosos clamors y crides q̃ cridauẽ contra ell portãtlo a crucificar. Alçau y obriu ara los vres vlls interiors del anima, y contemplau aqst pas ara: y es, q̃ veret tot aço la sua mare sagratissima de nre redẽptor, q̃ pensau q̃ sentirien les sues castissimes entranyes, y tot aço es sols per saluaruos, y donaruos la vida perdurable. Bigauli vos ara a nra senyora. O senyora dels angels, reyna del cel, porta ỏ parays, aduocada ỏ tots los christians peccadors, y de tot lo vniuers mon, refugi dels peccadors, salut dels justs, alegria dels angels, y ỏ tots los sants benaurẽturats, mestra deles virtuts. espill sense macula, titol de castedat, pacientissima senyora, y summa de tota perfeccio, senyora mia, aduocada mia, y ỏ tots los q̃ en vos esperen y reclamen. Bigau

M.C.D. 2018

me senyora mia misericordiosa peraq̃ dura tãt la mia vida: Com puch viure, ni voldre viure yo vent al vostre fill mort en esta creu per mi: En les vostres precioſſiſſimes mans me acomane, nom desempareu, ajaudaume senyora pque les forces se men van, y perque yo millor ajudarme puga. Adoramus te Christe.

Capitol. xx.

GRan beneficies per cert, q̃ lo rey perdone al lladre los açots q̃ mereix, empero q̃ lo mateix rey y senyor los vulla rebre en les sues espatles: aço es vna gran marauella y d espantar per ser tan gran benefici que no pot ser major. Alçau donchs los vostres vlls a ci a daquesta creu, y mirau totes estes nafres y açots, plenes de plagues y dolors que ha passat aci lo senyor de la magestat: perque cada vna destes plagues es vn benefici per si, y molt gran benefici. Mirau aquest innocẽtiſſim cos tot corrent sanch, sembrat de tantes plagues y açots, y rebentant la sanch per tãtes parts. Mirau aquest cap sagrat caygut de flaquea damũt lo muscle. Mirau aq̃sta diuina cara en la qual desigen mirar los angels com esta des figurada

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxiiij.
figurada y abufetejada. Mira u la be esta san-
ta cara, miraula be y cõtemplaula ab los vlls
del anima, que esta sancta cara era tã deleyto-
sa per als vlls dels q̃ la mirauen, com ha pdut
tota la flor dela sua gentilea. Mira u aq̃sta san
ta y sagrada boca tã amarga dla fel y vinagre.
En fi q̃ per honsevulla q̃l mir cu trobareu que
noy ha enell cosa sana, sino que dels peus fins
al cap esta cubert d plagues. Aq̃sta frõt clara
que era: y aquestos vlls q̃ erẽ mes gentils q̃ lo
sol estã ya mortals y cegos ab la presencia dla
mort. Aq̃stes orelles q̃ hoyen los cãtars del
cel estan plenes de blasfemies de pecadors. A
q̃stos braços tan ben formats y tã llarchs que
abraçauẽ tot lo poder del mõ, estan ara descõ-
juntats y llãçats enesta creu. Aquestes mans
sagrades q̃ criarẽ los cels, y may feren mal a
ningu estan ara aci clauades y desgarrades ab
claus tan durs. Aquestos sagrats peus q̃ nũ
ca anaren per lo cami dels peccadors, estã aci
ara ab tanta ignominia trespassats ab lo clau:
y sobre tot aço mirau aq̃st llit a hon dorm, y a
hon esta gitat aq̃st espos celestial, quant estret
y quant dur q̃ es, y encara no te ab q̃ inclinar lo
seu cap sagratissim. O! cap de or coronat de es-

M.C.D. 20

pines com estau p lo nostre amor tan fatigat. ✍ cos sant oel sperit sant concebut com estau per lo amor quens teniu tan plagat y tan mal tractat. ✍ dolça y amorosa plaga del costat, com estau tan vberta! ✍ creu tan riguros, y quin fruyt teniu tan precios, benauenturat lo quel pot gustar. ✍ cruels claus deixau aq̃stos peus y mans de aquest senyor innocent, y ve/niu al cor de aquest q̃ ja sen vol passar de aq̃sta vida miserable en la altra ỏ gloria perdurable, y feriu lo ỏ tal manera, q̃ axi com teniu los dos peus de Jesu Christ clauats en esta creu tan junts la hu ab laltre, que axi estiga lo seu amor vnit ab lo qui esta en esta creu clauat. ✍ ineffable bondat. ✍ misericordios senyor. ✍ amor nunca pensat. ✍ incõprehensible charitat. ✍ senyor, y q̃ es lo que haueu vist ab aq̃st seruent vostre, ni quins seruicis vos a fet, ni ab quines obres vos te obligat per aq̃ vos muntasseu en creu a redemirlo y a passar tã cruels turmẽts! ✍ marauellosa lliberalitat q̃ sens tenir ni ha/uer de nostra part ningũ merit, haueu volgut per sola la vostra gracia y mia remediarnos p esta via: digauli vos donchs ara aci a vre creador desta manera. ✍ clementissim y dulcissim

senyor

senyor, q̃ es lo q̃ ya en mi q̃ yous pogues pagar tan grã benefici: Encara q̃ yo senyor tingues totes les vides dels fills de Adam, y tots los treballs y malalties q̃ son, foren y seran, tot a ço seria no res pera pagar uos lo meno: dels treballs q̃ vos baueu passat per mi. O senyor mia hos demane, y la vostra gracia tãbe pera quem salue. Yous demane senyor, encara q̃ indigne peccador, per les entranyes d̃la vostra inmensa charitat, q̃ axi vullau ferir lo meu cor ab les vres ferides: axi embriagueu la mia anima ab la vostra sanch q̃ abon se vulla q̃ yom gire ara ans de morir, q̃ tostẽps vos mire y q̃us veja crucificat ab los braços vberts, perq̃ yo no perda la esperança, y nom aja de dampnar, si no q̃ tostẽps senyor estiga crucificat ab vos, y tota esta pena y agonia q̃ yo senyor passe, encara q̃ no ab tanta paciẽcia com vos lo meu senyor me donau exemple, empero vos la vullau acceptar en remissio d̃ tots los meus peccats, No permetau senyor, puix yo tant vos coste fins a muntar en la creu per mi, que yom perda nou permeta la vostra gran mia y clemẽcia si no que la vostra mort y passio, y los vostres merits suplixquen als meus defectes y grans

M.C.D. 2019

cats,per hon yo reste perdonat,y puix vos se nyor ho voleu q̃ yo muyra,y passe esta pena,sia feta la vostra voluntat. O senyor meu crucifi/cat,ab quina cara puch yo pareixer en vra pre sencia,essent yo estat offensa vostra tantes ve/gades:empero cert senyor y redemptor meu, q̃ si no fora tanta la vostra bondat y clemencia humilitat y paciencia:y si no fosseu tan miseri/cordios y benigne,no tinguera yo tant gosar y atreuiment de demanaruos perdo y mia:em pero senyor puix consentireu tambe ser abra/çat y besat del traydor Judes queus vene,y p donareu als q̃us crucificaren:yo so hu ỏ aq̃lls queus han crucificat,y per ço senyor sia yo ỏls perdonats per la vostra clemencia. O lo meu senyor y saluador,yo moltes vegades vos he besat en lo sant sagramẽt,y he mostrat ab ges/tos y senyals,y paraules q̃ era ỏl numero ỏls vostres deixebles:y apres vos he venut rom/pent la fe q̃ yous deuia,y peccant apres ỏ tãts beneficis rebuts tornantuos a crucificar. Yo senyor so lo q̃ ab la mia ingratitut vos vag lli/gar les mans,les quals a mi amorosamẽt me hauient curat. Yo senyor vos llanci la corda al coll quãt vag meyns prear la gracia q̃ en lo ba

tisme

M.C.D. 2018

tísme rebi. Yo senyor vos pegui de galtades, ánt blasfemi y jurilo vostre sanctíssim nom. O senyor y redẽptor meu, y q̃ sera de mí acabant se ara la mia vida. Clos pregareu a vostrõ pa/ reetern per los q̃us crucificaren, escusant los per la ignorancia, perq̃ no sabien lo q̃s feyen: empero yo senyor no pequi per falta de saber, y per ço senyor tinch temor. Clos senyor pdo/ nareu al lladre y li donareu parays, empero yono tinch tal contricio com ell tingue en aq̃ll punt y hora. Clos senyor acomanareu vostra mare al vostre dexeble sent Joan, empero yo senyor a qui dech ser acomanat, essent yo tan porfiat peccador? Clos dexareu senyor los vo stres vestits als soldats, y lo vostre cos a Mi/ codemus, empero a mi senyor nom podeu des/ xar per justicia altra cosa si no lo infern: empe ro senyor abracem yo ab la vostra creu y mia q̃ sobrepuja a quãts peccats se han fet en lo mõ nis poden fer. Adoramus te Christe. tc.

Capitol. xxi.

O Redẽptor de tot lo vniuers mon: y com pogue acabar ab si mateix q̃ essent ell lo senyor dela vida estiga sentẽciat y mort en esta creu

creu? Quina lley ho consent, ni quina rabo ho permet? O lo meu germa y quant, y quãt mes li deueu vos a Jesu Christ per haueruos redemit aci en lo arbre de la vera creu, que no p haueruos criat: perq̃ al temps queus va criar nous dona si no a vos mateix: empo lo dia q̃us redemi, no sols vos dona a vos mateix, empero volgue Jesu christ donarse a vos. Donaus Christo a vos mateix q̃ estaueu apartat dell p la culpa, y Jesu christ se hos dona a vos quãt vos haueu reconciliat ab ell per la gracia. De manera q̃ Jesu christ vos a fet a vos germa p naturalea, y ara hos fa tambe participãt en la sua gloria eterna. O quãt li deueu a nostre redẽptor per haueruos redemit ab la sua sanch preciosa, q̃ no per haueruos criat ab les sues mans, perq̃ al temps queus cria hos feu ó no res: empero al tẽps ol redemiruos empleato ta la sua faena: es a saber tota la sua sanch q̃ tenia en lo seu cos, y la sua vida ab q̃ viuia. Grãs gracies li haueu de fer a Jesu christ, y molt haueu ó passar per lo seu amor, mes perque hos ha redemit, q̃ no perq̃ hos a criat: perq̃ en criar totes les coses no tarda mes de set dies. y en redemiruos a vos tarda trẽta y tres ayns. O

quant

M.C.D. 2018

quant be ql's acaba Jesu christ estos trenta y tres anys, quā ben suats y quā ben treballats foren per vos. O gloria de Hierusalem. O leticia d Israel. Bigau me bon chrestia, q resta en lo seu sagrat cos q per vos no sia estat aturmentat? Al q dera de fer lo seu immens amor, q per vos nou fes? Nous penseu vos q la passio de nostre redemptor Jesus q la comēça en lort quāt fonch pres, o en la colūna quant fōch açotat, perq primer sabe Jesu christ quina cosa era passar turmēts, q no q comēçar a naxer: perq en aql punt q prengue carn humana, se li representaren alli tots los turments desta vida. Be manera q juntamēt naxia y penaua. Quina altra cosa fonch la sua vida sanctissima si no vna passio cruel y prolixa? Que no a passat, y que no a sufrit lo nostre redēptor, puix q en tots los seus anys fonch tan fatigat de tots les gēts y perseguit? Y en totes les parts del seu cos sanctissim fonch aturmētat, y en totes les sues obres contradit. Quina angustia y ague q al seu cor no aplegas? Ni quins turmēts y a agut q per ell no agen passat? En los seus vlls diuerses vegades hi aquellagrimes plorant: les sues orelles oynt blasfemies: en la

sua

sua cara galtades:en la sua boca fel y vinagre:
les sues mans clauades:los peus de plagues:
en lo cap espines:y tota la sua reuerendissima
persona plena de plagues:p ninguna part pas
saua q̃ no passas fatigues. En lo pesebre quant
naixque passa pobrea:en lo dsert batalla:en E
gypte desterro:en lo tẽple resistencia:en los ca
mins gran cansament:en lort suor:y finalment
en la creu mort. Que mes voleu q̃s diga bon
chrestia,si no q̃ axi com de dia predicaua Jesu
christ en lo temple,y denit ozaua en lo desert,a
xi de dia li contradien lo q̃ deya,y denit lo cer
cauẽ per bon anaua. Besde q̃ Jesu christ naix
que,fins q̃ mori,noy ague momento en q̃ no a
profitas,ni ague hora en q̃ no mereixques. Y
lo q̃ Jesu christ mereixia,y los treballs y fati
gues q̃ passaua,pera quiu passaua,ni per quiu
passaua si no pera vos,y per vos. Bõchs puix
sou hereu dels merits de Jesu christ,q̃u siau
ara tambe en los seus treballs,y imitant lo vos
ara en esta pena vña y agonia de la mort,puix
es lley diuina y humana q̃ qui sen porta la he
rẽcia,portetãbe ab ell mateix la carrega. Qui
si no Jesu christ foncha matines a mija nit ca
stigat:a hora ỏprima acusat:y a tercia aturmẽ
tat:

M.C.D. 2018

tat:y en la sexta condenat:y a hora de nona ja mort:a hora de vespres vngit:y a les cōpletes sepultat: ¶ Que mes voleu queus diga,si no q̄ essent ell lo jutge fonch jutjat:essent rey fonch escarnit:essent sacerdot tot aturmentat:essent innocent fonch condenat: y essent lo mes just de tots los justs esta mort en esta creu. ¶ O alt mysteri. ¶ O diuinal sagrament,q̄ axi com per amichs,y per amichs volgue morir,axi los amichs,y los enemichs li ajudē a passar los treballs. ¶Passa Jesu christ treball y pena en les dones q̄l plorauen quant lo portauen a crucificar. ¶Passa treball en los infels q̄l acusauen,y en lo lladre quel blasfemaua:y en lo poble q̄l acusaua:y en Longinos q̄l allansejaua: y en la trista dela sua mare q̄l llamentaua. ¶Perq̄ pensau q̄ Jesu christ volgue q̄ li pegassen la llança da en lo costat,y lligats los peus,y foradades les mans,no per altre si no p donaruos a vos medicina del peccat original,y remey pal mortal. ¶ O amor inmens,y charitat infinita:resplā dor dels angels,y gloria dels benauenturats. Y quins dmerits a trobat Jesu christ en la sua sanctissima vida,peraq̄ no aja volgut llibertar la de dexar de morir? Y quins merits a trobat

en

en vos, perq̃ de tal manera se aja lo fill ó deu arrullat, y determinat a morir per vos: Com quisou vos, perq̃ Jesu christ aja de sufrir tantes penes fins aplegar a morir aci en la creu p vos: Sou vos per ventura sí no vna criatura ó no res: cõcebut en peccat, nat en dolor, criat ab angustia, flach pera les bones obres, inconstant pera les virtuts, y ans forcu mal q̃ no nat, vonchs pésau q̃ es lo q̃ reb la mort ab tãts turments, y per quiu passa, y a hon o passa, y com o passa, lo qual si tot ho contẽplau y pensau, y ho sentiu, no sols restareu erizat, y tendreu en poch les vostres penes, empero restareu atonit y espantat si be ho pensau. Lo q̃ patix les penes y la mort es vostron deu y creador, perq̃ ho patix, es per vos: lo q̃ ell patix es la mort tant innominiosa: a hon ho patix: en la creu: y com ho patix: ab purissim amor queus te: lo amor tã gran q̃ Jesu christ vos te no pot ser major: y en tãta manera fonch tal lo amor q̃ li feu pendre carn humana de sa propia voluntat, y morir en creu de pura charitat. O deu vos salue creu preciosa digna ó ser adorada. Creu beneyta y sagrada, en la qual sellauos fonch la mort morta, quant lo senyor dela mort que es

Jesu

M.C.D. 2018

Jesu christ perde aci la vida. O creu sacratissima y ò vida, qui si no la sanch ab que fonch banyada y tenyida: y qui si no lo cos sagratissim ò q̃ fòch adornada feu y causa que axi com ens li solien posar als lladres en les espatles la creu, se posen ara tots los chrestians en lo front. Qui es aq̃sta creu sagrada, si no la clau ab que ses vbert lo cel, y ses vbert lo tresor que estaua amagat. Es lo estãdart de Jesu christ, y llaz pera lo dimoni, remey del peccat, y confusio del infern, y lo preu de tot lo mõ. Quina altra cosa es la creu preciosa en q̃ Jesu christ te posades les sues espatles, si no port dels perduts, muralla dels fels chrestians, camì ò tots los q̃ caminen a la gloria, com ara vos, tudora dels orfens, y guarda dels humils, escola ò sauieza, y philosophia dels ignorants. O creu sagrada ensangrentada ab la sanch del corder o inmaculat. Mirau queus dich bon chrestia, a dos deutes vos te a vos Jesu Christ obligat. Lo primer, la vida sua q̃ per vos a posat. Lo segon la vida eterna q̃ per vos a cobrat. Essent la vostra aia no mes de vna Jesu christ vos la donada dos vegades. La vna quant la cria en les vostres entranyes. L altra, quant ab la sua

M.C.D. 2018

preciosa sanch vos la redemi. Bonchs q̃ li po-
deu vos ara presentar a Jesu Christ per lo tãt
q̃ li deueu, si no de lo q̃ ell esta enamorat q̃ es la
vostra anima, puix q̃ per saluar la esta acien lo
arbre de la vera creu: y no lay podeu donar, ni
presentar sens morir primer p̃ lo seu amor. Si
Jesu christ vos ha creat sens q̃ vos loy demã-
nareu: si ell vos ha fet christia sense vos mere-
xero: si ell vos a redemit sens vos pregar loy: si
ell tostẽps, y fins la hora de ara vos a esperat,
y hos espera q̃ li demaneu mia, de q̃ haueu de
estar temorizat, ni torbaruos, ni estar desconso-
lat. Mirau q̃ ab los grãs peccadors com vos
y yo a de guanyar Jesu christ hõra, axi com la
guanya ab lo sant lladre, y ab la Magdalena,
ab sent Pau, y ab altres molts q̃ foren grans
peccadors. Cert q̃ es molt de põderar, que la
mort de Jesu christ fill ol etern pare, no mana
deu omnipotẽt q̃ la ploras ningu, si no solamẽt
lo pphet Hieremies, per q̃ era sant y virtuos:
y aço per a donaruos lo pare etern a entẽdre q̃
los alts mysteris de la passio sanctissima ol fill
de deu nols dona a gustar y sentir si no a q̃ ell
vol, y es seruit q̃ la ploren. O com seria benauẽ
turat lo vñe cor si sentis la passio y amor de Je-
su

M.C.D. 2018

su christ: empero tota esta pena y treball gra q̃ passau sia en recompensa deles llagrimes q̃ p los vr̃es peccats hauieu de plorar, la q̃l pena se hos cõuertira en cõsolacio diuina. Que pensau q̃ volia dir lo ꝓpheta quãt dix. O mors, ero mors tua: si no q̃ en lo arbre dla creu, la creu lleuaria a Christo la vida: y Jesu Christ a la creu lleuaria la vida, y la priuaria d la potẽcia. O mort gloriosa y mort benauenturada, q̃ nũca tal pensara, ni q̃ tal ymaginara: es a saber, q̃ vna mort hauia de acabar altra mort. No abastaua prou q̃ en la agonia de quãt estaua Jesu christ en lort q̃ suaua sanch de pura angustia, si no q̃ tãbe en la agonia d quãt estaua en la creu volgue donar la anima al etern pare. Anaua sellauos la mort molt rabiosa cercant raltre d la aia sagratissima, la q̃l tenia Jesu christ en la sua boca, esperãt lo pũt de la hora darrera, no pera hauerla de lliurar a la mort, si no pera donarla y offerirla a son pare etern. La mort no tenia q̃ veure ab Jesu christ, essẽt ell lo senyor dela mort. Lo q̃ la mort pogue fer allí fonch apartar y dsagermanar la aia del cos, y no mes si no pa tres dies de espay: q̃ cert de lo de mes auies. Resta essẽt du infinit quãt se resta mort:

M.C.D. 2018

axi com ho era enãs essent viu. Biu sent Ber
nat, q̃ encara q̃ al punt del morir se li alteraua
a Jesu christ tot lo seu cos, no p̃ço deixaua de
dar sospirs y gemechs per los peccadors, y p̃
los peccats: perq̃ en la major agonia õla mort
nunca li faltar ẽ forces pera pregar, ni charitat
pera pdonar. O ineffable artifice, y cõpanyia
ineffable qual es la de deu humanat, y qual es
la de Jesu Ehrist. Quant esforç feu nr̃e redẽp
tor en lo vltim pas de la sua passio, puix hauia
de restar mort pera redemir uos a vos y a tots.
y perq̃ lo peccat sia acabat, y vos ara remediat.
Alegrauos q̃ los cels està ja oberts, y lo dimo
ni resta ja vençut. O pare etern. O deu infinit
recordauos õ aq̃st vr̃e fill en aquest pas tã trist
tan penos, y tan estret per la vostra gran mia.
Bigaume, q̃ major amor, ni q̃ ygual charitat
podia ser hui en lo mon que plorar lo fill õ deu
aci en la creu per vos, pque vos hos alegreu a
ra? Ya deurieu dõchs lo meu germa tenir em
paig de viure mes, ni detenir uos en esta vida
essent ja, y vent aci en la creu mortal que dona
la vida. Mirau queus dich p̃ la mort y passio
grã que en la creu a passat Jesu christ, pregau
li en lo vr̃e cor, que puix q̃ jũtamẽt ab ell nous

mo/

morireu arrãcãtse deles vostres carns la aĩa, q̃ ell permeta donchs per sa mĩa que se arranque deles vostres entranyes la culpa: y en recõpensa de esta pena q̃ rebeu vulla Jesu christ suplir, perq̃ mes satisfara nr̃e redẽptor dauãt son pare etern vn suor, o vna injuria, q̃ de vos mil anys d̃ purgatori. Empo mirau q̃us dich, vos voleu no sentir tant aq̃sta pena y basca, pẽsau en lo gualardo y ganãcia y corona d̃ gloria quen tendreu, q̃ si aquesta agonia vos espanta per lo que en vos sentiu, mirau q̃ lo fruyt d̃l arbre dela vera creu aci hos esta conuidant y esperãt ab mes amor, q̃ no vos passau dolor. Ara exireu lo meu germa de aquest mon fet martyr de Jesu christ, y ab lo nom de seruẽt d̃ deu. Mirau q̃us conue molt lo esforçaruos a estar molt ferm en la fe, y tenir gran sufriment d̃ paciencia, puix q̃ en aço hos va tant, q̃ es la saluacio dela vostra anima: no durmau ara: Judes lo malauẽturat estigue velãt tota la nit contra Jesu christ, y vos no velareu vna hora ara ꝑ lo seu amor, y per la vostra saluacio? O cosa tã dolorosa y de pensar esser mort lo fill de deu enla creu: estau atent y reposauos. Qual dels angels, o archãgels pogue dexar de plorar a hõ

cõtra tota orde de naturalea, deu ímortal esta com a home desnu y mortal: Biu sent Agosti benauenturat: nous espãteu ąls angels fessen sentiment: perque axi com fonc possible morir Beu quãt a la carn y humanitat q̃ rebe de verdader home, axi fonch tãbe possible que los angels bons ploressen y es dolguessen dela mort y passio de nře redemptor, prenẽt los angels cossos formats en layre per a plorar y fer gran llanto. Besque lo mon es mõ nũca tal ses vist ni nũca tal sa oyt: es a saber: q̃ entre les relique que la esglesia te p̃ molt estimada, es la fel, vna deles mes precioses, perq̃ sens aq̃lla fel amarga ni vos podieu ser redemit, ni lo dimoni ser ria vẽçut. Quius pensau vos q̃ es la fel que la esglesia te y guarda per ser tã gran tresor si no la passio amarga que passa Jesu Christ aci en la creu: Esta es la mes rica joya per bon les nimes son salnades: est es lo mãna q̃ abaxa dels cels: aquest es lo mes alt tresor que te la esglesia catholica. O mort y passio benauentnrada, la que Jesu Christ ha dexat a la sua esglesia catholica: perq̃ fis volgue morir y mori, era p̃ donaruos araa vos vida de gloria perpetua. Y si Jesu Christ se dona pena a si mateix, fonch p̃

donar

M.C.D. 2018

donaruos a vos corona de gloria. Si pera nr̃e redẽptor: fonch fel la sua passio: ara es mel pe/ ra vos aço que passau en cõparacio dela sua a/ margura: de manera q̃ en acabãt la vida Chris/ sto, la vostra anima resta redemida. Biu sent Pau benauẽturat estes paraules. Quod ex ip so, et in ipso, t per ipsum sunt oia. Es a saber, q̃ de Jesu Christ, y per Jesu Christ, y en Je/ su Christ estã totes les coses. Empero son sis les q̃tenẽ dlles la preminẽcia entre totes elles q̃ son estes, la essencia, la potencia, la sabiduria, la carn humana, la paciència, y la clemencia, de les quals sis excellẽcies y gracies les tres de/ lles en la passio del fill de deu nr̃e redemptor, tostẽps estiguer ẽ dormint: y les altres tres to stẽps despertes velãt. Dormi en la creu la sua pura y diuina essẽcia, puix no volgue mostrar se en la creu ser verdader deu: perq̃ si ell de tot en tot se mostrara ser deu y no home, nunca ell en la creu poguera morir. Dormi tãbe en la sua passio la sua alta y eterna sabiduria, no vo/ lent respõdre paraula a ningũa injuria y mes mala y grauissima q̃ li fos dita. Deras Jesu Christ fer ò si mateix lo que vna ouella es òra fer de si mateixa en la carniceria: pque si Chri/

M.C.D. 2018

sto fill de deu volguera mostrar dauant ó Herodes y Pilat vna centella del seu saber, nũca los Jueus foren bastãts pera matarlo. Bo mi tãbe en la passio ó Christo la sua incõparable potẽcia, no volẽt pẽdre de nengu dls seus enemichs venjança: per q̃ si ell volguera vsar, no per mes de vn sols momẽto, los infernis seguerẽ vbert, y a tots vius sels tragara: aqstes son les tres potencies que en la creu ab Jesu Christ dormirẽ. Les altres tres que en Jesu Christ vellarẽ forẽ estes. Uella, y no dormi en la passio de Jesu Christ la sua molt tendra y ó licatissima carn, la qual en la creu no tingue vn momẽto de descans, ni cesa en la sua sagrada psona vn sols pũt de torment. Com era possible que no vetlas Jesu Christ en la creu, puix no resta en lo seu sagrat cos ninguna vena que no fos dessagnada, ni carn que no fos escorcha da y aturmẽtada. Uella y no dormi en la passio de nre redẽptor la sua incõparable pacien cia, la qual nũca ell pde, ni de si mateix la apar ta, puix nũca als seus enemichs dix paraula in iuriosa, ni nũca els mostra la cara ayrada. Uel la tãbe, y no dormi en la passio sagrada de Jesu Christ la sua bondat diuina, la qual bõdat y

diuina

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxxiij.
diuina clemẽcia mostraua Jesu Christ quant
als seus enemichs perdonaua, y per ells pre-
gaua. O bõdat inmẽsa y pietat nũca oyda la ol
fill d deu Jesus saluador del mon: p que posat
cas que totes les tres virtuts que primer vos
he dit se posarẽ en la creu a dormir, empo nun
ca deixa la gran clemẽcia de Jesu christ de vel-
lar perque mirau queus dich, mes facil cosa
es y seria dexar lo sol de illuminar, que dexar
Jesu christ de perdonar. Bonchs mirau com
en Christo nre redẽptor estes tres potencies
se despertarẽ, y quat se despraren, y perqs des
pertaren. Despertas la sua incõparable essen
cia, quãt crida en la creu ab vna veu molt terri
ble al tẽps de arrãcar sell la aia: y de aq es que
com atonit y espãtat aquell grã Centurio dix
a Jesu Christ. Vere filius dei erat iste. Ver-
dadera mẽt tu eres fill de deu. Despertas tã
be en Christo saluador del mõ la sua alta sabi-
duria en la creu quãt dix les set paraules en la
darrera hora. Despertà Jesu christ ẽ la creu
la sua incõparable potẽcia quãt al sol feu ama
gar, y la terra tremolar, y als monumẽts obrir
se, y als morts ressucitar. O quãtes estupẽdes
marauelles ens mostra lo fill de deu molt be, q

M.C.D. 2018

fõch la alteza de la sua omnipotẽcia, lo abisme dela sua essencia, la grãdeza dela sua sciẽcia, y la valerositat dela sua persona reuerẽdissima. Bonchs mirau aci a daqsta creu: mirau aci q verdaderamẽt aço es casa d' deu, porta del cel, terra de promissio, parays de delits, y lloch d' salut. Aço es lo arbre dela vida, aqsta es aqlla escala mistica q veu Jacob q junta lo cel ab la terra, per hon los angels abaxen als homẽs, y los homẽs munten a deu. Aqst es lloch d' oracio, a q vos ab sanes entranyes, y cor cõtrit y humiliat d' deu adorar y beneir, y donarli gracies per aqsta pena q passau, puix vos sera remunerada en grau de gloria. Bigau desta manera com yo dire. Adorte senyor Jesu Christ y beneixch lo teu sant nom puix per medi d'sta sancta creu has remut a mi peccador y a tot lo mon. Gracies sien dades a tu clemẽtissim saluador, perq me has amat, y has llauat los meus peccats ab la tua sanch purissima. y te has offerit p mi en aquesta creu, per aq ab lo olor suauissim de aqst noble sacrifici, ences ab lo foch del teu amor has satisfet y aplacat a deu: dõchs senyor sies beneyt y lloat sies per sempre. Saluador del mon, recõciliador de tots los christiãs, re-

parador

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxxiiij.
parador dels angels, restaurador dels cels,
triunfador del infern, vẽcedor del dimoni, auc
tor dela vida, destruydor dela mort, y redẽp
tor dels q̃ estan en tenebres, y esperança dels
que en vos esperen y confien: dõchs yo senyor
en vos cõfie, y en vos espere, y en les vostres
mãs acomane la mia anima, y sia fera la vostra
sanctissima eleccio y volũtat. Amẽ. Adoram⁹.

Capitol.xxiij.

QUãt Pilat volgue sentẽciar a mort a Je
su christ, segues en lo seu tribunal y cadi
ra: estãt ja segur tenint a Jesu christ lligat alli
dauãt ell, estaua lo redẽptor del mon tot tremo
lant, ab tanta humilitat y paciencia esperãt la
sentẽcia: y axi Pilat comẽça a donar la diẽt de
sta manera. Yo Ponç Pilat, President y jut
ge de Hierusalem per lo poderos Emperador
y monarcha Tiberio Cesar, estãt yo segur en
lo tribunal y cadira dela judicatura, me fonch
presentat de part dela Sinagoga del poble dels
Jueus per zel de justicia Jesus de Nazareth,
lo qual ab atreuida osadia es diu ser fill de deu:
Y com ell sia nat de mare pobre, diuse rey dels
Jueus. Y alabas q̃ podra destruyr lo rẽple de

Sa

M.C.D. 2018

Salomo. Y aparta lo poble dela sua lley aprouada. Y yo examinant estes coses, y tocantlesables mies mans, lo condene a q̃ muyra crucificat en vna creu, juntamẽt ab dos lladres. Deesta manera dona la sẽtẽcia Pilat a jesu christ. Essent ja nr̃e redẽptor sentenciat, giras y veu la creu q̃ li portauen, en la qual hauia d̃ morir. O fill de deu y quin llit q̃ esperaua peraque agues de descãsar apres de tãts treballs. O q̃n llit del redẽptor tan estret pera q̃ell y pogues cabre, empero era molt ample segõs pesaua. Era gran pera portar, empero dura pera dormir. Era molt grã y alta pa Jesu christ essent tã benigne cordero. Era la creu molt terrible peraq̃ Jesu christ la portas essent tan manso. Era la creu injusta, pera Jesu christ q̃ era tan just. Era aspra, pera Jesu christ q̃ era tan delicat. Era agra y dessaborida, essent Jesu christ tan dolç. Era molt pesada, estant Jesu christ tan flach. O creu espãtable, q̃ no mirauas a qui amenazaua. Portaua lo redemptor dela vida la creu al coll, y lo millor q̃ podia la sostenia pq̃ que tenia les mãs lligades. Y prosseguint son camí ab molta grã flaquea q̃ portaua ab si mateix, per causa q̃ la nit del Dijous a vespre q̃nt

lo

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxxv.
lo prẽguerẽ en lort no dormi en tota la nit, per
causa de les fatigues y grans açots q̃ li bauíẽ
pegat. Anaua molt ẽbilitat, y la creu com era
tan pesada tot lo muscle li escorchaua, per q̃ la
la portaua arrastrãt per terra. O bon chrestia
sienlo vre cor se bos pegaua de aq̃st dolor de
Jesu christ, puix portaua ell la creu al coll per
vos: y damũt ẽla creu portaua ya los vres pe
cats q̃ li donauẽ mes pena q̃ no si portara mil
creus. Mirau vos dõchs lo meu germa de q̃
haueu de descõfiar, puix q̃ ya Jesu christ pati
per vos: No siau dõchs tan desconegut en no
sentir aq̃stos dolors ẽ vre redẽptor, y miraulo
be ab los vlls ẽl aĩa com deuia torcer y inclinar
lo cap per aq̃ la creu millor li pogues cabre en
lo muscle, y com anaua en mig de dos lladres.
Y anaua hu tocãt la trompeta, y deya la crida
desta manera. Lõ Pilat lo cõdenaua a morta
Jesus de Nazaret y vsurpador del tirol real,
y per enguanyador del poble. O bon chrestia
y per enguanyador del poble. O bon chrestia
siaço sols basta per aq̃ hos mogau a cõpassio ẽ
tal manera, q̃ la vra pena que passau no la sen
tau. O redẽptor vniuersal, q̃ enla carrera nair
que Jesu christ, y morí enla mõtanya, bauẽtlo
ẽuiat lo seu pare eter n li falta la terra puix mo
rí

ri dalt enla creu alçat dela terra. Lo valor de la sua passio se estengue molt, y perço volgue morir fora de poblat alçat enla creu a hon tots lo vessen, perq̃ tots se alegrassen puix per tots moria. Per vn carrer per hon hauia de passar Jesus ab la creu al coll estaua vna santa dona ques nomenaua Veronica, la qual era ẽuota d'nr̃e redẽptor, y com lo va veure venir d'lluny ab la cara tan sullada de sanch, y ab tanta ignominia de escopinades, y tã desfigurat mogue/ rẽse li les entranyes a gran cõpassio: y tenint e lla vn tros de llẽs net y delicat feu ne tres do/ blechs, y quãt Jesus aplega a hon ella estaua ixque, y sens temor de aquells q̃l portauẽ acos/ stas a nr̃e redẽptor Jesus, y agenollada en ter ra volia li donar lo llens q̃ portaua: empo com veya que Jesu christ tenia les mans lligades y q̃ no sen podia aprofitar delles pera torcarse la cara, ella mateixa ab grã reuerẽcia exugal y torcali la sua precio sa cara. Y certamẽt no sés gran admiracio d'molts, com per permissio di uina comportarẽ los jueus q̃ aquella dona en tras entre ells, sent tan cruels y dismesurats.

¶ Lo glorios sent Joãvent exir a Jesu christ ab la creu al coll prẽgue li tan grã angustia en

la

M.C.D. 2018

la sua anima,q̃ no sabia lo ques faria,o si anira a auisar a la sagrada verge Maria,o si acõpanyaria a son mestre y redemptor:y entre ell mateix estaua pensant aço:q̃ si no la cridaua,q̃ seria culpat della:y que si la cridaua seria de ella homicida,pẽsant q̃ ab noua tã dolorosa esmorria. Y en aço passaua sent Joã tres penes jũtes:la vna de son mestre Jesu Christ:laltra dela verge sagrada:y laltra ỏ si mateix. Bemanera,q̃ se ỏtermina de anar a cridarla:y anaua molt trist tot tremolant y gemecant ab grans plors:anaua corrent y girantse a des a des a veure a son mestre Jesu christ,q̃ nol volia perdre de vista si possible fora. Anaua tan fora de si y tan torbat mirant deça y della,q̃ ni sabia si anaua atras,o auant. Aplegant lo sant benauẽturat a casa dela reyna dels angels llanças als seus peus ab grans plors dient axi. O dona trista y plena de dolor sobre quãtes dones han parit fills:molt cruel embaixada hos port:y si sentireu grã pena de loq̃ yous dire,molt mes la sentireu quant ho veureu. En aq̃st dia de huy ses comẽça la vostra mort. Huy seus acaba la vida. Huy es lo dia q̃ Simeon vos senyala per al coltell de dolor penetrador dela

vra

M.C.D. 2018

vostra anima. Vostron fill senyora y mon mestre Jesus venut va de Judes per trenta dines aqui vos lo acomanareu: y pere la negat per tres vegades. Y de sos enemichs es estat escarnit y pres. Y en casa de Annas, Cayfas, y Herodes es estat molt aturmẽtat y escarnit. Y enlo pati de casa de Pilat molt cruelmẽt açotat y sentenciat a mort de creu. Y va ab vna corona molt cruel plena de espines q̃ li trauessen tot lo cap, y va ab la Creu al coll, y portẽlo los jueus ab grãs crits y aualots, y ab vna crida de gran infamia. Si vos senyora lo voleu alcançar a veure viu no desmayeu: esforçauos y veniu de prest que ab dos lladres lo portẽ ab gran pressa. Anãt donchs la mare del criador a veure y cercar son fill precios, va oyr ỗ molt luny la gran remor deles armes que portauẽ: y la gran gent q̃ anaua, y veu tãtost com resplãdeguerẽ los ferros de les llãces y alabardes que assomauẽ per lo alt: y troba la verge per la terra les gotes y lo rastre dela sanch que basta ua, pera mostrarli lo cami per hon bauia de anar: Acostas a poch a poch al seu amat fill, y comença alçar los vlls ab dolor si poria veure al que la sua anima tãt amaua. O quin amor y

M.C.D. 2018

per ajudar a ben morir. Fo.cxxxvij.
temor del cor de Maria benauenturada: per
vna part dʃijaua veurel, y per altra part rebus
saua de veure vna figura tan llastimada y tan
mal tractada. Aplegada ya q̃ foncb a hō lopo
gues veure, mirarense la hu a laltre aq̃lles dos
llums y atrauessantse los cors ab los vlls feri
rense ab la vista. Les sues anims fozen llasti
mades de dolor y cōpassio. Les llengues te
nien mudes pera parlar, empero lo cor de nr̃e
redēptor deya a la sua mare dsta manera. ¶Pe
raque sou venguda aci paloma mia? volguda
mia? mare mia? lo vr̃e dolor augmenta la mia
passio? y los vr̃es turments aturmenten a mi.
Tornauos ne mare mia, tornauos ne a la vr̃a
posada q̃ nos deu sofrir ni pertaneix a vr̃a pu
reza virginal companyia de homicidis y d̃ lla
dres? Responia lo cor dla sua mare, y deya de
sta manera. ¶Per q̃ fill meu me manau q̃ mē va
ja d aq̃st lloch? Dos no sabeu senyor meu, deu
meu, y fill meu q̃ en presencia vostra tot me es
a mi licit? y q̃ no ya altre oratori si no onseu ulla
q̃ vos estau? Com men puch yo lo meu fill y se
nyor partir de vos, sens partirme de mi mate
xa? Be tal manera em tenia senyor ocupat lo
meu cor del vr̃e amor, y dela vr̃a dolor, q̃ forza d

ſ aço

M.C.D. 2018

aço ninguna cosa puch pẽsar, a ninguna part puch anar sense vos, y ò ningu òmane ni puch rebre cõsolacio si no en vos lo meu fill. En vos esta lo meu cor, y dins vos esta la mia casa y la mia vida. Y puix vos lo meu amat fill y senyor per espay ò nou mesos tinguereu les mies entranyes per casa, perq̃ no tẽdre yo estos tres dies per morada les vostres? Si dins les vostres ẽtranyes me voleu rebre a mi lo meu fill sere ab vos crucificada, y ab vos sepultada, ab vos beure jũtamẽt dela fel y vinagre, y ab vos juntamẽt espirare. Estes paraules deya la sacratissima senyora mare y verge en lo seu cor, al cor de son fill Jesu Christ. Acabãt estes paraules, corregue la verge deues son fill y abraças ab ell y ab la creu, y fonch tan grã lo dolor q̃ sentirẽ lo fill y la mare quãt se verẽ q̃ nos por dir. Qui pot dir lo q̃ alli passarie ẽ los dos. Mol volia ò̃rar la sua mare a son fill: y com cayguerẽ los dos en terra, fõch causa ella q̃ los jueus cruels per alçar a Jesu Christ lo alçaren a cops y bastonades, tirant lo dels cabells, y abcordes. O com fora millor q̃ la sua mare el deixara anar a morir. perq̃ quant mes lo detenia, mes turmẽt li donaua, fols la mort li era a Jesu

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxxviij.
su Christ descans. Aquells cruels de Jueus ab molta crueldat, vent q̃ a ells los parexia q̃ la hora sen anaua, tãt era lo desig ỏ veure morta Jesu christ, apartarẽ ab molta crueldat los Jueus a nra senyora de son fill, y portarẽ la fora dela gent. O deu eternal, pare piados quãt ineffable era y es la sua mia, y quãt riguŕosa la sua justia, q̃ per saluaruos a vos peccador, y p q̃ no siau cõdenat, permet lo pare etern executar en son fill tan aspra justicia, dexantli passar tants de mals y turments. Mirau queus dich bon christia, q̃ encara q̃ altra cosa ỏ pena Jesu christ no passara per vos, si no sols aq̃lla quãt Jesu christ veu a la sua mare, y caure los dos en terra baix de la creu. Aço sols basta pa ser vos culpat, e ingrat, si ab lo vostre cor no reclamau ara a nra senyora, puix q̃ totes les penes ỏ Jesu christ, y dela sua mare foren pera q̃ vos tingau ara segura la sua mia, y perdo general de tots los vostres peccats, y alcanceu ara la gloria perdurable. Adoramus te Christe.

Capitol.xxxiij.

QUãt Jesu christ aplega ab la creu al coll a la montanya de monte Caluari, aq̃lls p

M.C.D. 2018

uersos enemichs, perq̃ fos mes vergonyosa la mort de nr̃e redẽptor, li despullar ẽ totes les robes fins a la tunica interior, q̃ era tota texida dalt a bair sẽs costura ningũa. Pensau dõchs ab q̃nta benignitat se dexaua escorchar aquell cordero ignocẽt sens obrir la sua boca, ni parlar paraula cõtra los q̃ malamẽt lo tractauen, ans de molt bona gana cõsentia ser despullat. Y pera despullar a Jesu christ la sua tunica li lleuarẽ primer ab grã crueldat la corona despines q̃ li tenia trauessat lo cap. Y apres que ja fonch despullat lay tornaren a posar de nou, y ficarli altra vegada les espines per lo cap fins al seruell fent noues plagues en lo seu cap sagratissim. Y segõs era tãta la crueldat dels Jueus, es de creure q̃ aço fonch veritat, y teniẽ malicia pera vsar semblãts turmẽts. Y com la tunica estaua pegada a les plagues dels açots, y la sanch estaua ja freda y cremada, al tẽps q̃ lay lleuarẽ, com eren ells foza de tota pietat aquells maluats, despegarenli la roba de tota la persona de vn colp, y ab tanta força q̃ tot lo escorcharen, y li renouaren totes les plagues dels açots de tal manera q̃ lo sant cos del fill de deu resta per totes parts vbert: y com estaua

tot

M.C.D. 2018

tot fet vna plaga tota la psona li corria sanch. Cōsiderau dōchs vos ara lo meu germa, comparāt aqsta pena vra ab la d Jesu christ, y veureu q casi la vostra no es res. Alçau los vlls y mirau aci la alteza dela diuina bondat y mia q en aqst mysteri tan claramēt resplandeix. Mirau donchs que hauent vestit ell los cels se deya despullar totes les robes sues. O senyor y essent ell la gentilea dels angels, volgue estar despullat dles vestimētes sues, y dexarse estar tan lleig y tan mal aparellat: y essent ell la alteza dels cels volgue tāt humiliarse. Y essent ell la magestat y grandeza de deu, estigue tan abatut y a la vergonya, estant despullat dauāt tot lo poble, correntli la sanch fil a fil per lo cap, y per los cabells, y per la barba sagrada fins a tenyir y regar la terra. O corque aço no sent mes dur es q pedra. Adoramus te Christe.

Capitol. xxiiij.

Com li clauaren la ma esquerra.

O sens causa y gran mysteri la orde que tingue lo primer Adam en peccar guarda Jesu Christ tambe en lo morir en q axi com Adam allarga la ma al arbre ga collir la fruy-

M.C.D. 2018

ta vedada: axi lo segon Adam, q̃ es nr̃e redẽp/
tor allarga la ma en la creu pera ser clauada.
Primer volgue Jesu christ q̃ li clauassẽ la ma
del cor, q̃ es la esquerra, pque volia q̃ lo seu cor
pagas lo q̃ lo cor d̃ Adam pecca: y la sua ma tã
be pagas lo q̃ la ma de Adam furta. Per q̃ pẽ
sau q̃ Jesu christ volgue q̃ li clauassẽ primer la
ma esquerra, q̃ no la dreta, per q̃ lo cor esta mes
prop dela ma esquerra, q̃ no dela dreta, y p̃ do
narnos a entẽdre q̃n de cor nos amaua, y q̃n d̃
veres nosa redemit. Si Jesu christ fill d̃ deu
offerira la ma dreta, q̃ es la q̃sta mes apartada
del cor, pareguera q̃ ell nos redemia p̃ força, y
no d̃ grat: empo ẽ offerir y donar al martyri la
ma esquerra, q̃ es deues lo cor, donãs a enten/
dre q̃ jũtamẽt portaua a la creu en lo seu cor lo
amor, y en la sua ma la dolor. Estãt gitat Jesu
christ de espatles en la creu axi com loy mana
rẽ, ell ab tanta de amor y volũtat, quant era la
crueldat d̃ aq̃lls maluats. Allarga Jesu christ
la ma esquerra, pa esperar lo turmẽt del clau:
los vns li teniẽ lo bras, pque nos pogues ajus/
dar a si mateix: y la hu dels Jueus li prengue
la monyica dl bras, y posa aq̃lla sacra ma sobre
lo forat a bon hauiẽ barrinat en la creu: y vn al

tre

M.C.D. 2018

tre jueu de aq̃lls tenint lo clau sobre la palma d̃la ma sagrada, comẽça ab vn martell a clauar ab grans martellades y colps, en tal manera q̃ al primer colp li passaren la ma, y com lo clau era q̃drat rõpeli la carn, y obrirense les venes tallãtse los niruis, y apartat los ossos. O mã so cordero q̃ ni cridaua, nis mouia gens, perq̃ tenia lo seu cor molt atẽt a pregar al seu pare e tern ꝑ aq̃lls quel martirizauẽ, y matauẽ. O lo meu germa si estes martellades sonauẽ en les vr̃es orelles, y les sentisseu en lo vr̃e cor, quan tes llagrimes seriẽ les vr̃es, y lo amor q̃ tẽdrieu a deu. Adorau aq̃sta sagrada ma y nafra. Adorte senyor y beneixte q̃ ꝑ la tua sancta creu has remut a mi peccador y a tot lo mon.

¶ Capitol. xxv.

Com li clauaren la ma dreta.

NO fõch altra cosa carregarse Jesu christ de claus, si no pera d̃sca regaruos a vos ara los vr̃es peccats. Y voler jesu christ sufrir q̃ li pegassen tãtes martellades, no fõch ꝑ mes si no ꝑque a vos nous gose ja tẽtar lo dimoni d̃ tal manera q̃us agues de vẽcre. De manera que apres q̃ fõch clauada la ma esquerra, com

M.C.D. 2018

volguerē aq̃lls cruels clauar la ma dreta no po
guerē tantost clauarla, axi com ells ho desija-
uē executar, perq̃ lo grā dolor del clau primer
q̃ li clauarē en la ma esquerra, de tal manera se
li acurta lo bras, q̃ ab mes de tres dits no aple
gaua laltra ma a hon ells hauiē barrinat pa po
sar li lo clau. Birau com era possible q̃ vigues
sen en ygual la ma y lo bras ab lo forat q̃staua
fet pa lo clau, estāt estrets los niruis, embegu
des les venes, maltractada la carn, y ōflagnat
lo cos, lo bras esquerre tot cōtret, y paralitica
la ma. De manera que tirarē molt fort lo bras
dret pa fer lo acostar al lloch barrinat: y tirarē
tābe molt fort del bras esquerre en tāta mane
ra, q̃ primer lo esgarrarē q̃ nol clauarē. Comē
çaren a tirar del altre bras, y los cruels ōls q̃l
crucificauē, preguerē li la ma dreta y posaren
la sobre a hon hauiē barrinat, y posat lo clau ē
mig dela palma ōla ma diuina, donar enli sens
orde tātes martellades en lo cap del clau, fins
q̃ passa tota la fusta, rōpentli los cuyros, y esq̃
xantli los niruis: y com lo clau era gros y qua
drat, de creure es q̃ sen porta de cami algūa co
sa ō carn. Empo encara q̃ no alcāça la ma fins
a hō hauiē barrinat pa clauarla y, alcāça la sua

cha

M.C.D. 2018

charitat a tots los nats y per naixer, y no sols
als seus enemichs, empero a amichs y a ene-
michs q̃ a ell se li tornauẽ y perseguiẽ, per q̃ls
amaua, y may los nega la sua mia a qualseuol
q̃ la demanas. Tot quãt es Jesu christ es amor
voleu q̃us diga com: q̃ major amor y mia podia
ser, q̃ quãt major era la gana q̃ los jueus teniẽ
en donar la mort a Jesu christ, tãt era lo amor
y mía del fill de deu pa per donar los: De ma-
nera q̃ apres de ser clauada la ma dreta, comẽ
çaren a posar diligẽcia pa alçar la creu en alt.
Comẽçarẽ a pẽdre la creu los vns per lo cap
los altres per los braços, altres p mig, y tãts
si carregaren q̃ vns a altres se destorbauẽ ab
la gran pressa y desforde q̃ teniẽ, vns en ajudar
a sostenir la creu ab llãces, y si les llãces se des-
uiauẽ de la creu anauẽ a dar en les sagratissimes
carns de Christo: y tostẽps lo mãsuet cordero
callãt, y pregãt al pare etern per ells. O quins
crits y grãs brams q̃ cridauẽ quãt alçaren la
creu en alt, y la dexarẽ caure de vn colp en lo fo
rat q̃ pera ella teniẽ fet, y refermaren la ab pe-
dres y bastõs: los vns cridauẽ y reyen de plaer:
altres plorauẽ de pietat vẽt a Jesu christ que
ab lo pes del cos, y ab los mouimẽts de la creu

M.C.D. 2018

les plagues deles mans se rõpien, y donauen lloch al exir dela sanch, la qual estaua represa, y corria com a font. ☞ quina musica ò quatre veus q̃ alli es feya, a hõ clauãt lo martell feya lo cõtrabaix, y juntamẽt portaua lo cõpas. ℒo tenor feyen aq̃lls q̃ alçant la creu en alt cridãt a grãs veus, esforçantse ab industria vns a altres. ℬõchs o q̃ contralt portaua la mare del cordero, y sent Juan glorios, y tots los que no podien veure tan grãdissima crueldat sens plorar a veus altes cridauen. ℱeya lo tiple aq̃lla gran crideria, cridãt los quel escarnie. Empo molt mes alt se sintia lo callar de Jesu christ, y la grã remor dels seus ossos q̃ se li desconjũtauẽ q̃ aplegauẽ a les orelles ỏl pare etern. ℒa oracio que Jesu christ offeria a son pare en aq̃ll sacrifici era, pregantli q̃u rebes en satisfacio ỏls vr̃es peccats. ☞ bon christia: o lo meu, germa si vos no sou insẽsible, com no sentiu aço en lo vr̃e cor: despertauos ja q̃ no es tẽps ara pa dormir: despertauos be, y sentiu lo descõjuntarse lo cos sagrat ỏ Jesu christ. ℙer q̃ si en la carn ỏ Jesu christ guardauẽ justicia en maltractar la be, vos y no ella hauieu de ser justiciat y condenat. Y en q̃ podriẽ estar millor empleats los

claus

M.C.D. 2018

claus de ferro, q̃ en vos q̃ fereu lo peccat: Be q̃ si no deles vr̃es mortals erres y peccats fe/ ren y causaren pa deu los claus: Bõchs puix tant es lo amor que lo fill de deu vr̃e pare bos te adoraulo, y digau axi. Adoramus te.

¶ Capitol. xxvi.

Quant li clauaren los peus.

LA causa perque a Jesu christ apres que li aguer ẽ clauades les mans lo alçar ẽ tan alt, era per q̃ los Jueus volien ferli aq̃lla infa/ mia q̃ estigues a vista de tot lo mon. A ells los parexia que era molt poch lo afrõte pa christo oyr ells que era crucificat, si no quel volie ẽ veu re ẽ alt ab la vista. O germa meu, y com es pos sible que estigau vos ara content de aturar uos gens en aq̃sta vida, vent al fill de deu com se li acaba la sua: Quina altra cosa representa lo al çar dela ostia lo sacerdot en la missa, si no quãt la creu fonch alçada en alt, ab aquella humani tat sagratissima de Christo: Quina altra cosa pẽsau que fonch tot lo discurs õla sua sagrada vida, si no vna sancta missa. Besta sagrada mis sa dix lo introit Jesu christ ẽla incarnacio. La gloria i excelsis deo en la natiuitat. Bix lo euã

geli,

M.C.D. 2018

geli, ãnt predica en la sua vida. Cõsagra lo seu sagrat cos lo dijous ỏla cena. Alça la ostia en la ara dela creu. Y acaba la missa ab lo cõsuma tũ est. O ostia sancta. O ostia pura. O ostia sẽs macula. Be hon si no de Jesu christ tinguerẽ efficacia totes les osties? Y ỏ hon si no ỏla sua missa venẽ totes les altres misses? O redẽptor de tota humana natura lea: mirau q̃ diu Ysaies q̃ per molt ques parassen a mirar lo quant esta ua en la creu, q̃ casi nol podiẽ conexer, perque noy hauia en tot lo seu sagrat cos carn que no estigues nafrada, y molt aturmentada, ni cuyro que no estigues escorchat, ni niruis q̃ no estigguessen torçurs, ni venes que no estiguessẽrõ pudes, ni ossos q̃ no estiguessen cansats: ni ninguna part del cos que no estigues tot plagat. Volgue estar Jesu christ despullat en la creu deles sues robes, pa vestiruos a vos ara dels seus merits pera sanctificaruos: y del seu credit pera abilitaruos: y dela sua vida pera viuificaruos: y dela sua gẽtilea pa honraruos. Bigaume, si Jesu christ nous donara los seus merits, que foza de vos ara? Que sabereu vos a q̃ sabia la eterna vida, si Christo nous donara la sua? Qui aguera gosat parexer dauãt la sua diuinal

M.C.D. 2018

uinal cara, si lo beneyt senyor nous prestara la sua gētilesa: Com es possible que no paregalo fill de deu en la creu disforme y lleig, puix està sobre ell corregats tots los peccats del mon: De manera que vēt los Hebreus, y los jueus que lo cos de Jesu christ estaua pējat solamēt deles mans clauades, comēçarē a procurar ō clauar li tābe los peus, no ab intēcio ō llimitar li la pena y dolor tan grā q passaua, si no per acurtar li la vida mes prest. Prēgue hu ō aqlls Jueus cruels lo clau en la ma, y refermantse be dels peus, posa lo peu esqrre ō Jesu christ sobre lo dret, peraq los dos jūts los clauas ab vn clau ō pūta, y sens pūta. Posa lo clau ē mig dela cara del peu, y comēça a pegar ab lo mateix martell q claua les mans, peraq entras lo clau p lo peu primer, fins a passar al segō peu, rōpēt aqlls cuyros, y maltractātlos ab tan poca pietat. Des pena senti Jesu christ passant li lo clau p los peus, q no si loy aguessen trauessat p mig deles entranyes. O bō christia nous descōsoleu, nius torbeu desta pena y agonia q passau, puix q lo sacrifici q hui se offerix en la montanya de Caluari. encara q es aspre y penos pera vos passant esta pena, empo al fill ō

deu

M.C.D. 2018

deu es molt accepta pseuerāt vos, y tenint paciẽcia. ☩ martyr incõprehẽsible de nre redẽptor Jesu christ. ☩ lo meu germa q̃ passau aq̃st martyri y gran agonia, ja se acosta la hora en q̃ Jesu christ rebra la vra ata. ☩ si plagues a la bondat diuina, q̃ axi com yo ara recite y manifeste la passio y mort de Jesu Christ y vos ho ohiu, q̃ axi ho sentissem en les entranyes vos y yo. Empo segõs veig y sẽt, primer seli acabarẽ a Jesu christ de buydar les venes õla sua sãch q̃ no a vos ni a mi irquẽ llagrimes. Empo axi com al pare etern fonch accepta la passio ỏ son fill Jesu Christ, axi acceptara ara lo fill la vra passio y penes q̃ passau. Bigau ỏsta manera a dorant totes les sues plagues. Adoram⁹ te.

¶ Capitol. xxvij.

Bon chrestia ohiu, y estau atẽt en aço q̃us dich: totes les paraules ỏ Christo nre redẽpror se han de orch ab gran atẽcio, y vberts los vlls ỏl entenimẽt se han de llegir, y ab grã diligẽcia cuydado se han de escudrinyar y sentir: empero mirau q̃us dich principalment les paraules q̃ dix a la hora dela sua mort. Estãt Jesu Christ fill de deu ja del tot clauat de mãs y peus

M.C.D. 2018

peus en la darrera hora q̃ la aía se li volia arrā
car, comẽça a orar, y acomanar se a son pare ab
vna veu molt trista, y ab paraules de molt grā
llastima: y comẽça a plorar lo fill de deu ab lla-
grimes molt piadoses tot ple d̃ dolor: y estaua
mirāt al cel: y ab vna veu cridāt al pare, y orāt
per los peccadors dix desta manera. ℙr̃ igno
ce illis, q̃a nesciũt q̃d faciũt. Que vol dir. ℙare
meu pdonau a estos quẽ crucifiquen, perq̃ no
saben lo q̃s fan. ℙer q̃ pensau que Jesu christ
volgue cridar en la hora de la sua mort: p mo-
strar la sua alta diuinitat. Y morir christo orāt,
y espirar plorāt, fonch pa prouar la sua huma-
nitat: de manera q̃ si en lo morir mostra ser ho-
me, en les circũstācies ∃l morir se conegue ser
deu. Com a home estaua en la creu orāt, y com
a deu estaua ensenyant doctrina. Com a home
mortal plorava, y com a deu de sa volũtat mo-
ria. Com a home demanaua per do per als pec
cadors: y com a deu pdonaua ell mateix los pe
cats. Com a home es deixa obrir lo costat ab
vna llãça: y com a deu promete al lladre la glo-
ria. Com a home mor inclinat lo cap sagrat ẽ
la creu: y com a deu obri totes les portes de la
gloria. No volgue lo fill d̃ deu morir en algũa
aldea

aldea, si no en ciutat: no denit si no de dia: no a-
magat, si no en publich: no estigue entre bons
pera ql honrassen, si no entre dos lladres pera
ql injuriassen. Mos va indignar contra ningu,
empero tostēps pregāt al pare etern. Mo esti
gue acōsolat de ningu com vos ara, si no affli-
git y burlat y escopit de tots. Mo disminuien,
ni aflux auen les sues dolors, empo quāt mes
anaua mes li augmētauē. Mou passaua p for-
ça, si no de grat, pera donaruos a entēdre q ax-
xi com era la sua mort publica y notoria a tots,
axi moria ell per tots. Bōchs axi com per la
sua sanch sou estat redemit, axi per sola la sua
sanch haueu vos de ser saluo. O fill del etern
pare crucificat: en q pensau vos que iesu christ
paga a aqlls que dell blasfemauen estant en la
creu, qnes amenazes los feu, y qnes maledic-
cions los llāça: sabeu q: pregaua al seu pare per
ells dient. Pare meu pdona a estos q no sabē
lo ques fan. O paciēcia inefable. O doctrina
soberana. O paraula preciosa de tā diuina bo-
ca pronūciada, y de tan piadosa anima exida, y
de tā paciēt psona dita ē fauor dels enemichs.
Ques lo q volia dir Jesu christ qnt deya. Pa
re etern pdonals: es a saber, amansa la tua ira

no

8 vas adelan
te

tan diuinal: Retornāt la sagratissima verge dl grā esmay q̄ li hauia pres d dolor, obrí los seus vlls sanctissims, y alça la cara a son fill Jesus, y veu loja mort del tot, y deyali desta manera. Fill meu mort eres y not puch alcāçar. O com has volgut lo meu fill trauessar lo meu cor ab vn coltell tā agut. O tresor dla mia aia, lo meu cor se me trastorna en veuret tan alt, y tot des cōjuntat y mort, lo meu goig se mes tornat en plāt, y tu lo meu fill en escarn dl poble. O q̄nts camins y treballs he passat yo temorizant me del q̄ ara veg. O pare etern no me has volgut oyr, pregāte quem portasses jūtamēt ab mon fill a la creu, y morir ab ell, y me las lleuat restant yo tan amarga y debilitada, y tan dsonra damēt. O angel Gabriel a hon es lo quem digueres plena de gracia, y beneyta sobre totes quātes son, y lo fruyt beneyt dles mies entranyes: Plena estich de dolor y angustiada mes q̄ quātes dones son. O angels, y cels, y llums vestits del drap de Maria benauēturada. O terra, y mar, y totes les criatures, tot deurien bramar d sentir la mort tan injusta de aq̄st cordero innocent. O lo meu germa mirau lo q̄s dich, veus aci a Jesu christ figura del figurat:

M.C.D. 2018

de aci hauen ỏ traure lo fruyt pa quel gusteu, digauli desta manera. ✠ pare meu y ỏ mia. ✠ lo meu be, a q̀ yze pera q̃m perdone, si no a vos que estau en la creu per mi? ✠ Aqui gosare ỏsco brir los meus grãs peccats y lo meu coz, si no a vos pera quem perdoneu y absolgau? ✠ se/ nyoz y com puch yo dir q̃us a me vent vos yo moz en esta creu sens yo mozir? vos senyoz ha ueu volgut mozir q̃ deuieu viure, y yo indigne ỏ viure; hos veig mozir. ✠ intollerable passio veureus yo senyoz tan cruel en aq̃sta creu ỏ ser tan mal tractat, y los vostres peus sagrats ba nyats de sanch, y yo no puch llãçar dels meus vlls llagrimes per los peccats q̃ he fet. ✠ fill de deu viu y misericordios senyoz feume gra/ cia pare meu ỏ clemẽcia q̃ lo vñe sanctissim nõ de Jesus no se mẽ vaja del entenimẽt y memo ria, fins q̃ la mia aia sia arrãcada y foza ỏl meu cos. ✠ pare de mĩa, in manus tuas ỏñe comẽ/ do spiritũ meũ. Adoramus te Christe.

¶ Capitol. xxxiiij.

Com li pegaren en la llançada.

Stant lo fill de deu moz en la creu q̃ ha/ uia prop de dos hozes q̃ la sua aia se li ha

uia

uia arrãcat del seu cos sagratissim:tenia ja la ca ra descolorida y sullada de pols y de sanch:los vlls trẽcats deles caygudes q̃ caygue quãt lo portauẽ a crucificar:los mẽbres tots descon/ juntats:totes les venes buydes de sanch:tot lo seu sagrat cos despedaçat:y estaua ab lo cap inclinat. Un gẽtil q̃ allí es troba q̃s deya Lon ginos,fõch pregat,e importunat dels hebreus q̃ allí estauẽ,los quals maluats encara no vo/ liẽ creure q̃ en tan breu tẽps fos mort lo redẽp tor:y axi Longinos tira dela llãça,y pega en lo costat de Jesu christ. O llãça cruel q̃ es lo q̃ cercaua en lo costat del fill de deu: Si cercaua allí los dexebles,y apostols,nols trobaria,p/ que en lort fugirẽ tots. Si cercauẽ la sua sãch, per les carreres resta tota derramada. Si cer caua les robes,ja estauẽ entre los Jueus re/ partides. Si cercaua la sua aia,no la trobaria perq̃ ya era anada als llims. O llãça crueliſſi/ ma,y q̃ es lo que volia trobar en aquelles diui nes entranyes,si no al fill ó deu que era mort, y a la mare sua pera trauessar li la aia. Que cer caua la llãça: q̃ volia: a que venia a monte Cal uari: no a altre venia si no a cercar lo probera sant:empo si la llãça li volia lleuar la fama ja en

M.C.D. 2018

la creu la tenia perduda. Si li volia rõpre les carns, ja los claus les hi róperen. Si li volia lleuar la vida, ja dona al pare etern la aña. Si la llãça volia sagnar lo del costat, ja no sabia q̃ estaua mort. O q̃ gran mysteri, q̃ no volgue lo fill d̃ deu, ni permete q̃ estant ell viu en la creu li aguessen vbert lo costat, si no q̃ tãtost q̃ en la creu hauia espirat, volgue rebre la llãçada de Longinos: y aço pa donar nos a entendre Jesu christ q̃ en lo punt y hora que ell perde la vida se obrí de par en par la porta d̃ la gloria. Be manera q̃ ab vn mateix colp y llançada rompe a Jesu christ les entranyes, y ara a vos se hos a vberta la porta per hon haueu de entrar acabant de espirar. O alt mysteri: o inaudit sagramẽt, puix en la sanch q̃ mes mostrẽ los homẽs la sua escaceſſa, en aquella mostra nostre redẽptor mes la sua franquea: lo qual pareix molt clar en q̃ ningu llãça la sua sanch si no a mes no poder. Empo la que d̃ rrama Jesu christ fóch fins a mes no tenir ne: y es aço molt cert, perq̃ la sanch q̃ tenia en la carn, la llança quãt lo aço tarẽ. La sanch q̃ tenia en lo seu sagratiſſim cap les espines lay traguerẽ. La q̃ tenia en les venes, los claus lay feren exir. La que tenia en

les

M.C.D. 2018

les espatles a poder de açots lay traguerẽ. Y finalmẽt vna poca ỏ sanch mezclada ab aygua que tenia retreta en lo seu cor, lo ferro ỏla llança lay trague. ☞ venes precioses, y gotes de sanch sagrades: q̃ volgue lo fill de deu q̃ li ixq̃s del seu costat sanch y aygua, pera regar lo muladar dela montanya de Caluari. ☞ bon christia mirau queus dich: si vna sola gota ỏ sanch ỏ Jesu christ cayguera en los inferns, tots los damnats forien estats saluos. ☞ quan grã cas haueu de fer, diu sent Ylari, de veure q̃ lo fill ỏ deu es vr̃e pare y senyor, puix vos ha criat: es vostre germa, puix se humana prenẽt carn humana. Es vostre redẽptor, puix vos ha redemit. Y es vostre patro, puix vos ha comprat. Molt conforme dõchs es a raho, q̃ jũteu vos ara lo vr̃e cor ab molta paciẽcia ab lo de Jesu christ. Y lo vostre costat de ferma esperãça, ab lo de Jesu christ. Y la vr̃a sanch de ferma fe, ab la de vr̃e pare Jesu christ. Y lo vr̃e amor, ab lo amor del fill de deu Jesus, De tal manera, q̃ axi com aci en lo mon sou germans vos y Jesu christ en armes, ho siau ab plagues: ço es, vnit ab lo seu amor, y conformaruos ab la sua volũtat. No es per cert justa cosa q̃ a nostre redẽp-

M.C.D. 2018

tor li tingau vos la porta del vostre cortãcada: puix que pa entrar vos en les sues entranyes tostẽps vos la te vberta. Sols lo fill de Beu fonch, y es lo que als seus fels amichs nunca sels nega: nũca en sos treballs los falta: nunca segret los amaga: ni nũca la porta dela sua mita los tãca. Be manera que no sols volgue Jesu christ que la llãça fes cami per les sues costellles, empo que vessem tãbe lo que tenia en les sues entranyes. La porta del costat de Jesu christ, la qual feu Longinos ab la sua llança, fins ara la tẽguda y la te vberta, y la tẽdra fins lo dia del juhi, peraq̃ vos ab molta fe y cõfiança entreu p ella, y tots los que en la sancta fe catholica morran ab verdadera y ferma fe, esperança y paciẽcia. ✠ plaga del costat del fill de deu, dela qual ix que aygua y sanch ab ques llauen los peccats del mon. ✠ lo meu germa esforçauos ara, y mirau ací ab los vlls del aia aquesta nafra y porta del costat de Jesu christ, per hon haueu vos ara de entrar: digauli ỹsta manera q̃ yous dire. ✠ riu que ixes ỹparays y regues tota la terra. ✠ plaga del costat preciosa, feta mes per lo amor dela saluacio de les animes, que no ab lo ferro dela llãçada cruel. ✠

M.C.D. 2018

O porta del cel, finestra de paraýs, lloch de refugi, torre ó fortalea, sanctuari dls justs, sepultura ó peregrins, niu deles palomes humils. Beu te salue plaga dl costat precios q̃ ferixes los cors deuots: ferida q̃ ferixes les aíes dels justs. O rosa de ineffable gẽtilea: riça de preu inestimable: entrada pa lo cor ó vos mon deu: testimoní del vr̃e amor: y penyora de la vida pdurable. En la tua plaga senyor se acullen los que son tentats per lo dimoni: en tu senyor se cõsolẽ los trists: ab la tua plaga curen les dolencies, y tots los malalts: per la tua plaga lo meu deu y senyor entren al cel los peccadors: y en la tua plaga senyor se adormen y reposen los desterrats y peregrins. O plaga de amor, casa de pau tresor dla esglesia, y vena d aygua viua que salta fins a la vida eterna. O brem se nyor aq̃ra porta per aque yo entre per que jam vull despedir si tu eres seruit. Reb senyor y accepta les mies pregaries, encara que indigne, y la mia anima te acomane, y entre dins era dleytable plaga y casa. Bonam senyor per ella camia les entranyes del teu amor, perque ab ell acabe yo. Bega senyor yo de aquera dolça font. Sien llauats y curats tots los meus pec

M.C.D. 2018

cats lo meu redemptor Jesus, ab aquèxa sancta aygua del vostre sagratissim costat. O senyor y fes que la mia anima se adorma en la tua sancta plaga. Sies seruit senyor de acabar la mia agonia y turmẽt, empero senyor la tua voluntat sia cumplida. Adoramus te Christe.

Deo gratias.

¶ Dicatur letania, y infirmus respõdeat: prega per mi. Et si nõ potest loqui, respõdeat circunstantes: pregau per ell. Sequitur letania si est femina, miserere ea.

Kyrie eleyson. Xpe eleyson. Kyrie eleysõ. Xpe audi nos. Xpe exaudi nos. Pr̃ celis deꝰ. Miserere ei. Fili redẽptor mũdi deꝰ. mi. Spũ sctẽ deꝰ. Mi. Sãcta trinitas vnus deus. Miserere ei. Sancta Maria Ora pro eo.

Sctã di genitrix. ora.
Sctã vgo vginũ. ora.
Sctẽ Michael. ora.
Sctẽ Gabriel. ora.
Sancte Rafael. ora.
Oẽs sancti angeli y archãgeli dei. orate.
Oẽs scti beatorꝫ spiritũ ordines. orate.
Sctẽ Joannes Baptista. Ora pro eo.
Oẽs scti patriarche y sãcti pphete. orate.
Sancte Petre. ora.
Sancte Paule. ora.
Sancte Andrea. ora.

M.C.D. 2018

Sancte Thoma. oza.
Sancte Jacobe. oza.
Sancte Joãnes. oza.
Sctẽ Philippe. oza.
Sctẽ bartholomee. oz.
Sancte Jacobe. oza.
Sancte Symon. oza.
Sancte Juda. oza.
Sancte Matthee. oza.
Sancte Matthia. oza.
Sancte Barnaba. oza.
Sancte Marce. oza.
Sancte Luca. oza.
Oẽs scti apostoli ⁊ euã geliste. ozate.
Oẽs sancti discipuli domini. ozate.
Oẽs scti innocẽtes. ozat.
Sctẽ Stephane. oza.
Sancte Line. oza.
Sancte Clete. oza.
Sancte Clemẽs. oza.
Sctẽ Saturnine. oza.
Sctẽ christophore. oz.
Sancte Cornely. oza.
Sctẽ Cipriane. oza.
Sctẽ Laurenti. oza.
Sctẽ Vincentij. oza.
Sancte Felix. oza.
Sancte Marcise. oza.
Omnes sancti martyres. ozate.
Sancte Siluester. oza.
Sctẽ Martine. oza.
Sancte Blasi. oza.
Sancte Anthoni. oza.
Sancte Gregorij. oza.
Sancte Ambrosij. oza.
Sctẽ Hieronyme. oza.
Sctẽ Augustine. oza.
Sancte Nicolae. oza.
Sancte Frãcisce. oza.
Sctẽ Dominice. oza.
Sctẽ Benedicte. oza.
Sctẽ Bernarde. oza.
Omnes sancti confessores. ozate.
Sancta Maria Magdalena. oza pro eo.
Sancta Anna. oza.
Sancta Maria Egyptiaca. oza.
Sctã Catherina. oza.
Sancta Felicitas. oza.
Sctã Perpetua. oza.
Sctã Agatha. oza.

M.C.D. 2018

Sctā Margarita. ora.
Sctā Barbara. ora.
Sancta Agnes. ora.
Sancta Lucia. ora.
Sancta Eulalia. ora.
Sācta Leocadia. ora.
Sctā Anastasia. ora.
Sancta Ursola cū so-
ciabus tuis. orate.
Omnes sancte virginis
Dei. orate.
Omnes sancti ⁊ sancte
Dei. orate.
Propicī⁹ esto parce ei
dñe. Ab insidijs diaboli.
Libera eum dñe.
A subitanea atq; eter-
na morte. Libera.
A cruciatu infernoꝝ. li.
A gehenna ignis. Li.
A tormētis impioꝝ. li.
Ab oi malo. Libera.
Per mysteriū sancte in
carnationis. Libe.
Per sanctam natiuita-
tem tuam. Libe.
Per passionē ⁊ sanctā
crucem tuā. Libe.
Per glorioſam resurre-
ctionē tuā. Libe.
Per admirabilem ascē
cionem tuā. Libe.
Per grām sancti spiri-
tus paracleti. Libe.
In hora mortis sucurre
ei domine.
In die iudicij. Libe.
Peccatores. Te ro-
gamus audi nos.
Ut nō occurrat ei pote
stas tenebraꝝ. Te.
Ut oēs scti intercedat
pro eo. Te roga.
Ut locū refrigerij ei cō-
cedas. Te roga.
Ut iter cateruas sctoꝝ
eum collocare digne
ris. Te roga.
Ut in die iudicij euade-
re valeat. Te ro.
Ut gratiam tuam ei cō-
cedas. Te ro.
Ut vitam eternā ei lar-
giri digneris. Te ro.
Agnus dei q̄ tollis pctā
mūdi. Parce ei dñe.

M.C.D. 2018

Agnus dei q̄ tollis pctā mū di sucurre ei dñe.
Agnus dei q̄ tollis peccata mūdi, dona ei pacem t sanitatem.
Kyrie eleyson. Xpe eleyson. Kyrie eleyson. Pr nr. Et ne nos. ℟. sed libera nos a malo. ℣. Salua fac seruū tuū dñe: vel ancillā tuā. ℟. Deus meus sperātē in te. ℣. Mitte ei dñe auxiliū ō sctō. ℟. Et de siō tuere eū: vel eā. ℣. Nihil pficiat inimicus in eo: vel ea. ℟. Et filius iniqtatis nō apponat nocere ei: vel ea. ℣. Esto ei: vel ea, domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dñe exaudi orationem meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cū spiritu tuo.

Oratio.

Deus q̄ facture tue pio semper dñaris affectu, inclina aurē tuā supplicationibus nr̄is. t famulū tuū (vel famulā tuā) ex aduersa valitudine sui corporis laborātem propitius respice, t visita in salutari tuo, ac celestis gr̄e presta ei medicinā. Per Christum dñm nostrū. ℟. Amen.

Psalmus.

Dñs illuminatio mea t sal⁹ mea quē timebo? Dñs protector vite mee: a quo trepidabo. Dū approprīāt super me nocētes: vt edāt carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei ipi infirmati sūt t ceciderūt. Si consistāt aduersum me castra: nō timebit cor meum. Si exurgat aduersum me prelium in hoc ego spabo. Unā petij a dño hāc requirā: vt inhabitē in domo dñi oībus diebus vite mee.

M.C.D. 2018

Ut videã volũtatẽ dñi: ꝛ visitẽ tẽplũ eius. Qñ abscõdit me in taberna clo suo in die malox: ꝓtexit me in abscõdito ta bernaculi sui. In petra exaltauit me ꝛ nũc exal tauit caput meũ sup ini micos meos. Circuiui ꝛ īmolaui i tabernaculo e iꝰ hostiã vociferationis: cãtabo ꝛ psalmũ dicã do mino. Exaudi dñe vocẽ meã q̃ clamaui ad te: mi ſre mei ꝛ exaudi me Ti bi dixit cox meũ exq̃siuit te facies mea: faciẽ tuã dñe req̃rã. Ne auertas faciẽ tuã a me: ne declí nes i ira a seruo tuo. Ad iutox meꝰ esto ne derelĩ quas me: neq; ds̃picias me deus salutaris meꝰ. Qñ pr meus ꝛ inf mea dereliq̃rũt me: dñs aũt assũpsit me. Legem po ne mihi dñe in via tua: ꝛ dirige me ĩ semita recta ꝓpter inimicos meos. Ne tradideris me in a nimas tribulãtiũ me qñ insurrexerũt i me testes iniq̃: ꝛ mẽtita ẽ iniq̃tas sibi Credo videre bona dñi: i terra viuẽtiũ. Ex pecta dñm viriliter age ꝛ cõfortet cox tuũ, ꝛ su stine dominũ. Psalmꝰ.

In te dñe spaui nõ confundar in eter nũ: in iusticia tua libera me. Inclina ad me au rẽ tuã: accelera vt eruas me. Esto mihi in deum ꝓtectorẽ, ꝛ i domũ re fugũ, vt salnũ me facias. Qñ fortitudo mea ꝛ re fugiũ meũ es tu: ꝓpter nomẽ tuũ ḋduces me ꝛ enutries me. Et duces me de laq̃o hoc quẽ abs cõderũt mihi: qñ tu es ꝓtector meꝰ. In manꝰ tuas cõmẽdo spm̃ meũ redemisti me dñe deus veritatis. Odisti obser-

M.C.D. 2018

uantes vanitates : sup-
uacue. Ego aũt in dño
speraui: exultabo z leta
boz in mĩa tua. Qm̃ resp
existi humilitatẽ meã:
saluasti de necessitatib⁹
aiam meã. Nec cõclusi-
sti me i manib⁹ inimici:
statuisti in loco spacioso
pedes meos. Miserere
mei dñe qm̃ tribuloz: cõ
turbatus est in ira ocul⁹
meus aia mea z venter
meus. Qm̃ defecit i do
loze vita mea: z ãni mei
in gemitibus. Infirma
ta est i pauptate virtus
mea: z ossa mea contur-
bata sunt. Sup oẽs imi-
micos meos fact⁹ sum
opprobriũ vicinis meis
valde: z timoz notis me
is. Qui videbãt me fo-
ras fugerunt a me: obli-
uioni dat⁹ sũ tanq̃ moz
tuus a coꝛde. H act⁹ sũ
tanq̃ vas pditũ: qm̃ au-
diui vitupationẽ multo
rũ cõmozantiũ in circui
tu. In eo dũ cõuenirẽt
simul aduersum me: ac-
cipe aiam meã cõsiliati
sunt. Ego aũt i te spaui
dñe, dixi deus meus es
tu: in manibus tuis soꝛ-
tes mee. Eripe me de
manu inimicoꝝ meoꝝ:
z a persequẽtibus me.
Illustra faciẽ tuã sup
seruũ tuũ, saluũ me fac i
mia tua dñe: nõ cõfũdar
qm̃ inuocaui te. Erube
scãt impĩ z deducãtur i
infernũ: muta fiãt labia
dolosa. Que loquuntur
aduersus iustũ iniquita-
tẽ: in supbia z in abusio-
ne. Quã magna multi-
tudo dulcedinis tue dñe
quã abscondisti timenti
bus te. Perfecisti eis q̃
sperãt in te: in cõspectu
filioꝝ hominũ. Abscõ-
des eos in abscõdito fa
ciei tue: a cõturbatioꝛe
hoim. Prototeges eos in

M.C.D. 2018

tabernaculo tuo: a con-
tradítione linguaꝝ. Bñ
dictus dñs: qñ mirifica
uit miam ſuã mihi in ci-
uitate munita. Ego aũt
dixi i exceſſu mẽtis mee
piectus ſum a facie ocu
loꝝ tuoꝝũ. Ideo exau-
diſti vocem oronis mee
dũ clamarẽ ad te. Dili-
gite dñm oẽs ſancti eiꝰ:
qñ veritatẽ requret dñs
z retribuet abũdãter fa
cientibus ſuperbiã. Vi
riliter agite z confortẽ-
tur coꝝ veſtrum, oẽs qui
ſperatis in dño.

¶ Los ſeguẽts pſalms
ſe han de llegir ad lõgũ,
ſegons los trobaran en
lo pſaltirí.

¶ Deus deus meus re-
ſpice in me. pṽs. 21.
¶ Dñs regit. pṽs. 22.
¶ Dñi eſt terra. pṽs. 23.
¶ Ad te domine leua-
ui. pṽs. 24.

¶ Judica me domine
qñ ego. pṽs. 25.
¶ Ad te domine clama
bo. pṽs. 27.
¶ Afferte domino filij
Dei. pṽs. 28.
¶ Exaltabo te dñe qñ
ſuſcepiſti. pṽs. 29.
¶ Quicunque vult ſal-
uus eſſe.

Dirã apres lo ſeguẽt.

¶ Jeſꝰ ex patre ginitꝰ.
Jeſus, liber ſignatus.
Jeſus, cunctoꝝ dñs.
Jeſus, deſideratus.
Jeſus, promiſſus.
Jeſus, patribus.
Jeſus, prefiguratus.
Jeſus, emiſſus celitus.
Jeſus, de matre natus.
Jeſus, ſub lege poſitus.
Jeſus, magis mõſtraf.
Jeſꝰ redẽptoꝝ paruulꝰ.
Jeſus, infans fugatus.
Jeſus, puer proficiens.
Jeſus, vir baptizatus.
Jeſus, panis eſuriens.

M.C.D. 2018

Jesus, victor tentatus.
Jesus, nobis lassatus.
Jesus, p nobis idigẽs.
Jesus, inhonoratus.
Jesus, mirãda faciens.
Jesus, verbis sensatus.
Jesus, peccata diluẽs.
Jesus, transfiguratus.
Jesꝰ vnguẽtis redolẽs.
Jesus, a celo latus.
Jesꝰ, subiectis seruiẽs.
Jesus, agnus oblatus.
Jesus, futura p uidẽs.
Jesus, angustiatus.
Jesus, cruorẽ effluens.
Jesus, orãs prostratꝰ.
Jesus, emptꝰ argẽteis.
Jesus, turba vellatus.
Jesus, captꝰ ab impiis.
Jesus, ter denegatus.
Jesꝰ, plenus opprobrijs.
Jesus, vultu vellatus.
Jesus, tot cessꝰ alapis.
Jesus, colaphizatus.
Jesus, astrictꝰ viculis.
Jesus, per flagellatus.
Jesus, pũctus aculeis.
Jesus, dire plagatus.

Jesus, lusus a pfidis.
Jesus, falso accusatus.
Jesꝰ, spreta a populis.
Jesus, morte dãpnatꝰ.
Jesus, crucẽ circũferẽs
Jesus, veste nudatus.
Jesus, morti se offerẽs.
Jesus, ligno clauatus.
Jesus, orbẽ cõcutiẽs.
Jesus, plãctu rigatus.
Jesus, matri cõpaciẽs.
Jesus, felle potatus.
Jesꝰ, clamãdo moriẽs.
Jesus, trãsuerberatus.
Jesus, infernum adiẽs.
Jesus, est tumulatus.
Jesus, captiuos eruẽs.
Jesus, resucitatus.
Jesus, ad patrẽ rediẽs.
Jesus, glorificatus.
Jesus, bona distribuẽs.
Jesus, clarificatus.
Jesus, summe beatus.
℣ Nomine Jesu in memoria tua.
℟ Nomine Jesu in corde tuo.
℟ Nomine Jesu in morte

M.C.D. 2018

tua.
Nomine Jesu in sermonibus tuis.
Nomine Jesu in mente tua.
Nomine Jesu in corpore, & in aīa tua. Amē.
In nomine Jesu omne genu flectat celestiū terrestriū & infernorum: & omnis lingua cōfiteatur quia dñs nr Jesus Christus in gloria est dei patris. Amē. ℣. Operuit celos glia Jesu. ℟. Et laudis jesu plena est terra. ℣. Ego aūt i domino gaudebo. ℟. Et exaltabo in Jesu deo meo. ℣. Vocabis nomē eius Jesum. ℟. Ihic erit magn⁹ & filius altissimi vocabitur. ℣. Sit nomen Jesu benedictū. ℟. Ex hoc nunc & vsqz in seculum.

Oratio.

Omnipotens sempiterne deus qui vnigenitū filium tuū Jesum nominari voluisti: eiusqz sacratissimum nomen ab omni creatura summa adoratiōe venerari: concede propitius vt tam diuini nominis cultores perpetuū sentiant tue benedictionis effectum. Per eundem Christum dominum nostrum.

¶ Los seguēts psalms se han de llegir ad longū, vt in psalterio.

¶ Miserere mei Deus secundum. ps. 50.
¶ Credidi ppter quod locut⁹ sū. ps. 115.
¶ De profundis clamaui. ps. 129.

¶ Passio domini nostri Jesu Christi secundum Lucam.

M.C.D. 2018

no executes ẽ estos la tua yra, encara q̃ells exe
cutẽ la sua ẽ mi. O senyor grã pdonador voleu
veure quãt: q̃ tã liberalmẽt pdona als primers
pares, y tan lliberalment perdona a sent ſPe
re, a sent ſPau, y als dexebles: finalmẽt perdo
na a tots los q̃ li son estats cõtraris. Bõchs o
senyor misericordios puix estau aparellat pa p
donar a tots los q̃ en vos crebuen, y esperen,
vos senyor vullau perdonar a aq̃st peccador: y
puix ell es bu dels q̃ a vos offenguerẽ, ajudau
li ab aq̃lla paraula q̃ per los altres diguereu.
ſPater ignosce illis q̃a nesciunt quid faciũt.

¶ Capitol.xxxviij.

ſLa segona paraula deles set q̃ Jesu christ
dix en la creu, quãt perdona al bõ lladre,
quant dix. ſHodie mecũ eris in paradiso: q̃ vol
dir. En veritat te dich q̃ hui seras ab mi en pa
rays. Quan lo bõ lladre li demana a jesu christ
perdo primer per q̃s recordas dell diẽt. ſBñe
memẽto mei. Aço dix lo lladre q̃ estaua crucifi
cat a la ma dreta de Jesu christ, parlant ab lo
mateix senyor com si diguera. O mestre y re
dẽptor de totes les criatures, y ous pregue y
suplic̃q, q̃ axi com haueu volgut pẽdrem a mi p

r com

cõpanyo en aq̃sta creu, siau tãbe senyor seruit de recordaruos ỏ mi quãt siau en lo vr̃e regne. Si Jesu Christ li dona lo regne dels cels al sant lladre, foncb perq̃l confessa per redẽptor deu y home, quãt tots los altres lo negauen. Bonali alabaces lo lladre a Jesu christ, quãt tots los altres lo blasfemauẽ. Acõpanya lo lladre a nr̃e redẽptor quãt tots lo desemparauẽ: y encara lo lladre el defensa quãt tots lo acusauen. O q̃ alts juins son los de deu: o segrets cũbrats y de grã marauella dela diuina ꝓuidẽcia. Qui de tots los sants merexera entendre estos grans mysteris y segrets: ni tãpoch qui dels seraphins podra alcãçarlos: Ans que lo sant lladre moris en la creu, ẽ la sua vida ell furtaua: y Judes donaua caritats. Lo lladre estfartaua: y Judes dejunaua. Lo lladre saltejaua: y Judes oraua. Lo lladre seruia al mon: y Judes seruia a Christo: y ab tot aço lo lladres salua, y Judes se condena. O benauẽturat sant lladre, q̃ mes li valguerẽ tres hores q̃ estigue en la creu ab companyia de Jesu christ, q̃ no tres anys continuos q̃ Judes ana tras de nr̃e redẽptor. Grans forẽ los merits del sant lladre, puix no foren anys ni mesos, ni semanes

si

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cxxxvij.
si no bores, y encara molt poqs, les q en seruici de Jesu christ virque: empo sabeles molt be emplear en be. Mirau qus dich, q tant quāt o molt espay pecca, tant de subit se arrepenti, y ab tāta pressa es va esmenar, y ab tā poch tēps se salua. O lo meu germa, pēsau dōchs que lo sant lladre tan grā peccador, y p la fe cōfessant a Jesu christ, y per la paciēcia q tingue en la agonia dela mort ara es gran sant en la gloria. Per peccador q vos siau estat, no desconfieu ni desespereu o ser oyt: per q nis troba q lo sant lladre fonch batejat, ni tā poch estigues cōfessat: ni encara tenia dolor, ni se arrepētia de sos peccats fins q fonch posat en la creu: vn sols sospir lo feu chrestia, y vna sola paraula q dix lo porta al cel. Laltre q era lo mal lladre no tenia fe, ni esperança, y per ço blassemaua cōtra Jesu christ, diētli desta manera. Si tu eres Jesu christ saluat a tu mateix, y a nosaltres. Empo lo sant lladre q estaua crucificat a la ma dreta, vēt com lo senyor axi perdonaua. y ab tāta paciēcia moria, fonch illuminat p lo sperit sāt, y comēça o creure, y arrepētirse dels grās pecats q hauia comesos. Y com veya q laltre que estaua a la esquerra perseueraua en blassemar

M.C.D. 2018

ab molt danyada impaciẽcia, dixli lo sãt lladre desta manera. Tu no tens temor a deu encara q̃ estas en la mateixa cõdenacio de mort: mira q̃ nosaltres rebem lo que merexem, empero a quest just q̃ en mig esta quin mal feu? E manera q̃ lo sant lladre posant los vlls molt vius en Jesu christ li dix. Senyor recordat de mi quãt seras en lo teu regne. Volia dir clarament desta manera. O rey de gloria q̃ alla vas a reynar suplichte que quãt estigues segut a la dreta dl pare, q̃m escrigues lo meu nom entre los teus elets y benauẽturats. Y puix tu senyor me fas gracia y dones fe pera creure en tu, y apres de la tua mare en mi es soste la tua fe, y conexẽça dela tua diuinitat, per so senyor no reste sense p̃emi esta mia cõfessio: y axi com te acõpanyat en mort de creu, te recordes de portarme a q̃t acõpanye en lo teu regne de gloria, y d aquell inmẽs dolçor me dones esperances: perque senyor mes me fatiga lo teu tormẽt y passio grã que passes en la creu, que la mia ꝓpia: y vẽt yo senyor, y conexent, y creent que tu eres just, y sant, y eres fill de deu, ser tan mal tractat de aquestos maluats increduls. Y puix tu lo meu senyor y saluador, mors primer que yo, ans q̃

tu

M.C.D. 2018

pera ajudar aben morir. Fo.cxxxviij.
tu senyor espires, deram rastre per hon yo ati
ne y acerte al teu regne. Aço es tot lo q̃ volia
dir lo sant lladre en les paraules q̃ dix a Jesu
christ. Bñe meme̅to mei dū veneris in regnū
tuū. O benauẽturat y dichos lladre, q̃ fins a la
forca sabe furtar puix sabe saluarse, y alli en la
creu furta y guanya parais. O sant lladre que
troba la vida en la creu, y troba lo gust spiritu
al: y fonch ell lo primer crucificat apres de Je
su christ: benauẽturat ell q̃ mereix que la sentẽ
cia per ell dada ab tan gran fauor, com la que
Jesu Christ li dona responẽtli desta manera.
Hodie mecum eris in paradiso. En veritat te
dich q̃ hui seras ab mi en parays, casi dient: no
vull que esperes tẽps tan llarch axi com dmā
nes quãt yo sia en lo meu regne apres de mū
tar als cels: no si no en aquest mateix dia d hui
te donare lo parays, q̃ sera veurẽ a mi glorifi
cat, y gozaras ab mi en la mia gloria a hon yo
estare, q̃ lo parays terrenal poch es pa tu: em
pero mira lo cel impireo, encara no es temps
fins q̃ yo mũre: entretant yo sere lo teu parais
en lo qual hui seras y gozaras. O lliberalitat
diuina, mes dona q̃ no li demanẽ los seus. Lo
lladre li demana q̃s recordas dell quant seria

M.C.D. 2018

en lo seu regne, y Jesu christ loy dona ẽ lo ma
ter dia: y demanaloy pera apres, y donaloy tã
tost. ℗ dichos seruici del lladre, sembrar y co
llir: demanar, y gozar totjunt en vn dia, y tan
tost pagat. ℗ grã mysteri de la passio sagrada
que fins allia ningu per sant q̃ fos no se li escu
sa lo infern. Y lo primer dls q̃ sabem molt cert
q̃ mori sens gustar lo fonch lo lladre, perque en
lo punt y hora q̃ espira veu a Jesu christ glori
ficat trobantse en parays. Bigauli dõchs vos
ra aci a Jesu christ. Senyor p la tua grã mise
ricordia y clemencia recordat de mi.

Capitol. xxviiij.

LA tercera paraula q̃ Jesu christ dix estãt
en la creu, dix a la sua mare. Dulier ecce
filius tuus. Dona vet ahi ton fill. Deinde di
xit discipulo. Tantost dix Jesu christ al dexe
ble. Ecce mater tua. Uet ahi ta mare. ℗ q̃na
paraula es esta de Jesu christ tan matadora: y
quin fill negalo noma sa mare? Perq̃ pensau
q̃ volgue nomenar a la sua mare dona, y no ma
re: perq̃ si lidiguera amãtissima mare, p lo nõ
de mare, era dsentir tãt que aguerẽ augmẽtar
les sues angusties fins rebẽtar lo seu cor.

Capitol

Capitol.xxx.

LA quarta paraula que Jesus dix estant en la creu fonch. Helihelilamazabathani. Hoc est. Deus deus meus, quare dereliq̃sti me? La q̃l paraula no es meyns espantosa que llastimada, q̃ vol dir. Deu meu, deu meu, y pare meu, que es lo que yo he fet en lo teu desacato, peraque en tan estret pas me ages desemparat? O desẽparat Jesu christ essent fill de deu: perque pensau que son pare eternalo ò sempara, si no per la nostra redẽpcio. Deral lo pare eterna son fill, perque passas la passio y mort per vos. Lo pare etern no desempara a son fill derãt ò ser vnit ab ell, ni se aparta dll, empero deral lo pare etern passar les penes que vos merexieu. O santissima diuinitat, a la carn y aia vnida que les dexa desunir y apartarse, empo no de si, perque se apagas lo peccat. O summa bõdat eterna, y gran charitat la de Jesu christ: q̃ si no ell sols ampara als quel perseguien, y defensaua als quel acusauen: hõraua als quel infamauen: y perdonaua la culpa als que a ell li lleuarẽ la vida. Bonchs q̃ fara per vos quel seguin ara per la fe, hil seruiu ab

M.C.D. 2018

esta pena y agonia, que vos passau ara. ☩ re/
dẽptor, y fill del etern pare, q̃ com ell era molt
vergonyos, axi com ell mateix se preaua de te
nir la vergonya, es ỏ creure que mes senti ell
en grã manera quãt apres q̃ fonch ben açotat
lo porta Pilat, y l amostra a tot lo poble quant
dix. Ecce homo: mes bo senti q̃ quant lo porta
rẽ a la creu a mõte Caluari: perque la creu lle
ual la vida, empo los açots lleuarẽ li la hõra.
Tres molt solemnes tormẽts donarẽ a Jesu
christ los Hebreus y Jueus, los quals no do
narẽ als altres lladres: es a saber, los açots ab
que li obriren les espatles: y la corona de espi/
nes ab q̃ li esquexarẽ lo cap: y la fel y vinagre
ab que li amargarẽ la boca. Bigaume, q̃n pa/
re tẽporal sofri tant a sos ppis fills, com a vos
Jesu christ? Quin pare porta a son fill en bra/
ços mes de vn hora, com a vos queus a portat
nre redẽptor tota vra vida fins la hora de ara?
Ans que vos naxquessen lo offenguereu en lo
peccat original: y apres que forau nat lo haueu
offes ab lo peecat mortal: y tot lo tẽps que ha
ueu lo haueu offes y enujat ab lo pecat venial,
y no obstãt tot aço vos a criat com a fill. ☩ bõ
dat inmensa, y clemencia inaudita: quin pare

ho

M.C.D. 2018

pera ajudar a ben morir. Fo.cl.

bo mare a fet tant per son fill com Jesu christ a fet per vos, per portaruos a vos ara a la glo ria perdurable.

Capitol.xxxí.

LA quinta paraula que lo fill ỏ deu dixen la creu, fonch quant dix. Sitio: q̃ vol dir. Set tinch. Esta paraula sitio es vna deles set: y es com si diguera: sabent lo fill ỏ deu q̃ tot lo que tocaua a la redẽpcio de tot lo mon estaua ja acabat: volent que no restas cosa per cõplir dela scriptura sagrada dix. Sitio: que vol dir. molt gran cet tinch. Estãt Jesu Christ en la a gonia dela mort, y molt al cap dela sua vida, y com se recordaua que dela gloria ỏla sua aĩa so lia ser cõmunicada a la sua carn precioſa, dix la paraula de sitio. ☞ quãt gran es la sed q̃ tenia y passaua en la darrera bora, y ẽ aquella tã ter ∕ rible pena y agonia: es a saber, de aquella influ encia y cõsolacio diuina. ☞ Per q̃ la mort y passio de Jesu christ que son pare etern li carrega so bre la sua carn flaca, no sols era penosa, empo excedia naturalea humana a tota quãta era y es. ☞ lo meu germa com vos ỏueu cõsolar: mi rau q̃ la gran set q̃ Jesu christ en creu passaua

t v y

y lá aygua freda perque ell sospiraua, no era p
lay gua questa en les fonts, si no de aquella cõ
solacio diuina que algũes vegades li solia cau
sar la gloria de la sua aia: perque esta altra set
humana no demanaua Jesu christ, perque se/
llauos ell estaua tan al cap de la vida que no li
podia dar molta pena. ✍ Jesus de Nazareth
gran es la causa que tenia de tenir set. ✍ q̃ do/
blada set es la de nr̃e redẽptor, la vna quel tur
mentaua, laltra quel mataua. Aturmentaual
la set corporal, empo la set d̃ la sua aia, que era
desig de la salut de la vr̃a, aquexa set lo mataua
y atormẽtaua en tãta manera mes q̃ no la creu
y per cõplir ab la set de saluar la vr̃a aia. Com
deurieu vos ara pẽsar que estãt la mare d̃ Je/
su christ junt a la creu, d̃manãt lo seu fill a beu
re no lin podia donar perque estaua en despo/
blat, y axi hu de aquells maluats que alli esta/
uen prengue vna canya, y al cap d̃lla vna espõ
ja banyada, y ben embeguda de fel y vinagre,
y acostas entre la mare y la creu, y donali a Je
su christ que prengues ab la boca lo de la espõ
ja si pogues traure y chupar ab los morros. Y
Jesu christ comẽçau a gustar, y axi com ho gu
sta, gira lo seu sagratissim cap y no volgue beu
re.

M.C.D. 2018

re. O Jesu Christ llibre escrit de scriptura de
torments dins en la anima, y defora en lo cos:
y lo cos amargat de dins, y turmentat defora.
O paloma sens fel Jesu christ, empo turmen
tat, y ab la fel amargada. O quã benauẽturat
sereu vos lo meu germa, si esta pena y agonia
q̃ tant vos aturmẽta, la gustau pẽsant en aq̃lls
beuratges tan amarchs q̃ donar ẽ a jesu christ
quant no li resta si no lo gust: y encara aq̃ll gust
fins dins ẽ los pits volgue ser amargat. O q̃n
ta set deueu vos tenir ara de ser fora desta pe-
na y gran turment q̃ passau. Set tingue Jesu
christ ỏ son pare etern, per cõplir lo seu mana
mẽt y tornar sen a ell. Set tigue nr̃e redẽptor
dela sua mare sanctissima p̃ no ỏrarla. Set tin
gue lo bon Jesus de morir p̃ vos, y per tot lo
mon. Set tingue lo fill de deu de saluar los q̃
estauẽ en los llims. Set tingue lo corder o in-
maculat ỏ edificar la esglesia. Set tingue Je-
su christ saluador del mon de saluar a tots los
fels chrestians. O quã multiplicada era la set
del fill de deu. Bỏchs vos lo meu germa que
estau ara en aq̃st rogall y agonia, mirau q̃ Je-
su christ te molta set de vos de portar uos a la
sua gloria. Rompeu ỏchs aq̃x vr̃e cor ab al-
guna

M.C.D. 2018

algũa llagrima pa donar a beure a Jesu christ y si no podeu llaçar llagrimes, donauli y presẽ tauli fel y vinagre: es a saber, esta vostra pena tan amarga, q̃ ell la acceptara puix vos es pa/re, y soplira a lo q̃ vos no abastareu, tenint vos ferma fe y esperãça en ell puix te Jesu Christ tanta set de saluar uos.

Capitol. xxxiij.

LA sexta paraula q̃ lo fill de deu dix estãt en la creu a la hora dela sua mort, en acabant de pẽdre y gustar la fel y vinãgre q̃ en la creu estãt li aguerẽ donat dix esta paraula. Cõsumatũ est: es a saber, q̃ ja estaua tot cõplit, y tot en perfeccio fet, puix la redẽpcio estaua ja acabada, y la malicia dels Jueus cõplida. O quãt gran cõsolacio es pa vos, y pera tots ha/uer dit Jesu christ. Cõsumatũ est: acabat es, p la sua boca diuina. Quin altre poderos, diu sẽt Agosti, podia dir: acabat es lo peccat, si no Je su christ q̃ per lo peccat moria: Es ara aci ỏ pó derar quala es la paraula q̃ diu, y q̃ es lo que la diu, y en q̃n lloch la diu, y per q̃n mysteri la diu La paraula q̃ diu, cõsumatũ est, q̃ la diu es Je su christ: a hon la diu es en la creu: quãt la dix,

fonch

M.C.D. 2018

fonch al pũt de espirar: y per lo q̃ la dix, fonch per consolacio de tota la sua esglesia. Cosa es esta molt alta y de sentir, q̃ de totes les set paraules q̃ Jesu christ dix en la creu, ninguna fa tãt al nostre preposit com es aquesta de consumatũ est. Perq̃ en la primera paraula de pr̃ ignosce illis q̃ Jesus dix, no tenia part la esglesia ỏsta paraula, puix solamẽt la dix per lo perdo dela Sinagoga. En la segona paraula de dñe memẽto mei, q̃na part ne te la esglesia, puix nr̃e redẽptor la dix al lladre q̃ prop dell estaua y moria. En la tercera paraula de, ecce mater tua, quina part ne te la esglesia, puix lo fill de deu no la dix si no al ỏreble q̃ alli estaua, y a la sua mare q̃ per ell plorava. En la quarta paraula de, quare me dereliquisti, q̃na part ne te la esglesia, puix jesu christ ab sols son pare parla, y al pare dell mateix se clamaua. En la quinta paraula de, sitio, quina part ne te la esglesia tampoch, puix ab ella manifesta la grãdissima set q̃ sofria, per los tormẽts q̃ patia. En la septima paraula, de in manus tuas dñe comẽdo spiritũ meũ, quina part ne te la esglesia, puix en ella y per ella lo fill de deu se despedix del mõ, y acomana al seu pare etern lo sperit. De ma-

nera

M.C.D. 2018

nera q̃ si alguna part deles set paraules tenim en sola la de cõsumatũ est la tenim, q̃ vol dir, acabat es. O mysteri, pfundissim y segret nũca oyt lo q̃ en esta paraula esta tãcat, puix no es altra cosa dir Jesu christ, acabat es, si no fer saber a tot lo mon q̃ la esglesia era principiada, y la synagoga dffeta: la scriptura cõplida y la sua vida acabada. Fonch la sanch preciosa de Jesu christ acabada, y en tanta manera que no resta en les sues venes gota: pque ab tal determinacio vingue lo fill del etern pare al mõ de cõplir ab nosaltres tot q̃nt amor tenia: y llançar per tots tota q̃nta sanch possehia: acabat fõch a lo q̃ Jesu christ vingue al mon. Acabat fõch lo manamẽt de son pare etern, perqui vingue al mon a manifestar lo seu sanctissim nõ Jesus: y al manifesta. Y si ell vingue a illuminar en la fe als chrestians, y a predicar al mon, jau feu. Acabat es ja lo dolor del cos de Jesu christ, y los turmẽts y les persecucios dels enemichs. Be pogue dir Jesu christ, acabat es, puix acaba la vida: acaba la culpa de Adam: acaba la redẽpcio del mon: y acaba lo restamẽt vell. Acaba les figures dls patriarches: y acaba les pphecies dels pphetes: acaba les cerimonies dela

pera ajudar a ben morir. Fo.cliiij.
dela lley ab esta paraula, cõsumatũ est. Acaba lo fill de deu de fundar la esglesia: y acabarẽse li los turmẽts dla creu. Acaba Christo la maldat dels ql matarẽ: y la traycio de jũdes malauenturat: Acabats son ja tots los treballs, y sanch, y vida de Jesu Christ tot es ja acabat. Girau vos ara los vlls dela vra aia a la sua mare sagratissima. O mare de mia q̃ pera ella no era tot acabat: que en aquella missa q̃ ella obi lo requiescant in pace restaua, que es la parau la darrera, la qual fonch molt trista pera ella. Y al respõdre amen, resta de tal manera q̃ no pogue respõdre: y lo que pogue respõdre a penes dix: acabat es. O mare de cõsolacio, acabat ja son fill dmorir, acabada fõch la sua llum y acabada la sua delectacio. O bon christia tã tost acabareu vos de passar aquest trago de la mort, y comẽçareu a gustar dela vida ppetua. O redẽptor y saluador fill d deu viu, ell a acabat del tot, y la sua mare tambe. Clos en la vostra vida y juuẽtut nũca acabareu de offendre a iesu christ. y ell may se cãsaua de pdonaruos fins a la present hora de ara nũca hos a dexat.

Capitol.xxxiij.

Aple

M.C.D. 2018

Aplegada la hora de nona dix jesu christ la septima y vltima paraula estant en la creu q̃ ja la sua aía sancta sen volia exir del seu sagratissim cos estãt tremolãt ẽla creu, ab vna veu molt grã: y aço no sens miracle, dona jesu christ clamor tan grã y tan terrible, per la diui na virtut esforçat, no p esforç natural, acoma nãtse al seu pare etern dix. Pater in manus tu as dñe cõmendo spiritũ meũ. Pare en les tu es mãs acomane lo meu sperit. Acabãt estes paraules, y girantse deues la sua mare, espira: en hauer espirat Jesu christ restarẽli los vlls tãcats, la cara descolorida y blaua dels grans colps y galtades. Lo cos tot ert, los pochs ca bells q̃ li restaren tots plens de sanch gelada: y la boca de sanch y algũ tant vberta. La sua carn mig negra y blaua dels grans turments. Lo nas tot blau, y la llengua amarga de la fel y vinagre: y la filosomia dela cara casi deffeta. O general jubileu, y perdo de indulgẽcia ple naria, justificada justicia, Jesu christ cõdenat y mort per tots en general. O sanctissima ani ma del finat jesu christ, y a hon ana tan supita mẽt lleuada la tristicia q̃ en lo cos tenia: Com pogue dexar la sua aía vn cos virginal tã sant

y

Dies y mis ojas atras

M.C.D. 2018

In illo tempore. Appropinquabat aũt dies festus azimorũ q̃ dicitur pascha. Et querebãt principes sacerdotũ, & scribe quomodo Jesum interficerent. Timebãt vero plebem. Intrauit aũt Sathanas in Judam, q̃ cognominabatur Scharioth, vnum de duodecim: & abiit & locutus est cũ principibus sacerdotũ, & magistratibus quemadmodũ illũ traderet eis. Et gauisi sunt, & pacti sunt pecuniã illi dare. Et spopõdit, & querebat opportunitatẽ vt traderet eũ sine turbis. Venit aũt dies azimorũ in qua necesse erat occidi pascha: & misit Petrũ & Joannem dicẽs. Euntes parate nobis pascha, vt mãducemus. At illi dixerũt. Vbi vis paremus? Et dixit ad eos. Ecce introeuntibus vobis in ciuitatẽ occurret vobis homo amphorã aque portans, sequimini eũ in domũ in quã intrat, & dicetis patri familias domus. Dicit tibi magister, vbi est diuersoriũ vbi pascha cum discipu-

M.C.D. 2018

lis meis manducē? Et ipsi vobis ostendet ce/naculū magnū stratū, et ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut dixit illis Jesus et parauerūt pascha, et cum facta esset hora discubuit et duo/decim apostoli cum eo. Et ait illis. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscū an teq̄ patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non mā ducabo illuc donec impleatur in regno dei. Et accepto calice gratias egit, et dixit. Accipi/te et diuidite inter vos. Dico enim vobis quia non bibam de generatione vitis: donec regnū dei veniat. Et accepto pane gratias egit et fre/git: et dedit eis dicens. Hoc est corpus meum: quod pro vobis datur. Hoc facite i meā cōme/morationē. Similiter et calicē postq̄ cenauit dicens. Hic est calix nouū testamētū in sangui/ne meo qui p vobis effundetur. Ueruntamē ecce manus tradētis me mecum est in mensa. Et quidem filius hois secūdū q̄ diffinitum est vadit. Ueruntamen ve homini illi per quē tra/detur. Et ipsi ceperūt querere iter se: q̄s esset ex eis: qui hoc facturus esset. Facta est autem contentio inter eos q̄s eorū videretur esse ma/ior. Dixit aūt eis. Reges gentiū dñantur eo/rum: et q̄ potestatē habēt sup eos benefici vo/cantur.

M.C.D. 2018

cantur. Vos aūt non sic. Sed q̄ maior est i vo-
bis fiat sicut minor. Et q̄ præcessor est sicut mi
nistrator. Nam quis maior est, qui recūbit, an
qui ministrat? Nonne qui recūbit? Ego autem
in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Vos au
tē estis qui permānistis mecū in tentationibus
meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mi
hi pater meus regnum: vt edatis & bibatis su
per mensam meā in regno meo: & sedeatis sup
thronos iudicantes duodecim tribus Israel.
Dixit autem dñs Symoni. Symon, ecce Sa-
thanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triti-
cū. Ego aūt rogaui pro te, vt nō deficiat fides
tua. Et tu aliquando conuersus confirma fra
tres tuos. Qui dixit ei. Dñe tecū paratus sum
& in carcerem, & in mortē ire. Et ille dixit. Di-
co tibi Petre nō cantabit hodie gallus: donec
ter abneges nosse me. Et dixit eis. Quoniā mi
si vos sine sacculo, & pera, & calciamētis: nun-
quid aliquid defuit vobis? At illi dixerūt. Ni-
hil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet saccu
lum tollat similiter & perā. Et q̄ non habet vē-
dat tunicam suā, & emat gladium. Dico enim
vobis qm̄ adhuc hoc quod scriptum est opor-
tet impleri in me. Et cum iniquis deputatus.

M.C.D. 2018

est. Et enim ea que sunt de me, finem habent. At illi dixerunt. Bñe ecce gladij duo hic. At ille dixit eis. Satis est. Et egressus ibat secundum cõsuetudinem in mõtem oliuarũ. Secuti sunt aũt illum ⁊ discipuli eius: ⁊ cum peruenissent ad locum, dixit illis. Orate ne intretis in tentationẽ. Et ipse auulsus est ab eis quãtũ iactus est lapidis: ⁊ positis genibus orabat dicens. Pater si vis transfer calicem istũ a me. Veruntamẽ nõ mea volũtas, sed tua fiat. Apparuit autẽ illi angelus de celo confortans eũ. Et factus in agonia prolixius orabat: ⁊ factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram: ⁊ cũ surrexisset ab oratione ⁊ veniisset ad discipulos suos inuenit eos dormientes pre tristitia, ⁊ ait illis. Quid dormitis? Surgite ⁊ orate, ne intretis in tẽtationem. Adhuc eo loquẽte ecce turba: ⁊ qui vocabatur Judas vnus de duodecim antecedebat eos, ⁊ appropinquauit Jesu: vt oscularetur eum. Jesus autem dixit illi. Juda osculo filium hominis tradis? Videntes aũt hi qui circa ipsum erãt quod futurũ erat dixerunt ei. Bñe si percutimus in gladio? Et percussit vnus ex illis seruũ principis sacerdotũ, ⁊ amputauit auriculã eius dexteram.

M.C.D. 2018

teram. Respondēs aūt Jesus ait. Sinite vsq; huc. Et cū tetigisset auriculā eius, sanauit eū. Dixit aūt Jesus ad eos q̄ venerant ad se prin cipes sacerdotū, z magistratus tēpli, z senio res. Quasi ad latronē existis cū gladijs z fusti bo, cū quotidie vobiscum fuerim in tēplo z nō extendistis manus in me. Sed hec est hora ve stra, z potestas tenebraꝝ. Cōprehendētes aūt eum duxerunt ad domū principis sacerdotum. Petrus vero sequebatur eum a lōge. Accen so autē igne in medio atrio: z circūsedentibus illis erat Petrus in medio eoꝝ. Quē cum vi disset ancilla quedā sedētem ad lumen: z cum fuisset intuita dixit. Et hic cum illo erat. At il le negauit eum dicēs. Mulier nō noui illum. Et post pusillum alius videns eū dixit. Et tu de illis est. Petrus vero ait. O homo nō sum. Et interuallo facto quasi hore vnius: alius q̄ dē affirmabat dicēs. Vere z hic cum illo erat. Nam z galileus est. Et ait Petrus. Homo ne scio q̄d dicis. Et cōtinuo adhuc illo loquente gallus cantauit. Et cōuersus dñs respexit Pe trum. Et recordatus est Petrus verbi dñi si cut dixerat quia priusq̄ gallus cātet, ter me ne gabis. Et egressus foras Petrus flevit ama

M.C.D. 2018

re. Et viri q̄ tenebāt Jesum illudebāt ei: cedentes eum. Et velauerunt eum, & p̄cutiebāt faciē eius: & interrogabant eum dicētes. Prophetiza q̄s est q̄ te percussit? Et alia multa blasphemātes dicebāt in eum. Et vt factus est dies cō uenerunt seniores plebis & principes sacerdotum & scribe: & duxerunt illum in cōcilium suū dicētes. Si tu es Christus dic nobis? Et ait illis. Si vobis dixero nō creditis mihi. Si autē & interrogauero nō respōdebitis mihi, neq̄ dimittetis. Ex hoc autē erit filiꝰ hominis sedēs a dextris v̄tutis dei. Dixerunt autē oēs. Tu ergo es filiꝰ dei? Qui ait. Vos dicitis q̄a ego sum. At illi dixerunt. Quid adhuc d̄sideramꝰ testimonium. Ipsi enim audiuimꝰ ex ore eius. Et surgēs oīs multitudo eor̄, duxerunt illum ad Pilatum. Ceperunt aūt illum accusare dicētes. Hūc inuenimus subuertētē gēte nr̄am: & phibētē tributa dari cesari: & dicētē se Christum regē esse. Pilatꝰ aūt interrogauit eū dicēs. Tu es rex iudeor̄? At illi rndēs ait. Tu dicis. Ait aūt Pilatꝰ ad principes sacerdotum & turbas. Nihil inuenio causa i hoc homine. At illi inualescebāt dicētes. Cōmouit populū docēs p vniuersam iudeā incipiēs a galilea vsq̄ huc.

M.C.D. 2018

huc. Pilatus autē audiēs galileā, interroga-
uit si homo galileus esset. Et vt cognouit q̄ ō
Herodis potestate esset: remisit eum ad Hero
dē: q̄ t ipse hierosolymis erat illis dieb⁹. Hero
des aūt viso Jesu gauis⁹ est valde. Erat enim
cupiēs ex multo tēpore videre eū: eo q̄ audie-
rat multa ō illo t sperabat signū aliquod vide
re ab eo fieri. Interrogabat autē illū multis
sermonib⁹. At ipse nihil illi respōdebat. Sta-
bant aūt principes sacerdotū t scribe constan
ter accusantes eū. Spreuit aūt illū Herodes
cū exercitu suo: t illusit eū indutū veste alba, t
remisit ad Pilatū. Et facti sunt amici Hero-
des t Pilatus in ipa die: nā antea inimici erāt
adiuicē. Pilat⁹ aūt cōuocatis pncipib⁹ sacer
dotū t magistratib⁹ t plebe: dixit ad illos. Ob
tulistis mihi hūc hominē quasi auertētē popu
lū t ecce ego cora vobis interrogās nullā causā
inuenio i homine isto ex his i q̄b⁹ eū accusatis.
Sed neq̄ Herodes. Nam remisit illū ad nos
t ecce nihil dignum morte actum est ei. Emen
datum ergo illum dimittam. Necesse autē ha-
bebat dimittere eis per diem festum vnum.
Exclamauit autem simul vniuersa turba: di-
cens. Tolle hunc: et dimitte nobis Barrabā.

M.Ç.D. 2018

Qui erat ꝓpter seditionē quādā factā i ciuita
te ⁊ homicidiū missus in carcerē. Iterꝝ autem
Pilatus locutus est ad illos, volēs dimittere
Jesum. At illi subclamabāt dicētes. Crucifi
ge, crucifige illum. Ille autē tertio dixit ad il
los. Quod enim mali fecit iste? Nullā causam
mortis inuenio i eo. Corripiā ergo illum, ⁊ di
mittā. At illi instabāt vocibus magnis, postu
lātes vt crucifigeretur. Et invalescebāt voces
eorꝝ. Et Pilatus adiudicauit fieri petitionem
eorꝝ. Dimisit autē illis eum q̄ ꝓpter homicidi
um ⁊ seditionē missus fuerat in carcerē, quem
petebāt. Jesꝰ vero tradidit volūtati eorꝝ: ⁊ cū
ducerēt eū apprēderūt Symonē quēdā Cy
renēsem venientem de villa: ⁊ imposuerunt illi
crucē portare post Jesum. Seqbatur aūt illū
multa turba populi ⁊ mulierꝝ q̄ plāgebāt ⁊ la
mētabāt ur. Cōuersꝰ aūt ad illas Jesus dixit.
Filie Hierusalē nolite flere sup me: sed super
vos ipsas flete ⁊ sup filios vr̄os. Qm̄ ecce ve
niēt dies in quibus dicēt. Beate steriles ⁊ vē
tres q̄ nō genuerunt: ⁊ vbera q̄ nō lactauerūt.
Tunc incipiēt dicere mōtibus, cadite sup nos,
⁊ collibus operite nos. Quia si in viridi ligno
hoc faciunt, in arido quid fiet? Ducebātur au
tē

M.C.D. 2018

tē ⁊ alij duo necꝫ cum eo: vt interficerētur. Et postꝙ venerunt in locum q̄ vocatur Caluarie ibi crucifixerunt eum, ⁊ latrones vnum a dextris, ⁊ alium a sinistris. Jesus autem dicebat. Pater dimitte illis, nō enim sciunt q̄d faciunt. Diuidētes vero vestimēta eius miserunt sortes. Et stabat populus expectās: ⁊ deridebat eum principes cum eis dicētes. Alios saluos fecit, seipsum saluum faciat: si hic est Christus dei electus. Illudebāt autē ei ⁊ milites accedētes ⁊ acetum offerentes ei ⁊ dicētes. Si tu es rex iudeoꝝ saluum te fac. Erat autem ⁊ superscriptio scripta super illum literis grecis ⁊ latinis ⁊ hebraicis. Hic est rex iudeoꝝ. Unus autē de his q̄ pendebāt latronibus, blasphemabat eum dicēs. Si tu es Christus saluum fac temetipsum ⁊ nos. Respōdēs autē alter increpabat eum dicens. Neꝫ tu times deum: q̄ in eadē dānatione es. Et nos q̄dem iuste: nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad Jesum. Dñe memento mei dum veneris in regnum tuum. Et dixit illi Jesus. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Erat autem fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersam terram vsꝫ in horam

M.C.D. 2018

nonam. Et obscuratus est sol: & velum templi scissum est mediũ: & clamans Jesus voce magna ait. Pater in manus tuas cõmendo spiritũ meum. Et hec dicens expirauit. Videns autẽ Centurio quod factũ fuerat: glorificauit deũ dicens. Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculũ istud: & videbant que fiebant percutientes pectora sua reuertebantur. Stabant autem omnes noti eius a longe: & mulieres que secute erant eũ a galilea hec videntes. Euangeliũ.

℣. Ecce vir nomine Joseph qui erat decurio vir bonus & iustus. Hic non consenserat consilio & actibus eorum: ab Arimathia ciuitate Judee: qui exspectabat & ipse regnũ dei. Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu. Et depositum inuoluit in syndone: & posuit eum in monumento excisso in quo nondum quisquam positus fuerat.

℣. Apres q̃ sia mort, dicat. ℟.

Domine deus qui inferis abissos, & iudicas equitate, dona ei requiem, vt non pereat in tremendo iudicio. ℣. Anima eius in bonis demoretur: et semen eius hereditet terrã.

Bo/

Bona ei requiem.ꝛc. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.℣. Et ne nos. ℟. Sed libera.℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe animã eius.℣. Bñe exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat.℣. Bñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oratio.

DEus cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices ꝺprecamur pro anima creature tue quam nunc de hoc seculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimicoꝝ: nec obliuiscaris in finem: sed iubeas a sanctis angelis suscipi: et quia in te sperauit ꝛ credidit non penas eternas sustineat: sed gaudia eterna possideat. Absolue dñe aĩa famuli tui (vel famule tue) ab omni vinculo ꝺlictoꝝ, vt in resurrectionis gloria inter sanctos ꝛ electos tuos resuscitatus respiret (vel resuscitata respiret.) Per Christum dñm. ℟. Amen.℣. Requiescat in pace. ℟. Amen.

¶ Taula de la primera

part y Espill de ben viure.

¶ Cap. primer/que pera seguir lo camí de Jesu christ nos hauem de detenir en començerlo/ni en donar escuses. Fo.v.

M.C.D. 2018

¶Cap.ij. En lo qual tracta com hauèm ò ser segos en aquest mon en los vlls exteriors pera millor cõtemplara Deu ab los interiors. Fo.vij.
¶Cap.iij. De com hauem de ser sorts en esta vida/pera millor oyr a Deu en lo interior. Fo.viiij.
¶Cap.iiij. De com hauem de ser muts en la llẽgua corporal per donar llocha la llẽgua ò l aia. Fo.xij.
¶Cap.v. Que tracta q̃ es gra perill tractar y cõmunicar ab persones charrado[illegible]. Fo.xvj.
¶Cap.vj. Tracta quan breues es esta vida miserable/y quan certa la mort: y quan gran perill es no saber si tendrem temps pera arrepentirnos. Fo.xix.
¶Cap.vij. En lo qual tracta de la memoria q̃ hauem de tenir de la mort. Fo.xxiij.
¶Cap.viij. Tracta de aquell pas y agonia ques passa en la vltima hora de la mort. Fo.xxv.
¶Cap.viiij. A hon se tracta q̃ a la mort no li hauẽ ò tenir temor/[illegible]nt la memoria della. Fo.xxvij.
¶Cap.x. Tracta del primer peccat mortal que es Superbia/[illegible]ela virtut de la humilitat. Fo.xxx.
¶Cap.xi. Tracta del segõ peccat mortal de Auaricia la q̃l es contraria dela lliberalitat. Fo.xxxiij.
¶Cap.xij. Tracta del tercer peccat mortal del vici ò la Luxuria/la qual es contraria a la virtut de la Castedat. Fo.xxxvj.
¶Cap.xiij. Tracta del quart peccat mortal de Yra/la q̃l es cõtraria a la virtut de paciẽcia. Fo.xxxviiij.
¶Cap.xiiij. Tracta del quint peccat mortal q̃ es Gola:la q̃l es cõtraria a la virtut dela Tẽperãça. Fo.xlij.
¶Cap.xv. Aqui tracta del sise peccat mortal/que es Enueja/o tristicia/la qual es contraria a la virtut de

M.C.D. 2018

la Charitat. Fo.xliij.
¶Cap.xvj. Tracta dl sete peccat mortal q̃ es perea: la qual es cõtraria a la diligencia. Fo.xlv.
¶Cap.xvij. Tracta de vna sancta doctrina/ab la qual ensenya com se ha d regir cada hu sauiamẽt mediãt la gracia diuina. Fo.xlviij.
¶Cap.xviij. Tracta de [illegible] manera ha de emplear. be lo tẽps lo sacerdot/[illegible]llarse a dir missa. Fo lj.
¶Cap.xix. Tracta del [illegible]es quens prouoquen ha aparellarnos pera [illegible] sagrament. Fo.liiij.
¶Cap.xx. Tracta dl sanctissim sagramẽt/y amonestãt als sacerdots ques acosten al altar. Fo.lvij.
¶Cap.xxj. Que tracta dela co[illegible]sio/y del memento que ha de tenir lo sacerdot/y [illegible]ig'os. Fo.lxj.
¶Cap.xxij. Tracta q̃ estant lo sacerdot en la missa/tenint dauant los seus vlls lo sanctissim sagrament/en que ha de pensar/y del [illegible]memento. Fo.lxv.
¶Un modo breu pa sa[illegible]sar spũalmẽt/y profitos pals q̃ molt e a[illegible]gramẽt. Fo.lxvij.
¶Gr̃es pa apres d hauer rebut lo sanctissim sagramẽt y pa ser mereixedor d rebrel altres volt[illegible]. Fo.lxxij.
¶Gracies a nostra senyora. Fo.lxxiij.
¶Cap.xxiij. En lo qual tracta dels que se acosten a rebre molt souint lo sant sagrament. Fo.lxxiij.
¶Cap.xxiiij. De quã necessaria cosa es la pseuerancia en les obres y be començat. Fo.lxxv.
¶Conclusio dela primera y segona part. Fo.lxxviij.

¶Taula de la segona part y Espill pera aju[illegible] ben morir.

¶Cap. primer com lo dim[illegible] tempta en lo article de la mort al chrestia contra la fe. Fo.lxxxj.

M.C.D. 2018

¶Cap.ij. De la bona inſpiracio del angel en guarda de la Fe. Fo.lxxxij.
¶Cap.iij. De la temptacio del dimoni: ço es de la deſeſperacio. Fo.lxxxiij.
¶Cap.iiij. De la bona inſpiracio del angel contra la deſeſperacio. Fo.lxxxv.
¶Cap.v. De la temptacio del dimoni de la impacien cia. Fo.lxxxvj.
¶Cap.vj. De la [illegible] contra la impaciencia. [illegible].lxxxvij.
¶Ca.vij. ō cō lo[illegible] [illegible].lxxxviij.
¶Cap.viij. D[illegible] contra la vana gloria. Fo.lxxxix.
¶Ca.ix. ōla tēta[illegible] icia. fo.xc.
¶Cap.x. De la b[illegible] ntra la aua ricia. Fo.xc.
¶Cap.xj. En lo[illegible] dotrines y cōſells [illegible]qui[illegible] Fo.xcj.
¶Una [illegible]bu[illegible] ada dia da uant y [illegible]cif[illegible] Fo.xcij.
¶Cap[illegible] [illegible]r p[illegible] incert dia y hor[illegible] mort. Fo.xcvj.
¶Cap[illegible] gon. Fo.xcviij.
¶Cap[illegible] rcer. Fo.c.
¶Capitol quart. Fo.ciij.
¶Capitol cinque Fo.ciiij.
¶Capitol ſiſe. Fo.cvj.
¶Capi[illegible] ſete. Fo.cviij.
¶Cap[illegible] huite. Fo.cviiij.
¶C[illegible] noue. Fo.cxiij.
¶Cap[illegible] deue. Fō cxiij.
¶Cap[illegible]l onze: Fo.cxiiij.

M.C.D. 2018

¶ Capitol dotze. Fo. cxliij.
¶ Capitol tretze. Fo. cxv.
¶ Capitol catorz Fo. cxv.
¶ Capitol quinze o. cxvj.
¶ Capitol o. cxvij.
¶ Capitol .cxviij.
¶ Capitol .cxviij.
¶ Capitol Fo. cxx.
¶ Capit .cxxiij.
¶ Capitol .cxxvj.
¶ Capitol xxxiiij.
¶ Capitol xxxviij.
¶ Capitol xxxviiij.
¶ Capitol .cxxxx.
¶ Capitol xxxxij.
¶ Capitol xxxxiij.
¶ Capitol xxxxvj
¶ Capitol xxxviij.
¶ Capitol xxxviij:
¶ Capitol Fo. cl.
¶ Capitol Fo. cli.
¶ Capitol cliiij.
¶ Capitol Fo. clv.
¶ La Lle .clviij.
¶ La passio de nostre /segõs
sens Ll .clxiij.

M.C.D. 2018

¶ Ací se acaba lo tracta
det, nomenat Espill de ben viure: y pera aju-
dar a ben morir. Ordenat per frare Jaume
Bōtanyes, fra, e de la verge Maria del Car-
me. Fonch examinat per lo molt Reuerēt pa-
re frare Miquel Carrança Mestre en sacra
theologia. y frare Dit orde. y per lo molt Re
uerent mestre Baça, mestre y professor en sa
cra theologia.

¶ Laus, honor, y gloria Deo.

¶ Fonch estampat en la insigne ciutat de
Valencia a ij de Giner Any
1559.

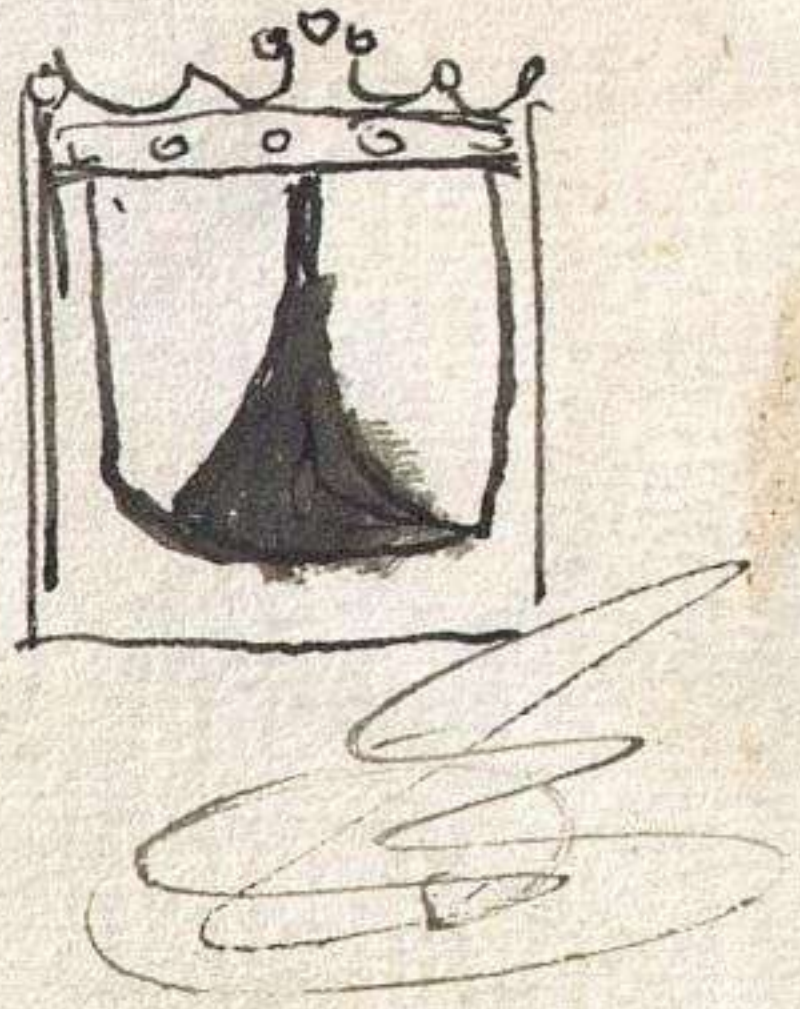

M.C.D. 2018

M.C.D. 2018

M.C.D. 2018

..M.C.D. 2018

M.C.D. 2018

M.C.D. 2018

M.C.D. 2018

MCD 2018

M.C.D. 2018

Universitat de València
Biblioteca Històrica

Z-3
230

DE BEN VIURE

á ben morir en lo incert dia

ordenat per Frare Jaume Montanyes in-

a verge Maria del Carme. Dedicat al Yl-

rendissimo Senyor lo S. don Francisco de

Navarra Arquebisbe de Valencia cet.ª

Venense en casa de Borbó llibrer.

R. 96377
M.C.D. 2018